

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

KOMMUNEREFORMEN TILRÅDING FRA FYLKESMANNEN I I SØR-TRØNDELAG

Forord

Kommunene er det nivået i forvaltningen som betyr mest for våre liv. De siste femti årene har kommunene fått stadig flere oppgaver og økt ansvar. Samtidig har det skjedd og vil fortsatt skje endringer i samfunnet som utfordrer kommunene i sin oppgaveløsning; kommunikasjonsutviklingen på samferdsel og IKT, befolkningsutviklingen (noen vokser og noen blir mindre), innbyggernes krav og forventninger øker, økte krav til kvalitet i tjenestene, byområdene vokser kraftig som krever at det ses mer helhetlig på areal, tjenester og investeringer.

I Sør-Trøndelag ser vi store underliggende forskjeller gjennom sterk vekst rundt Trondheim og langs deler av kysten, mens innlandet taper innbyggere og har færre vekstimpulser.

De siste to årene har lokalpolitikere sammen med innbyggerne drøftet hva som er rett for den enkelte kommune over tid – være egen kommune eller gå sammen med naboene?

Prosessene har for en stor del vært veldig gode, med tilrettelagt kunnskapsgrunnlag og mye engasjement. Alle kommuner har tatt diskusjonen, men det er forskjeller i engasjementet kommunene har hatt. Det er ikke enkelt å diskutere framtid, men det er en viktig jobb som nå er gjort med å sette innbyggerne i sentrum å spørre: bør og/eller må vi gjøre ting annerledes?

På bakgrunn av prosessene som har vært gjennomført i fylket og de beslutninger som kommunestyrene har tatt pr 1. juli 2016, vil fylkesmannen på denne måten gi vår faglige tilråding til ny kommunestruktur.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Besøksadresse:
E.C.Dahls gt 10
Trondheim

Postadresse:
Postboks 4710 Sluppen
7468 Trondheim

Telefon: 73 19 90 00

E-post: fmstpostmottak@Fylkesmannen.no

www.Fylkesmannen.no/Sor-Trondelag

Innhold

1.	Fylkesmannens tilråding	4
1.1	Innledning	4
1.2	Reformbehovet	4
1.3	Tilråding til framtidig kommunestruktur	5
1.3.1	Faglige vurderinger	6
1.3.2	Tilråding for inneværende stortingsperiode	9
1.3.3	Anbefalinger for de neste to stortingsperiodene - 2025	14
1.3.4	Anbefalinger ut over 2025	16
1.4	Deling og grenseendringer	16
1.4.1	Snillfjord	16
1.4.2	Roan	17
1.4.3	Malvik	17
1.5	Prosessene	17
1.6	Oppsummering og uløste problemstillinger	18
2	Begrunnelser og vurderinger av helheten i fylket	19
2.1	Dagens kommunestruktur	19
2.2	Noen hovedtrekk ved Sør-Trøndelag	20
2.2.1	Befolkningsutvikling og demografi	20
2.2.2	Næringsliv og arbeidsmarked	21
2.2.3	Kommunal økonomi	21
2.3	Mulighets- og utfordringsbildet	22
2.4	Vurdering av lokale vedtak sett opp mot reformens mål	23
2.4.1	Vedtatte sammenslåinger	23
2.4.2	Kommuner som har fattet ensidige vedtak om sammenslåing	27
2.4.3	Enkeltkommuner som har fattet vedtak om å stå alene	27
2.4.4	Prosesser som bør fortsette høsten 2016	40
2.4.5	Regioner som bør jobbe videre fram mot 2025	43
2.5	Berørte kommuner i andre fylker	47
2.6	Anbefalinger utover 2025	47
2.7	Helhetlig bilde for fylket	48
2.8	Vurdering av prosessene og læringspunkter	49
2.9	Videre arbeid	50
3	Vedlegg	51

1. Fylkesmannens tilråding

1.1 Innledning

Gjennom kommunereformen har alle landets kommuner vært invitert til å delta i prosesser med sikte på å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner. Rammene satt av Stortinget har vært frivillighet ift resultatet, men alle skal på delta i prosessen. Stortinget har i tilknytning til behandling av kommune-proposisjonen 2016 sagt at: «alle kommuner har utredningsplikt i kommunereforma» og videre at «...at alle kommuner skal ta aktivt del i kommunereforma. Dette inneber blant anna å ha dialog med nabokommunar, utgreie og vurdere aktuelle alternativ for så å ta stilling til om og i så fall kva kommunar ein ønskjer å gå saman med innan 1. juli 2016».

Et viktig bakteppe for reformen i Sør-Trøndelag, er at kommunene i fylket siden 2003 har jobba systematisk med utvikling av sterke samarbeidsregioner. Resultatet av dette har vært at omfanget av samarbeid har økt betydelig og at vi har et tydelig samarbeids kart både for utviklingsregioner (regioner) og tjenesteregioner (se vedlegg). I Sør-Trøndelag var det derfor naturlig at kommunene selv tok tak i kommunereformen, og med bistand fra Fylkesmannen og KS har det blitt laga og fulgt et felles opplegg for arbeidet mht. tidsfrister, tilbud om bistand og forventninger til framdrift.

Kommunal- og moderniseringsministeren har i brev av 30. november 2015, og med grunnlag i Stortingets behandling, bedt fylkesmennene om å «gi et råd om framtidig kommunestruktur i fylket, Dette må baseres på de lokale prosessene, målene for reformen og kriteriene for en god kommunestruktur». **Fylkesmannens tilnærming ut fra dette oppdraget har gjennom hele prosessen vært å ha dialog med kommunene om langsiktig styrke i og rundt kommunen, og om den valgte løsningen kan bidra til å løfte omlandet og utvikle sterke tyngdepunkt i (Sør-)Trøndelag.**

Fylkesmannen gir med dette sin faglige tilråding til kommunal- og moderniseringsministeren, som del av grunnlaget for statsrådets anbefaling overfor Stortinget. Endelig vedtak om kommunestruktur fattes av Stortinget.

1.2 Reformbehovet

Reformbehovet er godt dokumentert og beskrevet som grunnlag for reformen, gjennom flere Stortingsframlegg, offentlige utredninger (bl.a. ekspertutvalget) og dokumenter fra sektordepartementer. Samfunnsutviklingen de siste 50 årene har forandret det geografiske Norge og kommunens rolle i samfunnet. I Sør-Trøndelag er utfordringsbildet og reformbehov kartlagt både i 2009 og 2013, og Fylkesmannen laga et eget fylkesbilde i 2016 som en del av arbeidet med kommunereformen.

Noen hovedpunkter for situasjonen i Sør-Trøndelag (beskrives nærmere i kap. 2.2) er følgende:

- Det er stor forskjell i befolkningsutviklingen. Osen har mistet 23 % av innbyggerne siden 1990 og nedgangen fortsetter, mens kommunene rundt Trondheim er i sterk vekst og prognoser tilsier 30 000 nye innbyggere fram til 2040.
- Befolknings- og kommunikasjonsutviklingen har gjort at de fleste funksjonelle samfunnsutviklingsområder i dag dekker flere kommuner, både i byområder og distrikter. Særlig byområdet Trondheim er tett integrert gjennom pendling, og der innbyggere og næringsliv lever sine daglige liv og opererer på tvers av kommunegrensene.
- Både innbyggere og nasjonale myndigheter har store forventninger til forbedringer og videreutvikling av kommunenes lovpålagte tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse.
- Pågående reformer som for eksempel Samhandlingsreformen tilsier desentralisering av flere og tyngre oppgaver til kommunene. Velferdsutfordringen betyr en kraftig ekspansjon i det kommunale tjenestetilbudet, særlig som følge av økning i eldre over 80 år. Dette påvirker sterkt kostnadene (kostnadene er særlig store for de eldste aldersgruppene) og stiller krav til kommunenes kompetanse, kapasitet og evne

til samordning. Belastningene varierer fra Tydal som får 30 % økning i eldre over 80 år, mens Klæbu får 2,5 ganger så mange fram til 2040. Utfordringen med å rekruttere nok arbeidskraft, ha nok og rett kompetanse og at de økonomiske rammene nok blir strammere nærmeste ti-år, gjør at det vil stilles store krav til omstilling og samarbeid mellom dagens kommuner.

For å konkretisere krav/forventninger som knytter seg til de store lovpålagte områdene, viser vi til faglige beskrivelser gitt av Fylkesmannens fagavdelinger for sosial og helse samt oppvekst og utdanning (se vedlegg).

Så langt har kommunenes svar vært å utvikle et omfattende interkommunalt samarbeid, men dette gir ikke tilstrekkelig svar på sentrale utfordringer som bykommunene og distriktskommunene står overfor. Økt samarbeid utfordrer effektiviteten i beslutningsprosesser og er krevende for hensynet til politisk styring og kontroll. Det må kunne skapes kommuner uten massiv sentralisering av tjenestetilbudet og arbeidsplasser.

1.3 Tilråding til framtidig kommunestruktur

Innenfor rammen av kommunereformen tilrår Fylkesmannen en helhetlig kommunestruktur for Sør-Trøndelag som bygger på følgende:

1. *Sterkere og mer geografisk funksjonelle primærkommuner med like grunnoppgaver.*
2. *Samsvar mellom kommunegrenser og funksjonelle samfunnsutviklingsområder, slik at bo- og arbeidsmarked vil framstå som et styrende prinsipp for kommunegrensene og områder som naturlig koordinerer seg. Dette betyr funksjonelle bykommuner og sterkest mulige regionkommuner i landdistriktene.*
3. *Trøndelag trenger tydelige tyngdepunkter i alle deler av fylket utenom Trondheim, som kan være motor i samfunnsutviklingen for sitt omland og bidra til en bærekraftig utvikling som tar hensyn til spredt bosettingsmønster, reiseavstander og etablerte regionale identitetsområder.*
4. *Interkommunalt samarbeid vil mange steder være en forutsetning for å løse oppgaver, men innebærer også utfordringer både på kort og lang sikt. Ensidig avhengighet av slike løsninger kan derfor gjøre kommunene sårbare.*
5. *De nye grensene for kommunene må påvirke hvordan regional stat er organisert og innretter sine nettverk/lokale organiseringer.*
6. *Fylkesmannens tilråding peker både på løsninger på kort sikt og prosesser som bør gjennomføres i løpet av de to kommende stortingsperiodene, dvs. fram mot 2025.*
7. *Basert på faglige vurderinger er Fylkesmannen kommet fram til å ville tilrå en løsning med 18-19 kommuner på kort sikt og 9 kommuner innen 2025. Med dette vil alle de foreslåtte kommunene ha over 9000 innbyggere.*

1.3.1 Faglige vurderinger

1.3.1.1 Vedtak om sammenslåinger 1.1.2020

Kommune	Vurdering		
	Framtidig sårbarhet (tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse)	Betydning for samfunnsutvikling og dannelse av tyngdepunkt	Hvor langt er prosessen med nabokommunene kommet
Rissa og Leksvik etablerer ny kommune	<ul style="list-style-type: none"> Tilfredsstiller målene i kommunereformen. 	<ul style="list-style-type: none"> Tilfredsstiller målene i kommunereformen. 	<ul style="list-style-type: none"> Vedtak av Kongen i statsråd om sammenslåing 1.1.2018
Trondheim og Klæbu etablerer ny kommune	<ul style="list-style-type: none"> Tilfredsstiller målene med kommunereformen. Reduserer sårbarhet på alle områder i Klæbu. 	<ul style="list-style-type: none"> Gir en mer helhetlig og samordna samfunnsplanlegging av areal, transport, miljø, klima mv i et sammenvokst område. 	<ul style="list-style-type: none"> Intensjonsavtale og vedtak i begge kommunestyre om sammenslåing.
Roan og Åfjord etablerer ny kommune	<ul style="list-style-type: none"> Tilfredsstiller på kort sikt målene med kommunereformen Sårbare som egne kommuner, men sammen vil de kunne oppnå bedre kapasitet/kompetanse innenfor tjenesteproduksjon. 	<ul style="list-style-type: none"> Sårbare som egne kommuner, men sammen vil de kunne oppnå bedre kapasitet/kompetanse innenfor samfunnsutvikling. Stort potensial innenfor vindkraft og havbruk. Forutsetter et videreført samarbeid med andre kommuner på Fosen. 	<ul style="list-style-type: none"> Intensjonsavtale og vedtak i begge kommunestyre om sammenslåing. <p>Som følge av at det pågår en prosess og foreligger en ny intensjonsavtale mellom Åfjord og Bjugn, vil Fylkesmannen gi en ny vurdering innen 31.12.2016 på hvilken løsning som anbefales.</p>
Hitra og deler av Snillfjord etablerer ny kommune	<ul style="list-style-type: none"> Vil gi en mer funksjonell løsning for innbyggerne i Snillfjord som har grense mot Hitra. 	<ul style="list-style-type: none"> Den nye kommunen vil være sårbar som egen kommune sett over lang tid, og bør naturlig søke å bli en del av en større kommune. 	<ul style="list-style-type: none"> Intensjonsavtale og vedtak i begge kommunestyre om sammenslåing.
Agdenes, Orkdal, Meldal og deler av Snillfjord etablerer ny kommune	<ul style="list-style-type: none"> Tilfredsstiller målene i kommunereformen. Vil ha kapasitet/kompetanse til dagens og nye oppgaver innenfor tjenesteproduksjon. 	<ul style="list-style-type: none"> Gir et funksjonelt samfunnsutviklingsområde og styrker helhetlige løsninger for innbyggerne. Styrker et tyngdepunkt i vestre Trøndelag med sterk attraktivitet for næringsliv. 	<ul style="list-style-type: none"> Intensjonsavtale og vedtak i alle fire kommunestyre om sammenslåing.
Hemne, deler av Snillfjord og Halså (MR) etablerer ny kommune	<ul style="list-style-type: none"> Tilfredsstiller langt på veg målene i kommunereformen, men noe sårbar pga. størrelse. Gir styrket kapasitet og kompetanse i tjenesteproduksjon. 	<ul style="list-style-type: none"> Gir styrket kapasitet og kompetanse i samfunnsutviklingen. Styrker grunnlaget for arbeidsplassutvikling. Bidra til økt utviklingskraft i en region med muligheter som tyngdepunkt. Grunnlaget for dette styrkes dersom Aure blir med. 	<ul style="list-style-type: none"> Intensjonsavtale (der også Aure var med) og vedtak i tre kommunestyre om sammenslåing.

1.3.1.2 Kommuner som ikke har gjensidige vedtak om sammenslåing

Kommune	Vurdering		
	Framtidig sårbarhet (tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse)	Betydning for samfunnsutvikling og dannelse av tyngdepunkt	Hvor langt er prosessen med nabokommunene kommet
Oppdal	<ul style="list-style-type: none"> Sårbar over tid mht. framtidig tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse. 	<ul style="list-style-type: none"> Viktig med fortsatt sterk fokus på samfunns- og arbeidsplassutvikling. Kan danne grunnlag for et tyngdepunkt i regionen (sammen med Rennebu) 	<ul style="list-style-type: none"> Vedtatt intensjonsavtale med Rennebu, og kommunestyret vedtok også ja til sammenslåing. Rennebu har vedtatt nei.
Røros	<ul style="list-style-type: none"> Sårbar over tid mht. framtidig tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse. 	<ul style="list-style-type: none"> Viktig med fortsatt sterk fokus på samfunns- og arbeidsplassutvikling. Kan danne grunnlag for et tyngdepunkt i regionen (sammen med Holtålen og Os) 	<ul style="list-style-type: none"> Vedtatt intensjonsavtale med Holtålen og Os, og kommunestyret vedtok også ja til sammenslåing. Os og Holtålen har vedtatt nei.
Bjugn	<ul style="list-style-type: none"> Sårbar mht. framtidig tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse. 	<ul style="list-style-type: none"> Stor betydning for utviklingen av et regionalt tyngdepunkt som kan styrke omlandet. 	<ul style="list-style-type: none"> Svært grundig prosess med Ørland, men denne har ikke ført fram. Innbyggerne i Bjugn sa ja. Fortsatte prosess med Åfjord, og har vedtatt intensjonsavtale her, der også Roan er nevnt. Prosessen pågår.
Frøya	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen har sterk samfunnsutvikling og folketallsvekst, men vil være svært sårbar mht. framtidig tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse. 	<ul style="list-style-type: none"> Potensiale til å utvikle et kraftfullt tyngdepunkt i regionen sammen med Hitra (og deler av Snillfjord). 	<ul style="list-style-type: none"> Frøya, Hitra og Snillfjord startet opp prosess rundt intensjonsavtale, men Frøya trakk seg ut av denne våren 2016.
Holtålen	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen er svært sårbar mht kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lovpålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Demografiendringer vil gi ekstra utfordringer på tjenestoområdene framover. 	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen er sårbar med et lite næringsliv og underskudd på arbeidsplasser. Holtålen kan bidra til å understøtte en tyngdepunktsutvikling med utgangspunkt i Røros. 	<ul style="list-style-type: none"> Vedtatt intensjonsavtale med Røros og Os kommuner.
Malvik	<ul style="list-style-type: none"> Malvik er på mange måter robust til å håndtere tjenesteproduksjon, men er også sårbar på kapasitet og kompetanse. 	<ul style="list-style-type: none"> Utviklingen av Malvik henger på flere måter sammen med storbyen, med utstrakt grad av samarbeid og behov for sammenhengende areal- og transportløsninger. Potensiale for mer helhetlig samfunnsutvikling med forenkling av samordningsutfordringer og beslutningsstrukturer i Trondheimsområdet. 	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen valgte å ikke delta i prosesser rundt intensjonsavtale.
Melhus	<ul style="list-style-type: none"> Melhus vil være relativt robust til å håndtere utviklingen på tjenestoområdet og innenfor myndighetsutøvelse. Demografiendringer utfordrer økonomi, kapasitet og kompetanse. 	<ul style="list-style-type: none"> Melhus er tett integrert i Trondheimsområdet, og som følge av sterk befolkningsvekst er det et økende behov for tettere koordinering av tjenesteutviklingen, areal og samferdsel. 	<ul style="list-style-type: none"> Vedtatt intensjonsavtale sammen med Skaun.

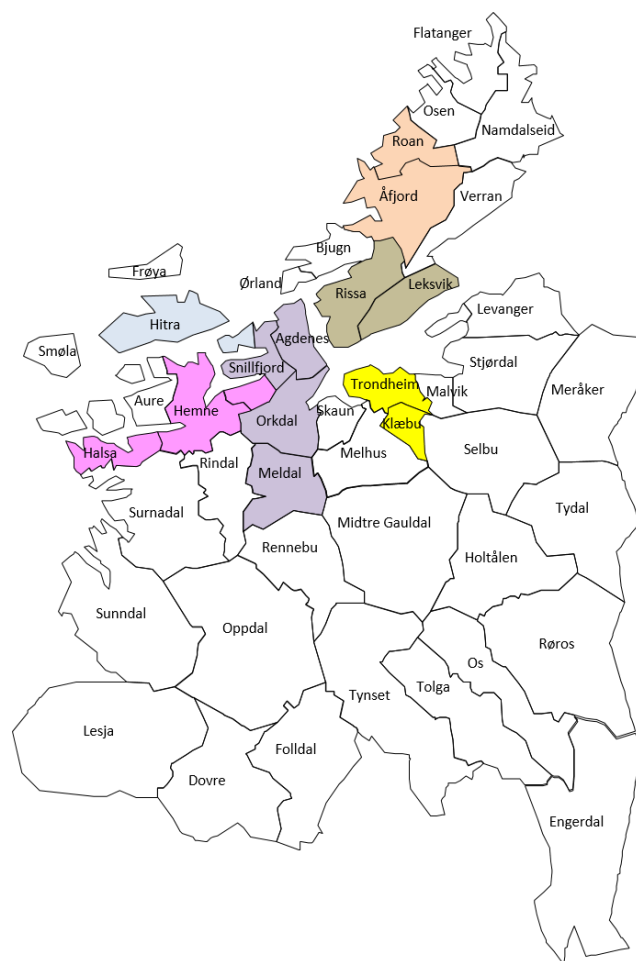
Kommune	Vurdering		
	Framtidig sårbarhet (tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse)	Betydning for samfunnsutvikling og dannelse av tyngdepunkt	Hvor langt er prosessen med nabokommunene kommet
Midtre Gauldal	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen er sårbar ift kapasitet og kompetanse på tjenesteområdet ved å stå alene. 	<ul style="list-style-type: none"> Midtre Gauldal er sårbar ift samfunnsutvikling ved å stå alene. Viktig for å bidra til å styrke et tyngdepunkt i Gauldalen. 	<ul style="list-style-type: none"> Felles kunnskapsgrunnlag med Melhus og Skaun. Ønsket selv, men deltok ikke i intensjonsavtaleprosess med Melhus og Skaun.
Osen	<ul style="list-style-type: none"> Svært sårbar mht. framtidig tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse ved å stå alene. 	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen kan være støtte for utvikling av et regionalt tyngdepunkt, men vil ikke ha avgjørende betydning for dette. 	<ul style="list-style-type: none"> Osen avsluttet prosessen sommeren 2015 og har ikke deltatt i forpliktende prosesser.
Rennebu	<ul style="list-style-type: none"> Sårbar mht å ha tilstrekkelig kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lovpålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Demografiendringer skaper press på økonomi, kompetanse og rekruttering. 	<ul style="list-style-type: none"> Rennebu har behov for å styrke seg i samfunnsutviklingsrollen, og vil være sårbar med å være alene og kunne skape nok trykk og kapasitet bak utviklings- og næringsarbeid som kan bidra til økt attraktivitet og flere arbeidsplasser. Rennebu kan støtte opp under regional tyngdepunktsutvikling. 	<ul style="list-style-type: none"> Vedtatt intensjonsavtale sammen med Oppdal.
Roan	<ul style="list-style-type: none"> Svært sårbar mht. framtidig tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse ved å stå alene. 	<ul style="list-style-type: none"> Vil kunne være en støtte for utviklingen av et regionalt tyngdepunkt. 	<ul style="list-style-type: none"> Prosesen med nabokommunene er kommet svært langt.
Selbu	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen er sårbar mht kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot de store områdene for lovpålagt tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse. Selbu er tydelig på at de er avhengig et bredt og forpliktende interkommunalt samarbeid i Værnesregionen for å levere de tjenestene de skal. 	<ul style="list-style-type: none"> Bredden i næringslivet er relativt liten og sårbar. Med tanke på videre utvikling, er det viktig å få til økt kapasitet og styrke i arbeidet med samfunnsutvikling Vil kunne bidra å støtte opp et regionalt tyngdepunkt i Værnesregionen. 	<ul style="list-style-type: none"> Framforhandla, men ikke vedtatt intensjonsavtale med Værnesregionen.
Skaun	<ul style="list-style-type: none"> Sårbar mht kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lovpålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Vil være avhengig av interkommunalt samarbeid 	<ul style="list-style-type: none"> Skaun er tett integrert i Trondheimsområdet, og som følge av sterk befolkningsvekst er det et økende behov for tettere koordinering av tjenesteutviklingen, areal og samferdsel. 	<ul style="list-style-type: none"> Framforhandla intensjonsavtale med Melhus. Framforhandla intensjonsavtale med kommunene i Orkdalsalternativet.
Tydal	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen er svært sårbar mht å kunne tilby lovpålagt tjenesteproduksjon og tilhørende myndighetsutøvelse. Avhengig av løsninger tilbudt fra Værnesregionen. 	<ul style="list-style-type: none"> Lite og sårbart næringsliv. Må få styrket opp arbeidet med samfunnsutvikling. Vil kunne bidra å støtte opp et regionalt tyngdepunkt i Værnesregionen. 	<ul style="list-style-type: none"> Framforhandla, men ikke vedtatt intensjonsavtale med Værnesregionen
Ørland	<ul style="list-style-type: none"> Sårbar mht. framtidig tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse. 	<ul style="list-style-type: none"> Stor betydning for utviklingen av et regionalt tyngdepunkt som kan styrke omlandet. Tunge nasjonale oppgaver med ringvirkninger langt ut over kommunen forsterker behovet for å se samfunnsutviklingen i regionen under ett. 	<ul style="list-style-type: none"> Kommunereformprosessen med nabokommunen Bjugn har vært svært grundig, men har ikke ført fram. Innbyggerne i Ørland stemte nei ved folkeavstemming.

1.3.2 Tilråding for inneværende stortingsperiode

1.3.2.1 Vedtatte sammenslåinger

Fylkesmannen anbefaler at de vedtatte sammenslåingene blir bekreftet:

- Rissa/Leksvik (er allerede bekreftet gjennom Kgl.res.)
- Roan/Åfjord (*her må det tas forbehold om fortsatte prosesser høsten 2016, se under*)
- Hitra/Snillfjord1
- Agdenes/Orkdal/Meldal/Snillfjord2
- Hemne/Snillfjord3/Halsa
- Klæbu/Trondheim

Figur: Vedtatte sammenslåinger pr 01.07.2016

1.3.2.2 Tilråding om enkeltkommuner

Fylkesmannen tilrår at følgende kommuner omfattes av nasjonalt vedtak i løpet av 2017:

Frøya

- Fylkesmannen tilrår at Frøya slås sammen med Hitra kommune og deler av Snillfjord kommune, med følgende begrunnelse:
- Sårbarhet
 - Kommunen vurderes som til dels svært sårbar, og det vil bli krevende å opprettholde kapasitet til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver (både velferdstjenester og myndighetsoppgaver).
 - Frøya vil tape på vedtatte endringer i inntektssystemet og er sårbar på det økonomiske feltet, bl.a. med høy gjeld.
- Samfunnsutvikling
 - Med samordning av ressursene har Frøya og Hitra forutsetninger for å bli et sterkt tyngdepunkt (både i Trøndelag og nasjonalt) for framtidens havbruk og blå sektor.
 - Med Frøya alene vil det ikke kunne hentes ut gevinst med å samordne langsiktig og bærekraftig arealforvaltning innenfor det felles bo- og arbeidsmarkedet med Hitra.
- Prosess

- Det er kommet langt på vei med å lage intensjonsavtale mellom Frøya, Hitra og deler av Snillfjord. Frøya vedtok å avslutte samarbeidet, mens Hitra og deler av Snillfjord førte prosessen fram til gjensidig positive vedtak om sammenslåing.

Holtålen

Fylkesmannen tilrår at Holtålen slås sammen med Røros kommune (gjerne også med Os), med følgende begrunnelse:

- Sårbarhet
 - Kommunen er svært sårbar mht kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lovpålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Holtålen vil være avhengig av et bredt samarbeid på helseområdet med Røros/Os for avdempe sårbarhet. Demografiendringer vil gi ekstra utfordringer på tjenesteområdene framover.
 - Kommunen er sårbar med et lite næringsliv og underskudd på arbeidsplasser. Pendlingen er klart størst til Røros, og kommunen har felles arbeidsmarked med Røros og Os. Holtålen kan bidra til å understøtte en tyngdepunktsutvikling med utgangspunkt i Røros.
 - Kommunen er lite robust og har en sårbar kommuneøkonomi med lite handlingsrom. Befolkningsutvikling og lav skatteinntekt vil gi et dårligere handlingsrom over tid. I tillegg må kommunen spare inn betydelige summer neste 4-års periode.
- Samfunnsutvikling
 - Kommunen kan være en støtte i utviklingen av et tyngdepunkt i sin region. Intensjonsavtalen med Røros og Os var særlig tydelig på at samfunnsutviklingsperspektivet i en sammenslått kommune er viktig: «....kommune skal være en samfunnsutvikler som kan utnytte regionens vekstmuligheter til verdiskapning i hele kommunen», og videre at «kommunen skal være en tydelig aktør i Trøndelag og jobbe offensivt inn mot kunnskapsmiljø og regionale og statlige næringsaktører».
- Prosess
 - Det foreligger ferdig vedtatt intensjonsavtale mellom Holtålen, Røros og Os (i Hedmark).

Ørland

Fylkesmannens tilråding: Ørland bør ikke stå alene som egen kommune. Begrunnelse:

- Sårbarhet
 - Kommunen er sårbar mht framtidig tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse. Sårbarheten vises bl.a. ved at kommunen allerede i dag er med på (som vertskommune) et bredt interkommunalt samarbeid på helseområdet gjennom Fosen helse.
 - Kommunen har en sårbar økonomi med lite handlingsrom. Kommunen taper på omlegging av inntektssystemet og vil få demografiske endringer som påvirker den løpende driften og krever store investeringer for kommunen.
- Samfunnsutvikling
 - Kommunen har stor betydning for utviklingen av et regionalt tyngdepunkt som kan styrke omlandet.
 - Kommunen har tunge nasjonale oppgaver med ringvirkninger langt ut over kommunen, som forsterker behovet for å se areal, tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling i regionen under ett.
- Prosess
 - Kommunereformprosessen med nabokommunen har vært grundig og den kom langt. Ser vi bort fra spørsmålet om kommunesenter, har det i flere år vært et stabilt og tydelig flertall i befolkningen for kommunesammenslåing.
 - I intensjonsavtalen med Bjugn kommune heter det at «de to kommunene har i dag store utviklingsmuligheter knyttet til blant annet etablering av kampflybase, blå sektor, vindkraft og kulturbasert næringsliv». Videre heter det at «avtalen bygger på at en ny felles kommune vil ha bedre muligheter til å løse utfordringer de neste ti-årene enn de eksisterende kommunene vil ha hver for seg».

Roan

Fylkesmannens tilråding i tilfelle det ikke oppnås en omforent løsning på Fosen der Roan deltar: Roan bør ikke stå alene som egen kommune. Begrunnelse:

- Sårbarhet
 - Svært sårbar mht. framtidig tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse.
- Samfunnsutvikling
 - Roan vil kunne være en støtte for utviklingen av et regionalt tyngdepunkt.
- Prosess
 - Prosessen med Åfjord er kommet svært langt, med vedtatt intensjonsavtale og vedtak om sammenslåing. Etter at Åfjord og Bjugn utarbeidet intensjonsavtale, er Roans status uavklart. Prosessen er ikke avsluttet.

1.3.2.3 Berørte kommuner i andre fylker

Rindal

- Rindal var opprinnelig med i intensjonsavtalen utarbeidet for Orkdal, Meldal, Agdenes og Snillfjord kommuner.
- Rindal har vedtatt å stå alene som kommune.
- En ny kommune der Rindal deltar vil være positivt sett i forhold til kommunereformens mål, og ville ha styrka arbeidet med et tyngdepunkt i regionen.
- Rindal kommune har søkt om å bytte fylke fra Møre og Romsdal til (Sør-)Trøndelag. Rindals beliggenhet, avstander og relasjoner historisk og inn mot kommunesamarbeid, arbeids- og samfunnsliv taler for at Rindal bør kunne høre til Trøndelag, og Fylkesmannen vil tilrå at søknaden om overflytting til (Sør)- Trøndelag imøtekommes snarest.
- Fylkesmannen viser for øvrig til tilråding vedrørende Rindal fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Halsa (Møre og Romsdal)

- Halsa var med i intensjonsavtalen og kommunestyret har vedtatt sammenslåing med Hemne og deler av Snillfjord kommuner. Også Aure kommune var opprinnelig med i intensjonsavtalen, men har fattet vedtak om å bli stående alene.
- En ny kommune vil være positivt sett i forhold til kommunereformens mål, og ville ha styrka arbeidet med å få til et tyngdepunkt i regionen. Grunnlaget for den nye kommunen ville imidlertid vært vesentlig bedre ved at også Aure inngikk (Jf. også anbefalinger i Telemarksforsknings utredning).
- Fylkes/regiontilhørighet vil en ny kommune måtte velge selv.
- Fylkesmannen viser til tilråding vedrørende Halsa (og Aure) fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Os (Hedmark)

- Os kommune var med i intensjonsavtalen sammen med Røros og Holtålen.
- Os har vedtatt å stå alene som kommune.
- En ny kommune med Røros/Holtålen der Os deltar ville ha vært positivt sett i forhold til kommunereformens mål, og ville ha styrka arbeidet med et tyngdepunkt i regionen.
- Fylkesmannen viser til tilråding vedrørende Os fra Fylkesmannen i Hedmark.

1.3.2.4 Prosesser høsten 2016

Fylkesmannen mener på faglig grunnlag at en del kommunekonstellasjoner bør vurdere å fortsette eller gjenoppta samtaler med sikte på å komme i mål før 31.12.2016. Dette gjelder særlig kommuner der prosessen fortsatt pågår eller der den var kommet langt før den ble avsluttet. Nedenfor peker vi på kommuner det kan være spesielt aktuelt å fortsette dialogen fram mot årsskiftet, ikke minst med tanke på de økonomiske ordningene som følger kommunereformen. Fylkesmannens vurdering vil bli ettersendt innen 31.12.2016.

Kommunene i Ytre Fosen (Ørland, Bjugn, Åfjord, Roan og Osen)

Kommunene på Fosen har over mange år utviklet et interkommunalt samarbeid gjennom Fosen Regionråd. Prosessen og vedtakene rundt kommunereformen har så langt gitt en uklar situasjon. Rissa og Leksvik danner nye Indre Fosen kommune. Osen vedtok tidlig å ville bli stående som egen kommune. En stund så det ut til at Åfjord og Roan ville danne en ny kommune, mens Ørland og Bjugn ville danne en annen. Nå ser vi en mulig konstellasjon av Åfjord og Bjugn, med Roan som usikker tredjepart og Ørland alene. Dette er ingen god løsning for regionen som helhet, jf også Fylkesmannens vurdering av de enkelte kommunene ovenfor. Kommunene har ulike styrker, men også felles utfordringer som møtes bedre gjennom samhandling enn gjennom innbyrdes konkurranse. For å nå målet om å bygge sterke regioner som kan utgjøre tyngdepunkt i Trøndelagssamfunnet, er det nødvendig å se etter løsninger der alle kommunene deltar med sine ressurser og sine behov. Regionen inneholder også flere sentra med potensiale for å utvikles som tyngdepunkt, og det blir viktig å finne fram til en senterstruktur som ivaretar alle deler av regionen.

Ut fra faglige vurderinger mener Fylkesmannen at hverken Osen, Roan eller Ørland bør bli stående alene som egne kommuner. Osen har mindre betydning for utvikling av regionale tyngdepunkt enn de øvrige, og har bare gjennomført en begrenset prosess. Osen bør slå seg sammen med nabokommuner på sikt, men må selv kunne velge om dette skal skje nordover eller sørover. I det følgende omtaler vi derfor Fosen som helhet utenom Osen.

Mange hensyn taler for at hele Fosen på sikt bør være én kommune som kan utgjøre et sterkt tyngdepunkt i Trøndelag. Dette har også vært nevnt som en framtidig løsning av samtlige ordførere på Fosen. Flere ulike løp kan skisseres for å nå dette målet, enten ved å gå direkte til et vedtak om én kommune, eller via mellomløsninger med sammenslåinger av to eller flere kommuner. I vurderingen av hva som er mest hensiktsmessig, er det nødvendig å legge vekt på prosessen rundt etablering av Indre Fosen kommune, og fordeler og ulemper ved flere runder med sammenslåinger.

Ved vedtak om en ny Fosen kommune på et senere tidspunkt, kan det tenkes flere alternative mellomløsninger:

- Bjugn/Åfjord, med Roan og Ørland alene
- Bjugn/Åfjord/Roan, med Ørland alene
- Ørland/Bjugn/Åfjord/Roan
- Ørland/Bjugn og Åfjord/Roan

Disse løsningene har ulike fordeler og ulemper, og vi viser til våre vurderinger av de enkelte kommunene ovenfor.

Siden prosessen ennå ikke er avsluttet, må samtalen nødvendigvis fortsette. Fylkesmannen vil komme tilbake med endelig tilråding ved årsskiftet.

Frøya, Hitra og deler av Snillfjord

Frøya, Hitra og Snillfjord startet en prosess sammen og kom relativt langt med å utarbeide intensjonsavtale, men Frøya trakk seg ut av samarbeidet våren 2016, med henvisning til uenighet om kommunesenter. Snillfjord har fattet vedtak om deling av kommunen i tre, og de ytre delene har fattet vedtak om sammenslåing med Hitra. Vedtaket er gjensidig.

Både Hitra og Frøya har sterk samfunnsutvikling og folketallsvekst. De er ett bo- og arbeidsmarked, der det er investert tungt i nasjonale og regionale samferdselstiltak. Kommunene er imidlertid i dag og vil også framover være sårbare mht. tjenesteproduksjon, Frøya nok noe mer enn Hitra. På sikt vil det være krevende å bli stående som egne kommuner.

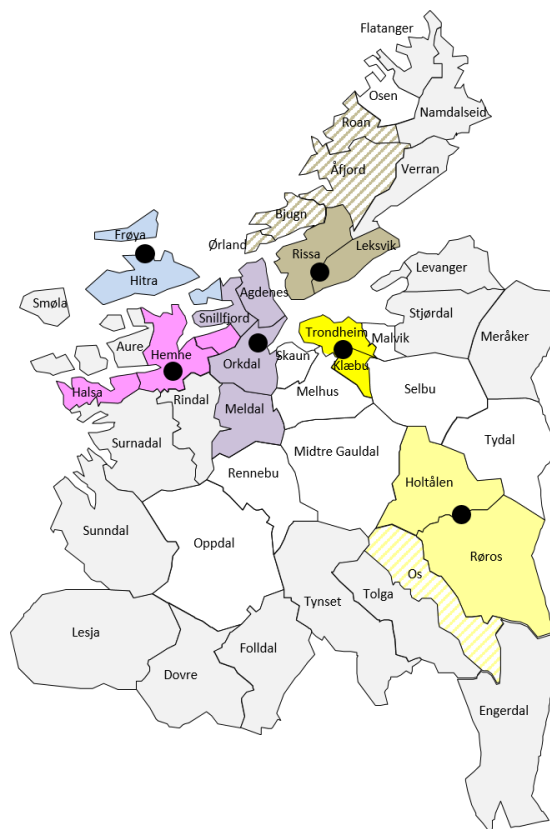
Sammen har kommunene potensial for å utvikle et meget sterkt tyngdepunkt i sin region, ikke minst på grunn av næringsutviklingsmulighetene innen blå sektor. Fylkesmannen mener derfor det er viktig at kommunene nytter muligheten til videre samtaler fram mot årsskiftet.

Røros, Holtålen (og Os i Hedmark)

Det foreligger vedtatt utarbeidet intensjonsavtale mellom disse kommunene. Røros fattet positivt vedtak om sammenslåing, mens Holtålen (og Os) fattet negative vedtak. Vi viser til gjennomgangen av de enkelte kommunene ovenfor, der det framgår at Holtålen er svært sårbar. Både av hensyn til dette og til målet om å styrke de enkelte delene av fylket, mener Fylkesmannen at kommunene bør benytte muligheten for å fortsette samtaler fram mot årsskiftet.

Rennebu og Oppdal

Mellom Rennebu og Oppdal foreligger det en vedtatt utarbeidet intensjonsavtale. Oppdal fattet positivt vedtak om sammenslåing; Rennebu negativt. Våre vurderinger viser at Rennebu (mer en Oppdal) er sårbar mht. framtidige utfordringer, og avhengig av interkommunale samarbeidsløsninger. En større kommune vil styrke regionen i retning av et tyngdepunkt i nye Trøndelag. Prosessen mellom de to kommunene kom i gang relativt sent, og grunnlagsmaterialet med intensjonsavtalen ble utarbeidet raskt. Fylkesmannen mener det derfor bør være nyttig for kommunene å bruke tiden fram mot årsskiftet for å kunne gå dypere inn i problemstillingene.

Figur: Tilråding om sammenslåinger 2020

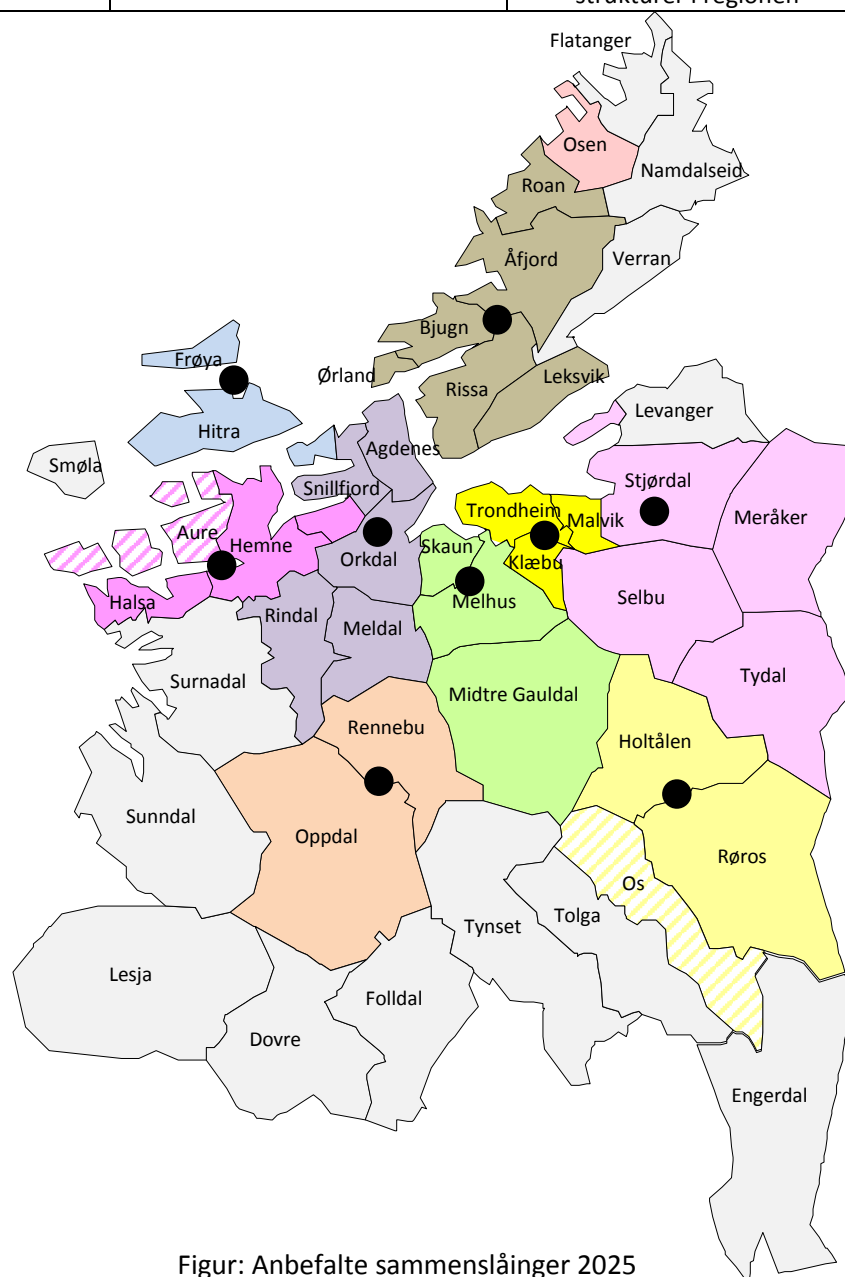
1.3.3 Anbefalinger for de neste to stortingsperiodene - 2025

- Rindal bør gå sammen med nye Orkland kommune (Meldal, Orkdal, Agdenes og deler av Snillfjord) (jf. omtale i pkt 1.3.2.3 ovenfor samt tilråding fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal).
- Osen bør gå sammen med nabokommuner (nordover eller sørover) (jf. omtale i pkt 1.3.2.4 ovenfor).
- Fosen som én kommune (dette vil bli konkretisert i Fylkesmannens tilleggsuttalelse ved kommende årsskifte, jf. omtale i pkt 1.3.2.4 ovenfor).
- Rennebu og Oppdal bør gå sammen til en kommune (jf. omtale i pkt. 1.3.2.4 ovenfor).
- Tydal og Selbu bør gå sammen med Stjørdal og Meråker (evt Frosta) til en kommune.
- Melhus og Skaun bør gå sammen til en kommune.
- Midtre Gauldal bør gå sammen med Melhus og Skaun i en ny kommune.
- Malvik bør gå sammen med Trondheim/Klæbu i en ny kommune.

Dersom dette gjennomføres vil det være 9 kommuner i dagens Sør-Trøndelag pr 1.1.2025. Alle kommunene vil være over 9000 innbyggere og være sterke primærkommuner. Disse 9 kommunene vil langt på veg tilsvare de geografiske samarbeidskonstellasjonene som kommunene selv har valgt og bidratt til å utvikle siden 2003. Nedenfor følger en vurdering av de foreslåtte nye konstellasjonene. Rindal kommune er omtalt i pkt 1.3.2.3, mens Fosen og Rennebu/Oppdal er omtalt i pkt 1.3.2.4.

Kommune	Vurdering		
	Framtidig sårbarhet (tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse)	Betydning for samfunnsutvikling og dannelse av tyngdepunkt	Hvor langt er prosessen med nabokommunene kommet
Tydal og Selbu (og Værnesregionen for øvrig)	<ul style="list-style-type: none"> • Tydal og Selbu er svært sårbare på kompetanse og kapasitet, og er allerede avhengig av Værnesregionen for å utføre lovpålagt tjenesteproduksjon. Krevende å være egne kommuner uten dette samarbeidet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Værnesregionen er så godt som fullt integrert som kommune allerede i dag (også digitalt). • Ett bo- og arbeidsmarked, med gevinster dersom de kan planlegge helhetlig areal og transport. • Potensial for sterkere arbeidsplassutvikling i samarbeid by-omland. 	<ul style="list-style-type: none"> • Intensjonsavtale utarbeida, men prosess ble avsluttet.
Melhus og Skaun	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunene er på mange måter robuste nok til i lang tid framover å bestå som egne kommuner. • Skaun vil være avhengig av et interkommunalt samarbeid på lovpålagte tjenester. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pga. befolkningsøkning og hensynet til samordnet samfunnsutvikling inngå i en ny kommune. • Begge kommuner har svak arbeidsplassvekst og er typiske bokommuner. • En kommune vil lettere kunne samordne seg med nye Trondheim kommune, og være et tyngdepunkt i likhet med Stjørdal og Orkdal utenfor byen. • En ny kommune vil kunne gi bedre grunnlag for å forenkle samordningsutfordringer og beslutningsstrukturer i Trondheimsområdet 	<ul style="list-style-type: none"> • Vedtatt intensjonsavtale.
Midtre Gauldal og Melhus/Skaun	<ul style="list-style-type: none"> • Midtre Gauldal er sårbar ift kapasitet og kompetanse på tjenesteområdet 	<ul style="list-style-type: none"> • Midtre Gauldal er sårbar ift samfunnsutvikling med tanke på å kunne tilfredsstillende målene i reformen ved å være egen kommune. • En sammenslåing med Melhus og Skaun vil være viktig for å bidra til å styrke et tyngdepunkt i Gauldalen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Felles kunnskapsgrunnlag med Melhus og Skaun. • Deltok ikke i intensjons-

Kommune	Vurdering		
	Framtidig sårbarhet (tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse)	Betydning for samfunnsutvikling og dannelse av tyngdepunkt	Hvor langt er prosessen med nabokommunene kommet
			avtaleprosess med Melhus og Skaun.
Malvik og nye Trondheim	<ul style="list-style-type: none"> Malvik er på mange måter robust til å håndtere tjenesteproduksjon, men er også sårbar på kapasitet og kompetanse. 	<ul style="list-style-type: none"> Utviklingen i Malvik henger sammen med utviklingen i kommunene rundt, og det tette samarbeidet i Trondheimsområdet avspeiler det sterke behovet for å kunne se areal- og transportutfordringer og øvrig samfunnsutvikling i helhet. En ny kommune vil kunne forenkle samordningsutfordringer og beslutningsstrukturer i regionen 	<ul style="list-style-type: none"> Valgte å ikke delta i prosesser med sine naboer for å lage intensjonavtale.

Figur: Anbefalte sammenslåinger 2025

1.3.4 Anbefalinger ut over 2025

Fylkesmannen tilråding vil gi et kommunekart med sterkere primærkommuner som hovedalternativ for videre forvaltningsutvikling, og som løsning på byenes og distriktenes utfordringer. En kommunestruktur må imidlertid alltid være et virkemiddel og ikke et mål i seg selv. Fylkesmannen mener vi derfor over tid må vurdere om mulighetene og utfordringene er slik at ytterligere endringer bør skje. Vi vil peke på to punkter som kan slå inn i etterkant av de to neste Stortingsperiodene:

- Dersom kommunene selv ønsker det og/eller utviklingstrekkene/rammebetingelsene endrer seg, bør Trondheimsområdet vurderes som én kommune.
- Som følge av kommunikasjonsutviklingen, endringer i hverdagsregioner og bosettingsmønster, bør det vurderes om det er behov for grensejusteringer mellom kommuner og /eller deling. Allerede i prosessen rundt kommunereformen 2014-2016, ser vi at det har kommet initiativ og tilbakemeldinger fra innbyggere/næringsliv som tyder på at mulige endringer bør vurderes. I slike saker bør det være hensynet til funksjonell inndeling og målene for kommunesektoren som legges til grunn, ikke hva som er de ulike kommunenes egeninteresse.

1.4 Deling og grenseendringer

Fylkesmannen har i løpet av kommunereformen mottatt mange henvendelser fra kommuner og enkeltpersoner/grupperinger, som har bedt om råd og veiledning rundt inndelingsloven og spørsmål om grensejustering/deling. Så langt vi kjenner til har det i to kommuner vært en formell sak om grensejustering/deling, mens det i én kommune har vært en sak som ikke ble realitetsbehandlet.

Fylkesmannen foreslår i denne omgang ikke konkrete delinger eller grensejusteringer ut over dem det er sendt formelle søknader om. Vi ser likevel at det kan være et potensiale for slike justeringer i flere kommuner, jf. pkt 1.3.4 ovenfor.

1.4.1 Snillfjord

I Snillfjord har det kommet to innbyggerinitiativ som har bedt om grensejustering i henhold til inndelingsloven. Det ene initiativet «Gruppen se mot Hitra» kommer fra valgkretsen Sundan/Hemnskjela og ønska grensejustering til Hitra kommune. Det andre initiativet «Vi vil til Orkdal» kommer fra Aa stemmekrets og ønska at hele eller deler av Snillfjord blir knytta til nye Orkland kommune.

Fylkesmannen av slo i brev av 20.11.2014 en egen utredning av grensejusteringsspørsmålet, men ba om at Snillfjord kommune kobla spørsmålet om ev grensejusteringer opp mot arbeidet med kommunereformen.

Snillfjord kommune har i etterkant håndtert denne saken på en god måte, og laga kunnskapsgrunnlag for ev grensejustering inn mot de ulike alternativer for kommunesammenslåing som kommunen har deltatt i.

Gjennom Snillfjords arbeid med kommunereformen, har det blitt sett på som formålstjenlig å vurdere en deling av kommunen i tre, og at disse enkeltdelene bør inngå i hver sin nye kommune. Dette synet har vært grundig informert om i innbyggerdialog, både gjennom folkemøter, telefon, høringsrunder og innbyggerundersøkelser. Undersøkelsen har vist et solid grunnlag for og ønske om en deling av kommunen.

I kommunestyret 30. juni vedtok kommunestyret en tredeling, og at hver del inngår i ny kommune med hhv Hemne/Halsa, Hitra og Orkdal/Agdenes/Meldal.

Saken er godt belyst gjennom kunnskapsgrunnlag og innbyggerdialog. Fylkesmannens tilråding er at kommunestyrets vedtak om deling, stadfestes. Det må konkretiseres og fastsettes i detalj hvor grensene skal gå, og delingen vil utløse et økonomisk oppgjør i samsvar med inndelingsloven.

1.4.2 Roan

Fylkesmannen mottok 20.02.2016 et brev med initiativ til at områdene Vik/Bessaker flyttes fra Roan til Osen kommuner. I brev av 07.03.16 av slo Fylkesmannen å gjøre en egen utredning av denne saken, men vi ba Roan kommune om å håndtere spørsmålet i sammenheng med arbeidet med kommunereformen.

Roan kommune har i etterkant håndtert denne saken på en god måte, og laga kunnskapsgrunnlag for ev grensejustering inn mot de ulike alternativer for kommunesammenslåing som kommunen har deltatt i. Videre har det vært innbyggerinvolvering knyttet til dette.

På bakgrunn av kunnskapsgrunnlag og innbyggerdialog, vedtok Roan kommunestyre (med 15 mot 2 stemmer) at de ikke ønska en grensejustering slik at Vik/Bessaker flyttes til Osen kommune.

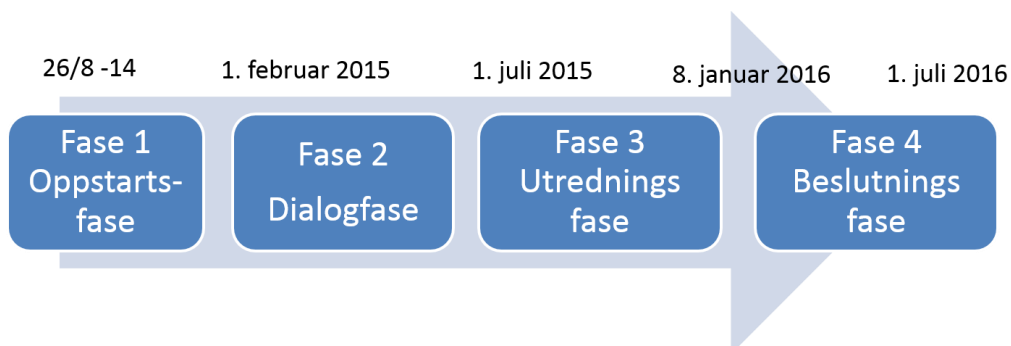
Saken er godt belyst gjennom kunnskapsgrunnlag og innbyggerdialog. Fylkesmannens tilråding er at kommunestyrets vedtak stadfestes.

1.4.3 Malvik

I Malvik ble det fremma et innbyggerinitiativ etter kommuneloven. Saken ble tatt opp i kommunestyret i form av at initiativtaker fikk orientere om sakens anliggende og det ble senere tatt opp i form av en interpellasjon fra kommunestyremedlem. Det ble ikke formelt behandla noe sak eller fatta noe vedtak omkring dette spørsmålet.

1.5 Prosessene

Kommunereformen i Sør-Trøndelag har fulgt framdriftsplanen som ble vedtatt på opstartssamlingen og KS fylkesstyre i august 2014, se figur under.

Prosessene som er gjennomført i den enkelte kommune, er omtalt i faktaarkene for hver kommune (se vedlegg). Her gir også Fylkesmannen sin kommunevise vurdering av prosessen. Ser vi på Sør-Trøndelag under ett, har prosessene vært gode. Oppsummering av prosessene:

1. Kommunereformen har vært tema på alle fellessamlinger som KS og Fylkesmann har hatt for kommunene siden august 2014 (5 samlinger pr år), samt tre store fellessamlinger kun om kommunereform (26.08.2014, 12.02.2015 og 21.01.2016).
2. Det har vært arrangert 6 samlinger for prosjektlederne i kommunene. Dette som en arena for å bygge kunnskap og dele erfaringer. Tilbakemeldingene på dette har vært meget gode.
3. Det satte seg tidlig et bilde av at antall alternativer for kommunesammenslåing skulle være realistiske, og at man ikke skulle utrede seg «i hjel» - dvs ikke for mye utredninger og utredningene skulle ikke være måte å hale ut prosessen på.
4. Prosessene har vært best der ordfører, varaordfører og opposisjonsleder selv har tatt aktivt eierskap til prosessene og lagt til rette for kunnskapsgrunnlag og debatt. Det har vært minst debatt og innbyggerdialog der politiske og administrativ ledelse, ikke har lagt aktivt til rette og/eller har vært minst åpen for debatt.

5. Nabosamtalene har for en stor del bygget på tillit og raushet, og i mindre grad vært spill om posisjoner, makt og oppgaver. På de steder der det har vært innslag av spill i forhandlingssituasjoner, for eksempel diskusjoner om hvor kommunesenterfunksjon skal plasseres, reduseres sannsynligheten for å komme fram til en løsning som gavner alle parter.
6. Senterkommunene har for en stor del vært veldig konstruktive i dialog med mindre nabokommuner, for å finne løsninger som gavner alle parter. Der det blir en utfordrende dialog, er når kommunene er jevnbyrdige og det blir en konkurranse om makt og posisjon.
7. Innbyggermedvirkningen har for en stor del vært omfattende og god, men også forskjeller i hvor mye dialog og hvilke dialogverktøy som er brukt.
8. Kommunene har ønsket skreddersydd prosessveiledning fra Fylkesmannen, tilpasset hvor i prosessen enkeltkommunen/kommuner sammen har kommet.

1.6 Oppsummering og uløste problemstillinger

- Fylkesmannen har med dette gitt sin tilråding om en helhetlig kommunestruktur for Sør-Trøndelag. Noen endringer bør skje allerede fra 2020. Fylkesmannen tilrår at gjensidig vedtatte sammenslåinger bekreftes (med forbehold om ikke avsluttet prosess på Fosen). I tillegg tilrår Fylkesmannen at det fattes vedtak for Frøya, Holtålen og kommunene på Fosen.
- Noen kommunekonstellasjoner bør forhandle videre fram til 31.12.2016 og Fylkesmannen vil ettersende sine vurderinger og konklusjoner mht disse.
- For øvrig mener vi det er faglig begrunna at resten av kommunene bør danne nye kommuner i løpet av de to neste stortingsperiodene, slik at det totalt sett er 9 kommuner i 2025.

Kommunekartet som kommunene har tegna og som Fylkesmannen har knytta sine faglige anbefalinger til, viser seg for en stor del å være i samsvar med det geografiske samarbeidsmønsteret på tjenesteområdet som kommunene selv har skapt gjennom interkommunalt samarbeid.

Fylkesmannens forslag er våre beste faglige råd basert på kommunereformens mål og ekspertutvalgets kriterier. Vi mener forslagene gir grunnlag for videre utvikling av både lovpålagte tjenester for innbyggerne, og god samfunnsutvikling for både innbyggere, næringsliv og ulike grupper i samfunnet, til det beste for innbyggerne i hele nye Trøndelag.

Det viktigste prinsippene tilrådingen følger er: fortsatt generalistkommuner, ja til sterke velferdskommuner og nei til kommuner som er for små til å fylle samfunnsutviklerrollen og yte innbyggerne gode og likeverdige tjenester med de utfordringene vi kan forvente i framtida, samt bo- og arbeidsmarked som styrende prinsipp for kommunegrensene.

Fylkesmannen har lagt vekt på å finne løsninger som ivaretar disse hensynene, med mål om å bygge en attraktiv og livskraftig region med mulighet for tyngdepunktsutvikling i alle deler av fylket. Uansett løsning vil det imidlertid stadig være viktig å holde fokus på utviklingen: får vi tyngdepunkter og sterke nok kommuner som ønsket? Blir samordningen god nok rundt Trondheim? Kommer alle deler av fylket med i utviklingen? Er det behov for grensejusteringer?

Tilrådingen er et faglig basert råd til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, under henvisning til oppdrag gitt til Fylkesmannen. Vedtak om kommunestruktur fattes av Stortinget etter forslag fra kommunal- og moderniseringsministeren.

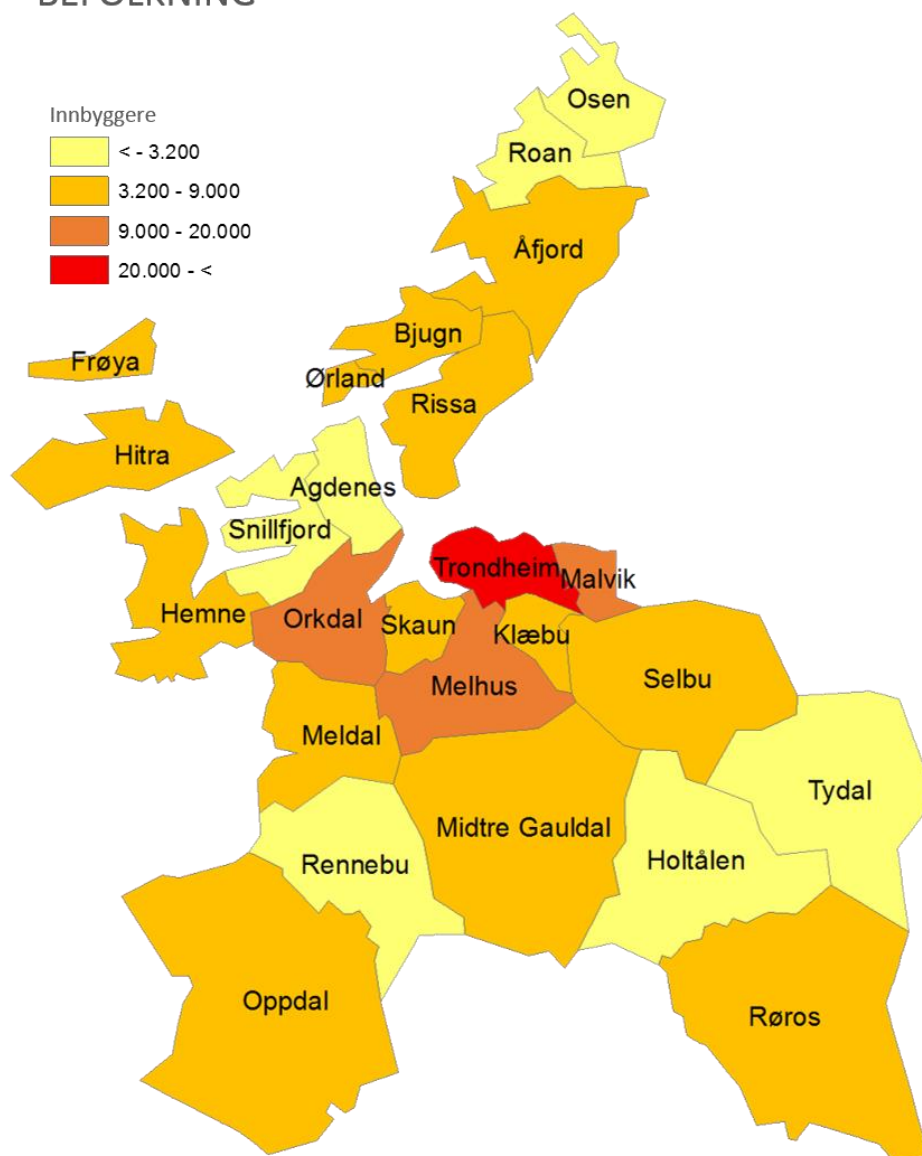
2 Begrunnelser og vurderinger av helheten i fylket

2.1 Dagens kommunestruktur

Dagens kommuneinndeling har vokst fram i en annen tid med et annet bosettingsmønster, andre kommunikasjoner og andre utfordringer for kommunene enn i dag. I 1837 hadde Sør-Trøndelag én bykommune, kjøpstaden Trondheim og 19 herredskommuner, til sammen 20 kommuner. Fram til 1950-tallet var kommunene gjennom en omfattende delingsprosess som innebar opprettelse av 36 nye kommuner. Kommuneinndelingsprosessen på 1960-tallet medførte at de 56 kommunene i Sør-Trøndelag ble redusert til 26 kommuner. Med Ålen og Haltdalen sammenslått i 1972, ble resultatet 25 kommuner som i dag.

Dagens kommunestruktur preges av svært store forskjeller i befolkningsgrunnlag. Trondheim er med sine knapt 188 000 landets tredje største kommune etter Oslo og Bergen. Sør-Trøndelags nest største kommune er Melhus med ca. 16 000 innbyggere, deretter kommer Malvik og Orkdal. I de fire største kommunene bor 73 % av befolkningen. Blant de øvrige 21 kommunene har 7 kommuner under 3200 innbyggere og 14 kommuner har mellom 3200 og 9000 innbyggere.

BEFOLKNING

2.2 Noen hovedtrekk ved Sør-Trøndelag

2.2.1 Befolkningsutvikling og demografi

Fylket hadde ved utgangen av 2015 i overkant av 313 000 innbyggere. Av disse var knappe 60 prosent eller 187 353 bosatt i Trondheim og 851 bosatt i Tydal, kommunen med færrest innbyggere i fylket. Fylket hadde ved årsskiftet 4 kommuner med mindre enn 1 000 innbyggere, én mer enn i 2014, og 4 kommuner med mer enn 10 000 innbyggere (inkl. Trondheim). Gjennomsnittskommunen i fylket (ekskl. Trondheim) vokste i løpet av 2015 fra 5 212 til 5 251 innbyggere.

Fylket hadde i 2015 en befolkningsvekst på 3 323 eller 1,07 prosent, som er 0,14 prosentpoeng høyere enn landet som helhet. Tilsvarende tall for 2014 var 3 850 eller 1,26 prosent, som var 0,15 prosentpoeng høyere enn økningen i landet som helhet.

Totalt 16 av fylkets 25 kommuner hadde befolkningsvekst i 2015. Dette var en nedgang på 5 fra foregående år. Hele 9 av disse hadde en prosentvis vekst som var større enn fylket som helhet. Veksten var størst i Frøya kommune (+3,56 prosent), mens nedgangen var størst i Osen kommune (-3,37 prosent). Blant de 4 kommunene med størst befolkningsnedgang finner vi 3 av kommunene med færre enn 1 000 innbyggere. Samtidig finner vi 3 av de 4 kommunene med mer enn 10 000 innbyggere blant kommunene med større vekst enn fylket som helhet.

Fylket hadde i likhet med i 2014 også i 2015 noe høyere fødselsoverskudd enn landet som helhet. Omtrentlig halvparten av kommunene hadde fødselsoverskudd og det var Trondheimsregionen og Ørland kommune som hadde det største prosentvise fødselsoverskuddet i fylket. Det er nokså gjennomgående at de minste kommunene i utkanten av fylket hadde størst fødselsunderskudd. Flere av kommunene med fødselsunderskudd hadde likevel, og på grunn av innvandring og/eller innflytting, en befolkningsøkning. Sammenlignet med 2014, var både fødselsoverskuddet i fylket, samt innvandringen og innflyttingen til fylket noe lavere (prosentvis). Fylkets andel av den totale netto innvandringen til landet hadde også fra 2014 til 2015 en marginal økning.

Den aldersmessige befolknings sammensetning i fylket som helhet skiller seg ikke vesentlig fra landet som helhet. Likevel har fylket en noe lavere andel innbyggere 6-15 år og en noe høyere andel innbyggere 16-24 år, som langt på vei kan forklares med at fylkestallene i stor grad er påvirket av tallene for Trondheim, som storby og studentby. Kommunene omkring Trondheim har generelt en høyere andel yngre og en lavere andel eldre innbyggere enn både fylket og landet som helhet. Fylket for øvrig har generelt en lavere andel innbyggere 0-16 år og 25-66 år og høyere andel 67 år og over enn landet som helhet. Hovedbildet fram mot 2040 (jf. MMMM-alternativet i SSB sin befolkningsframskriving 2016) er at Trondheim med omliggende kommuner vil få den største prosentvise økningen i antallet eldre og at de mindre kommunene mer i utkanten av fylket vil få den største prosentvise nedgangen i antallet yngre.

Når det gjelder bosetningsmønsteret, er det fortsatt tegn til sentralisering både innad i kommunene, i regionene og i fylket. De kommunene som har hatt befolkningsøkning de siste 25 årene totalt sett, er også i hovedsak de som vil vokse fram mot 2040 (jf. MMMM-alternativet i SSB sin befolkningsframskriving 2016). Dette gjelder særlig Trondheim med omliggende kommuner, tyngdepunktskommunene og havbrukskommunene Hitra og Frøya. Framskrivningen viser også at 6 av de 10 kommunene med befolkningsnedgang de siste 25 årene totalt sett, vil få befolkningsnedgang fram mot 2040. Dette er i hovedsak de mindre kommunene mer i utkanten av fylket.

2.2.2 Næringsliv og arbeidsmarked

Sør-Trøndelag er et fylke med generell vekst i næringsliv og arbeidsplasser, men med relativt store variasjoner mellom kommunene. Fylket er godt rustet innenfor teknologisk tjenesteyting, men også industri- og naturbaserte næringer bidrar i positiv retning. Landbruk og fiske har de siste årene hatt en relativ nedgang i antall sysselsatte. På tross av dette er verdiskapingen innenfor næringene stabil. Totalt sett har fylket en heldig bransjestruktur som har medført at den relative veksten i næringslivet har vært positiv over tid.

Trondheimsregionen skiller seg ut som den regionen med aller sterkest vekst i antall arbeidsplasser samlet sett, og fremstår som svært robust. Dette er knyttet til et sterkt forsknings- og utviklingsmiljø innen teknologi. Kommunene Hitra og Frøya har også en sterk befolkningsvekst som følge av en stor vekst i oppdrettsnæringen.

Sårbarhetsindeksen, som er utarbeidet av Telemarksforskning, sier noe om hvor sårbart næringslivet i kommunene er ved å kombinere tre indikatorer – hjørnesteinsfaktor, bransjespesialisering og arbeidsmarkedsin-tegrasjon. Trondheim er den minst sårbare kommunene i fylket, med en indeks på 1,8, mens Frøya er den mest sårbare, med en indeks på hele 57,5. Gjennomsnittet for landet er på 17,2 mens Sør-Trøndelag med og uten Trondheim er på hhv 18,5 og 19,2. Kommunene rundt Trondheim ligger på en indeks på under 10, mens de fleste distriktskommunene ligger på en indeks mellom 20 og 30.

2.2.3 Kommunal økonomi

Kommunene i fylket samlet sett (ekskl. Trondheim) hadde i 2015 og sammenlignet med landet som helhet (ekskl. Oslo), noe lavere netto driftsresultat og noe høyere arbeidskapital (likviditet). Netto lånegjeld og økonomisk buffer, i form av disposisjonsfond, lå omtrentlig på samme nivå som landet som helhet (ekskl. Oslo). Trondheim kommune hadde samme år høyere netto driftsresultat, vesentlig høyere lånegjeld, vesentlig bedre likviditet og mindre økonomiske buffer enn de øvrige kommunene i fylket. Hele 17 av kommunene lå i 2015 over TBU sitt det anbefalte minimumsnivået på netto driftsresultat på makronivå over tid, mens 4 hadde negativt driftsresultat. Tilsvarende tall for 2014 var 8 og 7.

Flere enn tidligere har utfordringer med å finne et bærekraftig driftsnivå, og det er flere som sliter med å tilpasse tjenestenivå og struktur til endringer i demografien. De fire siste årene har det årlig vært tre-fire kommuner som har lagt frem negative regnskapsresultat. Av fylkets 25 kommuner, er 3 registrert i ROBEK per september 2016.

I 2016 har hele 21 av kommunene i fylket skrevet ut eiendomsskatt, hvorav 15 i hele kommunen. Flere har utvidet virkeområdet for eiendomsskatten eller innført eiendomsskatt i løpet av de siste årene.

Kommunene i to regioner har felles regnskapstjeneste, og har således et mer robust kompetansemiljø sammenlignet med kommuner med egen regnskapstjeneste.

Kommunenes evne til kjapt å tilpasse tjenestene til endringer i demografi og rammebetingelser vil særlig påvirke kommunenes økonomiske balanse fremover. Det siste vil være spesielt aktuelt i små sårbare kommuner med befolkningsnedgang. Næringslivet i flere av kommunene, særlig kystkommunene, er avhengig av arbeidsinnvandring for å holde hjulene i gang. På den annen side setter innvandringen trykk på de kommunale tjenestene, blant annet ved tilrettelegging av tilbudet til fremmedspråklige elever.

2.3 Mulighets- og utfordringsbildet

Noen av nøkkelpunktene i de langsiktige utviklingstrekkene som kommunene må håndtere er:

1. **De geografiske** forskjellene må forventes å fortsette i samme hovedspor. Næringsvekst på store deler av kysten, fortsatt urbanisering og presstendenser i de sentrale delene av fylket og utfordringer knyttet til negativ befolkningsutvikling og lav vekst i flere av de indre kommunene.
2. **Velferdsutfordringen** betyr en kraftig ekspansjon i det kommunale tjenestetilbudet, særlig som følge av en demografiske endringer. Videre ventes det fortsatt vekst i **lovpålagte oppgaver og økte forventninger** til at kommunene skal løse.
 - «Eldrebølgen» slår inn og vil bli en utfordring for det kommunale tjenestetilbudet mht kompetanse, økonomi og organisatoriske forhold.
 - Nasjonale myndigheter produserer stadig nye innholdsreformer som vil stille krav til kommunenes kompetanse, kapasitet og evne til samordning.
 - Mange kommuner framhever en økende personellmessig sårbarhet og mangel på fagmiljøer på sentrale tjeneste- og forvaltningsområder. Utfordringer knyttet til kapasitet og rekruttering av fagpersonell vurderes som særlig viktig i små og perifere kommuner. Men også store kommuner peker på utfordringer knyttet til sårbare fagmiljøer og rekruttering av nøkkelpersonell.
3. **Utviklingsutfordringen** handler om å sikre levende lokalsamfunn med gode tjenester til innbyggerne, et moderne og konkurransedyktig næringsliv og en effektiv infrastruktur.
 - Trendene peker klart i retning av at flere kommuner i fylket vil stå overfor befolkningsnedgang med behov for næringsmessig mobilisering og samtidig tilpasning av det kommunale tjenestetilbudet til færre innbyggere.
 - I de sentrale delene av fylket vil utfordringer knyttet til vekst og samordning av utbyggingsmønstre framstå som viktige utfordringer.
 - Integrering og sterkere koordinering innenfor hverdagsregionen blir nødvendig og viktig. Andelen pendlere øker og det finnes en del tyngdepunkter i fylket som har arbeidsplassoverskudd og stor innpendling. Vi driver i større grad både handel og benytter kulturtilbud i andre kommuner en bo-kommunen.
 - Vi trenger velfungerende tyngdepunkter i hele Trøndelag.
 - Uenighet om kommunesenter må ikke stoppe en ellers god løsning.
4. **Den demokratiske utfordringen** handler om minst tre viktige utfordringer. Den første dreier seg om innbyggernes mulighet for deltakelse og påvirkning i lokalpolitikken. Den andre utfordringen handler om politikernes handlingsrom, som påvirkes av kommuneøkonomien, den statlige styringen og ikke minst trendene i retning av mer rettighetsfesting til innbyggerne. Den tredje utfordringen handler om kommunens og lokalpolitikernes påvirkningskraft i den løpende samfunnsutviklingen. Kommunenes påvirkningskraft må antas å være sterkt avhengig av evne til å mobilisere kompetanse og samhandle med andre kommuner, fylkeskommunen og staten.
 - Interkommunalt samarbeid innebærer indirekte valg og indirekte politisk styring. Mulighet for deltakelse og kontroll fra innbyggerne blir mindre og det er som regel ganske få lokalpolitikere som velges inn i interkommunale organer. Omfattende interkommunalt samarbeid kan også innebære en fragmentering av kommuneorganisasjonen og en avpolitisering av oppgaveløsningen. Sett fra innbyggerne kan mange interkommunale ordninger bidra til en mindre oversiktlig forvaltning og vanskeligheter med å vite hvem som er ansvarlig for ulike tjenester.
 - Interkommunalt samarbeid vil være der, men er mer usikkert som alternativ.

Basert på en vurdering av utfordringsbildet og 10 kriterier for hva som kan gi en framtidsretta kommunestruktur, gav ekspertutvalget følgende anbefalinger:

1. Kommunene bør ha minst 15 000–20 000 innbyggere for å sikre en god oppgaveløsning.
2. Kommunestrukturen bør i større grad nærme seg funksjonelle samfunnsutviklingsområder.
3. Staten bør redusere detaljstyringen og ordninger for politisk deltakelse bør videreutvikles for å sikre gode og slagkraftige demokratiske arenaer.

2.4 Vurdering av lokale vedtak sett opp mot reformens mål

2.4.1 Vedtatte sammenslåinger

Fylkesmannen foreslår at alle de frivillige vedtakene om kommunesammenslåing bekreftes av Stortinget. For noen av de nye kommunene kan det imidlertid være nødvendig over tid å jobbe for å få til en større og mer bærekraftig løsning for å tilfredsstille reformens mål.

2.4.1.1 *Orkdal, Meldal, Agdenes og deler av Snillfjord kommune*

Fylkesmannen vurderer det slik at en sammenslåing av disse kommunene vil tilfredsstille målene med kommunereformen. Vedtakene innebærer at Snillfjord deles i tre, og at hver av delene inngår i en ny kommunesammenslåing.

Ved utgangen av 2. kvartal 2016 hadde Orkdal 11803 innbyggere, Meldal 3978 innbyggere, Agdenes 1743 innbyggere og Snillfjord 966 innbyggere (ca. 475 av disse skal inn i den nye kommunen).

1. *Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*

Den nye kommunen vil få sterke fagmiljøer, kapasitet og kompetanse som gjør den mer robust (enn dagens kommuner) til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver (både velferdstjenester og myndighetsoppgaver). Samla sett vil de også styrke sin planlegging for å møte demografiendringer og endringsbehov som følge av det (investeringer, rekruttering mv). Sammen får de også bedre forutsetninger for å løse spesialiserte oppgaver, samt oppgaver som krever et større befolkningsmessig grunnlag.

2. *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

Kommunene utgjøre et felles bo- og arbeidsmarked, og en ny kommune kan dermed planlegge helhetlig areal, tjenester og samfunnsutviklingen innenfor et funksjonelt område. Kommunen vil få et sterkt fagmiljø mht å jobbe med samfunnsutvikling, arbeidsplassutvikling og planlegging. Ny kommune har i dette og i tillegg en sterk industriell kultur en veldig god mulighet til å bli et tyngdepunkt i Trøndelag. Tyngdepunktet har også nærhet til og kan samspille med kunnskapsmiljøene i Trondheim. I en ny kommune kan de også styrke arbeidet med samfunnsikkerhet/beredskap, transport, næring, miljø og klima.

3. *Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*

Den nye kommunen vil få et sterkt fagmiljø på økonomistyring og planlegging. Alle kommunene vil komme likt eller dårligere ut i det nye inntektssystemet. Siden folketall er en sentral faktor for kommuneøkonomien, blir det viktig for ny kommune å prioritere arbeidsplassutvikling og samfunnsutvikling som gagnar hele kommunen. Samlet sett er den nye kommunen mindre sårbar ift å takle uforutsette hendelser og kan bedre forberede seg på demografiendringer.

4. *Styrket lokaldemokrati*

Pga. størrelse og kapasitet vil den nye kommunen være i stand til å overta nye og større oppgaver fra Fylkeskommune, Fylkesmann eller stat for øvrig. En større kommune vil kunne gi grunnlag for større styringskapasitet og gjennomføringskraft. Ved i større grad selv å kunne foreta helhetlige prioriteringer, basert på gode beslutningsgrunnlag for folkevalgte, øker politisk styring og muligheten for å utnytte lokalt handlingsrom. Ved en kommunesammenslåing vil innbyggerne i Agdenes, Orkdal, Meldal og (deler av) Snillfjord få direkte innflytelse over utviklingen i et felles bo- og arbeidsmarked, og behovet for interkommunale løsninger reduseres.

2.4.1.2 *Trondheim og Klæbu kommuner*

Fylkesmannen vurderer det slik at en sammenslåing av Trondheim og Klæbu kommuner vil tilfredsstille målene med kommunereformen.

Ved utgangen av 2. kvartal 2016 hadde Trondheim 187981 innbyggere og Klæbu 6086 innbyggere.

1. *Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*

Den nye kommunen vil ha god kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lovpålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Den sterke befolkningsveksten gir betydelige investeringsbehov innenfor tjenesteområdene, som også skaper et stort behov for areal og for tilgang til kompetanse. Klæbu har en ung befolkning i dag, men nærmeste ti-år fram mot 2040 får kommunen over en dobling av antall eldre over 80 år.

2. *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

Kommunene rundt Trondheim inkl. Klæbu, er kjennetegnet av lav arbeidsplassdekning og stor pendling inn mot Trondheim. I Klæbu er det 71 % som pendler til Trondheim, og det så godt som sammenhengende bebyggelse. Denne kommunesammenslåingen vil redusere antall samordningsutfordringer i Trondheimsområdet, og gi mer helhetlig styring innenfor et tett integrert bo- og arbeidsmarked.

3. *Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*

Kommunene har balansert drift i kommuneøkonomien. Klæbu vil få betydelige tap pr. år som følge av det nye inntektssystemet. For Trondheim vil det øke noe, men det er usikkerhet rundt mulige endringer i storbytilskuddet. Forventa videre vekst i innbyggertall er positivt ift inntekter, men fører samtidig til økte investeringer. Pga. demografiendringer vil den nye kommunen få betydelige økte kostnader i årene som kommer. Kommunen vil ha sterke fagmiljøer og kompetanse på økonomistyring og samfunnsplanlegging.

4. *Styrket lokaldemokrati*

Den nye kommunen vil ha større myndighet over egne areal og de vil lettere kunne ivareta helhetlige areal- og transportløsninger. Dette styrker også lokaldemokratiet. Én ny kommune kan dessuten styrke kapasitet og gjennomføringskraft både innenfor samfunnsikkerhet/beredskap, transport, næringsutvikling, miljø og klima.

2.4.1.3 *Roan og Åfjord kommuner*

Fylkesmannen vurderer det slik at en sammenslåing av Åfjord og Roan kommuner vil tilfredsstille målene med kommunereformen. På lengre sikt bør imidlertid kommunen vurdere å gå inn i en enda større enhet for å bli mer robust.

Ved utgangen av 2. kvartal 2016 hadde Åfjord 3275 innbyggere og Roan 951 innbyggere.

1. *Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*

Roan er svært sårbar ift lovpålagt tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse, mens Åfjord er noe mindre sårbar. I en ny kommune vil de sammen ha kapasitet, fagmiljø og kompetanse til å håndtere tjenesteutviklingen framover. Demografiendringer vil gi et endringsbehov i tjenestene, som de sammen står sterkere til å håndtere. Ny kommune vil nok ha behov for å delta i det interkommunale samarbeidet på Fosen rundt helse-tjenestene.

2. *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

Roan og Åfjord har sterke vekstimpulser knyttet til vindkraft og muligheter i blå sektor. Som en kommune vil de stå sterkere ift å ha den styrken i samfunnsutviklingsarbeidet som må til for å få vekst i en geografisk spredt kommune. Mer slagkraft på samfunnsutviklingssiden vil være viktig for å oppnå befolkningsvekst og

rekruttering av nye medarbeidere inn til lovpålagt tjenesteproduksjon. Roan og Åfjord er ett bo- og arbeidsmarked, og som en ny kommune vil de kunne planlegge helhetlig ift areal og tjenester. Sammen kan Åfjord og Roan være med på å bygge et tyngdepunkt på Fosen.

3. *Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*

Roan sliter i dag med balansert drift og er på Robek. Forventede vindkraftinntekter vil bidra til et bedret handlingsrom, men sett ift befolkningstall vil Roan som egen kommune tape mye over tid. Åfjord har mer bærekraftig økonomi, og får også vindkraftinntekter, men er også sårbar ift befolkningsutvikling. I en ny kommune reduseres sårbarheten og de kan lettere takle uforutsette hendelse. Kompetanse og kapasitet knytta til økonomistyring og samfunnsplanlegging økes.

4. *Styrket lokaldemokrati*

Den nye kommunen vil ha større myndighet over egne areal og de vil lettere kunne ivareta helhetlige areal- og transportløsninger. Dette styrker også lokaldemokratiet. Én ny kommune kan dessuten styrke kapasitet og gjennomføringskraft både innenfor samfunnsikkerhet/beredskap, transport, næringsutvikling, miljø og klima.

2.4.1.4 *Hitra og deler av Snillfjord kommuner*

Fylkesmannen vurderer det slik at en sammenslåing av Hitra og deler av Snillfjord kommuner vil tilfredsstille målene med kommunereformen. På lengre sikt bør imidlertid kommunen vurdere å gå inn i en enda større enhet for å bli mer robust. Det er naturlig å tenke sammenslåing med Frøya i den sammenheng, se punkt 1.3.3.2.

Ved utgangen av 2. kvartal 2016 hadde Hitra 4628 innbyggere og det er ca. 300 innbyggere som er aktuell fra Snillfjord til å inngå i en ny kommune.

1. *Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*

En ny kommune vil være mindre sårbar enn dagens kommuner, mht kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lovpålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Demografiendringer vil gi ekstra utfordringer på tjenestekområdene framover.

2. *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

Den delen av Snillfjord kommune som skal deles og slås sammen med Hitra kommune, er nært kobla til Hitra både gjennom kort avstand, handel og arbeidspendling. Den nye kommunen vil dermed mer helhetlig enn i dag kunne prioritere areal, tjenester og investeringer, og kommunen blir sterkere på samfunnsutvikling. Ser vi på bo- og arbeidsmarkedet er Frøya kommune også med i dette. Den nye kommunen Hitra og deler av Snillfjord, ville derfor blitt enda sterkere om Frøya deltok. Hitra, deler av Snillfjord og Frøya, ville ha forutsetninger for å bygge opp et sterkt tyngdepunkt sammen.

3. *Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*

Hitra har rimelig god balanse i driften, og har vist evne til å justere driftsnivået etter endrede vilkår, men er sårbar overfor uforutsette hendelser. Den nye kommunen blir litt mindre sårbar på økonomifeltet, og styrker seg noe på fagmiljø og kompetanse. Befolkningsutviklingen og skatteinntekter vil være viktige faktorer for handlingsrommet over tid.

4. *Styrket lokaldemokrati*

Den nye kommunen vil ha større myndighet over egne areal og de vil lettere kunne ivareta helhetlige areal- og transportløsninger. Dette styrker også lokaldemokratiet.

2.4.1.5 *Hemne, Halså (MR) og deler av Snillfjord kommuner*

Fylkesmannen vurderer det slik at en sammenslåing av Hemne, Halså og deler av Snillfjord kommune, vil tilfredsstille målene med kommunereformen. Denne kommunesammenslåingen ville blitt enda sterkere dersom Aure (MR) var med, jf. anbefaling fra Telemarksforskning.

Ved utgangen av 2. kvartal 2016 hadde Hemne 4258 innbyggere, Halså (MR) hadde 1569 innbyggere og det er ca. 200 innbyggere som er aktuell fra Snillfjord til å inngå i en ny kommune.

1. *Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*

Kommunene vil hver for seg være sårbare ift å håndtere framtidens tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelser. I en ny og felles kommune reduseres sårbarheten og de får større fagmiljø, kapasitet og kompetanse. Det er nødvendig for å møte demografiendringer og oppgaver/forventninger på de store velferdsområdene.

2. *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

Hemne/Snillfjord og Hemne/Aure har en god del samarbeid pr i dag, mens Halså og Hemne har i mindre grad samarbeid. Ser vi på geografien i dette området og kommunikasjonsutviklingen, framstår imidlertid denne nye kommunen som et funksjonelt alternativ – og enda mer dersom Aure blir med. Det er viktig å bygge tyngdepunkter med utgangspunkt i nye kommune, og Telemarksforskning (som har utrede kommunestruktur på Nordmøre), anbefalte Aure, Halså, Hemne, Snillfjord som et godt alternativ sett opp mot kommunereformens mål. Geografisk avstand er overkommelig og areal, tjenester, næring og samferdsel kan planlegges mer helhetlig og med mer styrke dersom kommunene går sammen. Som tyngdepunkt kan den nye kommune både samspille med byområdet Kristiansund og Trondheim.

3. *Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*

Kommuneøkonomien er rimelig grei i kommunene hver for seg. Hemne har vist evne til å tilpasse seg endrede rammevilkår. Alle kommunene har behov for kraftigere satsing på samfunnsutvikling for å styrke og helst øke innbyggergrunnet. Lykkes de med dette og som tyngdepunkt, gir det grunnlag for en kommuneøkonomi med handlingsrom.

4. *Styrket lokaldemokrati*

Den nye kommunen vil ha større myndighet over egne areal og de vil lettere kunne ivareta helhetlige areal- og transportløsninger. Dette styrker også lokaldemokratiet.

2.4.1.6 *Rissa og Leksvik (NT) kommuner*

Fylkesmannen vurderer det slik at en sammenslåing av Rissa og Leksvik (NT) vil tilfredsstille målene med kommunereformen. Søknad om sammenslåing var med i første runde i kommunereformen før 31.12.2015, og kongen i statsråd bekrefta 17.06.2016 at Indre Fosen kommune etableres fra 1.1.2018.

Ved utgangen av 2. kvartal 2016 hadde Rissa 6633 innbyggere, med Leksvik (NT) hadde 3508 innbyggere.

1. *Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*

En ny og sammenslått kommune vil, slik Fylkesmannen ser det, redusere sårbarhet, bedre fagmiljøene og gi en bedre rusta kommune kapasitetsmessig til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver – både velferds-tjenester og myndighetsoppgaver.

2. *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

Med den nye kommunen blir det et bedre grunnlag for en langsiktig og bærekraftig arealforvaltning i tråd med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. En ny kommune kan lettere legge til rette for gode og effektive planprosesser, en bærekraftig areal- og samfunnsutvikling, samt attraktive og klimavennlige tettstedsområder. I tillegg vil en ny kommune også kunne tilrettelegge for næringsutvikling, forsterke de gode miljøene/kulturene som finnes i de to kommunene hver for seg og legge til rette for ta del i mulighetene i utviklingen som vil skje på Fosen og i Trondheimsregionen.

Det er naturlig at den nye kommunen raskt avklarer sitt forhold til Fosen-regionen der det er etablert et betydelig tjeneste- og administrativt samarbeid, og til Trondheimsregionen - der begge kommuner deltar og de har sterk bo- og arbeidsmarkedsintegrasjon.

3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Begge kommunene har positiv drift, men har over tid hatt utfordringer i forhold til å levere gode driftsresultat. De har tatt grep for å øke økonomisk handlefrihet, og må fortsette med det gitt at den samlede gjeldssituasjonen også i en sammenslått kommune vil bli utfordrende. Gjennom analyser har kommunene imidlertid vist et potensial for mer effektiv drift og administrasjon. Den nye kommunen vil dessuten få god kompetanse på økonomistyring, og vil bli mer robust overfor uforutsette hendelser.

4. Styrket lokaldemokrati

Den større kommunen vil ha et redusert behov for interkommunale løsninger, og vil gi større fagmiljøer som gjør at kommunen blir både en bedre leverandør og bestiller av samarbeid med andre.

2.4.2 Kommuner som har fattet ensidige vedtak om sammenslåing

2.4.2.1 Oppdal

- Sårbarhet
 - Oppdal hadde pr 2. kvartal 2016 6920 innbyggere.
 - Kommunen vil være sårbar over tid i tjenesteproduksjonen og myndighetsutøvelse.
 - Det vil være en utfordring på sikt å stå som egne kommune.
- Samfunnsutvikling
 - Trenger fortsatt sterk fokus på samfunnsutvikling og arbeidsplassutvikling.
 - Er ett bo- og arbeidsmarked med Rennebu, der det er naturlig å koordinere flere ulike politikk-områder for å utvikle området.
 - Vil stå sterkere som tyngdepunkt sammen med Rennebu, som er en del av omlandet.
- Prosess
 - Har vedtatt intensjonsavtale sammen med Rennebu, og har framforhandla grunnlag for fordeling av funksjoner/oppgaver mellom kommunene.

2.4.2.2 Røros

- Sårbarhet
 - Røros hadde pr 2. kvartal 2016 5631 innbyggere.
 - Kommunen vil være sårbar over tid i tjenesteproduksjonen og myndighetsutøvelse.
 - Det vil være en utfordring på sikt å stå som egne kommune.
- Samfunnsutvikling
 - Trenger fortsatt sterk fokus på samfunnsutvikling og arbeidsplassutvikling.
 - Er ett bo- og arbeidsmarked med Holtålen og Os, der det er naturlig å koordinere flere ulike politikkområder for å utvikle området.
 - Vil stå sterkere som tyngdepunkt sammen med Holtålen og Os, som er en del av omlandet.
- Prosess
 - Har vedtatt intensjonsavtale sammen med Holtålen og Os.

2.4.3 Enkeltkommuner som har fattet vedtak om å stå alene

2.4.3.1 Frøya kommune

Fylkesmannens vurdering er at det vil være krevende for Frøya å bestå som egen kommune sett opp mot målene med kommunereformen. Frøya kan, dersom kommunen går sammen med Hitra kommune, danne et viktig og sterkt tyngdepunkt i Trøndelag.

Frøya hadde pr utgangen av 2. kvartal 2016 4842 innbyggere. Kommunen har opplevd sterk befolkningsvekst, særlig gjennom stor arbeidsinnvandring. Ytterligere vekst er ventet. Befolkningssammensetningen vil endres over tid som gir flere eldre og flere pensjonister ift arbeidstakere.

Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Som egen kommune vil det bli sårbart og krevende å opprettholde kapasitet til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver (både velferdstjenester og myndighetsoppgaver). En økende arbeidsinnvandring gir utfordring for tjenestene i kommunen. Det vil bli behov for interkommunalt samarbeid både i Orkdalsregionen og med Hitra. Flere interkommunale løsninger med Hitra er under avvikling nå, noe som øker sårbarheten.

1. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Kommunen har et meget sterkt næringsliv gjennom havbruksnæringen, men er samtidig sårbar pga. lite bredde i næringer (næringsspesialisering). Med Frøya alene vil det ikke kunne hentes ut gevinster med å samordne langsiktig og bærekraftig arealforvaltning innenfor det felles bo- og arbeidsmarkedet med Hitra. Det blir også mer sårbart og mindre styrke i arbeidet med samfunnsikkerhet/beredskap, transport, næring, miljø og klima. Frøya og Hitra vil da måtte konkurrere, og ikke samordne ressurser for å bli det sterke tyngdepunktet de har potensiale til å bli (både i Trøndelag og nasjonalt) for framtidens blå sektor.

2. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Frøya vil tape på de vedtatte endringene i inntektssystemet. Kommunen er allerede sårbar på det økonomiske feltet, bl.a. med høy gjeld. Kommunen er derfor sårbar ift å kunne takle uforutsette hendelser. Demografiske utfordring gir investeringsbehov som vil svekke handlingsrommet. Frøya har i perioder vært sårbar mht kompetanse og stabile fagmiljø på plan og økonomi. Sammen med Hitra kommunen vil samlet kapasitet, fagmiljø og kompetanse øke, og de vil kunne bedre takle uforutsette hendelser. En felles kommune vil også være et tyngdepunkt som trolig vil gi bedre uttelling i nasjonale/regionale støtteordninger.

3. Styrket lokaldemokrati

Pga. størrelse og kapasitet vil Frøya som egen kommune i mindre grad kunne være i stand til å overta nye og større oppgaver fra Fylkeskommune, Fylkesmann eller stat for øvrig. En større kommune vil kunne gi grunnlag for større styringskapasitet og gjennomføringskraft. Ved i større grad selv å kunne foreta helhetlige prioriteringer, basert på gode beslutningsgrunnlag for folkevalgte, øker politisk styring og muligheten for å utnytte lokalt handlingsrom. Ved en kommunesammenslåing vil Frøyas innbyggere få direkte innflytelse over utviklingen i Frøya/Hitra som felles bo- og arbeidsmarked, og behovet for interkommunale løsninger reduseres.

2.4.3.2 Holtålen kommune

Fylkesmannens vurdering er at det vil være krevende for Holtålen å bestå som egen kommune sett opp mot målene med kommunereformen. Holtålen kan dersom kommunen går sammen med Røros kommune (og Os kommune), danne et viktig tyngdepunkt i innlandet i søndre del av nye Trøndelag.

Holtålen hadde pr utgangen av 2. kvartal 2016 2030 innbyggere. Kommunen har mistet 17 % av innbyggerne siden 1990. En svak vekst er ventet videre. Befolkningssammensetningen endres gjennom en stor økning i antall eldre, og et svekka forholdstall av antall arbeidstakere pr pensjonist.

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Kommunen er svært sårbar mht kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lovpålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Holtålen vil være avhengig av et bredt samarbeid på helseområdet med Røros/Os for avdemping sårbarhet. Demografiendringer vil gi ekstra utfordringer på tjenesteområdene framover.

2. *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

Kommunen er sårbar med et lite næringsliv og underskudd på arbeidsplasser. Pendlingen er klart størst til Røros, og kommunen har felles arbeidsmarked med Røros og Os. Holtålen vil være svært sårbar ift å få kapasitet og styrke i lokalsamfunnsutvikling. I en ny kommune sammen med Røros (og Os), vil forutsetningene være mye større til å klare å skape sysselsettingsvekst (bl.a. innenfor kulturbasert næring) og opprettholde/skape en rimelig balansert bosetting på lengre sikt. Den nye kommunen vil også bedre kunne håndtere arealforvaltningen, og skape kapasitet og styrke innenfor områdene samfunnsikkerhet/beredskap, transport, næring, miljø og klima. Holtålen vil sammen med Os kunne være en viktig støtte og kunne ha gjensidig nytte av å bygge opp Røros som et tydelig tyngdepunkt.

3. *Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*

Holtålen er nå utmeldt av Robek, og har vært gjennom en omstilling som har fått økonomien mer bærekraftig. Sett over tid er imidlertid Holtålen lite robust og sårbar på økonomifeltet, selv om kommunen isolert sett kommer ut med en liten pluss i endringen i inntektssystemet. På den ene siden gir befolkningsutvikling og lav skatteinntekt et dårligere handlingsrom over tid. I tillegg må kommunen spare inn betydelige summer neste 4-års periode, og omstillingen som akkurat er gjennomført viser at det er lite igjen å kutte på før det går ut over struktur/tjenestenivået. På den andre siden er også Holtålen svært sårbar ift kapasitet både på plan og økonomiområdet. En felles kommune med Røros (og Os) ville gitt mulighet for betydelig sterkere fagmiljø og redusere sårbarhet. En felles kommune vil også styrke et tyngdepunkt, noe som trolig vil gi bedre uttelling i nasjonale/regionale støtteordninger.

4. *Styrket lokaldemokrati*

Holtålen vil være sårbar som egen kommune, og i liten grad kunne være i stand til å overta nye og større oppgaver (fra fylkeskommunen, Fylkesmannen eller staten for øvrig) uten at det skjer i samarbeid med andre kommuner. Røros/Holtålen/Os samarbeid mye allerede, og planlegger et utvida og mer forpliktende samarbeid. Erfaringen andre steder er at samarbeid tar svært lang tid å dyrke fram, det er små økonomiske effekter (men mye bra på kompetanse, fagmiljø) og det er sårbart mht varighet og innretning. Dette er også indirekte styring for politikerne og innbyggerne, sammenlignet ved en kommunesammenslåing der Holtålens innbyggere vil få direkte innflytelse over utviklingen i Røros/Os som et felles bo- og arbeidsmarked. I en større kommune vil styringskapasiteten og gjennomføringskraften kunne øke, og politikerne kan helhetlige prioriteringer innenfor et geografisk område som for en stor del har samme muligheter og utfordringer.

2.4.3.3 *Malvik kommune*

Fylkesmannens vurdering er at Malvik vil være relativt robust til å håndtere utviklingen innen tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse. Vår vurdering er likevel at utviklingen i Malvik henger sterkt sammen med utviklingen i kommunene rundt. Den regionale integreringen i Trondheimsområdet i form av pendling og utvidelse av tettstedsområdet øker som følge av stor befolkningsvekst. Dette fører til store areal- og investeringsbehov og behov for tettere koordinering av både tjenester, areal og samferdsel.

Malvik hadde ved utgangen av 2. tertial 2016 13759 innbyggere. Kommunen vokser og veksten antas å fortsette i hele Trondheimsområdet og totalt sier prognosene ca. 30 000 nye innbyggere fram mot 2040.

1. *Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*

Kommunen framstår som relativt robust mht kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lovpålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Sårbarheten vises bl.a. ved at kommunen allerede i dag er med på interkommunalt samarbeid på helseområdet i Trondheimsområdet, og dette vil antakelig øke. Sterk befolkningsvekst utfordrer investeringsbehov innenfor tjenesteområdene. Befolkningen er rimelig ung i dag, og det ventes en veldig sterk vekst i antall eldre og dermed også reduksjon i antall arbeidstakere pr pensjonist.

2. *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

Trondheimsregionen er ett bo- og arbeidsmarked med stor grad av pendling mellom kommunene. Integringen er særlig sterk mellom Trondheim, Malvik, Klæbu, Melhus og Skaun. Fylkesmannen ser at Malvik relativt sett er knyttet sterkere til Trondheim/Klæbu enn hva Melhus/Skaun er. Dette pga. antall samarbeidsområder og ved at det er sammenhengende bebyggelse Trondheim-Malvik. Aksen Trondheim-Malvik-Stjørdal er en naturlig utviklingsområde for bolig/næring. Med fortsatt sterk befolkningsvekst i ti-årene som kommer, øker behovet for koordinering over kommunegrensene. Flerkommunale byområder skaper utfordringer for ivaretagelse av kommunens roller. For det første gjelder dette tjenestesisden, der sterk utbygging av tjenester hos alle kommuner i Trondheimsområdet fører til økt koordineringsbehov av areal, investeringer og myndighetsutøvelse. For det andre er det i særlig grad samfunnsutviklingsrollen som utfordres gjennom behovet for helhetlige areal- og transportløsninger. I Trondheimsregionen er det et samarbeid på dette gjennom IKAP, men erfaringen er at mangel på juridisk bindende avtaler fører til konkurranse og uenighet mellom kommunene med lange prosesser med forsinkede og dårligere løsninger som resultat. Jo flere kommuner og instanser som må samordne sin arealutvikling mot felles mål, jo vanskeligere er det.

Med kommunesammenslåinger vil mengden samordningsutfordringer reduseres, og en ny kommune har større myndighet over egne areal og vil lettere kunne ivareta helhetlige areal- og transportløsninger. Dette styrker også lokaldemokratiet. Malvik antas å kunne styrke kapasitet og gjennomføringskraft både knyttet til samfunnssikkerhet/beredskap, transport, næring, miljø og klima ved å bli del av en større kommune.

3. *Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*

Kommunen har en utfordrende økonomi og er nå inne i et omstillingsarbeid. Kommunen sliter med å få balanse i driften, og har høy gjeld og lite handlingsrom i form av disposisjonsfond. Malvik taper betydelig midler som følge av det nye inntektssystemet. I og med at kostnadene for de kommunale velferdstjenestene avhenger av alder, vil Malvik i de kommende ti-årene få store kostnader med de eldste aldersgruppene. Som en del av en større kommunen vil Malvik få styrka kapasitet, fagmiljø og kompetanse øke på økonomiområdet, og de vil kunne bedre takle utforutsette hendelser.

4. *Styrket lokaldemokrati*

Med kommunesammenslåinger vil mengden samordningsutfordringer reduseres, og en ny kommune har større myndighet over egne areal og lettere kunne ivareta helhetlige areal- og transportløsninger. Dette styrker også lokaldemokratiet. En mer funksjonelt avgrensa kommune i Trondheimsområdet, vil også gi gevinster for ivaretagelse av kommunens andre roller, og spesielt for tjenesteytingen.

2.4.3.4 *Melhus kommune*

Fylkesmannens vurdering er at Melhus vil være relativt robust til å håndtere utviklingen på tjenesteområdet og innenfor myndighetsutøvelse. Melhus er tett integrert i Trondheimsområdet, og som følge av sterk befolkningsvekst er det etter Fylkesmannens vurdering et økende behov for tettere koordinering av tjenesteutviklingen, areal og samferdsel. Melhus bør på kort sikt som følge av dette koordinere seg tettere mot Skaun kommune i en ny kommune, både for å forenkle koordineringen i Trondheimsområdet (to kommuner) og for å bygge opp et tyngdepunkt i omlandet til Trondheim (som samspiller med Trondheim).

Melhus hadde ved utgangen av 2. tertial 2016 16163 innbyggere. Kommunen vokser, og veksten antas å fortsette i hele Trondheimsområdet med totalt ca. 30 000 nye innbyggere fram mot 2040.

1. *Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*

Kommunen framstår som relativt robust mht kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lovpålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Kommunen er imidlertid sårbar, og inngår f.eks. allerede i dag i interkommunalt samarbeid på helseområdet i Trondheimsområdet. Spesialiserte tjenester som f.eks. barnevern kan også bli en utfordring. Den sterke befolkningsveksten gir et betydelig investeringsbehov innenfor tjenesteområdene, og skaper et stort behov for areal. Melhus har en ung befolkning pr i dag, men sett fram mot 2040 vil kommunen få en dobling i antall eldre over 80 år, og antallet alderspensjonister sett opp mot yrkesaktive vil øke en god del.

2. *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

Trondheim og nabokommunene er tett integrert i hverandre med pendling. Melhus har lav arbeidsplassdekning, og ca. 60 % av arbeidstakerne reiser til Trondheim for å jobbe. Delvis på grunn av avstand i km og delvis fordi det ikke er sammenhengende bebyggelse og store arealer med dyrka mark mellom Heimdal og Melhus sentrum, er ikke Melhus så integrert i Trondheim som Malvik/Klæbu. Hele Trondheimsområdet vil få betydelig vekst i innbyggertall i ti-årene som kommer, men aksen Trondheim-Malvik-Stjørdal må antas å ville få den største økningen. Det er likevel klart økt behov for koordinering over kommunegrensene i hele Trondheimsområdet. Flerkommunale byområder skaper utfordringer for ivaretagelse av kommunens roller. For det første gjelder dette tjenestesiden, der sterk utbygging av tjenester hos alle kommuner i Trondheimsområdet fører til økt koordineringsbehov av areal, investeringer og myndighetsutøvelse. For det andre er det i særlig grad samfunnsutviklingsrollen som utfordres gjennom behovet for helhetlige areal- og transportløsninger. I Trondheimsregionen er det et samarbeid på dette gjennom IKAP, men erfaringen er at mangel på juridisk bindende avtaler fører til konkurranse og uenighet mellom kommunene med lange prosesser med forsinkede og dårligere løsninger som resultat. Jo flere kommuner og instanser som må samordne sin arealutvikling mot felles mål, jo vanskeligere er det.

Med kommunesammenslåing mellom Trondheim/Klæbu og etter hvert Malvik på den ene siden, og Melhus/Skaun på den andre siden, vil samordningsutfordringen lettere kunne løses i Trondheimsområdet. De nye kommunene vil ha myndighet over større arealressurser, og de vil lettere kunne ivareta helhetlige areal- og transportløsninger. Dette styrker også lokaldemokratiet. En ny kommune med Melhus/Skaun vil også lettere kunne bygge et tyngdepunkt i omlandet til Trondheim, som styrker næringsdelen og reduserer bilde av omlandet som kun bokommuner. En ny kommune kan styrke kapasitet og gjennomføringskraft både innen samfunnssikkerhet/beredskap, transport, næringsutvikling, miljø og klima, ved å bli del av en større kommune. Melhus/Skaun vil i fellesskap kunne styrke seg betydelig på både myndighets- og utviklingsiden innenfor landbruket sammenlignet med i dag, og skape utvikling samtidig som jordvernet holdes oppe som viktig interesse.

3. *Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*

Kommunen har over tid klart å holde en balansert drift, til tross for lave inntekter. Melhus vil få betydelige tap pr år som følge av det nye inntektssystemet. Pga. sterk endring i demografi vil kommunen også få betydelige økte kostnader i årene som kommer innenfor helse/omsorg. Dette vil kreve omstilling og redusert handlingsrom, og føre til at kommunen blir mer sårbar til å takle utforutsette hendelser. Kommunen har gode fagmiljøer og kapasitet innenfor økonomiområdet.

Kommunen har lav arbeidsplassdekning og har en del å gå på generelt sett mht å skape næringsutvikling og en bærekraftig samfunnsplanlegging som understøtter dette. Et eksempel på potensiale kommunen har er å utvikle næringsaktører innenfor landbruket.

4. *Styrket lokaldemokrati*

Med kommunesammenslåinger vil mengden samordningsutfordringer reduseres, og en ny kommune vil ha myndighet over større arealressurser slik at den lettere kan ivareta helhetlige areal- og transportløsninger. Dette styrker også lokaldemokratiet. En mer funksjonelt avgrensa kommune i Trondheimsområdet vil også gi gevinster for ivaretagelse av kommunens andre roller, og spesielt for tjenesteytingen.

2.4.3.5 *Midtre Gauldal kommune*

Fylkesmannens vurdering er at det vil være krevende og sårbart for Midtre Gauldal å bestå som egen kommune fram mot 2040. Dette gjelder både ift å håndtere tjenesteutviklingen og myndighetsoppgavene, og det gjelder hensynet til en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling. Kommunen er en del av bo- og arbeidsmarkedet i Trondheimsregionen, og utviklingen bl.a. på kommunikasjoner vil forsterke en utviklingsretning nordover. Dette gir kommunen store areal- og investeringsbehov og behov for tettere koordinering av både tjenester, areal og samferdsel med nabokommunene. Midtre Gauldal bør som følge av dette søke å gå sammen med Melhus/Skaun kommuner på sikt. Dette for å samordne viktige politikkområder innenfor et funksjonelt område, og for i fellesskap å bygge opp et tydelig tyngdepunkt i omlandet til Trondheim på sørsida.

Midtre Gauldal hadde ved utgangen av 2. tertial 2016 6298 innbyggere. Kommunen ventes å vokse som følge av kommunikasjonsutviklingen og kortere avstand inn mot Trondheim/nabokommuner.

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Kommunen framstår som sårbar mht å ha tilstrekkelig kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lovpålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Kommunen har allerede i dag mange interkommunale samarbeid innenfor helseområdet i Trondheimsområdet. Spesialiserte tjenester kan bli krevende å løse. Den antatte befolkningsveksten gir økt investeringsbehov innenfor tjenesteområdene. Kommunen vil få en 50 % økning i eldre over 80 år. Det er lavere enn mange andre kommuner, men nok til å gi økte kostnader og press på kompetansetilgang og fagmiljø.

2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Midtre Gauldal er en del av bo- og arbeidsmarkedet i Trondheimsregionen. Kommunen har rimelig god arbeidsplassdekning, men 26 % pendler til arbeid i nordlig retning. Kommunen har noen få store næringsaktører som gir betydelig sysselsetting, men disse gjør også kommunen svært sårbare pga. bransjesikkerhet og rammevilkår (jf. pågående sak om Norsk kylling). Midtre Gauldal har derfor behov for å styrke seg i samfunnsutviklingsrollen, både for å utvikle attraktivitet, arbeidsplasser og et tydeligere sentrum. Jordbruk er en stor næring i kommunen, der det trengs mer fokus på utvikling og fagmiljøer/kompetanse som bygger opp under et utviklingsperspektiv. Som en geografisk vidstrakt kommune har Midtre Gauldal en utfordring i å koble sammen sentrum og omland og samtidig redusere konkurranseforholdet kommunedelene imellom til fordel for å løfte kommunen sammen. Mulighetene for en helhetlig samfunnsutvikling når det gjelder arealbruk, samfunnsikkerhet og beredskap, transport, næring, miljø og klima, og den helsemessige og sosiale utviklingen i kommunen, synes størst dersom kommunen orienterer seg inn i en ny kommune med Melhus/Skaun. Det vil gi en funksjonelt avgrenset kommune som kan sikre en bærekraftig samfunnsutvikling og samtidig bygge opp et nytt tyngdepunkt i omlandet til Trondheim (som kan samspille med Trondheim).

3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Kommunen har en svært utfordrende økonomi med ubalanse i driften, høy gjeld og lite handlingsrom i form av disposisjonsfond. Det har vært mye utskifting i kompetansen på økonomisiden, og lite stabilitet er utfordrende. Midtre Gauldal taper mye penger pr år som følge av det nye inntektssystemet. De neste ti-årene vil kommunen få store økte kostnader med økningen av antall eldre over 80 år. En desentral tjenesteproduksjon vil være krevende å opprettholde. Alt i alt vil Midtre Gauldal være sårbar og ha vanskeligheter med å takle en større uforutsett hendelse i økonomien.

Som en del av en større kommune vil Midtre Gauldal få styrka kapasitet, fagmiljø og kompetanse på økonomiområdet, og de vil bedre kunne takle utforutsette hendelser.

4. Styrket lokaldemokrati

Som egen kommune vil Midtre Gauldal ha utfordringer med å håndtere ev nye store oppgaver til kommunene. Nye oppgaver vil kunne gi økt makt og myndighet til kommunene og dermed økt lokalt selvstyre. Som egen kommune vil kommunen trolig bli mer avhengig av interkommunalt samarbeid, noe som gir økt indirekte styring og sårhet mht forutsigbarhet i styringen. En ny kommune sammen med Melhus/Skaun vil gi myndighet over større arealressurser og bedre muligheter for å kunne ivareta helhetlige areal- og transportløsninger. En mer funksjonelt avgrensa kommune vil også gi gevinster for ivaretagelse av kommunens andre roller, og spesielt for tjenesteytingen.

2.4.3.6 Osen kommune

Fylkesmannens vurdering er at det vil være krevende og svært sårbart for Osen å bestå som egen kommune fram mot 2040. Dette gjelder både ift å håndtere tjenesteutviklingen og myndighetsoppgavene, og det gjel-

der hensynet til en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling. Kommunen er en del av et felles bo- og arbeidsmarked med Åfjord og Roan, med det er store avstander. Mens det er 77 km til Namsos er det 60 km til Åfjord og 120 km til Brekstad. Kommunen har historisk samarbeidet i to retninger, både mot Namdalseid og mot Fosen, og befolkningen er delt identitetsmessig. Osen er i tillegg geografisk delt, med Seter som har båtforbindelse til kommunesenteret (men svært lang avstand i bil). Osen bør på sikt inngå i en ny kommune, og bør selv ta et valg om dette er mest hensiktsmessig nordover eller mot Fosen. I begge retninger vil det komme nye og større kommuner.

Osen hadde ved utgangen av 1. tertial 2016 981 innbyggere, en nedgang på 23 % siden 1990. Nedgangen ventes å fortsette.

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Kommunen framstår som svært sårbar mht å ha tilstrekkelig kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lovpålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Kommunen har allerede i dag mange interkommunale samarbeid innenfor helseområdet inn mot Nord-Trøndelag. Spesialiserte tjenester kan bli krevende å løse, bl.a. ut fra utfordringer med å rekruttere personell. Kommunen har et stort interkommunalt samarbeid som viser den store sårbarheten, og dette må også videreutvikles for å håndtere nye oppgaver. Befolkningsnedgang og høyere andel eldre/eldste eldre gir økte kostnader for kommunen. Fallende andel i yrkesaktiv alder og svekket aldersbæreevne innebærer utfordringer med fagmiljø/kompetanse.

2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Osen har en grei arbeidsplassdekning sammenlignet med mange andre, noe som skyldes en stor offentlig sektor. Osen har et sterkt behov for å styrke seg i samfunnsutviklingsrollen, både for å utvikle attraktivitet og arbeidsplasser og et tydeligere sentrum. Lite arbeidsplasser skapes, innbyggertallet går ned og befolkningen eldes. Jordbruk er en viktig næring i kommunen, der det trengs mer fokus på utvikling og fagmiljøer/kompetanse som bygger opp under et utviklingsperspektiv. Forutsetningene for en helhetlig samfunnsutvikling når det gjelder arealbruk, samfunnssikkerhet og beredskap, transport, næring, miljø og klima, og den helsemessige og sosiale utviklingen i kommunen, synes størst dersom kommunen orienterer seg inn i en ny kommune. Kapasiteten og fagmiljøene på disse områdene er veldig små. Kommunen bør selv ta et retningsvalg om orienteringen bør gå nordover mot ny kommune rundt Namsos, eller om de bør være med i ny kommune på Fosen.

3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Osen har over lang tid vært dyktig med å ha en bærekraftig drift. Kommunen kommer tilnærmet ut i balanse (taper litt) pr år på endringene i inntektssystemet som er vedtatt, men den største risikoen er knyttet til lavere innbyggertall og svakere skatteinngang. Pga. geografi og avstander er kommunen dyr å drive. Stor økning i antall eldre er krevende med tanke på økonomi og kompetanse/fagmiljøer. Kommunen vil være svært sårbar mht å takle en utforutsett hendelse i økonomien.

4. Styrket lokaldemokrati

Osen vil være svært sårbar ift å håndtere nye store oppgaver til kommunene. Nye oppgaver vil kunne gi økt makt og myndighet til kommunene og dermed økt lokalt selvstyre. Som egen kommune vil kommunen trolig bli gradvis mer avhengig av interkommunalt samarbeid, noe som gir økt indirekte styring og sårhet mht forutsigbarhet i styringen. En ny kommune gjør at Osens innbyggere vil ha innflytelse over større arealressurser og bedre mulighet for å kunne ivareta helhetlige areal- og transportløsninger. En mer funksjonelt avgrensa kommune vil også gi gevinster for ivaretagelse av kommunens andre roller, og spesielt for tjenesteytingen.

2.4.3.7 Rennebu kommune

Fylkesmannens vurdering er at det vil være krevende og sårbart for Rennebu å bestå som egen kommune fram mot 2040. Vurderingen er knyttet både til evnen til å håndtere tjenesteutviklingen og myndighetsoppgavene, og det gjelder hensynet til å skape en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling. Rennebu er en del

av et felles bo- og arbeidsmarked med Oppdal, og disse kommunene har allerede i dag mye samarbeid. Rennebu har lav arbeidsplassdekning, og mange pendler til jobb langs E6-aksen (til Oppdal, Støren eller Trondheim). Store demografiske endringer gir kommunen store investeringsbehov, og behovet for en sterkere samfunnsutvikling krever tettere koordinering av tjenester, areal, næring og samferdsel med nabokommunene. Rennebu bør som følge av dette gå sammen med Oppdal kommune på sikt, ikke minst for å skape et sterkt og tydelig tyngdepunkt i søndre del av nye Trøndelag.

Rennebu kommune hadde ved utgangen av 2. tertial 2016 2554 innbyggere, en nedgang på 13% siden 1990. Utviklingen med færre innbyggere ventes å fortsette.

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Rennebu er etter FMs vurdering sårbar mht å ha tilstrekkelig kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lov- pålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Kommunen har allerede i dag mange interkommunale samarbeid bl.a innenfor helseområdet i Orkdalsregionen og felles barnevernstjeneste med Oppdal. Det ventes nedgang i befolkningstallet, samtidig som antallet over 80 år øker betydelig og det blir en sterk negativ utvikling i forholdstallet mellom pensjonister og yrkestakere. Dette gir et press på kostnader i kommunen innenfor helse/omsorg, riktignok lavere enn for mange kommuner, men nok til å gi økte kostnader og press på å rekruttere/beholde god kompetanse og fagmiljø.

2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Rennebu er en del av et felles bo- og arbeidsmarked med Oppdal. Som følge av relativt lav arbeidsplassdekning pendler 28 % til arbeid i andre kommuner. Pendlingen følger E6-aksen. Kommunikasjonsutviklingen vil over tid redusere avstand både mot Oppdal og inn mot Trondheim, noe som kan gjøre rekruttering av arbeidstakere lettere. Rennebu har behov for å styrke seg i samfunnsutviklingsrollen, og vil være sårbar ved å være alene og skulle skape nok trykk og kapasitet bak utviklings- og næringsarbeid som bidrar til økt attraktivitet og flere arbeidsplasser. Rennebu og Oppdal utfyller hverandre godt på næringsiden, har gode planmiljø og vil sammen ha forutsetninger for å skape et tyngdepunkt som blir sterkt nok til å gi grunnlag for videre vekst. En felles kommune gir også best forutsetninger for en helhetlig samfunnsutvikling når det gjelder arealbruk, samfunnssikkerhet og beredskap, transport, næring, reindrift/utmark, miljø og klima.

3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Rennebu kommune har over år vist evne til å holde balanse i driften. Kompetansen på økonomistyring har vært god og stabil. Rennebu vil imidlertid tape på nytt vedtatt inntektssystem, og vil få betydelig reduserte inntekter som følge av redusert folketall, lavere skatt og reduserte kraftinntekter. Samtidig vil kommunen få store økte kostnader med økningen av antall eldre over 80 år, og betydelig flere pensjonister pr arbeidstaker. Kommunen vil totalt sett være sårbar i forhold til å kunne håndtere større uforutsette hendelser i økonomien.

Som en del av en større kommune med Oppdal vil Rennebu få økt handlingsrom. Kommunen får også styrka kapasitet, fagmiljø og kompetanse øke på økonomiområdet. En ny kommune vil bedre kunne takle uforutsette hendelser enn kommunene hver for seg.

4. Styrket lokaldemokrati

Rennebu vil få utfordringer og være sårbar med hensyn til å håndtere nye store oppgaver til kommunene. Kommunen er også sårbar ift dagens oppgaver på helse/omsorgssiden. Kommunen vil derfor alene bli mer avhengig av interkommunalt samarbeid, som igjen gir mer indirekte styring og er sårbart med tanke på forutsigbarhet/styring. En ny kommune med Oppdal vil lettere kunne ta på seg nye oppgaver, som igjen vil gi økt makt/myndighet og dermed økt lokalt selvstyre.

2.4.3.8 Roan kommune

Fylkesmannens vurdering er at det vil være krevende og svært sårbart for Roan å bestå som egen kommune sett opp mot målene med kommunereformen. Fylkesmannen tilrår at kommunen på kort sikt og senest 2020

inngår i en større kommune. Prosessene på Fosen pågår fortsatt, og det er flere alternativer som involverer Roan. Det er viktig at Roan inngår i én av disse, og gjennom det støtter opp under å opprette et tyngdepunkt både på tjeneste- og samfunnsutviklingssiden.

Roan hadde pr utgangen av 2. kvartal 2016 951 innbyggere. Kommunen har mistet 19 % av innbyggerne siden 1990. En svak vekst er ventet videre. Befolkningssammensetningen endres gjennom en stor økning i antall eldre og et svært negativt forholdstall mellom antall arbeidstakere og pensjonister.

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Kommunen er svært sårbar mht kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lovpålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Roan har allerede et bredt samarbeid på helseområdet med de andre Fosen-kommunene for å avdempe sårbarhet, og de inngår i samarbeid om spesialiserte tjenester (bla. barnevern). Demografiendringer med flere eldre vil gi ekstra utfordringer på tjenesteområdene framover, både i form av betydelig økte utgifter og svekket mulighet til å rekruttere arbeidskraft.

2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Roan har et underskudd på arbeidsplasser, og har et vitalt, men lite næringsliv. Pendlingen er størst til Åfjord, og kommunen har felles arbeidsmarked med Åfjord. Roan har mye ressurser i form av vindkraft og et spennende havområde, men er svært sårbar med hensyn til å klare å få tilstrekkelig kapasitet og styrke i samfunnsplanlegging og lokalsamfunnsutvikling. Erfaringsmessig er det utfordrende å rekruttere nye personer inn, og dermed bygge fagmiljøer som er stabile over tid. I en ny kommune sammen med en eller flere nabo-kommuner sørover, vil forutsetningene være mye større til å klare å skape sysselsettingsvekst. Dette er nødvendig for å kunne skape og opprettholde en rimelig balansert bosetting på lengre sikt. Den nye kommunen vil også bedre kunne håndtere arealforvaltningen, og skape kapasitet og styrke innenfor områdene samfunnsikkerhet/beredskap, transport, næring, miljø og klima. Roan vil kunne være med på å støtte opp under en tyngdepunkt på Fosen.

3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Sett over tid er Roan sårbar på økonomifeltet, selv om kommunen isolert sett kommer litt styrket ut av endringen i inntektssystemet. Roan vil få økte inntekter av eiendomsskatt knyttet til vindkraftanleggene, men taper samtidig over tid pga. lavere innbyggertall og dårlig alminnelig skatteinngang. Roan er pt i Robek, og går gjennom en omstilling for å skape bærekraft og større handlingsrom. Totalt sett vil kommunen ha en utfordring med å håndtere en større uforutsett hendelse i økonomien. Økt handlingsrom i økonomien er heller ikke nok som forutsetning for å rekruttere/beholde arbeidskraft. En større kommune med Åfjord ville gitt mulighet for sterkere fagmiljø og redusert sårbarhet.

4. Styrket lokaldemokrati

Roan som egen kommune vil være svært sårbar, og vil i liten grad kunne være i stand til å overta nye og større oppgaver (fra fylkeskommunen, Fylkesmannen eller staten for øvrig) uten at det skjer i samarbeid med andre kommuner. Roan har allerede mye interkommunalt samarbeid, som er et tegn på høy sårbarhet. Kommunen vil være avhengig av mer samarbeid for fortsatt å kunne stå alene. Erfaringen viser at interkommunalt samarbeid gir positive effekter, men også at det er uforutsigbart, tar lang tid å utvikle og gir indirekte styring for politikerne og innbyggerne. I en kommunesammenslåing vil Roans innbyggere få direkte innflytelse over utviklingen hele området en ny kommune dekker. I en større kommune vil styringskapasiteten og gjennomføringskraften kunne øke, og politikerne kan få til helhetlige prioriteringer innenfor et geografisk område.

2.4.3.9 Selbu kommune

Fylkesmannens vurdering er at sett opp mot målene i kommunereformen, vil det være svært sårbar for Selbu å være egen kommune uten interkommunalt samarbeid. Værnesregionen har et svært omfattende interkommunalt samarbeid, som Selbu selv sier de ikke kan klare seg uten. På den annen side kan Selbu, dersom de

går sammen med Værnesregionen i en ny kommune, raskt hente ut stordriftsfordeler og etablere en kommune som vil være faglig sterk og som vil være et sentralt og storbynært tyngdepunkt i midtre del av nye Trøndelag.

Selbu hadde pr utgangen av 2. kvartal 2016 4128 innbyggere. Folketallet har for en stor del vært stabilt over tid. En svak vekst er ventet videre. Befolkningssammensetningen endres gjennom 50 % økning i antall eldre over 80 år, og et svekka forholdstall mht antall arbeidstakere pr pensjonist.

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Kommunen er sårbar mht kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot de store områdene for lovpålagt tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse. Selbu er tydelig på at de er avhengig et bredt og forpliktende interkommunalt samarbeid i Værnesregionen for å levere de tjenestene de skal. Værnesregionen har et omfattende samarbeid både på helse og barnevern. Demografiendringene vil gi Selbu ekstra utfordringer på tjenesteområdene framover.

2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Kommunen har 30 % utpendling og har relativ lav arbeidsplassdekning. Bredden i næringslivet er variert, men sårbart. Både inn- og utpendling er størst til Stjørdal og Trondheim. Selbu er en del av felles bo- og arbeidsmarked med kommunene i Trondheimsregionen. Med tanke på videre utvikling er det viktig å få til økt kapasitet og styrke i arbeidet med samfunnsutvikling. Dette er sårbart i Selbu som egen kommune, men i en ny kommune i Værnesregionen (med Stjørdal som motor) vil forutsetningene være større til å klare å skape selselsettingsvekst samt skape og opprettholde en rimelig balansert bosetting på lengre sikt. Én kommune i Værnesregionen vil bedre kunne håndtere samfunnsplanleggingen, og skape kapasitet og gjennomføringskraft til områdene samfunnsikkerhet/beredskap, transport, næring, miljø og klima. Selbu vil være en viktig støtte for å bygge opp Værnesregionen som et storbynært tyngdepunkt, og med korte avstander til Stjørdal vil kommunene kunne ha gjensidig nytte av utviklingen.

3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Selbu er en kommune som over tid har hatt utfordringer med å balansere den kommunale driften. Det økonomiske handlingsrommet er ikke stort, og det er sårbart med tanke på å kunne takle en uforutsett hendelse. Denne utfordringen øker ved at Selbu vil få reduserte årlige overføringer i inntektssystemet. Folketallsutviklingen vil være helt sentral i den videre utviklingen, i og med at skatteinngangen er lav. Selbu er også sårbar pga. små fagmiljøer på samfunnsplanlegging og økonomi. En felles kommune i Værnesregionen ville raskt gjøre det mulig å ta ut stordriftsfordeler, og kommunen ville komme bedre ut mht innbyggerutvikling og skatteinngang. En felles kommune vil også være et tyngdepunkt som trolig vil gi bedre uttelling i nasjonale og regionale støtteordninger.

4. Styrket lokaldemokrati

Selbu vil være sårbar som egen kommune, og i liten grad kunne være i stand til å overta nye og større oppgaver (fra fylkeskommunen, Fylkesmannen eller staten for øvrig) uten at det skjer gjennom et interkommunalt samarbeid. Værnesregionen er av de samarbeidene i landet som favner om størst antall oppgaver og folk i fellestjenestene. Dette gir mange positive effekter, men styringen er indirekte og prosessene fram til vedtak kan være langvarige og ikke så tydelige for den jevne innbygger.

I en felles Værnesregion kommune ville Selbus innbyggere få mer direkte innflytelse over utviklingen i Værnesregionen enn de har i dag. I en større kommune vil dessuten styringskapasiteten og gjennomføringskraften kunne øke, slik at politikerne kan gjøre helhetlige prioriteringer innenfor et geografisk område som for en stor del har de samme mulighetene og utfordringene.

2.4.3.10 Skaun kommune

Fylkesmannens vurdering er at Skaun vil være sårbar i forhold til å kunne være egen kommune vurdert opp mot målene i kommunereformen, dersom kommunen ikke inngår i et bredt og forpliktende interkommunalt

samarbeid. Sårbarheten knyttes til å kunne håndtere oppgaver og forventninger innenfor lovpålagte oppgaver og myndighetsutøvelse. Skaun vil være sårbar også knytta til samfunnsutviklingsspørsmål. Kommunen er tett integrert i Trondheimsområdet, og som følge av fortsatt sterk befolkningsvekst vil behovet øke for tettere koordinering av både tjenesteutviklingen, areal og samferdsel. Det er Fylkesmannens vurdering at Skaun som følge av dette bør gå sammen med Melhus i en ny kommune. Dette vil forenkle koordineringen i Trondheimsrområdet. Dessuten vil det gi muligheter til å bygge opp et tyngdepunkt i omlandet til Trondheim (en kommune som må samspille med Trondheim), som kan styrke næringsgrunnlag og dempe profilen til kommunene som bokommuner.

Skaun hadde ved utgangen av 2. tertial 2016 7855 innbyggere. Kommunen har vokst med nesten 40 % siden 1990. Veksten antas å fortsette i hele Trondheimsområdet med en prognose på totalt ca. 30 000 nye innbyggere fram mot 2040.

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

I et langtidsperspektiv framstår kommunen som sårbar mht kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot lovpålagt tjenesteproduksjon og forvaltning. Skaun inngår i dag i det interkommunale samarbeidet i Orkdalsregionen, og vil også trolig måtte være med i mer samarbeid for å løse oppgavene på lovpålagte områder inkl. mer spesialiserte tjenester. Den sterke befolkningsveksten gir Skaun og kommunene i Trondheimsområdet gir et betydelig investeringsbehov innenfor tjenesteområdene, som også skaper et stort behov for areal og for tilgang til kompetanse. Skaun har en ung befolkning i dag, men i de nærmeste ti-årene fram mot 2040 får kommunen mer enn en dobling av antall eldre over 80 år. Videre vil antallet alderspensjonister sett opp mot yrkesaktive øke en del.

2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Kommunene rundt Trondheim inkl. Skaun er kjennetegna av lav arbeidsplassdekning og stor pendling inn mot Trondheim. I Skaun er det 68 % som pendler til Trondheim. Både gjennom arbeidsmarked og pendling er Skaun og nabokommunene tett integrert med Trondheim og med hverandre. Med fortsatt befolkningsøkning øker behovet for å tilpasse kommunegrensene til den funksjonelle regionen. På samme måte som for Melhus, delvis på grunn av avstand i km og delvis fordi det ikke er sammenhengende bebyggelse og store arealer med dyrka mark mellom Heimdal og Melhus/Buvika, er ikke Skaun (og Melhus) like sterkt integrert i Trondheim som Klæbu og Malvik. Sterkest vekst må også forventes å komme i aksene Trondheim-Malvik-Stjørdal.

Flerkommunale byområder skaper utfordringer for ivaretagelse av kommunens roller. For det første gjelder dette tjenestesiden, der sterk utbygging av tjenester hos alle kommuner i Trondheimsområdet fører til økt koordineringsbehov av areal, investeringer og myndighetsutøvelse. For det andre er det i særlig grad samfunnsutviklingsrollen som utfordres gjennom behovet for helhetlige areal- og transportløsninger. I Trondheimsregionen er det et samarbeid om dette gjennom IKAP, men erfaringen er at mangel på juridisk bindende avtaler fører til konkurranse og uenighet mellom kommunene med lange prosesser med forsinkede og mindre helhetlige løsninger som resultat. Jo flere kommuner og instanser som må samordne sin arealutvikling mot felles mål, jo vanskeligere er det.

Med kommunesammenslåing mellom Trondheim/Klæbu og etter hvert Malvik på den ene siden, og Skaun/Melhus på den andre siden, vil samordningsutfordringen lettere kunne løses i Trondheimsområdet. De nye kommunene vil ha myndighet over større arealressurser, og de vil lettere kunne ivareta helhetlige areal- og transportløsninger. Dette styrker også lokaldemokratiet. En ny kommune med Skaun/Melhus vil også lettere kunne bygge et tyngdepunkt i omlandet til Trondheim, som styrker næringsdelen og reduserer bilde av omlandet som bokommuner. En ny kommune kan dessuten styrke kapasitet og gjennomføringskraft både innenfor samfunnssikkerhet/beredskap, transport, næringsutvikling, miljø og klima. Skaun/Melhus vil i fellesskap kunne styrke seg betydelig på både myndighets- og utviklingssiden innenfor landbruket sammenlignet med i dag, og skape utvikling samtidig som jordvernet holdes oppe som viktig interesse.

3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Kommunen har nå en balansert drift i kommuneøkonomien. Skaun vil imidlertid få betydelige tap pr. år som følge av det nye inntektssystemet. Vekst i innbyggertall er positivt ift inntekter, men lav skatteinngang drar

andre vegen. Kommunen vil også, pga. sterk endring i demografi, få betydelig økte kostnader i årene som kommer – først innenfor oppvekstsiden og deretter innenfor helse og omsorg. Dette gir redusert handlingsrom som igjen fører til behov for omstilling, og medfører at kommunen totalt sett blir mer sårbar til å takle utforutsette hendelser. Kommunen har god kompetanse, men er sårbar ift fagmiljøene både på økonomi- og samfunnsplanleggingssiden.

Kommunen har lav arbeidsplassdekning og har en del å gå på generelt sett mht å fylle samfunnsutviklingsrollen for å skape næringsutvikling og en bærekraftig samfunnsplanlegging som understøtter dette. Et eksempel på potensiale kommunen har, er en sterkere utvikling av næringsaktører innenfor kultur- og landbruksbasert utvikling.

4. *Styrket lokaldemokrati*

Kommunesammenslåinger i Trondheimsområdet vil kunne redusere antall samordningsutfordringer og gi mer helhetlig styring innenfor et tett integrert bo- og arbeidsmarked. En ny kommune Skaun/Melhus vil ha myndighet over større arealressurser og lettere kunne ivareta helhetlige areal- og transportløsninger. Dette styrker også lokaldemokratiet. En mer funksjonelt avgrensa kommune i Trondheimsområdet vil også gi gevinster for ivaretagelse av kommunens andre roller, spesielt for tjenesteytingen som det er store omstillingsbehov knytta til. På kort sikt er det en utfordring med tilhørighet og betingelser for det interkommunale samarbeidet, i og med at det kommer en ny kommune med Orkdal som senter.

2.4.3.11 *Tydal kommune*

I et langtidsperspektiv er det Fylkesmannens vurdering at det vil være svært sårbart for Tydal å stå som egen kommune uten interkommunalt samarbeid. Værnesregionen har et svært omfattende interkommunalt samarbeid, som Tydal selv sier de ikke kan klare seg uten. På andre siden bør Tydal, dersom de går sammen med Værnesregionen i en ny kommune, raskt kunne hente ut stordriftsfordeler og etablere en kommune som vil være faglig sterk og som vil være et sentralt og storbynært tyngdepunkt i midtre del av nye Trøndelag.

Tydal hadde pr utgangen av 2. kvartal 2016 854 innbyggere. Folketallet har gått ned med 15 % siden 1990, og nedgangen ventes å fortsette. Befolkningssammensetningen er allerede slik at det er mange over 67 år, men andelen økes ytterligere mot 2040. Andelen pensjonister pr yrkesaktiv er allerede høy, men øker også ytterligere nærmeste tiår.

1. *Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*

Tydal er svært sårbar mht kapasitet, fagmiljø og kompetanse inn mot de store områdene for lovpålagt tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse. Det er også derfor Tydal selv er tydelig på at de er avhengig et bredt og forpliktende interkommunalt samarbeid i Værnesregionen for å levere de tjenestene de skal. Værnesregionen har i dag et omfattende samarbeid både på helse og barnevern.

2. *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

På grunn av avstandene utgjør Tydal et eget bo- og arbeidsmarked. Situasjonen er likevel slik at Tydal har 25 % utpendling og en relativt lav arbeidsplassdekning, der offentlig sektor er et stort innslag. Kommunen har et lite næringsliv og få private arbeidsplasser. Pendlingen går i all hovedsak i retning Selbu, Stjørdal og Trondheim. For Tydal er det svært viktig med kapasitet og styrke inn i arbeidet med samfunnsutvikling. Dette vil være svært sårbart i Tydal alene, mens i en ny kommune i Værnesregionen (med Stjørdal som motor) vil forutsetningene være mye bedre til å klare å skape sysselsettingsvekst samt skape og opprettholde en rimelig balansert bosetting på lengre sikt. Det er også slik at en felles kommune i Værnesregionen bedre vil kunne håndtere samfunnsplanleggingen, og skape kapasitet og gjennomføringskraft til områdene samfunnssikkerhet/beredskap, transport, næring, miljø og klima. Tydal har få innbyggere, men mange ressurser bl.a. i areal og fjellområder som kan være en viktig støtte for å bygge opp Værnesregionen som et storbynært tyngdepunkt. Med en samferdselsutvikling som korter ned avstandene til Stjørdal vil kommunene kunne ha gjensidig nytte av utviklingen. Det er også naturlig for Tydal å ivareta samarbeid med Røros-regionen for å videreutvikle sine sterke sider.

3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Tydal har over tid hatt en solid kommuneøkonomi, bl.a. som følge av store inntekter fra kraftproduksjon som har gitt godt med likviditet og fond. Kommunen kommer også rimelig gunstig ut av endringene i inntektssystemet med en liten vekst pr år. På den annen side er det en periode nå som må antas å vare framover, med mer usikkerhet knyttet til kraftinntekter. Det økonomiske handlingsrommet antas derfor å bli noe redusert for Tydal, med økt sårbarhet for det uforutsette. Demografiutviklingen fører til fortsatt høye utgifter innenfor pleie og omsorg. Rekrutteringen som ellers måtte antas å bli krevende som egen kommune, bl.a. på mangel på fagmiljø, er lettere å lykkes med som en del av Værnesregionen. Tydal har små og sårbare miljøer innenfor samfunnsplanlegging og andre lovpålagte områder. En felles kommune i Værnesregionen ville raskt gjøre det mulig å ta ut store stordriftsfordeler, og økt kapasitet/styrke bl.a. på samfunnsutvikling som Værnesregionen ikke samarbeider om i dag. En felles kommune vil også være et tyngdepunkt som trolig vil gi bedre uttelling i nasjonale og regionale støtteordninger.

4. Styrket lokaldemokrati

Tydal vil være sårbar som egen kommune, og vil i liten grad kunne være i stand til å overta nye og større oppgaver (fra fylkeskommunen, Fylkesmannen eller staten for øvrig) uten at det skjer gjennom et interkommunalt samarbeid. Værnesregionen er av de samarbeidene i landet som favner om størst antall oppgaver og folk i fellestjenestene. Dette gir mange positive effekter, men styringen er indirekte, prosessene fram til vedtak kan være langvarige, og ansvarsforholdene ikke så tydelige for den jevne innbygger.

I en felles Værnesregion-kommune ville Selbus innbyggere få mer direkte innflytelse over utviklingen i Værnesregionen enn de har i dag. I en større kommune vil dessuten styringskapasiteten og gjennomføringskraften kunne øke, slik at politikerne kan gjøre helhetlige prioriteringer innenfor et geografisk område som for en stor del har de samme mulighetene og utfordringene.

2.4.3.12 Ørland kommune

Fylkesmannens vurdering er at Ørland som egen kommune vil være sårbar ift å skulle håndtere utviklingen på lovpålagte tjenesteområder med tilliggende myndighetsutøvelse. Videre er det vår vurdering at det blir enda mer krevende og lite hensiktsmessig ut fra et samfunnsutviklingsperspektiv om Ørland skal fortsette som egen kommune. Dette skyldes hensynet til nasjonale interesser knyttet til kampflybasen, behov for å se bolig- og næringsareal i sammenheng med omlandet, behov for å styrke kapasiteten til å drive samfunnsutvikling og byutvikling, hensynet til å utvikle et tyngdepunkt og en allerede meget tett integrering med nabo-kommunen i form av et bo- og arbeidsmarked og svært mange interkommunale samarbeid. Det er 15 km mellom Brekstad og Botngård.

Ørland hadde ved utgangen av 2. tertial 2016 5254 innbyggere. Kommunen har hatt en liten vekst siden 1990, og innbyggervekst er venta neste ti-år så fremt vekstimpulsene bl.a. knyttet til kampflybasen kan utnyttes.

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Ørland framstår som sårbar mht kapasitet, fagmiljø og kompetanse når det gjelder å ivareta lovpålagt tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse framover i tid. Sårbarheten vises bl.a. ved at kommunen allerede i dag deltar (som vertskommune) i et bredt interkommunalt samarbeid på helseområdet gjennom Fosen helse. Flere og mer komplekse oppgaver samt krevende brukere øker behovet for å etablere interkommunalt samarbeid. I utbyggingsperioden av kampflybasen øker behovet å tilby kommunens tjenester til flere enn bare de som er innbyggere. I tillegg til mulig befolkningsvekst vil Ørland oppleve store endringer i demografisk sammensetning. Antall innbyggere over 67 år blir nesten dobla, noe som krever store investeringer og tilgang på kompetent arbeidskraft. Forholdstallet mellom andel pensjonister og personer i arbeidslivet endres betydelig.

2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Ørland og Bjugn er ett bo- og arbeidsmarkedet, med små avstander og med mange bilaterale samarbeid. Ørland har begrensa areal, og en helhetlig utvikling av bolig/næringsareal, tjenester og infrastruktur forutsetter

at det planlegges for dette området under ett. Konkurransen mellom Ørland og Bjugn vil være lite effektivt i et samfunnsperspektiv. Ørland og Bjugn har vært tilført store ressurser for å kunne legge til rette for kampflybaseutbygginga. Både med tanke på byggeperioden for basen og for vindkraftutviklingen i Bjugn bør de to kommunene samkjøre sitt tjenestetilbud. Skal de kunne utnytte vekstimpulsene som kampflybasen og vindkraften gir, er det også et argument for en kommune som kan ha styrka kapasitet som samfunnsutvikler. Ørland og Bjugn har et potensial som tyngdepunkt i Trøndelag dersom de samlet kan klare å skape ringvirkninger for lokalt næringsliv utover den direkte sysselsettingseffekten som kampflybasen vil få. Én felles kommune vil dessuten kunne være en tyngre samspiller opp mot både Forsvaret og Trondheimsregionen.

En kommunesammenslåing vil gjøre det lettere å se helhetlig på areal, tjenester og investeringer på tvers av Ørland og Bjugn kommuner. Dette vil styrke også lokaldemokratiet. En ny kommune vil helt klart få styrka kapasitet og gjennomføringskraft knytta bl.a. til samfunnssikkerhet/beredskap, transport, næring, miljø og klima.

3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Ørland har hatt flere år med anstrengt kommuneøkonomi, men har gjennomført en stor omstilling for å få driften i balanse. Kommunen er imidlertid ikke friskmeldt. Ørland har høy gjeld og lite handlingsrom i form av fond. Ørland taper også en god del penger på det nye inntektssystemet. Kommer det liten vekst i innbyggertall og fortsatt lave skatteinntekter, vil det stramme inn kommunenes økonomiske situasjon betydelig dersom ikke muligheten til eiendomsskatt benyttes. Kommunen er derfor sårbar ift uforutsette hendelser i økonomien. I og med at kostnadene for de kommunale velferdstjenestene avhenger av alder, vil Ørland i de kommende ti-årene få betydelig større kostnader med de eldste aldersgruppene, og det vil være krevende å få rekruttert nok høykompetent arbeidskraft. Kommunen har en utfordring siden den har små og sårbare fagmiljøer på økonomi og samfunnsplanlegging.

4. Styrket lokaldemokrati

Som egen kommune vil Ørland i liten grad kunne være i stand til å ta på seg nye oppgaver. Ørland er i dag med på svært mange interkommunale samarbeid, både i regi av Fosen regionråd, Fosen helse og samme med Bjugn kommune. Dette representerer en indirekte styring som gir lite helhet og oversikt.

I en sammenslått kommune ville Ørlands innbyggere få mer direkte innflytelse over utviklingen i et felles bo- og arbeidsmarked som de ikke har i dag. I en større kommune vil dessuten styringskapasiteten og gjennomføringskraften kunne øke, slik at politikerne kan gjøre helhetlige prioriteringer innenfor et geografisk område som for en stor del har de samme mulighetene og utfordringene.

2.4.4 Prosesser som bør fortsette høsten 2016

Kommunene bør vurdere å fortsette eller gjenoppta samtaler med sikte på å komme i mål før årsskiftet 2016. Spesielt gjelder dette kommuner der prosessen var kommet langt før stopp. Vi omtaler disse nedenfor, og vil også ettersende en tilleggs kommentarer pr 31.12.2016 til Kommunal- og moderniseringsministeren.

2.4.4.1 Ytre Fosen

Opprinnelig hadde Ørland og Bjugn en intensjonsavtale, som Ørland endte med å si nei til. Åfjord og Roan hadde på sin side intensjonsavtale og gjensidig vedtak om sammenslåing. Det har oppstått en ny prosess som pt er slik at Åfjord og Bjugn kommunestyre har sagt ja til felles intensjonsavtale og er i ferd med å sette i gang innbyggerinvolvering med tanke på endelig vedtak om kommunesammenslåing før jul 2016. Roan ønskes med i dette av Åfjord og Bjugn, men har foreløpig sagt nei. Ørland er ikke delaktig i prosessen.

Fylkesmannen vil gi sin endelige tilråding innen 31.12.2016. Foreløpig vil vi signalisere at vi mener at den faglige beste løsningen vil være en Fosen-kommune i løpet av de to kommende stortingsperiodene. Viktigste kriterium for valg av løsning som skal gjelde fra 1.1.2020 bør være hvilken kommunekonstellasjon som lettest fører til at det langsiktige målet nås.

2.4.4.2 *Frøya og Hitra/deler av Snillfjord kommuner*

Ut fra faglige vurderinger tilrår Fylkesmannen at Frøya bør gå sammen med Hitra/Snillfjord i en ny kommune, og at Stortinget bør gjøre vedtak om dette i 2017. Hovedbegrunnelsen for dette er å styrke samfunnsutviklingen i regionen gjennom et sterkt tyngdepunkt, samt at det er stor sårbarhet for Frøya i å bestå som egen kommune.

Fylkesmannen anbefaler at disse tre kommunene har en prosess høsten 2016 med sikte på å komme fram til lokalt frivillig vedtak om kommunesammenslåing. Vi vurderer det slik at en sammenslåing av disse tre kommunene vil tilfredsstillende målene med kommunereformen:

1. *Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*

Ved utgangen av 2. kvartal 2016 hadde Hitra 4628 innbyggere, Frøya 4842 innbyggere og Snillfjord 966 innbyggere (ca. 300 av disse er aktuelle inn i ny kommune med Hitra). En sammenslåing av disse tre kommunene vil gi en ny kommune som har bedre kapasitet til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver og myndighetsoppgaver.

2. *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

En ny kommune med Hitra, deler av Snillfjord og Frøya kommuner vil samsvare med bo- og arbeidsmarkedsregionen. Kommunen vil ha bedre grunnlag for en langsikt og bærekraftig arealforvaltning. Spesielt Hitra og Frøya har et sterkt næringsliv, høy innflytting og svært positive indikatorer for utviklingen de siste årene. Innflyttingen er for en stor del arbeidsinnvandrere. En felles kommune vil på en helt annen måte enn de enkelte kommunene kunne bli et tyngdepunkt i Trøndelag (og nasjonalt). Utviklingen av blå sektor er forventet som et hovedområde for Norge, som det er nasjonale interesser knyttet til. Allerede i dag er det spennende koblinger mellom næring, kunnskap og forvaltning på gang i Hitra/Frøya, som en ny kommune vil ha enda bedre forutsetninger for å videreutvikle. Regionen er allerede kommet langt i å være bygd sammen gjennom samferdselsutviklingen (veg, sjø), men kan også sammen stå sterkere inn mot region/nasjon i interessepolitiske spørsmål. En ny kommune vil bli sterk på næringsutvikling, og kan se mer helhetlig på utvikling av flere næringer (unngå næringsspesialisering), jobbe med utfordringer knyttet til stor arbeidsinnvandring og koblinger areal/tjenester/investeringer.

En ny kommune vil i tillegg få en økt og styrka kapasitet og gjennomføringskraft knytta bl.a. til samfunnsikkerhet/beredskap, transport, næring, miljø og klima.

3. *Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*

De tre kommunene er sårbare på økonomiområdet, og trangt handlingsrom fører til omstilling. Frøya taper på inntektssystemet, og Hitra ville ha gjort det uten sammenslåingen med deler av Snillfjord. En ny kommune vil kunne redusere sårbarheten og bli bedre skodd til å takle uforutsette hendelser. Bedre fagmiljøer bygger også opp under dette. Greier kommunene sammen å utnytte potensialet som tyngdepunkt, vil det igjen kunne styrke kommuneøkonomien.

4. *Styrket lokaldemokrati*

Den nye kommunen reduserer behovet for interkommunale løsninger, og innbyggerne vil kunne få mer direkte innflytelse over den samlede utviklingen i det felles bo- og arbeidsmarkedet.

2.4.4.3 *Rennebu og Oppdal kommuner*

Rennebu og Oppdal kom fram til en felles intensjonsavtale om kommunesammenslåing. Oppdal kommunestyre fatta vedtak om sammenslåing med Rennebu, mens Rennebu etter folkeavstemming har sagt nei til sammenslåing. Prosessen har vært positiv, og kommunene kom langt i å beskrive en ny kommune og hvordan balansen mellom kommunene skal ivaretas. Fylkesmannen anbefaler at Rennebu og Oppdal kommuner fortsetter dialogen for å se om det kan være mulig å komme fram til enighet innenfor ny frist 31.12.2016.

Ut fra faglige vurderinger tilrå Fylkesmannen at Rennebu og Oppdal bør gå sammen i en ny kommune innen 2025. Begrunnelsen for dette er dels sårbarheten for begge kommuner å stå alene som kommune sett opp mot kommunereformens mål, og dels viktigheten av å styrke samfunnsutviklingen ved at Rennebu danner et tyngdepunkt sammen med Oppdal kommune.

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Ved utgangen av 2. kvartal 2016 hadde Rennebu 2554 innbyggere, mens Oppdal hadde 6920 innbyggere. Fylkesmannens vurdering er at begge kommuner, og Rennebu i størst grad, er sårbar ift å håndtere oppgavene framover innenfor lovpålagt tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse. Rennebu inngår allerede i dag i interkommunalt samarbeid i Orkdalsregionen for å løse oppgaver innenfor helseområdet. Rekruttering kan bli en utfordring til spesialiserte oppgaver innenfor både helse og omsorg. Oppdal håndterer oppgavene greit i dag, men er også sårbar framover. Innenfor barnevern samarbeider Rennebu og Oppdal, og mer samarbeid vurderes på andre områder. En sammenslåing av disse kommunene gir en kommune som totalt sett får bedre kapasitet til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver og myndighetsoppgaver. Sammen får de også bedre forutsetninger for å løse spesialiserte oppgaver, samt oppgaver som krever et større befolkningsmessig grunnlag.

2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Rennebu og Oppdal er et felles bo- og arbeidsmarked, og en ny kommune vil derfor kunne se helhetlig på areal, tjenester og samfunnsutvikling. Mens Oppdal har hatt en oppgang i befolkningstall og venter en liten vekst, er situasjonen motsatt for Rennebu. Begge kommuner har liten innpendling. Næringslivet er rimelig stabilt og sunt, men det trengs videreutvikling for å kunne oppnå tilflytting og vekst. En ny kommune vil bedre enn kommunene hver for seg kunne styrke seg på næringsarbeid, og forsterke de positive muligheter kommunene har felles bl.a. knyttet til turisme samt hytte- og kulturbasert næring. Fylkesmannen mener det er viktig å jobbe for å forsterke et tyngdepunkt i denne delen av Trøndelag. Dette for å få en sterk aktør som kan bistå i dialogen med dagens næringsliv, kan jobbe for ytterligere samfunnsutvikling og være sterkere enn dagens kommuner i påvirkningsarbeid inn mot regionale og nasjonale myndigheter. Samferdselsutviklingen vil over tid bidra til kortere reiseavstander spesielt inn mot Trondheim, med de muligheter det gir for arbeidskraft og kobling til forskning, utdanning og utviklingsmiljøer.

En ny kommune vil i tillegg få en økt og styrka kapasitet og gjennomføringskraft knytta bl.a. til samfunnsikkerhet/beredskap, transport, næring, miljø og klima.

3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Oppdal taper betydelige beløp pr år som følge av det nye inntektssystemet. Dette blir en utfordring, selv om kommunen over tid har vært dyktig på å holde balanse i driften og sikre seg handlingsrom med lav lånegjeld og penger på fond. Rennebu har også vært god på økonomistyring, men taper på samme måte på det nye inntektssystemet og får ellers reduserte inntekter som følge av redusert folketall, lavere skatt og reduserte kraftinntekter. Samtidig får begge kommuner økte kostnader med økningen av antall eldre over 80 år, og betydelig flere pensjonister pr arbeidstaker. Oppdal og Rennebu vil begge hver for seg være sårbare når det gjelder å kunne håndtere større uforutsette hendelser i økonomien.

En ny kommune vil med en systematisk satsing på samfunnsutvikling og god tjenesteutvikling kunne få bedre forutsetninger (enn kommunene hver for seg) til å oppnå økte befolkningstall og et sterkere næringsliv – og gjennom det en bærekraftig kommuneøkonomi også på lengre sikt.

4. Styrket lokaldemokrati

Den nye kommunen reduserer behovet for interkommunale løsninger, og innbyggerne vil kunne få mer direkte innflytelse over den samlede utviklingen i det felles bo- og arbeidsmarkedet.

2.4.4.4 Røros og Holtålen kommuner

Ut fra faglige vurderinger tilrår Fylkesmannen at Holtålen bør gå sammen med Røros i en ny kommune, og at Stortinget bør gjøre vedtak om dette i 2017. Hovedbegrunnelsen for dette er dels stor sårbarhet for Holtålen i å bestå som egen kommune, og dels viktigheten av å styrke samfunnsutviklingen ved at Holtålen kan danne et tyngdepunkt sammen med Røros kommune.

Holtålen, Røros og Os kommune vedtok en intensjonsavtale om ny kommune sammen, som danner et godt grunnlag for en ny kommune med sterk vinkling mot samfunnsutvikling. Os sa etter folkeavstemming nei til den nye kommunen, men sett fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sin side vil Os være en viktig støttespiller for en ny kommune med Holtålen og Røros. For øvrig viser vi til Fylkesmannen i Hedmark sin vurdering og tilråding vedrørende Os.

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Pr 2. kvartal 2016 hadde Holtålen 2030 innbyggere, mens Røros hadde 5631 innbyggere. Både Røros og i særlig grad Holtålen er sårbare ift å håndtere dagens og framtidige oppgaver innenfor lovpålagt tjenesteproduksjon og tilhørende myndighetsutøvelse. En ny kommune, som kunne være positivt forsterket gjennom at Os deltok, ville få sterkere fagmiljøer, kapasitet og kompetanse til lovpålagt tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse.

2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Holtålen, Røros (og Os) er en felles bo- og arbeidsmarkedsregion, der Holtålen (og Os) har stor innpendling til Røros. En ny kommune vil på en helt annen måte enn dagens kommuner, kunne se helhetlig på arealforvaltning, tjenesteutvikling og samfunnsutvikling. Situasjonen pr i dag er enten en liten vekst i folketall (Røros) eller nedgang (Holtålen, Os). I en felles kommune ville samfunnsutviklingsperspektivet kunne forsterkes. Røros og nabokommunene har et potensial som tyngdepunkt utover befolkningsgrunnlaget, og koblingen mellom turisme og kultur viser noe av det som kommunene kan videreutvikle. Dette i sammenheng med satsing på kunnskap, innovasjon og forvaltning, som vi f.eks. ser på Hitra/Frøya, kan styrke grunnlaget for innlandskommunene i kampen mot sentralisering. Med en bedre samferdselsutvikling kan samspillet med Trondheim utnyttes enda bedre. Kommunene vil ha bedre muligheter for å lykkes med dette sammen, enn hver for seg.

3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Den økonomiske situasjonen for både Røros og Holtålen er stram. Begge er og har vært gjennom omstilling for å øke handlingsrommet. Den videre befolkningsutviklingen, samt sammensetningen av befolkningen mht alder, vil være helt sentral for videre utvikling. Ser vi nærmere på dette vil både Røros og Holtålen få økte utgifter pga. antall eldre over 80 år, og de vil få betydelig færre arbeidstakere pr pensjonist. Kommunene vil derfor være sårbare ift å takle utforutsette hendelser både inn mot kapasitet, fagmiljø og økonomi. I en ny kommune vil forutsetningene for å kunne redusere sårbarheten blir redusert, og lykkes oppbyggingen av et tyngdepunkt, kan befolkningsutviklingen bli mer positiv.

4. Styrket lokaldemokrati

En ny kommune reduserer behovet for interkommunale løsninger, og innbyggerne vil kunne få mer direkte innflytelse over den samlede utviklingen i det felles bo- og arbeidsmarkedet. Røros, Holtålen (og Os) ser for seg utvidet interkommunalt samarbeid om det ikke blir én kommune. Dette vil gi mer indirekte styring, være krevende å utvikle og gi sårbarhet med hensyn til forutsigbarhet og styring.

2.4.5 Regioner som bør jobbe videre fram mot 2025

Fylkesmannen vil ut fra faglig grunnlag anbefale at følgende kommunekonstellasjoner drøfter og finner en løsning for nye kommuner i løpet av de to neste stortingsperiodene:

2.4.5.1 *Én Fosen-kommune*

Vi viser til tekst i punkt 1.3.2.4 om at én Fosen-kommune vil være den beste løsningen. Vi vil utdype begrunnelsen for og veien fram mot denne løsningen i vår tilleggstilråding innen 31.12.2016.

2.4.5.2 *Selbu, og Tydal (og kommunene i Værnesregionen)*

Ut fra faglige vurderinger tilrår Fylkesmannen at Tydal og Selbu (sammen med andre kommuner i Værnesregionen) bør gå sammen til en ny kommune. Hovedbegrunnelsen for dette er dels stor sårbarhet for Tydal og Selbu ved å bestå som egne kommuner, dels at begge kommuner sier at en forutsetning for å være alene er å opprettholde interkommunalt samarbeid. Videre er det viktig å styrke samfunnsutviklingen ved at Tydal og Selbu kan være med på danne et tyngdepunkt sammen med kommunene i Værnesregionen. Vi viser til Fylkesmannen i Nord-Trøndelags tilråding mht kommunene i Værnesregionen som ligger i Nord-Trøndelag (Stjørdal, Meråker og Frosta).

Kommunene i Værnesregionen har et svært omfattende interkommunalt samarbeid med Stjørdal som senterkommune. Etter en kort prosess ble det laget en intensjonsavtale, men den ble aldri sluttbehandla i kommunestyrene og folkeavstemming ble avlyst i Tydal, Selbu og Meråker. Stjørdal og Frosta prioriterte et alternativ med de to kommunene, men dette endte kommunestyret i Frosta med å si nei til. Malvik er en del av Værnesregionen, men deltar kun i svært få samarbeidsordninger. Vi viser til vår vurdering av Malvik kommune ovenfor.

1. *Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*

Pr 2. kvartal 2016 hadde Tydal 854 innbyggere, mens Selbu hadde 4128 innbyggere. Dagens Værnesregion har 33567 innbyggere inkl Stjørdal, Meråker og Frosta. Værnesregionen har et omfattende samarbeid innenfor lovpålagte tjenester, som helse (DMS, forvaltningskontor, legevakt), PPT, barnevern og NAV. Dette reduserer sårbarhet og gir muligheter for god kvalitet og rekruttering. Som del av en ny kommune ville Tydal og Selbu få gode fagmiljøer, kapasitet og kompetanse på all lovpålagt tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse.

2. *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

Tydal og Selbu har begge en høy andel utpendling, og pendleretningen er Selbu-Stjørdal-Trondheim. Mens Selbu opprettholder folketallet, reduseres antall innbyggere i Tydal. Begge kommuner trenger et forsterket fokus på samfunnsutvikling, med utvikling av arbeidsplasser og bolyst. En ny kommune med vekstkommunen Stjørdal i midten, vil på en helt annen måte enn dagens kommuner kunne se helhetlig på arealforvaltning, tjenesteutvikling og samfunnsutvikling. En ny Værnesregion-kommune har også pr i dag et høyt folketall og vil allerede bli et tyngdepunkt i Trøndelag med potensial for videre vekst. Kommunen vil ha et bredt ressursgrunnlag, med en by i utvikling i midten, flypass, nærhet til storbyen og med spennende ressursgrunnlag i dagens Meråker, Tydal og Selbu bl.a. gjennom koblingen mellom turisme og kultur. Med en bedre samferdselsutvikling kan samspillet med Trondheim utnyttes enda bedre. Kommunene vil kunne ha bedre muligheter for å lykkes med dette sammen, enn hver for seg.

3. *Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*

Tydal har tradisjonelt hatt godt med handlingsrom økonomisk, men folketallsutviklingen gjør det trangere og kraftinntektene kan også gå ned. Selbu har økte utfordringer med økonomien og handlingsrommet framover. Begge er sårbare og vil nok jevnlig måtte ha fokus på omstilling. Sammensetningen av befolkningen mht alder vil utfordre både økonomi og rekruttering. Spesielt Tydal får betydelig færre arbeidstakere pr pensjonist. I en ny kommune vil forutsetningene for å kunne redusere sårbarheten bli bedre, det er grunn til å vente befolkningsøkning totalt og økte muligheter til å satse sterkere på samfunnsutvikling og opprettholdelse av bosetting i alle deler av den nye kommunen.

4. *Styrket lokaldemokrati*

Værnesregionen har et omfattende samarbeid, som håndteres gjennom vertskommuneordninger. Regionen har vært i front både i å utvikle samarbeid og i å prøve ut nye politiske styringsløsninger, bl.a. med folke-

valgte nemnder. Regionen vil nå evaluere sitt samarbeid og styring med tanke på øke politisk styring og kontroll. Interkommunalt samarbeid representerer imidlertid en indirekte styringsform. I en felles kommune vil det være ett kommunestyre, og dette kan se helhetlig på oppgaveløsningen og prioritere på tvers. Selbu og Tydal har som forutsetning for å være egne kommuner at interkommunalt samarbeid må bestå. Fylkesmannen mener det vil være sårbart for Selbu og Tydal å basere seg på dette over tid. Det er tegn til at Værnesregionen også selv ser kompleksiteten i styring av så mange samarbeid der beslutningsprosesser og rapportering/tilbakemeldinger skal skje gjennom hver enkelt kommune. Vertskommunen Stjørdal har dessuten signalisert at det framover må gjøres endringer i styring og økonomi. Selbu og Tydal kan neppe uten videre regne med at Værnesregionen automatisk lager nye samarbeidsløsninger på områder der kommunene opplever seg som sårbare. En ny kommune reduserer behovet for interkommunale løsninger, og innbyggerne vil kunne få mer direkte innflytelse over den samlede utviklingen i det felles bo- og arbeidsmarkedet.

2.4.5.3 Melhus, Skaun og Midtre Gauldal kommuner

Ut fra faglige vurderinger tilrår Fylkesmannen for det første som nevnt ovenfor at Melhus og Skaun kommuner bør gå sammen til en ny kommune. Hovedbegrunnelsen for dette ligger i å få til en mer helhetlig samfunnsutvikling i et område med sterk befolkningsvekst, samt forenkle og effektivisere beslutningsprosesser i Trondheimsområdet. For det andre tilrår Fylkesmannen at Midtre Gauldal kommune bør drøfte sammenslåing med Melhus og Skaun. Begrunnelsen for dette knytter seg til sårbarheten som Midtre Gauldal har ved å fortsette som egen kommune.

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Pr 2. kvartal 2016 hadde Melhus 16163 innbyggere, Skaun 7855 innbyggere mens Midtre Gauldal hadde 6298 innbyggere. Disse kommunene har et samarbeid med resten av Trondheimsområdet på helse-siden, men har ellers ikke mange felles samarbeid. Samtidig er et korte avstander og kommunene (spesielt Melhus og Skaun) deler en del felles muligheter og utfordringer. Kommunene er i vekst, med relativt ung befolkning i dag. Alle tre vil oppleve endringer i demografi som utfordrer på kapasitet, kompetanse og investeringer på lovpålagte tjenester. Hver for seg vil det være behov for samarbeid, spesielt for Skaun og Midtre Gauldal. Sammen vil de være kunne ha kraft til å håndtere kommende utfordringer innenfor helse, omsorg og oppvekst.

2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Kommunene er i vekst og tilhører samme bo- og arbeidsmarkedet. Skaun og Melhus har svak arbeidsplassdekning, og stor utpendling (67 og 58 %), i all hovedsak til Trondheim. Midtre Gauldal har noe bedre dekning av arbeidsplasser og en utpendling på 26%. Alle tre kommuner trenger å arbeide sterkere med næringsutvikling, samt at det bør ses mer helhetlig på areal, tjenester og investeringer. Forutsetningene vil være best for dette i en felles kommune. En felles kommune vil også lettere kunne samspille med Trondheim, og dermed bidra til mer effektive beslutningsprosesser og helhet i Trondheimsregionen. Over tid bør det pga. sterk integrasjon vurderes en kommune i Trondheimsområdet. En kommune med Melhus, Skaun og Midtre Gauldal vil imidlertid kunne være bærekraftig i lang tid. Samtidig vil kommunen kunne være et tyngdepunkt i det nære omlandet til Trondheim/Klæbu, som også bidrar til utvikling i de mer spredtbygde bebyggelsene som både Melhus, Skaun og Midtre Gauldal har. En ny kommune vil i tillegg få en økt og styrka kapasitet og gjennomføringskraft knytta bl.a. til samfunnsikkerhet/beredskap, transport, næring, miljø og klima.

3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Melhus og Skaun har i dag kommuneøkonomier med grei balanse i drifta, mens Midtre Gauldal har større utfordringer og vil måtte omstille seg for å få større handlingsrom. Alle tre kommunene taper betydelige beløp på det nye inntektssystemet. Kommunene samlet vil få en sterk befolkningsvekst som gir økte investeringsbehov og utgifter, samtidig som kommunene kan satse på samfunnsutvikling og øke inntekter gjennom økt næringsaktivitet. I en ny kommune vil forutsetningene for å kunne redusere sårbarheten bli bedre, og kommunen vil ha sterke fagmiljøer på økonomistyring og samfunnsplanlegging.

4. *Styrket lokaldemokrati*

En ny kommune reduserer behovet for interkommunale løsninger, og innbyggerne vil kunne få mer direkte innflytelse over den samlede utviklingen i det felles bo- og arbeidsmarkedet. En ny kommune forenkler også beslutningsstrukturer og arbeidsprosesser i Trondheimsregionen, der det pga. befolkningsvekst og integrasjon er sterkt behov for å se mer helhetlig på areal, tjenester og samferdsel.

2.4.5.4 *Malvik og Trondheim/Klæbu kommuner*

Ut fra faglige vurderinger tilrår Fylkesmannen at Malvik kommune i løpet av de to neste Stortingsperiodene går sammen med Trondheim/Klæbu i en ny kommune. Hovedbegrunnelsen for dette ligger i å få til en mer helhetlig samfunnsutvikling i et område med sterk befolkningsvekst, samt forenkle og effektivisere beslutningsprosesser i Trondheimsområdet.

1. *Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*

Pr 2. kvartal 2016 hadde Malvik 13759 innbyggere, Trondheim 187981 innbygger og Klæbu 6086 innbyggere. Disse kommunene har et samarbeid med resten av Trondheimsområdet (Melhus, Skaun og Midtre Gauldal) på helsesiden, men har ellers flere bilaterale samarbeid (Malvik-Trondheim, Klæbu-Trondheim). Kommunene deler en del felles muligheter og utfordringer. Kommunene er i vekst, med relativt ung befolkning i dag. Alle tre vil oppleve endringer i demografi som utfordrer på kapasitet, kompetanse og investeringer i lovpålagte tjenester. Sammen vil de kunne ha økt kraft til å håndtere kommende utfordringer innenfor lovpålagt tjenesteproduksjon, spesialiserte tjenester og myndighetsutøvelse.

2. *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*

Kommunene er i vekst og tilhører samme bo- og arbeidsmarkedet. Både Malvik og Klæbu har svak egen arbeidsplassdekning, og stor utpendling (69 og 71 %) i all hovedsak til Trondheim. Alle kommunene i Trondheimsområdet er tett integrert i hverandre, men det er en forskjell mellom Klæbu/Malvik og Melhus/Skaun som går på at det er mer sammenhengende bebyggelse fra Trondheim mot Klæbu/Malvik. Malvik har selv spilt inn i arbeidet til eksisterende kommuneplan i Trondheim at det er behov for mer forpliktende koordinering av arealforvaltningen. Integrasjonen mellom kommunene forsterkes av samferdselsutviklingen Trondheim-Klæbu, og ved at det er aksene Trondheim-Stjørdal som prioriteres mht veg og bane. Det er samordningsbehov i hele Trondheimsområdet, men på kort sikt er behovet størst i retning av Trondheim-Klæbu og Trondheim-Malvik. Forutsetningene for å se helhetlig på areal, tjenester og investeringer vil være best dersom Malvik/Trondheim/Klæbu blir en kommune.

3. *Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*

Klæbu og Trondheim har i dag kommuneøkonomier med grei balanse i drifta, mens Malvik har større utfordringer og vil måtte omstille seg for å få større handlingsrom. Sett opp mot størrelsen på budsjettet, vil Klæbus og Malviks tap på det nye inntektssystemet blir en utfordring å håndtere. Malvik, Klæbu og Trondheim vil som felles kommune få en sterk befolkningsvekst. På den ene siden gir dette økte investeringsbehov og utgifter, samtidig som kommunen kan satse på samfunnsutvikling og øke inntekter gjennom økt næringsaktivitet. I en ny kommune vil forutsetningene for å kunne redusere sårbarheten bli bedre, og kommunen vil ha svært sterke fagmiljøer på økonomistyring og samfunnsplanlegging.

4. *Styrket lokaldemokrati*

En ny kommune reduserer behovet for interkommunale løsninger, og innbyggerne vil kunne få mer direkte innflytelse over den samlede utviklingen i det felles bo- og arbeidsmarkedet. En ny kommune forenkler også beslutningsstrukturer og arbeidsprosesser i Trondheimsregionen, der det pga. befolkningsvekst og integrasjon er sterkt behov for å se mer helhetlig på areal, tjenester og samferdsel.

2.5 Berørte kommuner i andre fylker

2.5.1.1 *Os, Hedmark*

Os kommune var med i intensjonsavtalen sammen med Røros og Holtålen. Disse tre kommunene danner et felles bo- og arbeidsmarked og har en god del samarbeidsløsninger felles både innenfor administrasjon og tjenester. Fylkesmannen mener at intensjonsavtalen beskrev en ny kommune som ville ha vært i tråd med kommunereformens mål og ekspertutvalgets kriterier, og som ville ha styrka arbeidet med et tyngdepunkt i regionen.

Os kommune har vedtatt å stå alene som kommune. Vi viser til Fylkesmannen i Hedmark for hva som er vurderinger og tilråding for Os kommune.

2.5.1.2 *Rindal, Møre og Romsdal*

Rindal var med i intensjonsavtalen utarbeidet med Orkdal, Meldal, Agdenes og Snillfjord kommuner. Her beskrives en ny regionkommune som kan videreutvikle kvaliteten på lovpålagte tjenester og myndighetsutøvelse, og satse spesielt på samfunnsutvikling og arbeidsplassutvikling. Fylkesmannen mener at intensjonsavtalen beskrev en ny kommune som vil være i tråd med kommunereformens mål og ekspertutvalgets kriterier, og som vil styrke arbeidet med et tyngdepunkt i regionen.

Rindal kommune har søkt om å bytte fylke fra Møre og Romsdal til (Sør-)Trøndelag. Fylkesmannen mener både beliggenhet, avstander og relasjoner historisk og inn mot kommunesamarbeid, arbeids- og samfunnsnivå – taler for at Rindal kan høre til Trøndelag. Fylkesmannen vil derfor tilrå at søknaden imøtekommes, og vil ønske Rindal velkommen til Trøndelag.

Når det gjelder kommunereformen, har Rindal vedtatt å stå alene som kommune. Vi viser til Fylkesmannen i Møre og Romsdal for hva som er vurderingene og tilråding for Rindal kommune.

2.5.1.3 *Halsa og Aure, Møre og Romsdal*

Halsa og Aure var med på intensjonsavtale om kommunesammenslåing sammen med Hemne og Snillfjord kommuner. Intensjonsavtalen beskriver en ny kommune som reduserer sårbarheten på lovpålagte tjenester og myndighetsutøvelse, og som kan bli sterkere og jobbe med mer tyngde innenfor samfunnsutvikling. Det er behov for et tyngdepunkt i denne regionen som kan bidra til vekst og utvikling, og være et tyngre talerør i interessepolitiske spørsmål opp mot fylke/stat.

Mens Halsa har sagt ja til en frivillig kommunesammenslåing med Hemne og Snillfjord, har Aure sagt nei. Fylkesmannen mener at sammenslåingen av Halsa, Hemne og Snillfjord bør bekreftes, og vil kunne være en god start for å nå målene i kommunereformen. Over tid ville denne løsningen bli vesentlig styrka om Aure hadde deltatt, jf. også kunnskapsgrunnlaget fra Telemarksforskning som understøtter det samme. Dannelsen av et tyngdepunkt for å styrke utviklingen i denne regionen må etter Fylkesmannens mening være viktigere enn hvilken fylkestilhørighet en ny kommune måtte velge. Dette valget må derfor være opp til den nye kommunen.

Vi viser for øvrig til Fylkesmannen i Møre og Romsdal for hva som er vurderingene og tilråding for Halsa og Aure kommune.

2.6 Anbefalinger utover 2025

Fylkesmannen tilråding (beskrevet over) vil gi et kommunekart med sterkere primærkommuner som hovedalternativ for videre forvaltningsutvikling, og som løsning på byenes og distriktenes utfordringer. En kommunestruktur må imidlertid alltid være et virkemiddel og ikke et mål i seg selv. Fylkesmannen mener vi derfor

over tid må vurdere om mulighetene og utfordringene er slik at ytterligere endringer bør skje. Vi vil peke på to punkter som kan slå inn i etterkant av de to neste Stortingsperiodene:

- Dersom kommunene selv ønsker det og/eller utviklingstrekkene/rammebetingelsene endrer seg, bør Trondheimsområdet vurdere å gå sammen som én kommune.
- Som følge av kommunikasjonsutviklingen, endringer i hverdagsregioner og bosettingsmønster, bør det vurderes om det er behov for grensejusteringer mellom kommuner og /eller deling. Allerede i prosessen rundt kommunereformen 2014-2016, ser vi at det har kommet initiativ og tilbakemeldinger fra innbyggere/næringsliv som tyder på at mulige endringer bør vurderes. I slike saker bør det være hensynet til funksjonell inndeling og målene for kommunesektoren som legges til grunn.

2.7 Helhetlig bilde for fylket

Interkommunalt samarbeid har vokst i omfang og styrke. I Sør-Trøndelag har vi fått en to-delt samarbeidsstruktur:

- Regionrådene (Fosen, Orkdalsregionen, Trondheimsregionen, Fjellregionen og Værnesregionen) er utviklingsregioner med vekt på samarbeid om planlegging, næring, infrastruktur og interessepolitikk. Ikke alle kommuner er med i regionråd, mens noen er med i flere.
- Regioner for tjenestesamarbeid (som Trondheimsområdet, Rørosregionen, Øyregionen, Oppdal/Rennebu, Rissa/Leksvik mv) er fastere samarbeid mellom enkeltkommunene om administrasjon og lovpålagte tjenester. Den store økningen i interkommunalt samarbeid etter 2009 har gjort at det pt er 10 slike regioner for tjenestesamarbeid. Alle kommuner er med.

Det samlede utfordringsbildet i Sør-Trøndelag peker i retning av at det vil bli behov for andre og sterkere strukturer for oppgaveløsning i kommunesektoren. Kommunereformen har åpnet for prosesser rundt dette.

Fylkesmannen har i denne tilrådingen gitt sitt faglige baserte råd om en helhetlig kommunestruktur for Sør-Trøndelag. Foruten å legge til grunn kommunereformens mål og ekspertutvalgets kriterier til grunn, har vi lagt til grunn to hovedspørsmål:

- ❖ Hvor sårbar er kommunen mht. tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse, sett i lys av fremtidige utfordringer?
- ❖ Hvilken rolle kan kommunen ha i samfunnsutviklingen og dannelsen av tyngdepunkt i sin region?

Vårt faglige forslag tar opp til vurdering hva som er hensiktsmessig løsning for alle kommunene i Sør-Trøndelag. Vurderingen tar også hensyn til at det blir ett Trøndelag fra 1.1.2018. Vårt forslag til kommunekart gir grunnlag for videre utvikling av både lovpålagte tjenester for innbyggerne, og god samfunnsutvikling for så vel innbyggere som næringsliv og ulike grupper i samfunnet.

Følgende prinsipper bidrar til denne helheten:

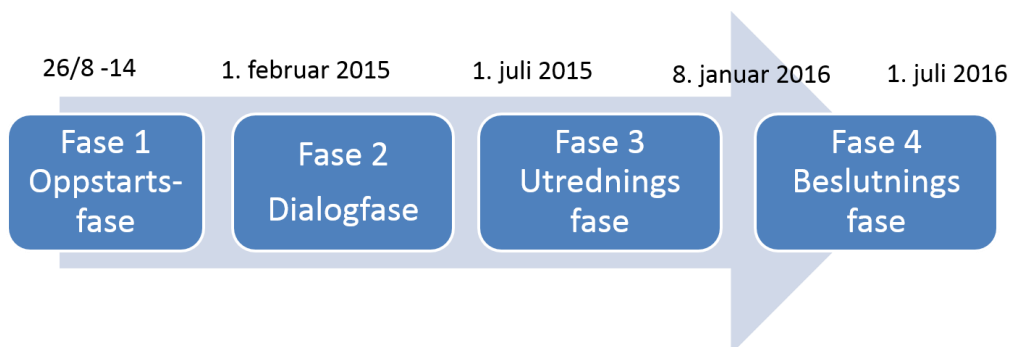
- *Etter 2025 vil alle kommuner ha over 9000 innbyggere. Dette vil være et godt grunnlag for sterke kommuner som både kan fylle samfunnsutviklerrollen og yte innbyggerne gode og likeverdige tjenester.*
- *Styrking av de ulike delene av fylket med utvikling av tyngdepunkter for å forsterke samfunnsutviklingen.*
- *Sterkere og mer geografisk funksjonelle kommuner med like grunnoppgaver til alle kommuner.*
- *Samsvar mellom kommunegrenser og funksjonelle samfunnsutviklingsområder, slik at bo- og arbeidsmarked vil framstå som et styrende prinsipp for kommunegrensene og områder som naturlig må*

koordinere seg. Dette betyr funksjonelle bykommuner og sterkest mulige regionkommuner i land-distriktene.

- *Interkommunalt samarbeid kan være sårbart og betraktes ikke som et fullverdig alternativ til endringer i kommuneinndelingen, men vil mange steder være en forutsetning for å løse oppgaver.*

2.8 Vurdering av prosessene og læringspunkter

Kommunereformen i Sør-Trøndelag har fulgt framdriftsplanen som ble vedtatt på oppstartssamlingen og KS fylkesstyre i august 2014. Det ble lagt opp til (se figur under) at alle kommunene skulle ta et foreløpig geografisk retningsvalg pr 1. februar 2015, og videre at kunnskapsgrunnlaget for valgte inndelingsalternativ skulle senest være ferdig 31.12.2015. Etter utredninger skulle forhandlingsfasen starte og være ferdig i april 2016, og endelige vedtak i hvert enkelt kommunestyre skulle være klart til 1. juli 2016. Ut fra denne planen har alle kommunene rapportert inn (til Fylkesmannen) framdrift i arbeidet på tre punkter i arbeidet.

Prosessene som er gjennomført i den enkelte kommune er omtalt i faktaarkene for hver kommune (se vedlegg). Her gir også Fylkesmannen sin kommunevise vurdering av prosessen.

Ser vi på Sør-Trøndelag under ett, er hovedbildet at prosessene for en stor del har vært gode. Noen kjennetegn med prosessene har vært:

Fylkesnivået

1. Kommunereformen har vært tema på alle fellessamlinger som KS og Fylkesmann har hatt for kommunene siden august 2014 (5 samlinger pr år).
2. Det har vært holdt tre store fellessamlinger: oppstartskonferanse med ordfører/opposisjonsleder/rådmenn 26.08.2014, samling for alle formannskap 12.02.2015 og samling for alle formannskap 21.01.2016.
3. Det har vært arrangert 6 samlinger for prosjektlederene i hver enkelt kommune. Dette som en arena for å bygge kunnskap og dele erfaringer.
4. Det satt seg tidlig et bilde av at antall alternativer for kommunesammenslåing skulle være realistiske, og at man ikke skulle utrede seg «i hjel» - dvs ikke for mye utredninger og utredninger skulle ikke være måte å hale ut prosessen på.
5. Kommunereformprosessene har vært intense og krevd mye tid, men jevnt over har det vært nok tid til debatt, involvering og politiske debatt. Prosessen har vist hva lokaldemokratiet handler opp – få opp viktige spørsmål for kommunen, lag kunnskapsgrunnlag, debatter og ta valg.
6. Materialet som nå er laget og prosessene som er gjennomført, vil uansett være nyttige for kommunene i videre arbeid bl.a. med kommuneplan, planstrategier osv.

Kommunenivået

1. Prosessen har vært forankra i kommunestyrene.
2. Prosessene har vært best der ordfører, varaordfører og opposisjonsleder selv har tatt aktivt eierskap til prosessene og lagt til rette for kunnskapsgrunnlag og debatt. Det har minst debatt og dialog der politiske og administrativ ledelse, ikke har lagt aktivt til rette og/eller har vært minst åpen for debatt.

3. Nabosamtalene har for en stor del bygget på tillit og raushet, og i mindre grad spill om posisjoner, makt og oppgaver. På de steder der det har vært innslag av spill i forhandlingssituasjoner, for eksempel diskusjoner om hvor kommunesenterfunksjon skal plasseres, reduseres sannsynligheten for å komme fram til en løsning som gavner alle parter.
4. Senterkommunene har for en stor del vært veldig konstruktive i dialog med mindre nabokommuner, for å finne løsninger som gavner alle parter. Der det lettest blir utfordrende dialog, er når kommunene er jevnbyrdige og det blir en konkurranse om makt og posisjon.
5. Kunnskapsgrunnlaget og rådmennenes saksframlegg viser for de fleste kommunenes del, at det blir krevende å fortsette som egen kommuner. I politiske debatter blir det ikke alltid slik at kunnskapsgrunnlaget veier tyngst på vektskåla. Det har også vist seg krevende å tenke langt nok opp og fram i tid, for så å spørre seg hva må man gjøre i dag for å finne en god løsning om 30-50 år. Samtidig har det gjennom prosessen blitt prøvd ut og lært mye om metoder for å tenke strategi og finne veivalg som kommunene har.
6. Innbyggermedvirkningen har for en stor del vært omfattende og god, men også forskjeller i hvor mye dialog og hvilke dialogverktøy som er brukt. Det er prøvd ut veldig mange ulike måter å komme i kontakt med innbyggerne på (innbyggerundersøkelser, folkemøter, sosiale medier, hjemmesider, informasjonsmateriell mv). Der innbyggerdialogen har vært mest intenst, så er mange ulike metoder prøvd ut. Et mindretall av kommunene så det som hensiktsmessig å bruke folkeavstemming som verktøy.
7. Kommunene har ønsket skreddersydd prosessveiledning fra Fylkesmannen, tilpasset hvor i prosessen enkeltkommunen/kommuner sammen har kommet.
8. Det har vært svært gode tilbakemeldinger på at FM og KS har tilbud samlinger for prosjektlederne, der felles kunnskapsoppbygging, læring og erfaringsutveksling har vært vektlagt.

2.9 Videre arbeid

Fylkesmannen vil peke på at kommunesammenslåing er et stort endrings- og omstillingsarbeid. Mye skal på plass fram til sammenslåing. Ny kommunestruktur krever nasjonal medvirkning og en målrettet virkemiddelbruk for å få etablert større kommuner. Det finnes allerede mye materiale som bl.a. er tilgjengeliggjort av Kommunal- og moderniseringsdepartementet som gir råd og veiledning. Mer materiale og erfaringer vil bli gjort tilgjengelig underveis.

Det har vært tydelig gjennom kommunereformen hva som har vært kommunenes, Fylkesmannens og andre aktørers roller og ansvar under kommunereformen. Fylkesmannen tror det er viktig med et helhetlig blikk og tenkning også i oppfølgingsarbeidet. For den enkelte kommune skal en stor omstilling gjennomføres samtidig som den daglige driften skal håndteres.

Det trengs mange gode hjelpere som kan bidra til effektive prosesser som faktisk bidrar til å skape nye kommuner, og til at det tenkes nytt om hvordan den nye kommunen best kan levere tjenester til innbyggerne i framtida. Fokus på god ledelse, kommunikasjon, kulturbygging og bygging av kompetanse blir avgjørende for at vi skaper nye kommuner som får til mer sammen enn hva de tidligere gjorde hver for seg.

I Sør-Trøndelag er det lang erfaring med å ta fylkesgrep for styrking av kommunenes kompetanse og kapasitet. Også i dette tilfellet, og nå i et Trøndelagsperspektiv, vil vi jobbe for best mulig samordning av offentlige virkemidler og utviklingstiltak på tvers av regional stat, fylke og kommuner. Å lykkes med en ny kommunestruktur berører hele den samlede offentlige forvaltning.

3 Vedlegg

Følgende er lagt ved som trykt vedlegg til selve tilrådingen:

1. Kart over samarbeidsregioner på tjenestesiden, Sør-Trøndelag 2013
2. Notat om forventninger/krav til kommunene sett fra helse/sosial og oppvekst/utdanningsiden hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
3. Sammenslåinger pr 01.07.2016
4. Kart med tilråding til kommunestruktur i 2020
5. Kart med anbefaling til kommunestruktur i 2025
6. Kart som sammenligner dagens tjenesteregioner med forslag kommunestruktur i 2025
7. Faktaark om hver kommune – med bakgrunnsdata om kommunen og om kommunereformen (oversikt over prosess, innbyggerinvolvering og FMs vurderinger av prosessen)
8. Bakgrunnsstatistikk om kommunene i Sør-Trøndelag (befolkning, arbeidsliv, økonomi)

Følgende materiale er vedlagt tilrådingen og lagt ut på <https://www.fylkesmannen.no/Sor-Trondelag/Kommunal-styring/Kommunereformen/>

- Vedtak og saksframlegg for alle kommunene i Sør-Trøndelag
- Fylkesmannens fylkesbilde 2016 – et framtidsperspektiv
- Fylkesmannens innbyggerundersøkelse i Sør-Trøndelag om kommunereformen, januar 2016,

Vedlegg 1

Kart samarbeidsregioner i Sør-Trøndelag pr 2013

Kilde: Nivi-rapport 2013 Samarbeidstrender og utfordringsbilde i Sør-Trøndelag

Vedlegg 2

Notat

Krav og forventninger til kommunene framover i tid - sett utfra utviklingen på helse/sosial og oppvekst/utdanningsområdet

Utarbeidet av fagavdelingene hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

1. Helse

Legevaktskrav

Fra 2018 innføres nye krav til kompetanse i kommunal legevakt. Dette gir økt kostnad til kommunene og behov for økt legetid på vakt. Selv om de fleste kommunene i dag er deltakere i interkommunal legevakt, kan kravene utfordre mindre kommuner.

Psykisk helse og rus

Det er sterkt økende forventninger til behandling av psykiske helseplager og ruslidelser på kommunalt nivå. Det forventes blant annet krav om å kunne tilby øyeblikkelig hjelp døgntilbud. I tillegg vil det komme betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter som vil øke kommunenes behov for å ha tilstrekkelige tjenester på dette området. Dette vil føre til økte kostnader og også bli en kompetanseutfordring.

Innenfor dette området er det i dag få personer ansatt i kommunene. Det blir sårbart ved fravær og i ferieavvikling og det blir vanskelig å lage robuste fagmiljø.

Døgnbehandling

Krav om øyeblikkelig hjelp døgntilbud for somatiske helsetjenester i kommunene gir økte kompetansekrav både medisinskfaglig og sykepleiefaglig. Dette fører til økte kostnader og rekrutteringsutfordringer. Det er også vanskelig å drive denne typen tilbud på forsvarlig vis med bare 1 – 2 senger og sporadisk bruk.

Læring og mestring

Det forventes at kommunene med bakgrunn i krav i Helse- og omsorgstjenesteloven og samarbeidsavtalene med spesialisthelsetjenesten oppretter Lærings- og mestringstilbud, eventuelt frisklivssentral. Dette krever tilgang på personell med rett kompetanse og medfører en kostnad.

Rehabilitering

Både spesialisthelsetjenesten og kommunene har tydelige krav om å drive med rehabilitering og forventningene til kommunene er økende. Mye av det vi forstår som rehabilitering vil kunne defineres som kommunalt ansvar. Tjenesten er lite utviklet i kommunene og det vil være et betydelig behov for å bygge opp forsvarlige tilbud i årene som kommer. Det er varslet lovkrav som støtter opp om dette som f.eks. krav om at kommunene skal ha ergoterapeut.

Generelle kompetansekrav

Det er varslet lovfestede krav om kompetanse i kommunale helsetjenester utover det kommunene i dag vanligvis har. Dette gjelder psykolog og ergoterapeut. I tillegg tyde-

liggjøres kravet om sykepleier, jordmor og helsesøster. Flere kommuner opplever allerede i dag rekrutteringsutfordringer knyttet til disse yrkeskategoriene. En overføring av ansvaret for tannhelsetjenesten til kommunene vil føre til ytterligere utfordringer for mindre kommuner.

2. Omsorg

Mer komplekse oppgaver

Det forventes at kommunene skal ta i mot pasienter tidligere etter behandling i spesialisthelsetjenesten. I tillegg kan det i dag gis langvarige helse- og omsorgstilbud til pasienter med alvorlig og kronisk funksjonstap med bakgrunn i sykdom og skade. Dette forutsetter høy kompetanse og større bemanning i omsorgstjenestene.

Krevende brukere

Brukere med kognitiv svikt med eventuelt ruslidelse og utfordrende atferd er en særlig utfordring for omsorgstjenestene. Det kreves ofte høy bemanningsfaktor og spesialisert kompetanse. I forhold til personer med psykisk utviklingshemming er det spesifikke kompetansekrav for å kunne utøve tvang.

Demografi

En økende andel eldre vil både gi flere brukere av kommunale helse- og omsorgstjenester og redusere aldersbæreevnen.

Økende antall eldre vil gi flere med demenssykdom og dermed betydelig økt behov for omsorgstjenester.

En økende andel med innvandrerbakgrunn kan gi andre utfordringer i tjenestene knyttet til tilrettelegging og språk.

Rettsikkerhet/vedtakskompetanse

BPA, omsorgslønn og avlastning er eksempler på saker som er komplekse å behandle. Dette krever forvaltningskompetanse, fagkompetanse og samhandling med andre aktører i kommune og spesialisthelsetjeneste. Flere brukere med omfattende tjenestebehov gir behov for koordinert tjenesteyting og vedtak i disse sakene er utfordrende å saksbehandle på korrekt måte. Få kommuner har i dag tilstrekkelig kompetanse på dette.

3. Sosiale tjenester

Innvandrerbefolkning

En økende innvandrerbefolkning med løsere tilknytning til arbeidslivet kan øke behovet for sosiale tjenester

Arbeidsledighet

Ungdom/unge voksne

Frafall i videregående skole og unge voksne utenfor arbeidslivet er en hovedutfordring i fattigdomsbekjempelsen. For NAV i kommunene er det krevende å gi nok prioritet til individuell og koordinert oppfølging av denne gruppen. Potensialet ved bruk av kvalifiseringsprogrammet utnyttes ikke. Arbeid for å motvirke økende sosiale forskjeller er viktig for å forhindre ulikheter i helse.

Tilsyn viser at lovkravet om råd og veiledning ikke oppfylles

Nytt lovkrav om aktivitetsplikt krever tilbud om aktiviteter som mindre kommuner vil ha vansker med å oppfylle.

Tverrsektoriell innsats/samhandling

Overgang fra en passiv tilværelse som mottaker av sosiale tjenester til aktivitet og arbeidsliv krever innsats fra og samhandling mellom mange aktører i lokalsamfunnet. Dette krever både kompetanse og ressurser fra sosialtjenesten. Sosialtjenesten møter mange av de mest utsatte familiene og individene i samfunnet og må kunne samarbeid med andre aktører for å få gitt nødvendig og riktig hjelp.

Kompetansekrav

Forsvarlig tildeling av sosiale tjenester krever god kompetanse på lovverket, brukernes behov og konkrete individuelle vurderinger. Vi ser av saksbehandlingen vår at mange kommuner har utfordringer med å få dette til.

Boligtilgang

Tilgang på boliger for utsatte grupper er i en del kommuner en begrensning, særlig for bosetting av flyktninger og andre vanskeligstilte på boligmarkedet.

4. Folkehelse/Samfunnsutvikling

Prioritering

Arbeid med folkehelse har vært nedprioritert til fordel for tjenesteproduksjon. Det er tydelige lovkrav til kommunene og kommunene må ha tilstrekkelig kompetanse for å følge opp disse.

Forankring politisk, administrativt og i planverk

Forankring er helt avgjørende for å få til et effektivt folkehelsearbeid. Vi har inntrykk av at folkehelsearbeidet i flere kommuner fortsatt er ildsjelsbasert. Vi har inntrykk av at det de siste årene har blitt større forståelse for at folkehelsearbeidet må foregå tverrsektorielt og at det er bedre forankret i kommunen.

Det er usikkert om kommunestørrelse er avgjørende for kvaliteten, men mange kommuner mangler nok god faglig kompetanse på området.

5. Skole

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter i lesing og regning er sentrale elementer for livslang læring, og for det å være et helt menneske. Resultater fra Nasjonale prøver høsten 2015 viser at sektortilstanden på dette området ikke har endret seg nevneverdig de siste årene. Fremdeles er det en stor andel av elevene i Sør-Trøndelag som ikke behersker de grunnleggende ferdighetene i lesing og regning. Tallene viser at det ikke er store forskjeller mellom små og store kommuner, ei heller mellom sentrale og rurale. Mye tyder på at det derfor ikke er kompetanse alene som er avgjørende for å sikre alle elever disse grunnleggende ferdighetene. Fylkesmannens klare inntrykk er at skoleeiers fokus (koster ingenting) på dette området er en avgjørende faktor for å bedre sektortilstanden. Fylkesmannen tar derfor til orde for at skoleeierne i fylket setter dette høyt på agendaen i årene som kommer.

Tall fra Statistisk sentralbyrå (Rapport 2014/30 Kompetanseprofil i grunnskolen) viser at det er store forskjeller mellom hovedtrinnene når det kommer til hvor sterk fagkompetansen er blant lærerne. Spesielt kommer de lærerne som underviser på 1.-4. trinn dårlig ut med tanke på antall studiepoeng i de fag de underviser i.

Styring og ledelse av tjenestetilbudene

Kommunen er tillagt stort ansvar som barnehagemyndighet, skoleeier og som ansvarlig for barnevernområdet. At dette ansvaret ivaretas, både gjennom god kvalitetssikring og kvalitetsutvikling, er avgjørende for å sikre et godt tjenestetilbud.

Regelverketterlevelse

I tillegg ser vi i dag store forskjeller mellom kommunene mht. hvilken tilgang de har på nødvendig kompetanse innen de ulike fagområdene – og derfor også regelverksforståelsen. I mindre kommuner ser vi en større sårbarhet, fordi kompetansen i disse kommunene gjerne er knyttet til enkeltpersoner. Regelverket for norsk skole er til for å sikre at elevene får den opplæringen de har krav på og samfunnet den skolen vi har behov for. Skal vi klare å jobbe kontinuerlig og effektivt med utvikling og kvalitetssikring i skolen, er det sentralt at regelverket ikke blir en hindring, men en støtte. Mangel-full regelverksetterlevelse kan i praksis true enkeltmenneskers rettsikkerhet, noe som bør være del av den lokale demokratidebatten.

Læringsmiljø

Det er foreslått og iverksatt en rekke konkrete forslag og tiltak for å styrke skoleeierens og skolens kompetanse for å fremme et trygt skolemiljø for elevene med tanke på å forebygge, avdekke og håndtere mobbing og andre former for krenkelser. Likevel hadde kommunene i Sør-Trøndelag i 2014 en økning i antall elever som meldte at de ble mobbet 2-3 ganger eller mer i måneden. Forskjellen mellom kommunene i fylket er stor og gode resultater i en kommune ett år, er ikke ensbetydende med gode resultater neste år. I 2015 viser Elevundersøkelsen at det nå er en positiv utvikling i fylket.

Gjennom vårt arbeid med læringsmiljø, klagebehandling og tilsyn ser vi imidlertid at kommunenes kompetanse er ulik. Trolig har dette flere forklaringer, men mye kan knyttes til kommunens kompetanse og regelverksforståelse på området. I tillegg har det vist seg at bruken og støtten kommunen henter fra ulike antimobbeprogrammer har slått ulikt ut. Vi ser også at kulturen for hvordan læringsmiljøutfordringer håndteres i kommunen har betydning for elevenes skolemiljø.

Kompetanseutvikling

For å få en kvalitativt god opplæring i barnehage og skole, er kompetanse viktig. Stortinget har vedtatt å stille krav om at alle lærere i grunnskolen som underviser i matematikk, engelsk, norsk, samisk og norsk tegnspråk, skal ha fordypning i disse fagene. Kommuner og fylkeskommuner har ti år på seg.

Både stat og kommune har satsset mye på kompetanseutvikling de siste årene. Dette vil være veldig viktig å videreføre i årene som kommer. Det gjelder også innenfor barnevernområdet. Innenfor skoleområdet forventes det en relativt stor turnover i de neste årene, og mye kompetanse vil derfor måtte erstattes både blant lærere og skoleledere.

6. Barnevern

Rekruttering/kompetanse/kontinuitet - fagpersoner

De små og mellomstore kommunene har over tid hatt utfordringer både med å rekruttere og beholde kompetanse. Barneverntjenestene står overfor stadig mer komplekse og krevende saker, som krever god og bred fagkompetanse innenfor faggruppa i barnevernet.

Det har vært stor statlig satsing på opprettelse av nye stillinger, samt omfattende kompetansetiltak.

Hjelpetiltak/omsorgstiltak

Det er et overordnet mål at flest mulige barn og familier får hjelp av barneverntjenesten med utgangspunkt i at barnet får bo i egen familie. Det betinger at kommunene kan tilby gode og treffsikre tiltak, gjerne i samarbeid med de andre kommunale tjenestene. Dette viser seg å være en stor utfordring i de mindre og mellomstore kommunene.

Oppfølging og tilsyn

Det er et økende antall barn med hjelpe- og omsorgstiltak. Det er klare lovkrav om oppfølging av barn med tiltak fra barneverntjenesten.

Kontroll over år viser at kommunene har store utfordringer i gjennomføring av tilsyn og annen oppfølging.

Tverrfaglig samarbeid

For å sikre et godt oppvekstmiljø for barn og unge er kommunen avhengig av gode strukturer for samarbeid mellom de ulike tjenestene internt i kommunen. Gjennom flere år har Fylkesmannen satt fokus på dette ansvaret gjennom bl.a. årlige konferanser i tillegg til dialogtema ved kommunebesøk. Et godt tverrfaglig samarbeid betinger dessuten at det er tilgjengelige fagressurser innenfor det enkelte tjenesteområdet som jobber med barn og unge.

Strukturreform – nye og utvidede oppgaver til kommunene

Det forventes at kommunene i større grad skal rekruttere og lære opp fosterforeldre. Det er varslet at kommunene vil få overført oppgaver og ansvar som i dag ligger hos Bufetat, og kommunene får et helhetlig faglig og økonomisk ansvar for fosterhjemsområdet. Departementet foreslår dessuten at kommunene får fullt ansvar for hjelpetiltak i hjemmet. På sikt gis kommunene ansvar for spesialiserte hjelpetiltak. Kommunene vil måtte betale egenandel ved bruk av akuttinstitusjoner og beredskapshjem som Bufetat tilbyr.

7. Barnehage

På grunn av det store innslaget av private barnehager har barnehagen klare bestemmelser som skiller mellom kommunens dobbeltrolle som barnehageeier og barnehagemyndighet. Det kan være en utfordring for kommunene å skille mellom- og kommunisere disse rollene, og organisere seg slik at det blir tilstrekkelig distanse. Dette gjelder både små og store kommuner.

Noen kommuner har tilsatte i kommuneadministrasjonen med barnehagefaglig kompetanse, men dette er ikke et krav. Det kan fungere som en kvalitetssikring ift. rolle- og oppgaveavklaring. Særlig på utviklingsområdet er dette av betydning. Alle kommunene er en betydelig tjenesteutøver på området, men 15 kommuner har i tillegg et antall private barnehager i varierende grad. En av de mest utfordrende oppgavene overfor private barnehager er tildeling av kommunalt tilskudd (siden 2011).

Når det gjelder øvrige oppgaver med veiledning, tilsyn, rett til barnehageplass, opptak av barn, utviklingsarbeid m.m. vil kommunen som barnehagemyndighet ha en lik rolle overfor egne og private barnehager. Fylkesmannens tilsyn med kommunene viser at det ofte er forvaltningsmessige svakheter i kommunenes arbeid i barnehagesektoren.

Kommunestatistikken viser stor grad av ulikheter mellom kommunene når det gjelder ressursbruk i sektoren. Når det gjelder tilgang til fagkompetanse har den tradisjonelt vært god i Sør-Trøndelag. Vi ser en økende tendens til at det er vanskeligere å rekruttere og beholde folk i stillinger som pedagogisk leder i enkelte utkantkommuner. Den største utfordringen kvalitetsmessig er den store forskjellen på pedagogtetthet mellom enkeltbarnehager. Dette er i hovedsak ikke kommunen som myndighet sitt ansvar, men den enkelte barnehageeier.

Vedlegg 3

Vedtak om sammenslåing pr 01.07.

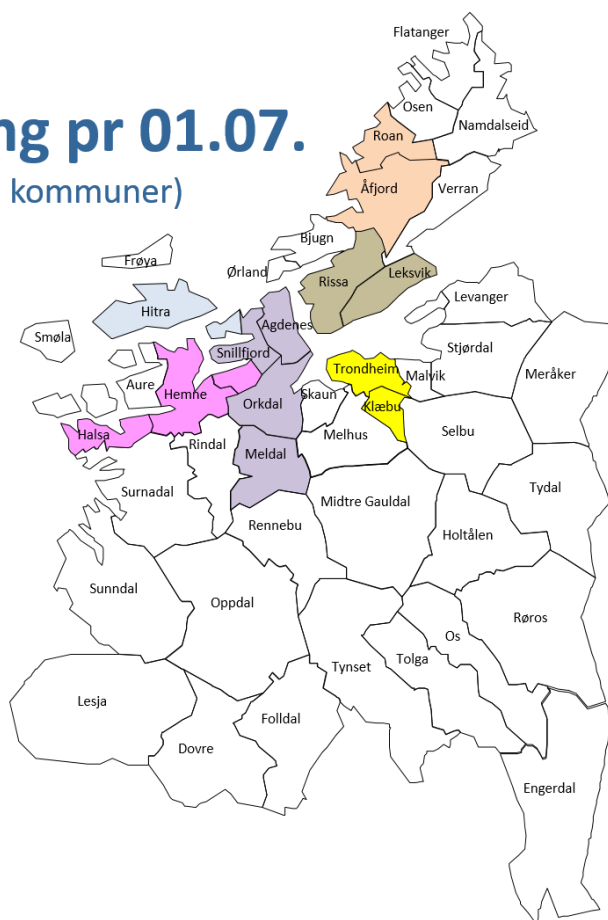
(kartet viser Sør-Trøndelag med omliggende kommuner)

- Rissa/Leksvik
- Roan/Åfjord (**fortsatt i prosess**)
- Hitra/Snillfjord¹
- Agdenes/Orkdal/Meldal/Snillfjord²
- Hemne/Snillfjord³/Halsa
- Klæbu/Trondheim

Ensidig positive vedtak

- Oppdal
- Røros

**Fylkesmannen støtter
de vedtatte sammenslåingene**

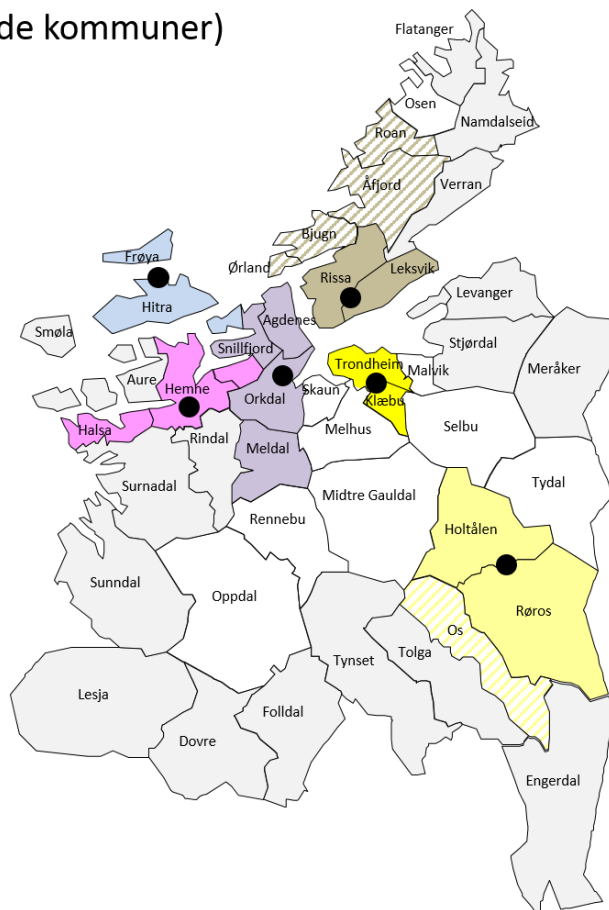
Vedlegg 4

Kommuner pr 2020 og tyngdepunkter

(kartet viser Sør-Trøndelag med omliggende kommuner)

Tilråding: 18-19 kommuner

Trondheim/Klæbu	194 067
Agdenes/Orkdal/Meldal/Snillfjord2	17 999
Melhus	16 163
Malvik	13 759
Rissa/Leksvik	10 141
Frøya/Hitra/Snillfjord1	9 771
Røros/Holtålen/Os	9 633
Skaun	7 855
Oppdal	6 920
Midtre Gauldal	6 298
Hemne/Snillfjord3/Halsa	6 033
Ørland*	5 254
Bjugn*	4 787
Selbu	4 128
Åfjord*	3 275
Rennebu	2 554
Osen	981
Roan*	951
Tydal	854

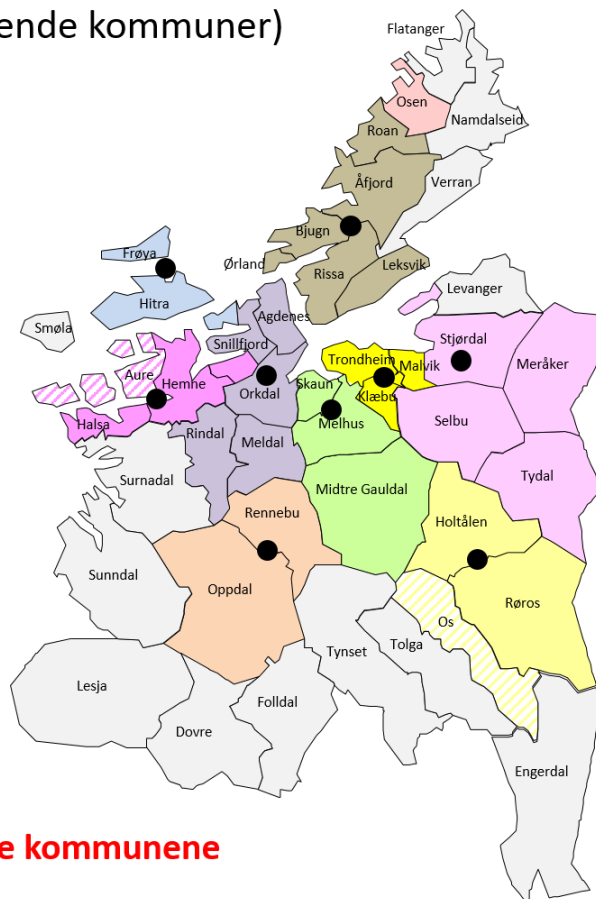
Vedlegg 5

Kommuner pr 2025 og tyngdepunkter

(kartet viser Sør-Trøndelag med omliggende kommuner)

Anbefaling: 9 kommuner

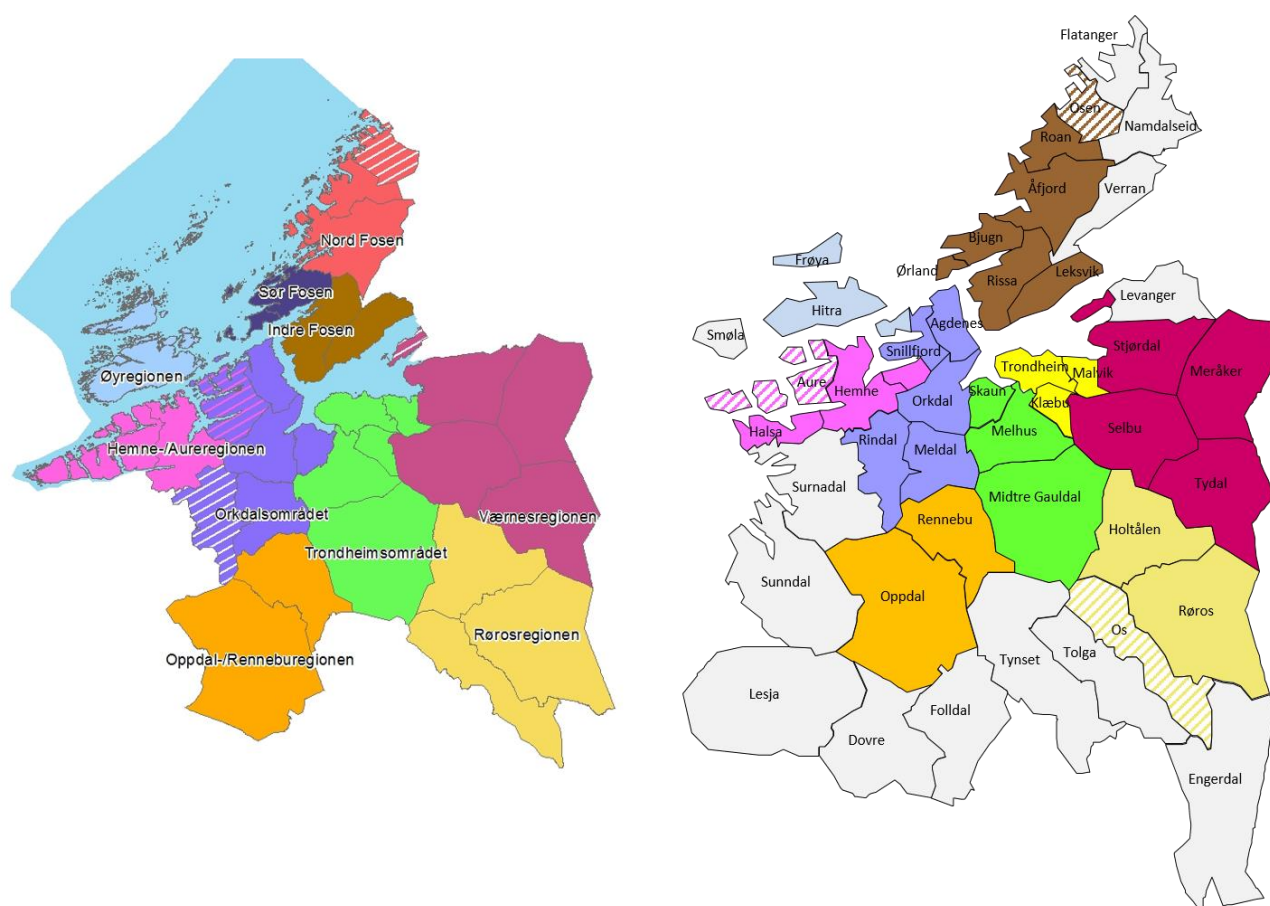
Trondheim/Klæbu/Malvik	207 826
Selbu/Tydal/Stjørdal/Meråker/Frosta	33 567
Melhus/Skaun/Midtre Gauldal	30 316
Rissa/Leksvik/Ørland/Bjugn/Åfjord/Roan	24 408
Agdenes/Orkdal/Meldal/Snillfjord2/Rindal	20 018
Frøya/Hitra/Snillfjord1	9 771
Røros/Holtålen/Os	9 633
Hemne/Snillfjord3/Halsa/Aure	9 605
Rennebu/Oppdal	9 474
Osen (mot nord eller sør)	981

➤ **Fylkestilhørighet må være opp til de nye kommunene**

Vedlegg 6

Dagens samarbeidsregioner sett opp mot Fylkesmannens forslag til kommunestruktur i 2025

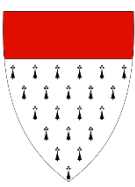

FYLKESMANNEN I
SØR-TRØNDELAG

Faktaark Sør-Trøndelag

Vedlegg til tilråding om
kommunereformen
30.09.2016

AGDENES KOMMUNE

Ordfører:

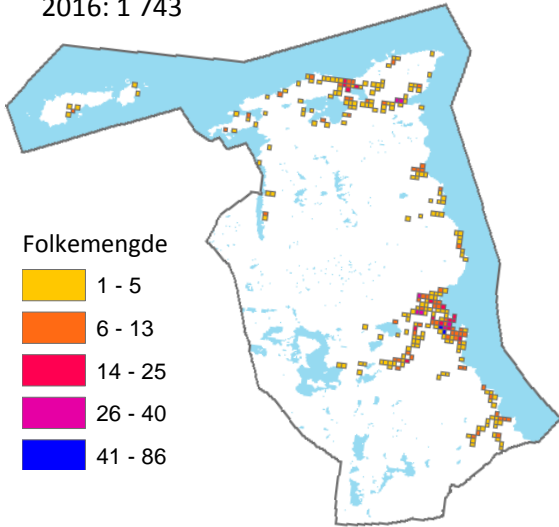
Oddvar Indergård
Fellesliste for
bygdeutvikling

Agdenes er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 317 km². 23 % av befolkninga bor i tettstedet og administrasjonssentret Lensvik. Kommunen er med i Orkdalsregionen.

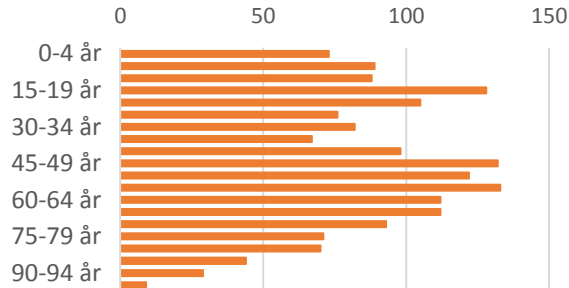

BEFOLKNING

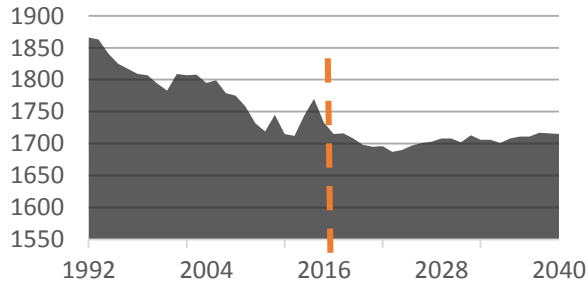
Agdenes har hatt en betydelig nedgang i folketall siden 1990. Nedgangen antas å fortsette. Bosetningen ligger spredt, hovedsakelig langs fjorden. Folketall 1. juli 2016: 1 743

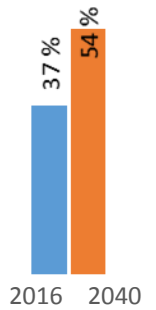
BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

BEFOLKNINGSUTVIKLING

ALDERS- PENSJONISTER I FORHOLD TIL YRKESAKTIVE

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

Kilde: SSB

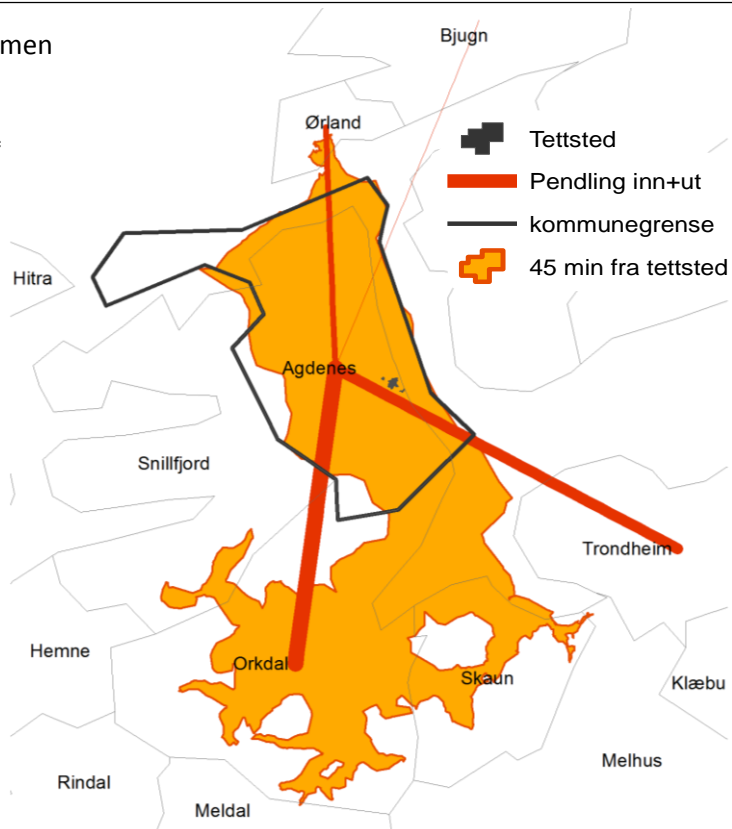
Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Snillfjord, Orkdal og Meldal.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 26,0 km*
Utpendling 33%
innpending 11%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Trondheim	109
Ørland	19
Bjugn	10
Orkdal	172

En god del Interkommunalt samarbeid i Orkdalsregionen (Frøya, Hitra, Hemne, Skaun, Meldal, Rennebu, Snillfjord, Orkdal og Rindal). Mest og tettest kontakt innenfor tjenesteområdene mot Orkdal og Meldal.

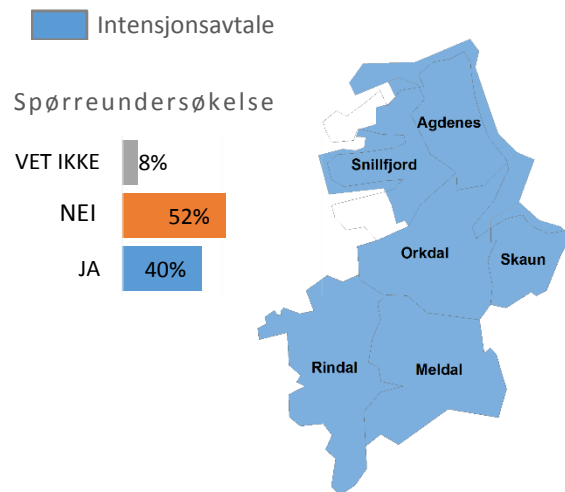

KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Agdenes kommune startet prosessene med informasjon om kommunereformen i kommunestyremøte allerede 18. juni 2014. Senere på høsten samme år (september 2014) startet dialogen og drøftingene med nabokommunene (Orkdal, Meldal, Skaun og Snillfjord (Orkdalsalternativet)) gjennom et møte initiert av Orkdal kommune. I en sak i kommunestyret 22.10.2014 ble det vedtatt en prosessplan for kommunes arbeidet med reformen. Utvidet formannskap (alle partiene i kommunestyre pluss to representanter fra arbeidstakerorganisasjonene) har vært styringsgruppen i prosessen. I kommunestyre 4. feb. 2015 ble det fattet et foreløpig retningsvalg hvor kommunene i «Orkdalsalternativet» ble satt som utgangspunkt for videre samtaler. Det ble også åpnet for sonderinger med andre kommuner f.eks Rindal. Det er blitt gitt informasjon i møter med tillitsvalgte/ arbeidstakerorganisasjoner og i flere omganger til administrative ledere (på alle nivå). I løpet av 2015 ble det jobbet fram 2 utredninger; 1)Fellesutredning «Orkdalsalternativet» og 2) et såkalt 0-alternativ « Agdenes som egen kommune». I en egen temadag om kommunereformen i kommunestyret den 13. januar 2016 ble det i tillegg til informasjon om status, også presentert resultatet fra de de ulike utredninger samt informert om forslag til nytt inntektssystem for kommunene. De 2 utredningene ble lagt fram for politisk behandling i kommunestyret 3.2.2016, og det ble der vedtatt å gå videre med forhandlinger om en intensjonsavtale som et grunnlag for en eventuell sammenslåing. Forhandlingene gikk greit, og resulterte i at en avtalen ble signert 13. mai 2016. Avtalen omfattet kommunene Agdenes, Meldal, Orkdal, Rindal, Snillfjord, og Skaun. I juni 2016 fattet kommunen vedtak om å slå seg sammen med Orkdal, Meldal, og Snillfjord. Kommunene Skaun og Rindal vedtok å bestå som egen kommune videre.

INNBYGGERINVOLVERING

Informasjon om «alt som har skjedd» i reformprosessen er fortløpende lagt ut på kommunens hjemmeside. Det er blitt avholdt tre folkemøtene hvor det er blitt orientert om reformen, og gitt informasjon om den lokale prosessen. Et eget informasjonshefte som ble sendt ut til alle husstander i månedsskiftet april/mai 2016 inneholdt informasjon om kommunereformen, resultat av de 2 utredningene, og informasjon om den kommende innbyggerhøringen. Intensjonsavtalen for «Orkdalsalternativet» ble vedlagt som helhet i heftet. Det er blitt gjennomført 2 innbyggerundersøkelser. Den ene i regi av Fylkesmannen i januar 2016, og en egen undersøkelse som ble holdt i mai 2016. I tillegg ble det også gjennomført en høringsrunde med mulighet for skriftlig uttalelser.

VEDTAK

Agdenes kommunestyre fattet den 30. juni 2016 følgende vedtak (flertallsvedtak 11 mot 6):

1. *Agdenes kommune ønsker å etablere en ny kommune ved sammenslåing med Orkdal kommune, og evt. andre kommuner (evt. deler av andre kommuner) i «Orkdalsalternativet». Ny intensjonsavtale må ivareta de grunnleggende forutsetninger og mål tilsvarende intensjonsavtalen for «Orkdalsalternativet».*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Agdenes kommune har gjennomført en god prosess i forbindelse med sitt arbeid med kommunereformen. Kommunen har fulgt den anbefalte fremdriftsplanen for prosessen i fylket som KS og Fylkesmannen hadde skissert i starten. Alt nødvendig kunnskapsgrunnlag i forhold til retningsvalg er utredet. Kommunene har forankret utredningsarbeidet i organisasjonen gjennom etablering av egne nettverksgrupper mellom kommunene. Gruppene fikk ansvar for å jobbe fram et kunnskapsgrunnlaget innenfor de ulike områdene. I utredningen har kommunen vurdert seg selv opp mot målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur. Dialogen med nabokommunene har vært god gjennom hele prosessen, noe som har vært en svært viktig faktor under utredningsarbeidet og i forhandlingene om intensjonsavtalen. Kommunen har hatt en meget grundig innbyggerdialog gjennom hele reformprosessen.

BJUGN KOMMUNE

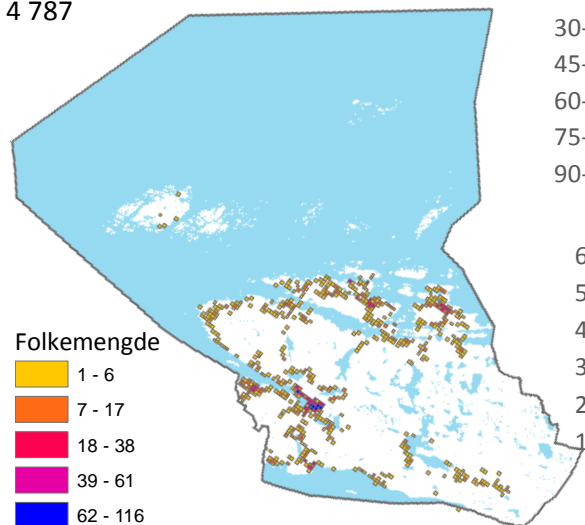
Ordfører:
Ogne Undertun
Arbeiderpartiet

Bjugn er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 384 km². 34 % av befolkninga bor i tettstedene Botngård som er kommunens administrasjonssenter og Lysøysundet. Kommunen er med i Fosen regionråd.

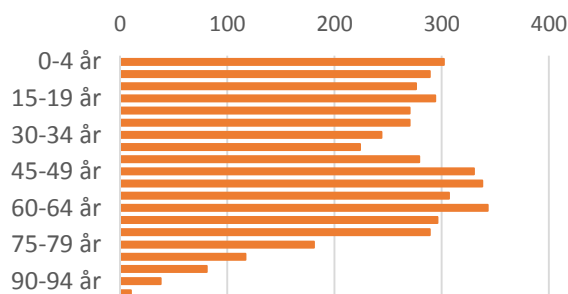

BEFOLKNING

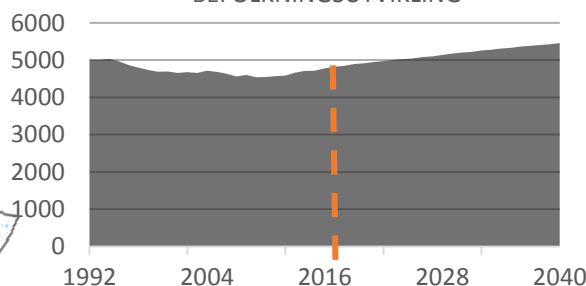
Bjugn har hatt en nedgang i folketall på 6% siden 1990. Det anslås vekst framover pga næringsvekst, kampflybase og vindkraftutbygging. Folketall 1. juli 2016: 4 787

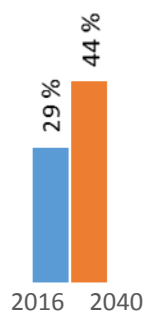
BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

BEFOLKNINGSUTVIKLING

ALDERS-PENSJONISTER I FORHOLD TIL YRKESAKTIVE

Kilde: SSB

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

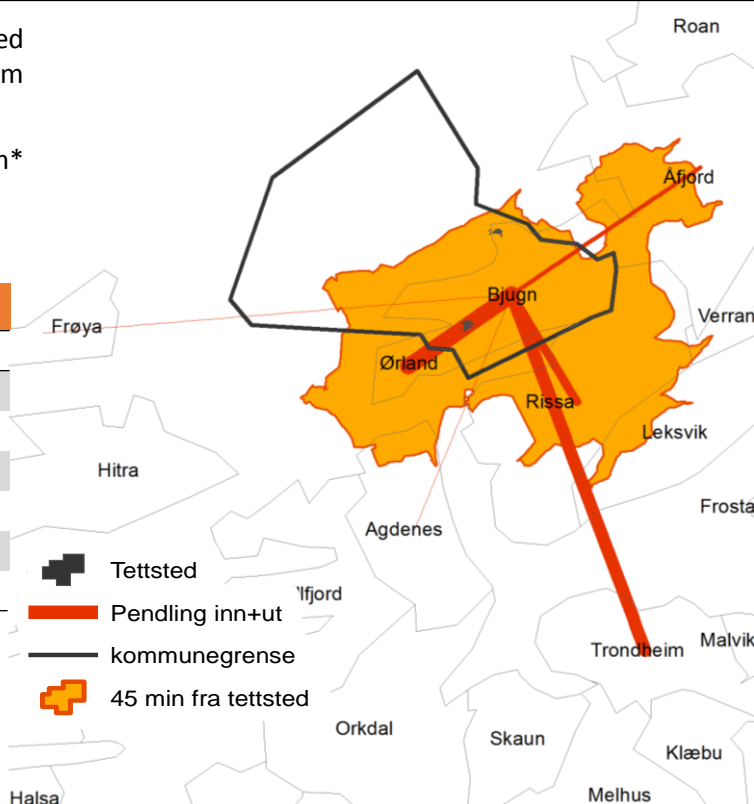
Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Ørland, med 15,3 km mellom kommunesentrene.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 11,8 km*

Utpendling 30%
Innpendling 16%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Ørland	637
Trondheim	146
Rissa	82
Åfjord	49
Frøya	10
Agdenes	10

Det er et betydelig interkommunalt samarbeid på Fosen (Ørland, Rissa, Leksvik, Åfjord, Roan og Osen). Bjugn har et samarbeid bilateralt med Ørland på flere områder.

Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

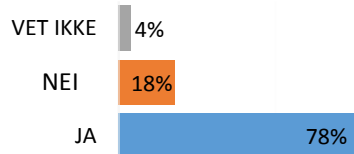
KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Arbeidet med fremtidens kommunestruktur har vært et kjent tema for kommunene på Fosen forut for Stortingets vedtak om oppstart av kommunereform juni 2014. I 2011 gjennomførte Fosen regionråd en samkommuneutredning, som ble avvist av flere av kommunene. Et forsøk på å slå sammen Ørland og Bjugn kommune ble avsluttet i februar 2014, da man ikke lyktes i å skape en omforent intensjonsavtale, og innbyggerne i Bjugn sa nei i en rådgivende folkeavstemning. I januar 2015 fattet Bjugn kommunestyre et vedtak om at de ønsket å jobbe videre med mulighetene for etablering av en kommune for hele Fosen, og at regionrådets utredning fra høsten 2014 skulle legges til grunn. Kommunestyret presiserte at de også var positive til andre sammenslåingsløsninger. Formannskapet ble valgt som styringsgruppe for reformen og fikk mandat til å lage tempoplan, herunder også dialog med nabokommuner. Etter hvert som prosessene utviklet seg, ble det klart at både alternativet med en kommune på Fosen, og et kystalternativ mellom Osen, Roan, Åfjord, Bjugn og Ørland ikke ville føre fram. Ørland og Bjugn inngikk deretter påny en avtale i juni 2015 om å arbeid videre med mål om sammenslåing av de to kommunene. De nye kommunestyrene som ble valgt høsten 2015 ble enige om å videreføre dette arbeidet vinteren 2016. Det ble avholdt en felles todagerssamling for de 2 kommunestyrene i mars 2016, hvor man ble enige om å gå videre med forhandlinger. Forhandlingsutvalgene mellom kommunen ble i april 2016 enige om en fremforhandlet avtale, og denne avtalen ble lagt fram for innbyggerne i en folkeavstemning i mai 2016. Resultatet av folkeavstemningen ble at innbyggerne i Bjugn sa ja, mens innbyggerne i Ørland sa nei til en sammenslåing basert på den fremlagte intensjonsavtalen. På grunn av resultat av folkeavstemningen i Ørland, og at man så mange fordeler med en kommunesammenslåing nordover, vedtok Bjugn kommunestyre å rette en henvendelse til Kommunene Åfjord og Roan, om mulighet for en videre prosess for sammenslåing. Åfjord kommune svarte gjennom sitt vedtak i kommunestyre at de var villige til å gå i dialog med Bjugn kommune. Roan kommune har pr. september 2016 signalisert at de ikke ønsker dialog. I kommunestyremøter 22. september 2016 vedtok både Bjugn og Åfjord en intensjonsavtale med en politisk plattform for sammenslåing av Roan, Åfjord og Bjugn. Kommunene vil starte opp innbyggerinvolvering fram mot endelig vedtak om sammenslåing. Det er søkt Fylkesmannen om en forlenget frist for et endelig vedtak, noe Fylkesmannen har sagt ja til.

INNBYGGERINVOLVERING

Bjugn kommune har benyttet sin hjemmeside og Facebook for å informere sine innbyggere om kommunereformen. Kommunen har også avholdt folkemøter og gitt ut en informasjonsbrosjyre. Medias dekning av reformen har også vært viktig for å øke kjennskapen til temaet. I siste innbyggerundersøkelse januar 2016 (Fylkesmannens fylkesundersøkelse) svarte 78 % at de var for en sammenslåing/deling av kommunen mens 18 % svarte nei, og 4 % vet ikke. Kommunen valgte også å gjennomføre en folkeavstemning i mai 2016 om en sammenslåing med Ørland. Her svarte 70 % av de som stemte at de var positive til den framforhandlede intensjonsavtalen og ønsket en sammenslåing med Ørland kommune. Undersøkelsene viser at Bjugn kommunes innbyggere er positive til sammenslåing. Det gjennomføres nå en innbyggerundersøkelse med tanke på sammenslåing med Roan og Åfjord.

Spørreundersøkelse

VEDTAK

Bjugn kommunestyre fattet den 22.9.2016 følgende vedtak:

1. Kommunestyret vedtar intensjonsavtalen med den politiske plattformen for etableringen av en ny kommune med utgangspunkt i kommunene Åfjord, Roan og Bjugn.
2. Innbyggerne skal høres/involveres før det gjøres endelig vedtak om sammenslåing.
3. Bjugn kommunestyre vil understreke at en forutsetning for videre utredning med henblikk på eventuell sammenslåing av 3 kommuner er at det ikke involveres flere kommuner inn i prosessen.

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Vurderingene er foreløpig pga at kommunen fortsatt er i en prosess med Åfjord (og ønsker deltakelse også fra Roan). Fylkesmannen ser at kommunene Ørland og Bjugn nok en gang har prøvd å få til en sammenslåing mellom de to kommunene. Kunnskapsgrunnlag med klare anbefalinger om sammenslåing har også denne gangen ligget i bunn. Initiativet har også blitt forankret i ønske fra egne innbyggere. I innbyggerundersøkelser i januar 2016 sa 78 % av de spurte i Bjugn at de ønsket en sammenslåing med Ørland, tilsvarende sa 65 % av innbyggerne i Ørland det samme. Det ble i april 2016 fremforhandlet en ny intensjonsavtale som senere ble godkjent i begge kommunestyrene. Resultatet av folkeavstemningen som ble gjennomført i mai ga det motsatte resultatet som ved forrige folkeavstemning i februar 2014. Denne gangen var det Ørland som sa nei til en sammenslåing, mens Bjugn sa ja med stor overvekt. Fylkesmannen ser at spørsmålet om kommunesenter har vært det store spørsmål i siste fase av reformen og i forbindelse med folkeavstemningen. Spørsmålet kan være utfordrende, men bør ikke overskygge fordelene ved helhetlige løsninger i forhold til de fremtidige utfordringer begge kommuner står overfor, særlig innen samfunnsutvikling og tjenesteproduksjon, i årene fremover.

FRØYA KOMMUNE

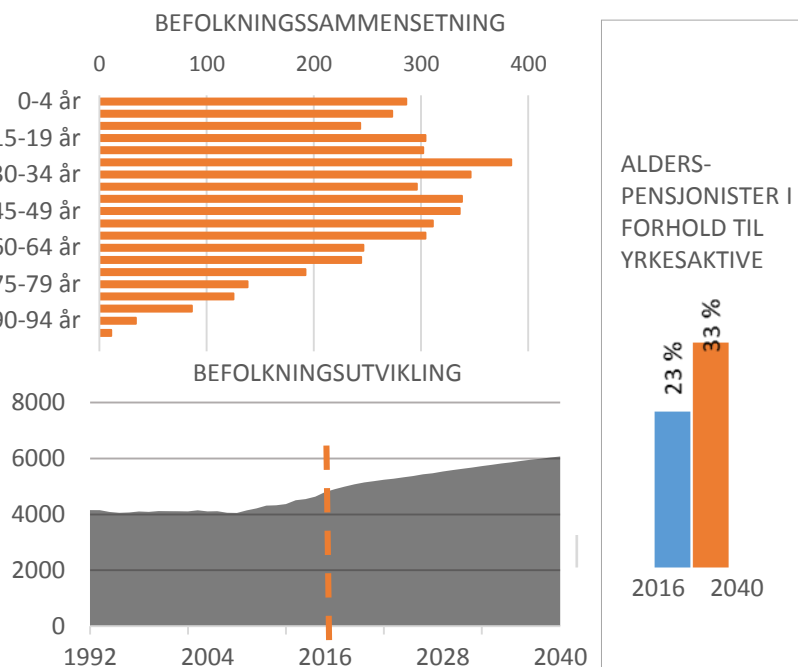
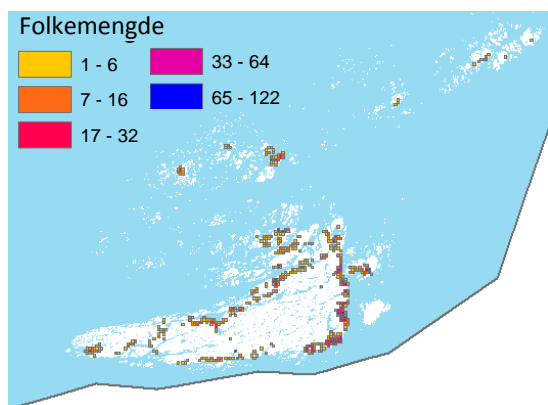
Ordfører:
Berit Olga Flåmo,
Arbeiderpartiet

Frøya er en øykommune med fastlandsforbindelse i Sør-Trøndelag med et areal på 241 km². 26 % av befolkninga bor i tettstedene Sistranda som er kommunens administrasjonssenter, og Hammarvika. Kommunen er med i Orkdalsregionen.

BEFOLKNING

Frøya kommune hadde nedgang i folketall til 2000-tallet, men har sterk vekst nå med 18% på siste 8 år. Veksten ser ut til å fortsette. Spredt bosetning bl.a. gjennom øy-rekka. Folketall 1 juli 2016: 4 842

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

Kilde: SSB

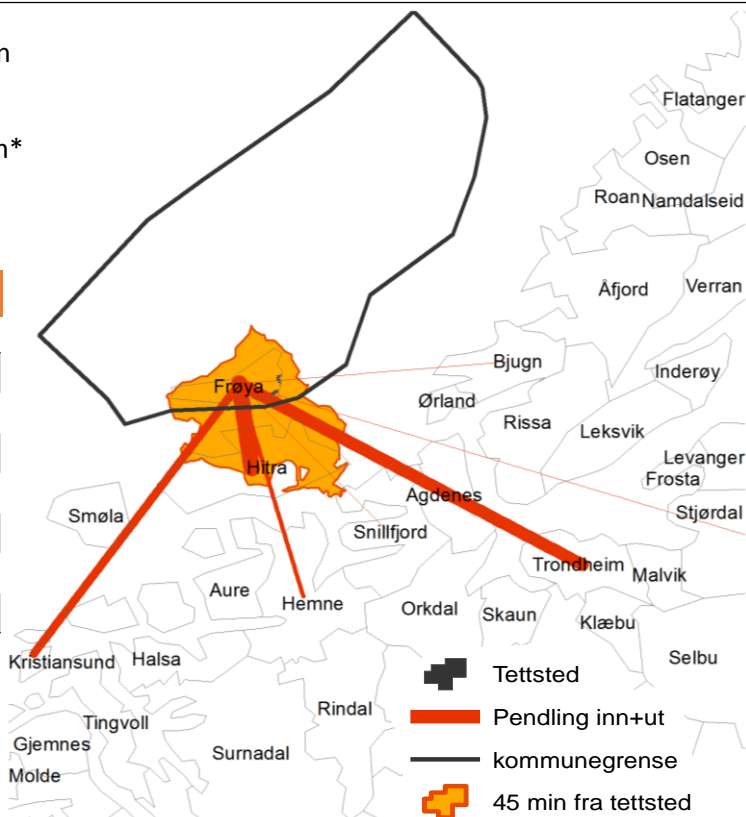
Kommunen har felles bo- og arbeidsmarked sammen med Hitra. Begge har høy andel arbeidsinnvandring.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 19,1 km*
Utpendling 11%
innpending 16%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Hitra	354
Trondheim	130
Kristiansund	15
Hemne	11
Snillfjord	10
Bjugn	10
Stjørdal	10

En del Interkommunalt samarbeid i Orkdalsregionen (Hitra,Snillfjord, Hemne, Skaun, Meldal, Rennebu, Agdenes, Orkdal og Rindal), men tettest og flest samarbeid bilateralt mot Hitra.

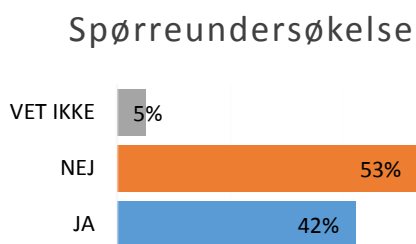
Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Frøya kommune startet sine prosesser med kommunereformen i september 2014. Kommunestyret valgte da å nedsette en strategisk styringsgruppe bestående av et utvidet formannskap (utvidet med en representant fra SP og SV, to personer fra administrasjonen, hovedtillitsvalgt samt en representant fra Frøya ungdomsråd). I januar 2015 fattet kommunestyret et foreløpig geografisk retningsvalg for den videre prosessen. Det ble bedt om å avklare følgende mulige alternativer i uprioritert rekkefølge: 1) Hitra kommune, 2) Fosen kommunene og Hitra kommune, 3) Orkdalsregionen, 4) Frøya, Hitra, Snillfjord og Hemne, 5) Frøya, Halså, Aure, Hemne, Snillfjord, Hitra og Smøla, samt 6) se nærmere på om det kan være potensial knyttet til allerede etablerte trepartisamarbeidet mellom Trondheim, Frøya og Hitra. Kommunen gjennomførte i 2015 flere sonderingsmøter/drøftinger både mot det nordligste Møre-kommunene og mot Fosen-kommunene hvor alle partene konkluderte med at det ikke var naturlig og heller ikke aktuelt med en «storkommune» blant disse. I juni 2015 vedtok kommunestyret å inngå et samarbeid om utredning av et kunnskapsgrunnlag med Hitra og Snillfjord kommune. Samtidig ble det også vedtatt å utrede Frøya som egen kommune i fremtiden (0-alternativ). Utredningene ble fremlagt for kommunene i november 2015 og februar 2016. Konklusjonen fra utreder Telemarkforskning var at de anbefalte kommunene Hitra, Snillfjord, og Frøya å jobbe videre med muligheten for en sammenslåing. Vinteren 2016 ble det derfor gjennomført forhandlinger med Hitra og Snillfjord kommune. Det ble også utarbeidet et utkast til mulig intensjonsavtale. Som følge av at kommunene i forhandlingene ikke så det mulig å komme til enighet rundt et framtidig kommunesenter, valgte Frøya kommunestyret 28. april 2016 å avslutte videre prosesser. I vedtaket åpnes det for at det på et senere tidspunkt kan bli aktuelt å starte opp prosesser igjen.

INNBYGGERINVOLVERING

Frøya kommune har i arbeid med kommunereformen lagt til rette for god dialog med sine innbyggere. Kommunen har gjennomført folkemøter, møter med næringsliv, ungdommer, grendalagsråd, samt gjennomført innbyggerundersøkelser. Det er også utgitt 2 informasjonsbrosjyrer om kommunereformen til alle husstander. Kommunes hjemmeside har hele tiden blitt benyttet til å informere om kommunes arbeid med reformen. Medias gode dekning av kommunereformen har også vært viktig for å øke kjennskapet til reformen blant innbyggerne. Kommunen gjennomførte en egen innbyggerundersøkelse juni 2015, og deltok også i Fylkesmannens fylkesundersøkelse om kommunestruktur i Sør-Trøndelag januar 2016. I denne siste undersøkelsen var 53 % prosent negative til en kommunesammenslåing, mens 42 % svarte ja (5 % svarte vet ikke).

VEDTAK

Frøya kommunestyret fattet den 21. juni 2016 et flertallsvedtak (14 mot 9 stemmer) hvor basis i vedtaket er følgende:

1. *Frøya kommunestyret avslutter den videre prosess med kommunereformen som følge av at forhandlingsutvalget ikke kom fram til enighet om en intensjonsavtale med Hitra og Snillfjord kommune.*
2. *At det i denne omgangen ikke var mulig å gå i videre i prosess og ende opp med sammenslutning av Frøya og Hitra kommune, betyr ikke at det på et senere tidspunkt er uaktuelt. Når Frøya kommune nå vedtar å gå videre som egen kommune, er det også i forvisshet om at vi heller ikke er et hinder for at våre nabokommuner kan finne løsninger sammen.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Frøya kommune har innhentet et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, og gjennomført samtaler med en rekke kommuner om mulige retningsvalg. Det er imidlertid ikke mottatt en tilbakemelding i form av en sak der kommunen vurderer seg selv opp mot målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur. Ut fra anbefalinger i utredningsmaterialet synes Fylkesmannen at det var uheldig at forhandlingene med Hitra og Snillfjord kommune ikke førte fram. Spørsmålet om kommunesenter er utfordrende, men bør ikke overskygge de mulige helhetlige løsninger som fins i forhold til de fremtidige utfordringer særlig innen samfunnsutvikling og tjenesteproduksjon i kommunene. Fylkesmannen vurderer at kommunen har hatt en god dialog med sine innbyggere og overfor næringslivet i kommunen.

HEMNE KOMMUNE

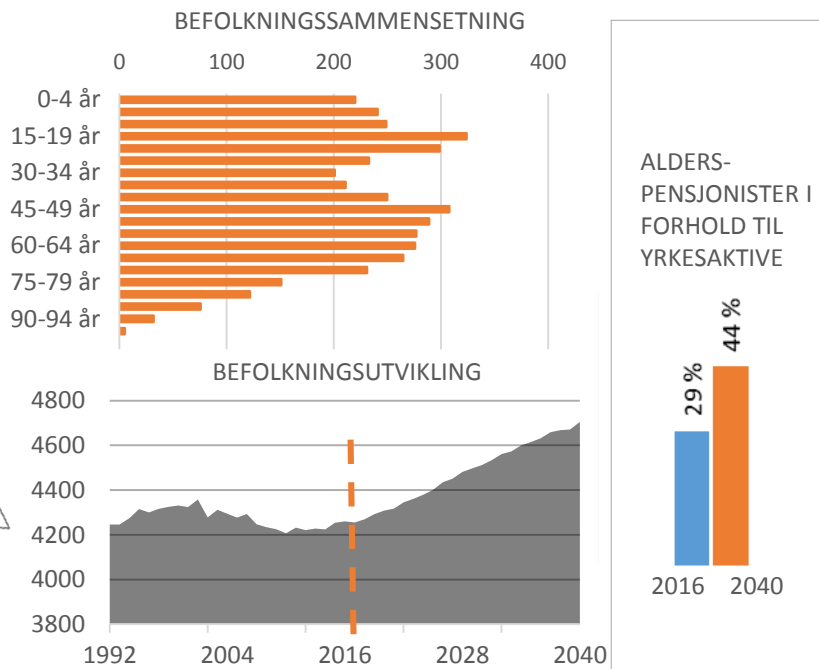
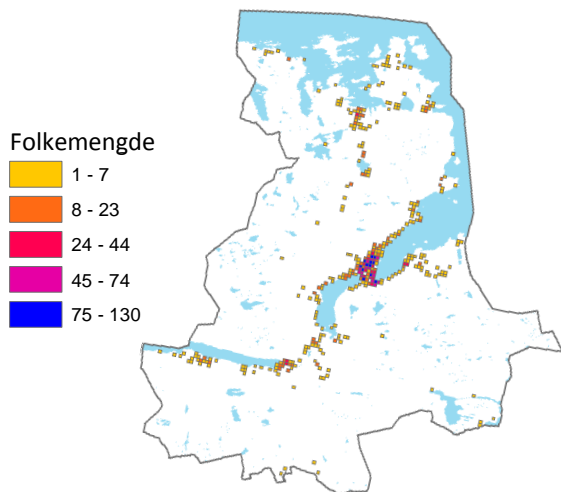
Ordfører:
Odd Jarle Svanem
Senterpartiet

Hemne er en kyst og fjordkommune i Sør-Trøndelag med et areal på 670 km². 58% av befolkningen bor i tettstedet Kyrksæterøra. Kommunen er med i Orkdalsregionen.

BEFOLKNING

Hemne kommune har hatt et stabilt folketall over tid. Det forventes en vekst framover. Befolkningstettheten er størst i kommunesenteret, og ligger ellers mest langs fjordene. Folketall 1. juli 2016: 4 258

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

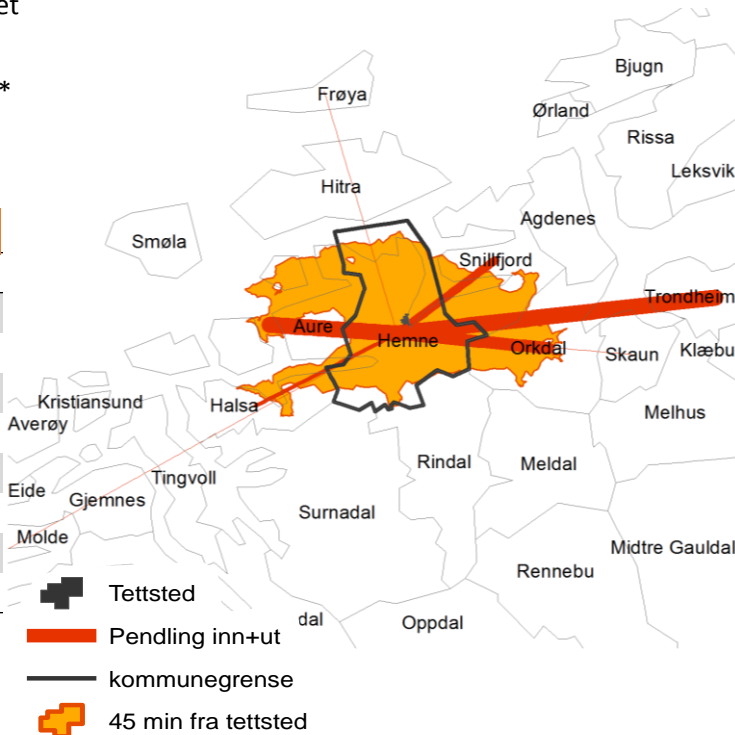
Avstander reduseres, men kommunen utgjør pt ikke et felles bo- og arbeidsmarked med andre kommuner

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 15,0 km*
Utpendling 14%
innpending 14%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Trondheim	127
Aure	124
Orkdal	99
Snillfjord	74
Halsa	22
Skaun	15
Frøya	11
Molde	11

Orkdalsregionen består av Frøya, Hitra, Snillfjord, Skaun, Meldal, Rennebu, Agdenes, Orkdal og Rindal. Hemne har et nærmere tjenestesamarbeid med Orkdalsregion og Aure/Snillfjord.

Kilde: SSB

Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

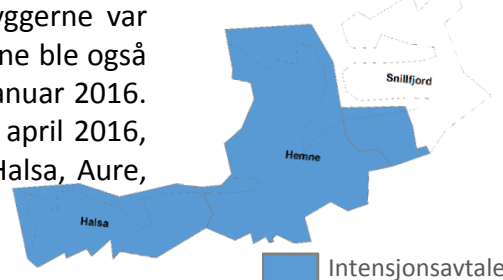
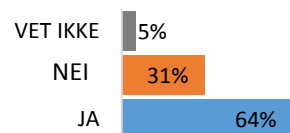
KOMMUNEREFORMPROSESSEN

I september 2014 vedtok Hemne kommunestyre å opprette en prosjektgruppe bestående av formannskap utvidet med representanter fra alle partier. Prosjektgruppens mandatet var å organisere informasjonsmøter, som skulle drive prosessene fram mot en avklaring av retningsvalg i kommunestyre. Ordføreren tok tidlig initiativ til et fellesmøte med kommunene Frøya, Hitra, Snillfjord, Smøla, Aure, Halså. Det ble også avholdt et eget møte med Orkdal kommune. Etter hvert meldte også kommunene Smøla, og Kristiansund seg på i dialogen og deltok i flere møter. Kommune takket nei til en invitasjon fra Kristiansund kommune. Ut fra disse møtene ble det etter hvert startet formelle forhandlinger med et 4-kommunealternativ mellom Aure, Halså, Snillfjord og Hemne. Kommune har deltatt i utredninger for å få fram kunnskapsgrunnlag for videre prosesser i samarbeid med Nordmøre kommunene og i regi av Telemarkforskning. Kommunen hadde også et ønske om å få til en utredning i samarbeid med kommuner rundt Orkdal, men lyktes ikke med dette. Et 0-alternativ hvor Hemne består som i dag er blitt utredet av rådmannen. Ut fra de gjennomførte forhandlingene inngikk kommunen i februar 2016 en intensjonsavtale med Snillfjord, Halså og Aure. Resultatet av folkeavstemmingen i Aure kommune i mars 2016, medførte at kommunestyret i Aure senere fattet vedtak om å bestå som egen kommune. Som følge av dette ble intensjonsavtalen i mai 2016 justert til å inneholde Snillfjord, Halså og Hemne kommune. I juni fattet kommunen vedtak om å så seg sammen med Halså, og hele/deler av Snillfjord kommune.

INNBYGGERINVOLVERING

Hemne kommunen har gjennomført en innbyggerinvolvering gjennom folkemøter i alle kretser, dialog med barn og unge (skole/VGS) og møter med næringslivet, lag og foreninger. Kommunen hjemmeside har aktivt blitt benyttet til å informere innbyggerne gjennom hele prosessen. I februar 2015 ble det også gjennomført en innbygger-undersøkelse hvor innbyggerne var klart positive til sammenslåing. Denne holdningen blant innbyggerne ble også bekreftet i fylkesundersøkelsen som Fylkesmann gjennomførte i januar 2016. En folkeavstemming om framtidig kommunestruktur ble avholdt i april 2016, og 85 % av de som stemte sa da ja til en sammenslåing med Halså, Aure, Snillfjord og Aure. Valgdeltakelse her var på kun 29 %.

Spørreundersøkelse

VEDTAK

Hemne kommunestyre fattet den 21.6.2016 følgende vedtak (enstemmig):

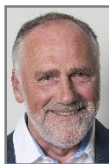
- Hemne kommune vedtar å slå seg sammen med Halså kommune, og hele/deler av Snillfjord kommune. Som grunnlag for sammenslåingen vedtas foreliggende intensjonsavtale datert 30.5.2016.*
- Hemne kommune registrerer med beklagelse at det i denne omgang ser ut til å bli vanskelig å realisere 4-kommunealternativet og intensjonsavtale mellom Hemne, Aure, Halså og Snillfjord. Dette med bakgrunn i resultatet etter folkeavstemming i Aure. Hemne kommune ser det ønskelig at hele / deler av Aure kommune også blir en del av den nye kommunen.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen mener at kommune har arbeidet meget godt med kommunereformen. Kommunen har vurdert seg selv opp mot målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur. Det ble tidlig fra kommunes side tatt initiativ både til dialog med nabokommuner, og med egne innbyggere. Fylkesmannen ser at det også kunne ha vært ønskelig med et kunnskapsgrunnlag og mer dialog i forhold til Orkdalsalternativet, men det lot seg ikke gjøre. Det er gjennomført utredninger og inngått intensjonsavtaler med nabokommuner. Fylkesmannen mener innbyggerdialogen har vært gjennomført på en meget tilfredsstillende måte (eksemplarisk), hvor de ulike grupperinger i kommunen er blitt inkludert gjennom hele prosessen.

HITRA KOMMUNE

Ordfører:

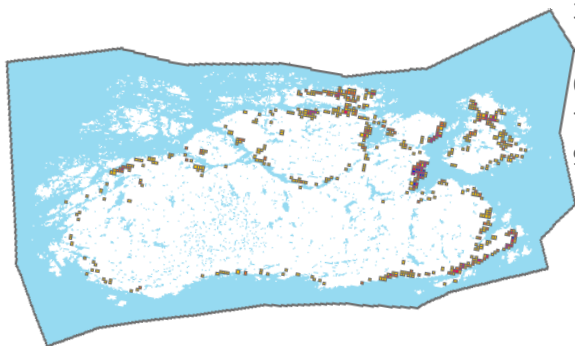
Ole Laurits Haugen
Arbeiderpartiet

Hitra er en øykommune med fastlandsforbindelse i Sør-Trøndelag med et areal på 680 km². 26 % av befolkninga bor i tettsted. Kommunen er med i Orkdalsregionen.

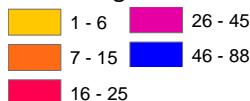

BEFOLKNING

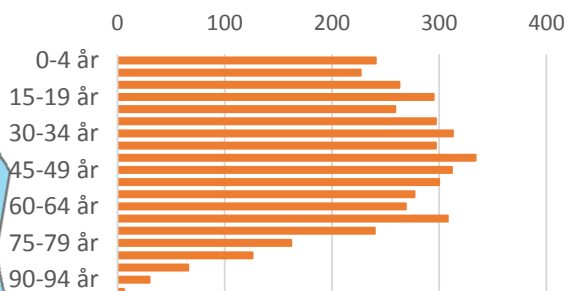
Hitra hadde nedgang i folketall fram til 2000-tallet. Siste 8 år er veksten på 15% og den er ventet å fortsette. Bosetningen ligger spredt langs kysten. Folketall 1. juli 2016: 4 638

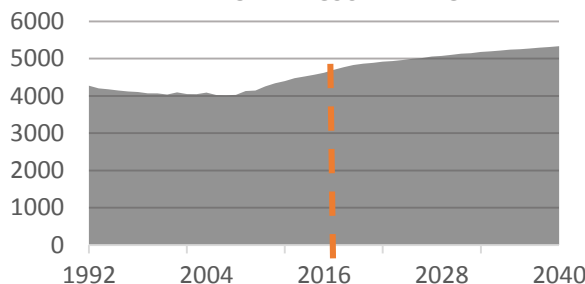
Folkemengde

BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

BEFOLKNINGSUTVIKLING

ALDERS-PENSJONISTER I FORHOLD TIL YRKESAKTIVE

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

Kilde: SSB

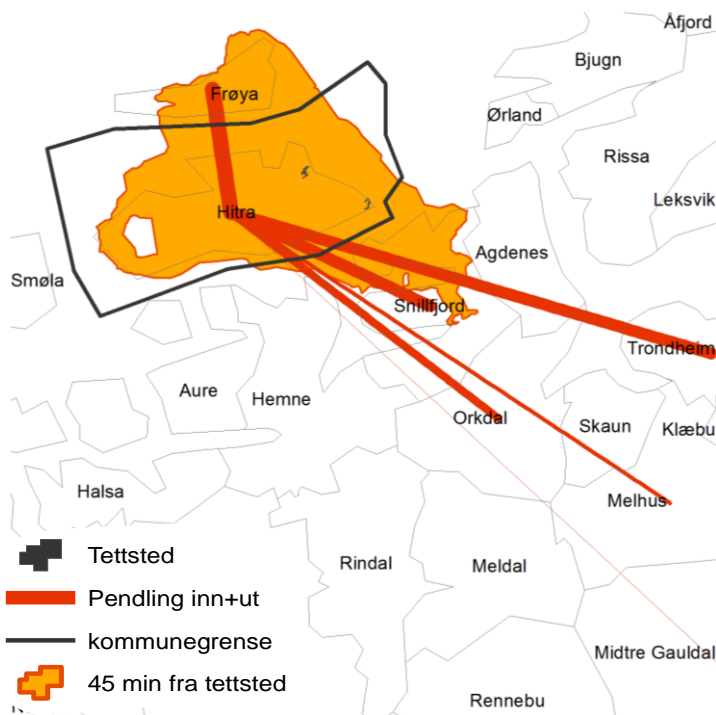
Kommunen har felles bo- og arbeidsmarked sammen med Frøya. Begge har høy andel arbeidsinnvandring.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 22,9 km*
Utpendling 13%
innpending 18%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Frøya	354
Trondheim	154
Snillfjord	86
Orkdal	14
Melhus	11
Midtre Gauldal	10

Hitra har interkommunalt samarbeid gjennom Orkdalsregionen (Frøya, Snillfjord, Hemne, Skaun, Meldal, Rennebu, Agdenes, Orkdal og Rindal), Tettstet samarbeid er det bilateralt mot Frøya og noe mot Snillfjord.

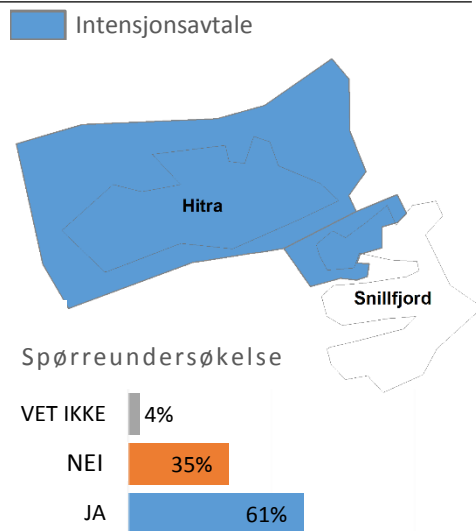
Kilde: SSB, * KMD :Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Prosessene med kommunereformen i Hitra kommune startet i september 2014. Kommunestyre fattet da et vedtak på å opprette et arbeidsutvalg bestående av formannskapet, en fra opposisjonen, rådmannen og en ekstra fra administrasjonen. Utvalget har foretatt nærmere vurderinger av aktuelle kommuner som kommunen kan slå seg sammen med. I februar 2015 fattet kommunestyre et vedtak på at de ville prioritere å utrede en kommunesammenslåing med basis i kommunene Hitra, Frøya, Snillfjord, og Hemne. Sammen med disse kommunene var det et ønske om å avklare og eventuelt utrede mulighetene for sammenslåing med 1) Kommuner på Nordmøre 2) Kommuner på Fosen 3) en kombinasjon av 1 og 2, og 4) Orkdal. Kommunen har hatt drøftinger med Frøya, Hemne, Aure, Halså, Snillfjord, Ørland, Bjugn, Roan, og Åfjord. Hitra kommune har deltatt i utredninger av 2 alternativ, begge utført av Telemarkforskning. 1. Hitra, Hemne, Halså, Aure og Smøla, 2. Hitra, Snillfjord (hele), og Frøya. I tillegg har Hitra også utredet 0-alternativet – Hitra alene. Anbefalingen fra utreder var en sammenslåing av Frøya, Snillfjord, og Hitra. Vinteren 2016 ble det gjennomført forhandlinger med Frøya og Snillfjord kommune, men disse forhandlinger tok slutt i mars 2016 da Hitra kommune fikk melding fra Frøya kommune om at de ville avslutte forhandlingene. Bakgrunn var uenighet om valg av framtidig kommunesenter. Kommunen har i ettertid fortsatt forhandlingene med Snillfjord kommune, og forslag til intensjonsavtale er blitt godkjent i begge kommunene i april 2016. I juni 2016 vedtok kommunestyret å slå seg sammen med deler av Snillfjord kommune.

INNBYGGERINVOLVERING

Hitra kommune har gjennom reformens ulike faser hatt dialog med sine innbyggere. Kommunes hjemmeside har hele tiden blitt benyttet til å informere om kommunes arbeid med reformen. Medias gode dekning av kommunereformen har også vært viktig for å øke kjennskapen til reformen blant innbyggerne. Våren 2015 ble det gjennomført folkemøter i alle fem skolekretser. Det er videre holdt informasjonsmøter med ungdomsskoleelevene og videregående skole, og det har gjennom næringsforeningen blitt arrangert 2 møter med næringslivet. I forbindelse med disse møtene er det foretatt innbyggerundersøkelser. Hitra kommune var også deltaker i Fylkesmannens innbyggerundersøkelse om kommunestruktur i Sør-Trøndelag. I denne undersøkelsen var 61 % prosent positiv til en kommunesammenslåing, 35 % svarte nei.

VEDTAK

Hitra kommunestyre fattet den 22.6.2016 følgende enstemmig vedtak:

Hitra kommune vedtar å slå seg sammen med deler av Snillfjord kommune. Som grunnlag for sammenslåingen foreligger vedtatt intensjonsavtale datert 21.4.2016. Deling av Snillfjord kommune følger i hovedsak dagens skolekretser. Endelig grensesetting forutsettes avklart i en dialog med berørte aktører.

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen ser at Hitra kommunen har kjørt en god prosess hvor kommunen har vurdert seg selv opp mot målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur. Det ble tidlig innledet dialog med nabokommuner i ulike retninger, og det er innhentet nødvendig kunnskapsgrunnlag. Det er inngått intensjonsavtale med Snillfjord kommune om at deler av Snillfjord kan bli slått sammen med Hitra. Fylkesmannen synes imidlertid at det var uheldig at forhandlingene med Frøya kommune ikke førte fram. Spørsmålet om kommunesenter er utfordrende, men bør ikke overskygge de mulige helhetlige løsninger som kunne vært mulig for å møte muligheter og fremtidige utfordringer innen samfunnsutvikling og tjenesteproduksjon i de to kommunene. Fylkesmannen vurderer at kommunen har hatt en god dialog med sine innbyggere og overfor næringslivet i kommunen.

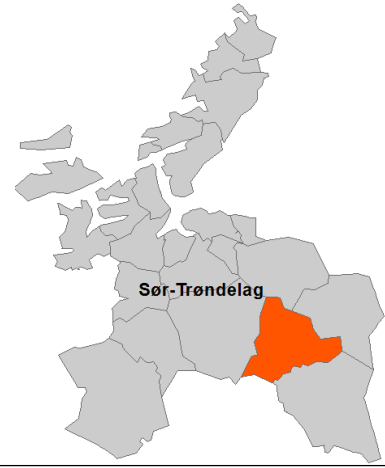

HOLTÅLEN KOMMUNE

Ordfører:

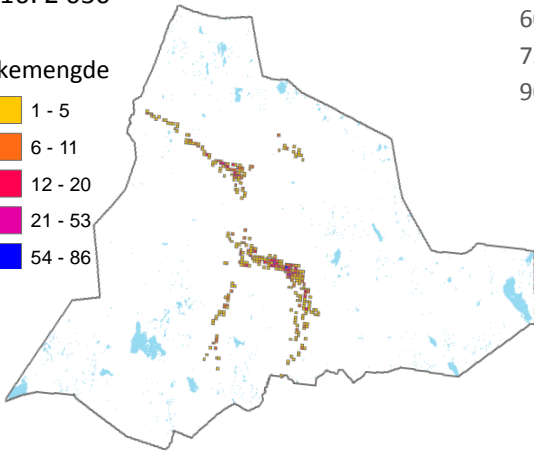
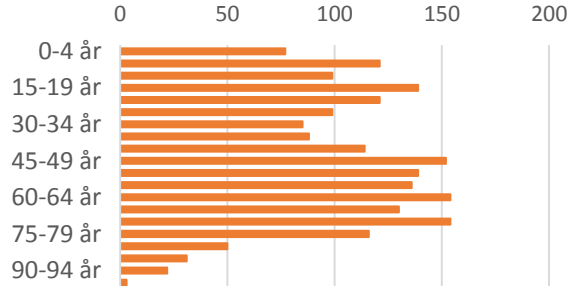
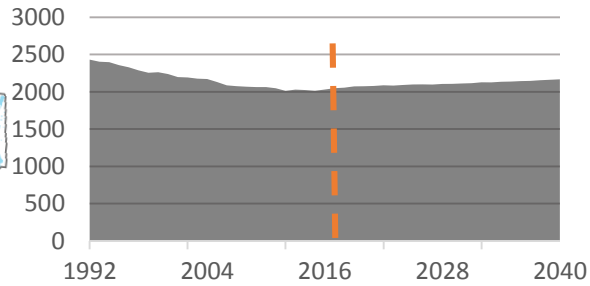
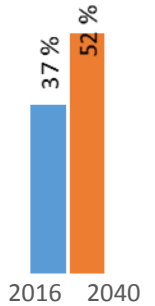
Jan Håvard Refsethås
Senterpartiet

Holtålen er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 1 210 km². 30 % av befolkninga bor i tettstedet Ålen som er administrasjonssenteret. Kommunen er med i Fjellregionen, sammen med Røros og kommuner i Hedmark.

BEFOLKNING

Holtålen kommune har hatt en betydelig nedgang i folketall med 17 % siden 1990, Befolkningsprognosen tilser at folketallet vil stabilisere seg. Bosetningen ligger hovedsakelig i Gaulas med sidedaler Hessdalen og Aunegrenda. Folketall 1. juli 2016: 2 030

Folkemengde**BEFOLKNINGSSAMMENSETNING****BEFOLKNINGSUTVIKLING****ALDERS-PENJONISTER I FORHOLD TIL YRKESAKTIVE**

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

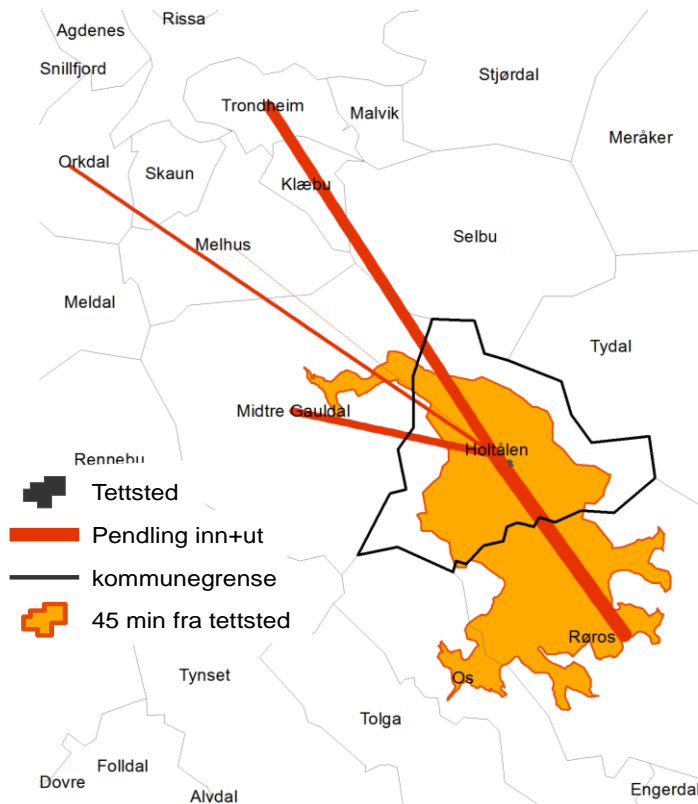
Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Røros og Os (Hedmark).

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 26,1 km*
Utpendling 42%
innpending 10%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pending
Røros	303
Trondheim	83
Midtre Gauldal	40
Orkdal	11
Melhus	10

Holtålen deltar i Fjellregionen (Røros, Os, Tolga, Tynset, Follidal, Alvdal, Rendalen), men har flest og mest samarbeid med Røros og Os.

Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

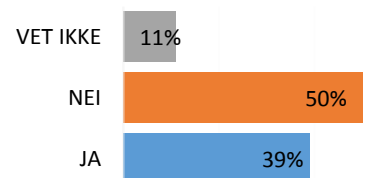
KOMMUNEREFORMPROSESSEN

I oktober 2014 fattet Holtålen kommunestyre vedtak hvordan prosessene skulle gjennomføres i kommunen. Administrasjonsutvalget (5 politisk valgte og 2 representanter valgt av de ansatte) supplert med rådmannen ble utpekt som prosjektgruppe for gjennomføring av kommunereformen. Prosjektgruppa fikk mandat til å utrede sammenslåing sørover med kommunene Røros og Os og nordover med Midtre Gauldal. Dersom det i prosessen skulle oppstå andre konstellasjoner som naturlig hører sammen med primærvalget, skulle dette også vurderes. Det ble videre i kommunestyret i februar 2015 presisert at en kommunesammenslåing med hele eller vesentlige deler av Fjellregionen ikke var aktuelt for Holtålen. I tillegg var en deling av kommunen ikke et alternativ. I prosessen ble det tidlig gjennomført møter med Midtre Gauldal, Rennebu og Oppdal, samt Røros og Tydal kommune, senere også med Os kommune. Flere møter ble holdt med Midtre Gauldal, men dialogen ble her avsluttet fordi Midtre Gauldal ønsket å få avklart mulighetsrommet ifht Melhus og Skaun. Kommunen valgte derfor å orienterte seg i retningen Røros og Os. Kommunen sa nei til å delta i felles utredning for Fjellregionen, men ble med på en fellesutredning for å skaffe til veie et kunnskapsgrunnlag ifht alternativet Røros, Os og Holtålen. Denne ble presentert i april 2016. Ut fra dette kunnskapsgrunnlaget ble det senere i april 2016 nedsatt et eget forhandlingsutvalg for kommunene Røros, Os og Holtålen. Den 18. mai 2016 ble kommunene enige om en intensjonsavtale samt en alternativ samarbeidsavtale for de tre kommunene dersom det ikke ble vedtak om sammenslåing av kommunene. I juni valgte kommunen å høre sine innbyggere gjennom en folkeavstemming. Resultatet var at flertallet av innbyggerne ikke ønsket sammenslåing mellom de tre kommunene. Kommunestyret i Holtålen valgte derfor senere å fatte vedtak på å si nei til en sammenslåing med Røros og Os, men vedtok at de i stedet ønsket den alternative samarbeidsavtalen som var framforhandlet.

INNBYGGERINVOLVERING

Holtålen kommune har benyttet sin hjemmeside til å informere om kommunereformen. I tillegg har medias gode dekning av temaet vært viktig for å øke kjennskapen til prosessene blant innbyggerne. Kommune har gjennom reformens ulike faser hatt bred involvering av innbyggerne, bl.a. med folkemøter og innbyggerundersøkelser. I en felles innbyggerundersøkelse med Røros og Os kommune i mai 2016, var det samlet sett flertall for en sammenslåing. Imidlertid var det i denne undersøkelsen (kommunevis) et flertall imot en sammenslåing i Holtålen. Kommunen valgte i juni 2016 å gjennomføre en folkeavstemming. Resultatet av denne viste et klart flertall imot en sammenslåing med Røros og Os. 78,4 % av de som deltok sa nei, 21,4 % sa ja, og 0,2 % avga blank stemme. Valgdeltakelsen var her på 67,9 %.

Spørreundersøkelse

VEDTAK

Holtålen kommunestyre fattet den 21. juni 2016 følgende vedtak:

1. *I respekt for innbyggerne og i tråd med innbyggeres tydelige råd, vedtar Holtålen kommune å fortsette som egen kommune.*
2. *Fremforhandlet samarbeidsavtale legges til grunn i videre arbeid med samarbeid mellom de tre kommunene.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Holtålen kommunen har vært aktiv og åpen i sitt arbeid med kommunereformen, og at kommunen har vurdert seg selv opp mot målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur. Det ble tidlig innledet dialog med nabokommuner, og det er innhentet et nødvendig kunnskapsgrunnlag. Utredningen for alternativet Holtålen, Røros og Os forelå først i april 2016, og kom sent ifht. den prosessplan Fylkesmannen og KS hadde anbefalt forut for prosessene. Selv om kunnskapsgrunnlaget forelå sent, har kommunen inngått en intensjonsavtale og en alternativ samarbeidsavtale med nabokommunene Røros og Os. Fylkesmannen vurderer at Holtålen kommune har gjennomført en god involvering av sine innbyggere gjennom hele prosessperioden.

KLÆBU KOMMUNE

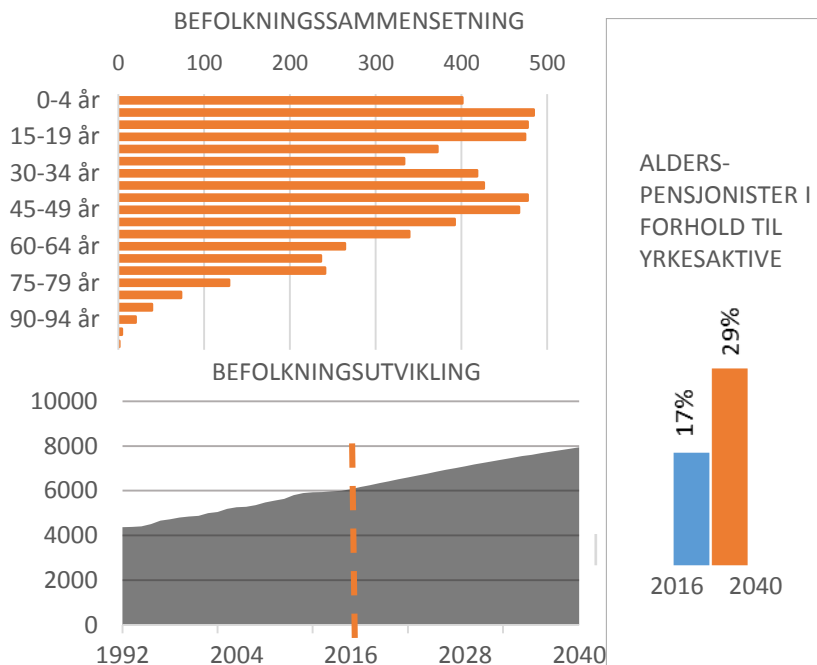
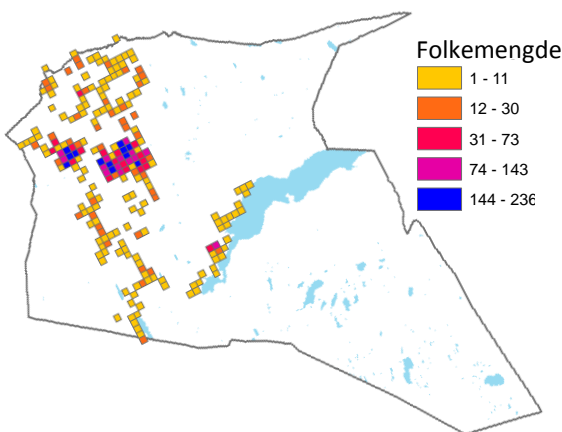
Ordfører:
Kirsti Tømmervold
Arbeiderpartiet

Klæbu er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 186 km². 74 % av befolkninga bor i tettstedene Klæbu og Tanem. Kommunen inngår i Trondheimsregionen.

BEFOLKNING

Klæbu har hatt en betydelig folketallsvekst på 39% siden 1990, og det antas å fortsette. Kommunen har en meget ung befolkning sammenlignet med gjennomsnittet i Norge. Folketall 1. juli 2016: 6 086

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

Kilde: SSB

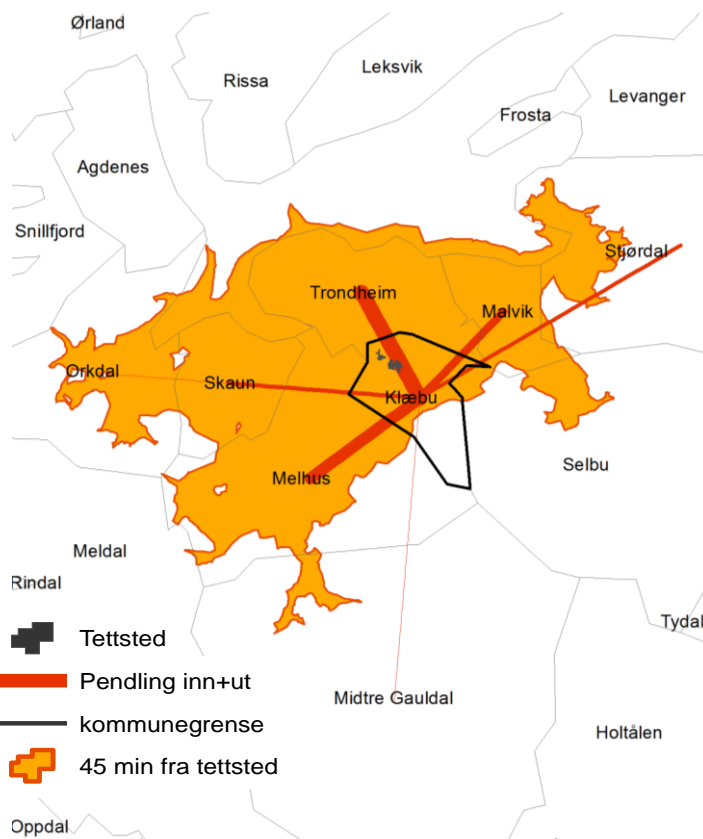
Kommunen inngår i et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Trondheim, Malvik, Stjørdal, Selbu, Midtre Gauldal, Melhus, Skaun, Leksvik og Rissa.

Gj.reiseavstand for å nå 5000 innbyggere er 5,9*
Utpendling 71%
innpending 15%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Trondheim	2321
Melhus	158
Malvik	36
Skaun	26
Stjørdal	21
Orkdal	17
Midtre Gauldal	15

Kommunen deltar i det interkommunale samarbeidet i Trondheimsregionen (Trondheim, Malvik, Stjørdal, Midtre Gauldal, Melhus, Skaun, Leksvik og Rissa). Klæbu har tettest bilateralt samarbeid med Trondheim.

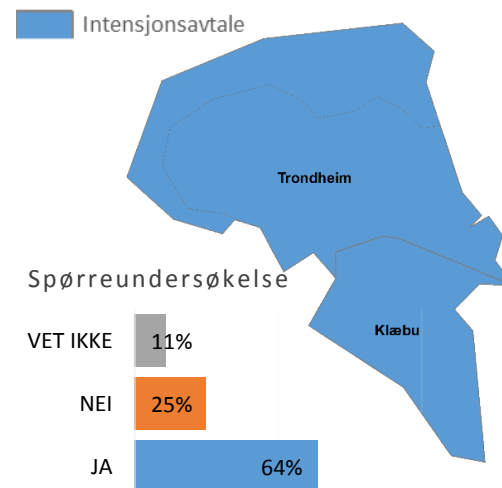
Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Klæbu kommunestyre vedtok i oktober 2014 sin organisering og mandat for arbeid med kommunereformen. Formannskapet ble nedsatt som styringsgruppe, og arbeidsgruppen ble bredt sammensatt av medlemmer fra kommunestyre, administrasjon, næringsforeningen, fagforening og frivillighetsrådet/idrettsrådet/kulturrådet. Kommunestyret la senere, i vedtak av 22. januar 2015, følgende mulig retningsvalg til grunn for videre arbeid. Alternativ 1: Klæbu som egen kommune. Alternativ 2: Klæbu mot Trondheim, Alternativ 3: Klæbu mot Melhus. Kommunen tok tidlig initiativ, og gjennomførte sonderingsmøter med både Melhus og Trondheim kommune. Det har også vært samtaler med Midtre Gauldal kommune. Våren 2015 ble det etablert et administrativt felleskap med Trondheim, Malvik og Skaun. Melhus kommune hadde på det tidspunkt vedtatt at det ikke var aktuelt å delta i noen utredning sammen med Trondheim. Arbeidsgruppen utredet mulige løsninger for kommunedemokrati, og laget en vurdering av styrker/ muligheter og svakheter/ trusler ved en eventuell sammenslått «stor-kommune». Arbeidsgruppen utarbeidet bl.a. en rapport om kommunedemokrati, basert på erfaringer innhentet fra et studiebesøk i Oslo hvor de så på erfaringene med bydelspolitiske organer der. I løpet av høsten 2015 ble det gradvis avklart at Skaun og Malvik ikke ønsket videre samtaler med Trondheim. Etter kommunevalget høsten 2015 tok Klæbu kommune kontakt med Trondheim for å avklare om det var et grunnlag for kommunesammenslåing. I et felles formannskapsmøte januar 2016 ble det besluttet å sette ned et forhandlingsutvalg. Forhandlingene resulterte i at forhandlings-utvalgene i kommunene i april underskrev en intensjonsavtale, som fikk tilslutning i begge kommunene. Kommunens intensjonsavtale med Trondheim ble enstemmig vedtatt i Klæbu kommune 12. april 2016. Både Trondheim og Klæbu fattet senere (i juni 2016) vedtak om sammenslåing av de 2 kommunene.

INNBYGGERINVOLVERING

Klæbu kommune har gjennom reformens ulike faser benyttet kommunens hjemmeside for å informere om kommunens arbeid med reformen. Medias gode dekning av kommunereformen har også vært viktig for å øke kjennskapet til reformen blant Klæbus innbyggere. Kommune har gjennomført 2 innbyggerundersøkelser, i tillegg til Fylkesmannens innbyggerundersøkelse januar 2016. Den siste undersøkelse som omfattet hele 800 personer ble gjennomført i april 2016. Her viste hele 64 % av de spurte at de var for en sammenslåing med Trondheim. 25 % stemte her nei. Klæbu kommune valgte også å gjennomføre en folkeavstemming 9. mai 2016. Resultatet viste at 67 % av de som stemte var for en sammenslåing med Trondheim kommune,, mens 30 prosent var mot. Valgdeltakelsen var på 56 %.

VEDTAK

Klæbu kommunestyre fattet den 16.6. enstemmig følgende vedtak:

- Klæbu kommune vedtar å slå seg sammen med Trondheim kommune. Klæbu kommune ser sammenslåingen som ønskelig fordi den nye kommunen i større grad dekker et felles bo- og arbeidsmarked og gir grunnlag for mer helhetlig samfunnsutvikling, mer samordnet areal- og transportplanlegging og mer utviklingskraft. Sammenslåing baseres på vedtatt intensjonsavtale.*
- Klæbu kommune er åpen for sammenslåing med flere kommuner dersom stortinget vedtar dette.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Klæbu kommune har jobbet aktivt og meget godt med kommunereformen. Det ble tidlig etablert god dialog administrativt med Trondheim, Malvik og Skaun, og det ble jobbet godt med målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur. Ut fra målene i reformen, og særlig behovet for helhetlig og samordnet samfunnsplanlegging, mener Fylkesmannen at det hadde vært ønskelig om også Melhus kommune hadde deltatt i dialogen. Dette var det imidlertid ikke mulig å få til. Det er blitt utredet et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å kunne fatte det endelige vedtak. Kommunen har vært aktiv overfor sine innbyggere gjennom hele prosessen, og Fylkesmannen mener innbyggerdialogen er blitt avholdt på en meget godt måte.

MALVIK KOMMUNE

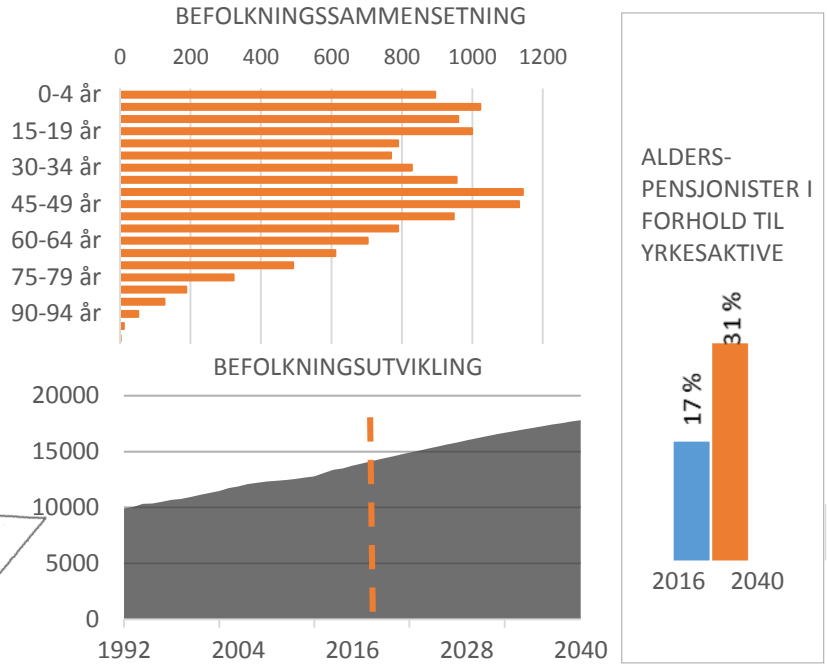
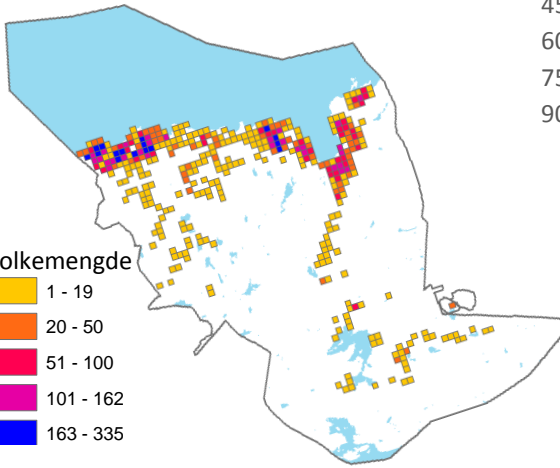
Ordfører:
Ingrid Aune
Arbeiderpartiet

Malvik er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 168 km². 85% av befolkninga bor i tettsted, og i kommunens administrasjonssenter Hommelvik. Kommunen deltar både i Trondheimsregionen og Værnesregionen.

BEFOLKNING

Malvik har hatt en betydelig økning i folketallet på 39% siden 1990. Veksten ser ut til å fortsette. Bosetningen ligger hovedsakelig langs fjorden, jernbanen og den tidligere hovedveien. Folketall 1. juli 2016: 13 759

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

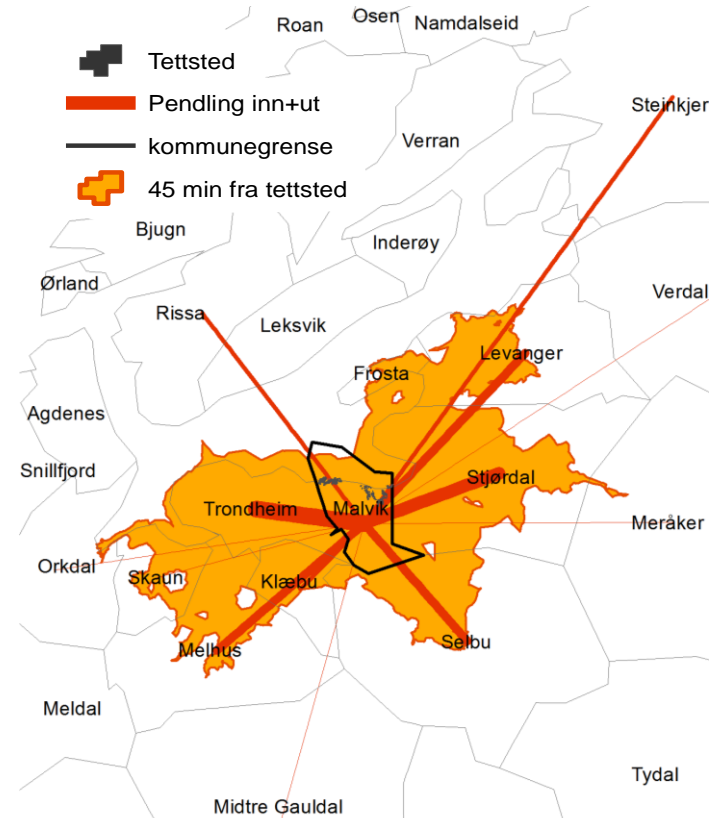
Kommunen inngår i et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Trondheim, Klæbu, Skaun, Stjørdal, Selbu, Midtre-Gauldal, Melhus, Leksvik og Rissa.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 3,2 km*
Utpendling 69%
innpending 20%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling	Kommune	Pendling
Trondheim	4839	Rissa	23
Stjørdal	887	Skaun	18
Melhus	58	Midtre Gauldal	16
Selbu	55	Orkdal	15
Levanger	55	Meråker	15
Klæbu	36	Verdal	14
Steinkjer	24		

Malvik deltar i det interkommunalt samarbeidet i Trondheimsregionen og Værnesregionen. Mest samarbeid på tjenestesiden har de med Trondheim, Klæbu, Melhus og Midtre Gauldal.

Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

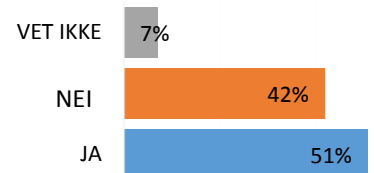
KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Malvik kommune startet sin prosess med kommunereformen i september 2014. Kommunestyret fattet tidlig vedtak om lokal prosjektorganisering og prosjektplan. Det ble nedsatt ei styringsgruppe bestående av formannskap og gruppeledere i de partiene som ikke var representert, samt 2 tillitsvalgte. I tillegg ble også leder av ungdomsrådet etter hvert invitert med. Kommune valgte å legge opp sitt arbeid med et forstudie hvor geografiske alternativ skulle vurderes, og hvor de ønsket å evaluerte kommunen som tjenesteutøver, samfunnsutvikler, myndighetsutøver, og demokratisk arena. Kommunestyret ønsket at følgende retningsvalg skulle utredes: 1. Malvik som egen kommune, 2. Malvik sammen med kommuner Værnesregionen, og 3. Malvik sammen med kommuner Trondheimsregionen. I den første fasen ble det gjennomført sonderingssamtaler med Trondheim, Stjørdal og Klæbu både på politisk og administrativt nivå. Våren 2015 ble det etablert et administrativt felleskap mellom Trondheim, Klæbu, Malvik og Skaun kommune. Denne arbeidsgruppen utredet mulig løsninger for kommunedemokrati, og gjorde vurderinger av styrker/ muligheter og svakheter/ trusler ved en eventuell sammenslått «stor-kommune». I oktober 2015 ble forstudiet avsluttet, og det nye kommunestyret vedtok at kommunen ikke ønsker å gå videre til forhandlinger. Fylkesmannen har senere i møte med formannskapet og i brev oppfordret kommunen til å jobbe videre med prosessene rundt kommunereformen. Dette ut fra nye de pågående prosesser i øvrige kommuner, vedtak om nytt Trøndelag fra 2018, samt informasjon om nytt inntektssystem som vil kunne gi utfordringer i årene framover. Kommunestyret fattet et vedtak i februar 2016 hvor de ikke anser at saken er vesentlig endret, og opprettholder sitt vedtak av 26.10.2015. Ordfører fikk videre i oppdrag å ta initiativ til samtaler med politisk ledelse i Trondheim kommune. Siktemålet er å avklare om det foreligger ny informasjon. Fylkesmannen kan ikke se at kommunen har fattet nye vedtak om kommunereformen etter dette tidspunkt.

INNBYGGERINVOLVERING

Malvik kommune har fra reformens start benyttet sin hjemmeside til å informere om kommunens arbeid med reformen. Her har innbyggerne hatt mulighet til å abonnere på egne nyhetsbrev. Det har også vært gjennomført 2 innbyggerundersøkelser, og en undersøkelse mot næringslivet. I siste innbyggerundersøkelse (januar 2016) var 51 % av innbyggerne positive til en sammenslåing/deling av kommunen. 42 % ønsket ikke dette, og 7 % svarte vet ikke. En undersøkelse mot næringslivet ga tilbakemeldinger på at de ikke ønsker en sammenslåing. I mai 2016 ble det overlevert en underskriftliste fra over 500 personer som ønsket en folkeavstemming om kommunereformen i Malvik. De formelle forhold rundt dette innbyggerinitiativet oppfylte ikke kriteriene for innbyggerinitiativ. Kommunen har valgt å ikke avholde folkeavstemming.

Spørreundersøkelse

VEDTAK

Malvik kommunestyre fattet følgende vedtak den 26. oktober 2015:

1. *Det jobbes videre med nullalternativet. Og det inngås ikke forhandlinger om kommunesammenslåing på nåværende tidspunkt.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen ser at Malvik kommune jobbet godt innledningsvis i reformperioden, men har siden oktober 2015 vært mer avventende i arbeidet. Det ble gjennomført et grundig utredningsarbeid i forstudiet, men dialogen overfor nabokommuner på politisk plan har vært begrenset. Fylkesmannen oppfordret i februar 2016 Malvik til å delta i samtalene med Trondheim og Klæbu for å få mer kunnskap om kommunesammenslåing som alternativ til å stå alene. Kommunen ønska ikke dette og kommunen har dermed intet framforhandla politisk grunnlag å ta stilling til og involvere innbyggerne i. Et slikt grunnlag ville ikke ha vært i motsetning til flertallets syn om å stå alene. Kommunen har informert godt om reformen på egen hjemmesider (nyhetsbrev), men det kunne vært lagt mer aktivt til rette for tilbakemeldinger fra egne innbyggere. Det er ikke avholdt folkemøter eller høringer. Ved siste innbyggerundersøkelse var det flertall for å endre dagens kommunegrenser.

MELDAL KOMMUNE

Ordfører:
Are Hilstad
Arbeiderpartiet

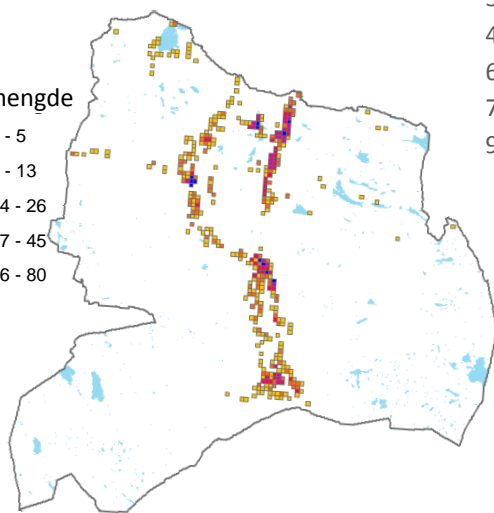
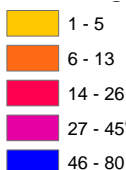
Meldal er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 613 km². 57% av befolkninga bor i tettstedene Meldal som er kommunens administrasjonssenter, Storås og Løkken. Kommunen er med i Orkdalsregionen.

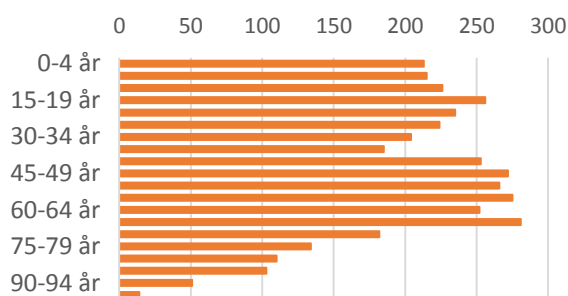
BEFOLKNING

Meldal kommune har hatt en nedgang i folketall med 7% siden 1990. Det er ventet en moderat vekst framover. Bosetningen er konsentrert i og rundt dalførene. Folketall 1. juli 2016: 3 978

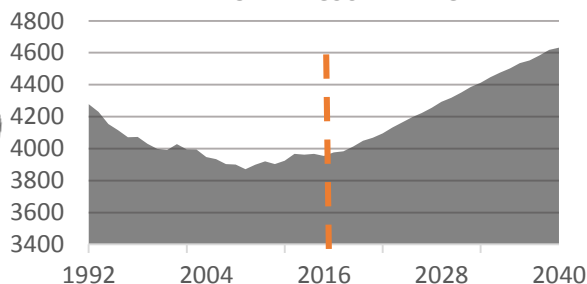
Folkemengde

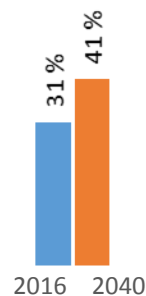
BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

BEFOLKNINGSUTVIKLING

ALDERS- PENSJONISTER I FORHOLD TIL YRKESAKTIVE

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

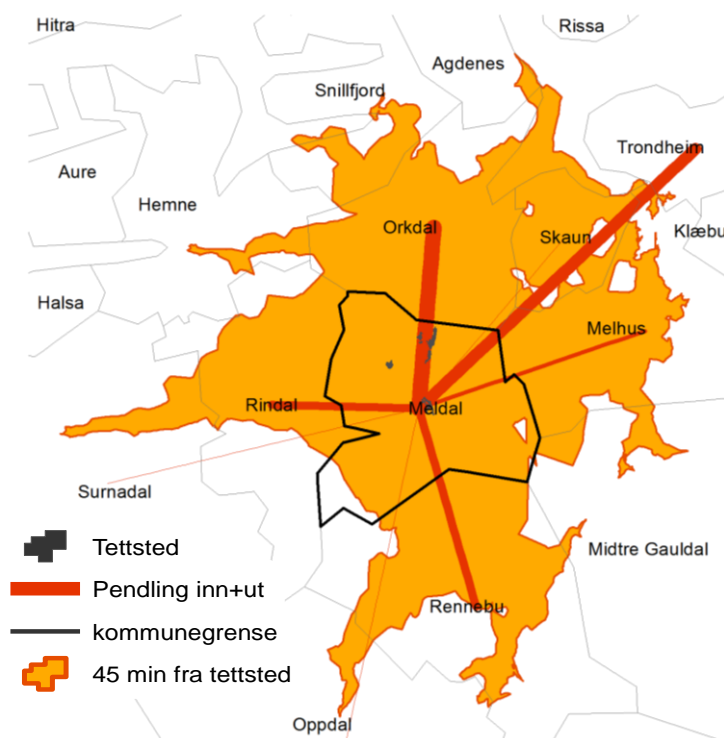
Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Snillfjord, Agdenes, og Orkdal.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 11,4 km*
Utpendling 38%
innpending 17%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Orkdal	567
Trondheim	162
Rennebu	80
Rindal	67
Melhus	33
Skaun	15
Surnadal	13
Oppdal	10

Meldal deltar i interkommunalt samarbeid med i Orkdalsregionen (Frøya, Hitra, Snillfjord, Skaun, Hemne, Rennebu, Agdenes, Orkdal og Rindal). Bilateralt er det mest samarbeid mot Orkdal og Rindal.

Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

KOMMUNEREFORMPROSESSEN

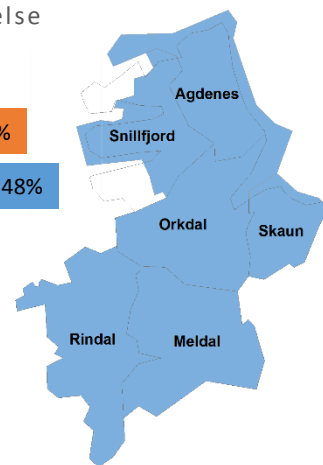
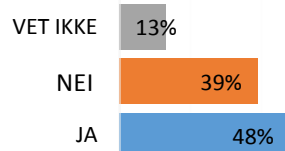
Meldal kommune startet arbeidet med kommunereformen høsten 2014. Kommunestyret valgte da at formannskapet skulle være styringsgruppe for arbeidet. Hovedtillitsvalgt (fagforbudet) fikk møte- og talerett i gruppen. Styringsgruppen fikk ansvar for den overordnede planleggingen for å sikre god forankring og involvering i prosessene. I februar 2015 fattet kommunestyret et foreløpig retningsvalg, hvor det var ønske om en utredning rundt en eventuell sammenslåing med Orkdal kommune og med Orkanger som senter. Det ble også åpnet for andre kommuner med like tydelige retningsvalg. Det ble startet en dialog og drøftinger med kommunene Orkdal, Agdenes, Skaun, Snillfjord og etter hvert også Rindal kommune om mulighet for en sammenslåing. Gjennom hele 2015 ble det jobbet med å få fram et felles kunnskapsgrunnlag og felles prosessplan. Det ble etablert administrative nettverksgrupper i kommunene, som fikk i ansvar å jobbe frem kunnskapsgrunnlag for de ulike fagområder. Rådmennene fikk i ansvar å samordne utredningsarbeidet. Politisk nivå i de ulike kommunene ble orientert underveis. Arbeidet ble avsluttet november 2015, og det ble arrangert et fellesmøte med politisk nivå i alle kommunene hvor rapporten ble presentert. Parallelt med dette ble det i desember 2015 også framlagt en utredning fra Telemarkforskning med vurderinger om Meldal sine muligheter til å bestå som egen kommune framover (0-alternativet). I januar 2016 vedtok kommunen å gå videre med forhandlinger om en intensjonsavtale, dette som et grunnlag for en eventuell sammenslåing. Avtalen ble endelig signert 13. mai 2016, og omfattet kommunene Agdenes, Meldal, Orkdal, Rindal, Snillfjord, og Skaun. Den framforhandlede intensjonsavtalen ble senere benyttet som grunnlag for innbyggerinvolvering sammen med fellesutredningen «Orkdalsalternativet» og utredningen «Meldal som egen kommune». 30 juni 2016 fattet kommunen vedtak om å slå seg sammen med Orkdal, Agdenes, og Snillfjord kommune. Rindal og Skaun fattet vedtak på å bestå som egne kommuner videre.

INNBYGGERINVOLVERING

Meldal kommune har gjennom hele prosessen, hatt en aktiv innbyggerdialog. Kommunens hjemmeside er blitt benyttet til å informere om bakgrunn for reformen og status for prosessene. I 2015 ble dette tema på en rekke folkemøter gjennom rulling av samfunnsdelen i kommuneplanen. I 2016 har det blitt holdt folkemøter, og møter/samtaler med Orkladal næringsforening, ungdomsråd, eldreråd, og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. En egen informasjonsbrosjyre om kommunereformen er blitt distribuert til alle husstander. Det ble også åpnet for høringsuttalelser hvor det kom inn 19 uttalelser fra ulike lag og foreninger, og enkeltpersoner. Medias gode dekning av kommunereformen har også vært viktig for å øke kjennskapen til reformen blant innbyggerne. Det er gjennomført 2 innbyggerundersøkelser. Den ene i regi av Fylkesmannen i januar 2016, samt en egen undersøkelse som ble avholdt i mai 2016. I den siste undersøkelsen svarte 48 % av innbyggerne at de ønsket en sammenslåing med Orkdal, Agdenes, Snillfjord, Skaun og Rindal. 39 % svarte nei og 13 % vet ikke.

Intensjonsavtale

Spørreundersøkelse

VEDTAK

Meldal kommunestyre fattet den 30. juni 2016 følgende flertallsvedtak (12 mot 7 stemmer) :

- Meldal kommune ønsker å etablere en ny kommune ved sammenslåing med Orkdal kommune, Agdenes kommune, og deler av Snillfjord kommune. Ny intensjonsavtale må ivareta de grunnleggende forutsetninger og mål tilsvarende intensjonsavtalen for «Orkdalsalternativet»*
- Kommunestyret tar redeliggjørelsen om kommunens interkommunale avtaler og løsninger til orientering og forutsetter ny gjennomgang basert på reformens resultater når det er kjent.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Meldal kommune har jobbet aktivt med kommunereformen, og har hatt en meget god involvering av egne innbyggere og råd/foreninger i kommunen gjennom hele reformprosessen. Kommunene har forankret arbeidet i organisasjonen gjennom etableringen av egne nettverksgrupper mellom kommunene. Gruppene fikk ansvar for å jobbe fram kunnskapsgrunnlaget. I utredningen har kommunen vurdert seg selv opp mot målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur. Dialogen med nabokommunene har vært god gjennom hele prosessen, noe som har vært en svært viktig faktor under utredningsarbeidet og i forhandlingene om intensjonsavtalen.

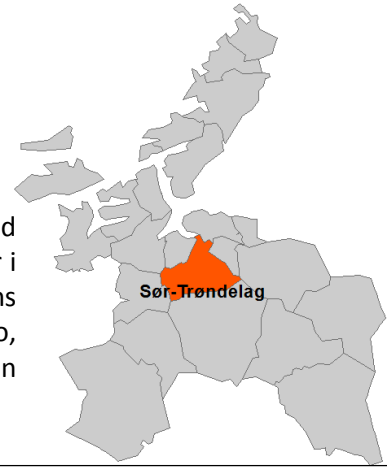
MELHUS KOMMUNE

Ordfører:

Gunnar Krogstad
Arbeiderpartiet

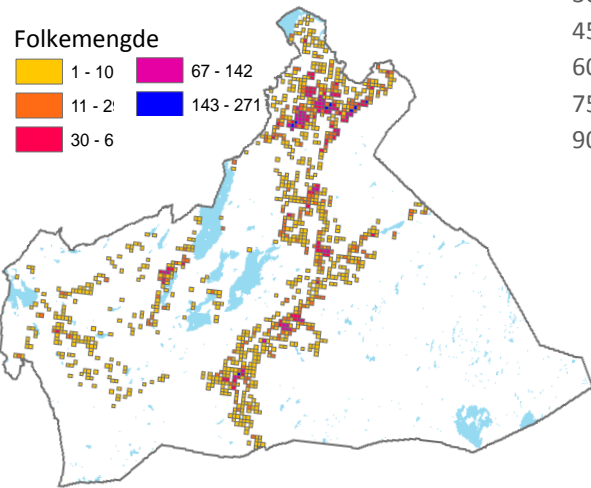
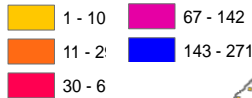
Melhus er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 694 km². 61 % av befolkninga bor i tettstedene Melhus som er kommunens administrasjonssenter, Kvål, Ler, Lundamo, Hovin, Korsvegen og Storsand. Kommunen inngår i Trondheimsregionen.

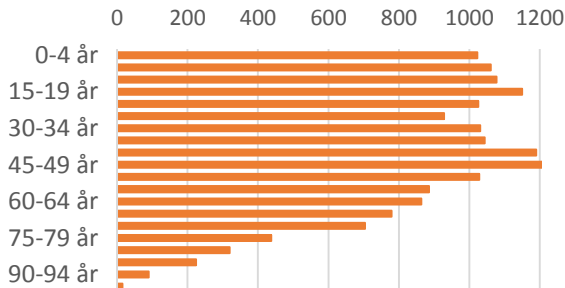
BEFOLKNING

Melhus har hatt folketallsvekst på 27% siden 1990. Dette ventes å fortsette. Bosetningen er hovedsakelig konsentrert i dalen langs Gaula og i skogtraktene i vest. Folketall 1. juli 2016: 16 163

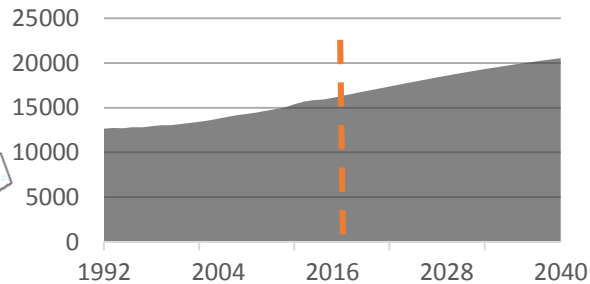
Folkemengde

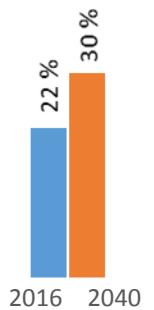
BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

BEFOLKNINGSUTVIKLING

ALDERS-PENSJONISTER I FORHOLD TIL YRKESAKTIVE

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Trondheim, Malvik, Klæbu, Stjørdal, Selbu, Midtre-Gauldal, Skaun, Leksvik og Rissa.

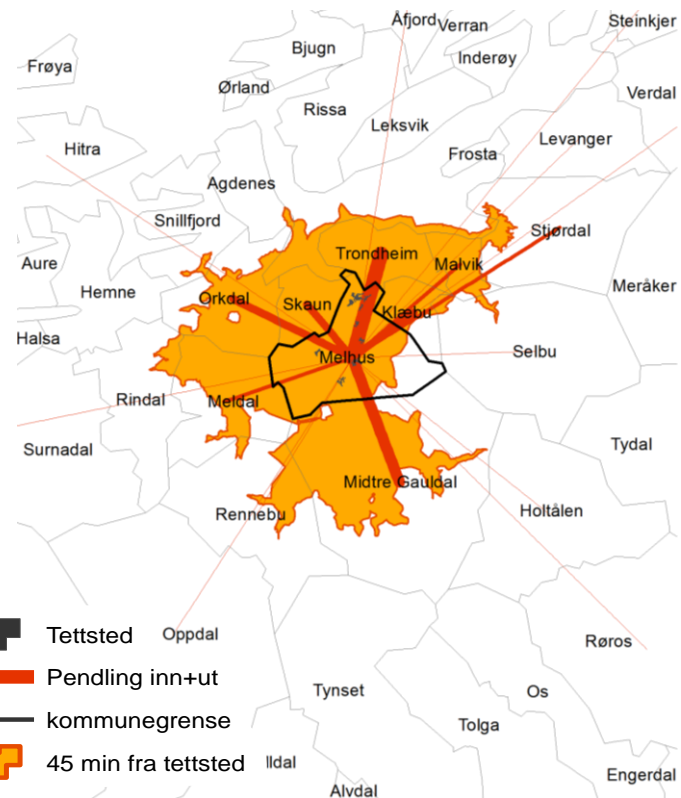
Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 6,0 km*
Utpendling 58%
innpending 21%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling	Kommune	Pendling
Trondheim	4873	Selbu	13
Midtre Gauldal	495	Steinkjer	13
Skaun	289	Molde	12
Orkdal	186	Åfjord	12
Klæbu	158	Røros	12
Malvik	58	Hitra	11
Stjørdal	43	Holtålen	10
Meldal	33	Levanger	10
Oppdal	19	Verdal	10
Rennebu	13		

Melhus deltar i interkommunalt samarbeid i Trondheimsregionen (Trondheim, Malvik, Klæbu, Stjørdal, Midtre-Gauldal, Skaun, Leksvik og Rissa). Bilateralt samarbeid mest med Midtre Gauldal.

Kilde: SSB

Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

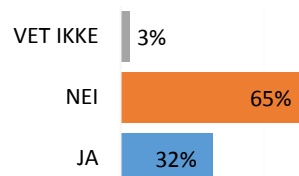
KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Kommunestyret i Melhus opprettet i oktober 2014 en styringsgruppe for arbeidet med kommunereformen. Denne styringsgruppe bestod av medlemmer av formannskap, en representant for hvert av partiene Venstre og SV, samt en representant fra de tillitsvalgte. I februar 2015 fattet kommunen et vedtak om at de ikke ønsket å søke om kommunesammenslåinger i 2015. Det ble imidlertid åpnet for utredninger om mulig sammenslåing med Skaun, Midtre Gauldal og Klæbu kommune. Kommunestyret presiserte at det ikke var ønskelig med en sammenslåing med Trondheim kommune eller gå inn i noen form for utredning her. I juni 2015 ble det holdt et møte mellom Melhus, Skaun, Midtre Gauldal og Klæbu. Her ble det enighet om at alle kommunene skulle utrede det å bestå som i dag inn i framtiden (0-alternativet), samt gjennomføre en felles utredning om mulighetene som ligger i kommunereformen. Høsten 2015 ble konsultentselskapet Agenda Kaupang valgt til å foreta denne jobben, og rapporten fra denne utredningen ble presentert for felles styringsgruppemøte i de tre kommunene i mars 2016. Kommunen valgte å takke nei til en forespørsel fra Midtre Gauldal om å forhandle om en intensjonsavtale, men valgte i stedet å inngå en intensjonsavtale med Skaun kommune i mai 2016. Denne intensjonsavtalen ble lagt til grunn for folkeavstemming i mai 2016. Kommunestyret fattet i juni 2016 vedtak om å bestå som egen kommune framover.

INNBYGGERINVOLVERING

Melhus kommune har benyttet sin hjemmeside for å informere om kommunereformen. I tillegg har medias dekning av prosessene også bidratt til kunnskap rundt temaet og prosessene. Kommunen har gjennomført folkemøter på ulike steder i kommunen, og gjennomført en folkeavstemming. Kommunen deltok også i Fylkesmannens innbyggerundersøkelse i januar 2016. Tilbakemeldinger i denne undersøkelsen var at 65 % av innbyggerne var negative til en sammenslåing/deling av kommunen. Kommunen valgte å gjennomføre en folkeavstemming i juni 2016, hvor 69,5 % stemte nei til en kommunesammenslåing med Skaun kommune. 28,6 % stemte ja, og 2 % stemte blankt. Valgdeltagelsen i denne folkeavstemmingen var lav; kun 24 %. Forut for denne folkeavstemmingen ble det utarbeidet en informasjonsbrosjyre som ble sendt alle husstander med informasjon om reformen, og den framforhandlede avtalen om mulig sammenslåing av Melhus og Skaun kommune.

Spørreundersøkelse

VEDTAK

Melhus kommunestyre fattet den 21. juni 2016 følgende flertallsvedtak (27 mot 10 stemmer):

Med bakgrunn i resultatet fra den avholdte folkeavstemningen 13. juni tar kommunestyret tilbakemeldingene fra innbyggerne til etterretning, og vedtar at Melhus kommune skal bestå som egen kommune og at det ikke er aktuelt med sammenslutning med andre kommuner.

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Melhus kommune har ikke fullt ut fulgt den anbefalte fremdriftsplanen for arbeidet i fylket som KS og Fylkesmannen hadde skissert forut for prosessene. Kommunens utredning vedrørende muligheter og konsekvenser ved en sammenslåing med Skaun og Midtre Gauldal ble først ferdigstilt i april 2016. Dette medførte at kommunen fikk begrenset tid til dialog med sine nabokommuner om innholdet i denne utredningen. Ut fra målene i reformen, og særlig ifht. behovet for helhetlig og samordnet samfunnsplanlegging, mener Fylkesmannen at det ville ha vært naturlig at Melhus kommune i tillegg hadde deltatt i en dialog med Trondheim kommune. Det påpekes også i rapporten fra utreder Agenda Kaupang at Melhus inngår i et funksjonelt samfunnsutviklingsområde med Trondheim. Imidlertid ble det tidlig i prosessen presisert at det ikke var ønskelig med en sammenslåing med Trondheim kommune eller gå inn i noen form for utredning her. Selv om kunnskapsgrunnlaget forelå sent, har kommunen likevel hatt en god dialog med Skaun, med utarbeiding av felles intensjonsavtale. Det ble også et bra offentlig ordskifte om fordeler og ulemper ved denne avtalen.

MIDTRE GAULDAL KOMMUNE

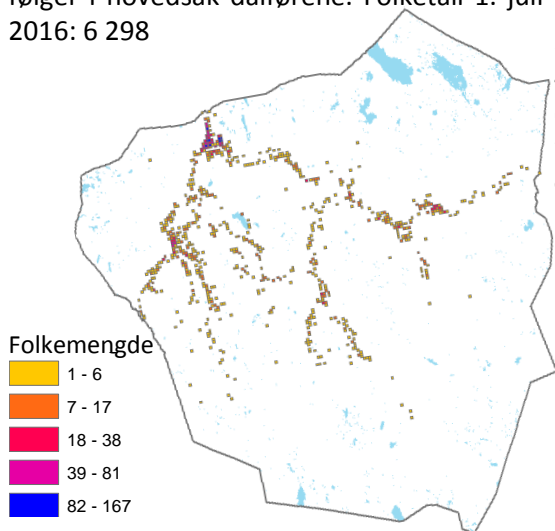
Ordfører:
Sivert Moen
Senterpartiet

Midtre Gauldal er en kommune i Sør-Trøndelag med en landareal på 1 861 km². 42 % av befolkninga bor i tettsteder med Støren som administrasjonssenteret. Kommunen er med i Trondheimsregionen.

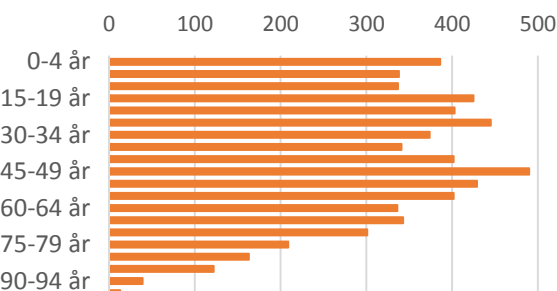

BEFOLKNING

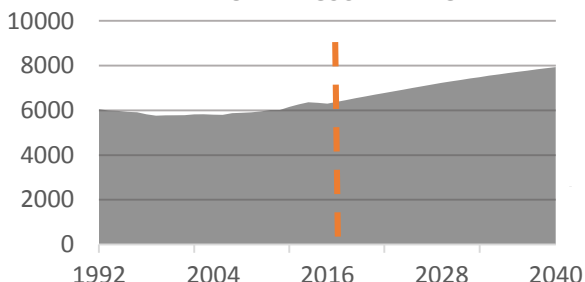
Midtre Gauldal kommune har hatt et stabilt folketall siden 1990. Det ventes en liten vekst framover. Bosetningen er spredt, og følger i hovedsak dalførene. Folketall 1. juli 2016: 6 298

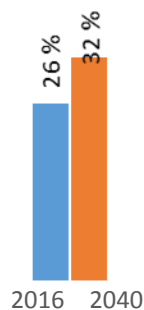
BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

BEFOLKNINGSUTVIKLING

ALDERS-PENSJONISTER I FORHOLD TIL YRKESAKTIVE

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

Kilde: SSB

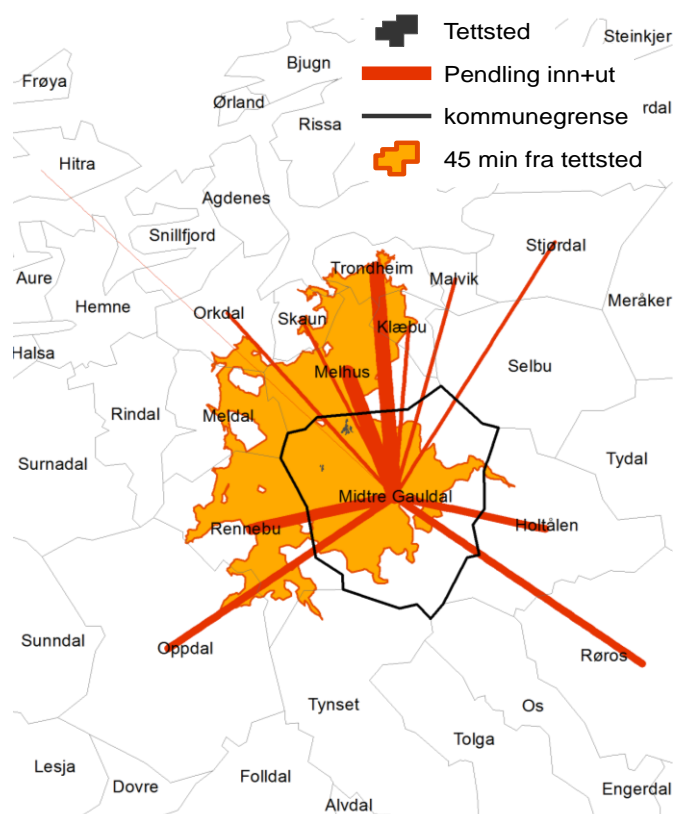
Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Trondheim, Malvik, Klæbu, Stjørdal, Selbu, Melhus, Skaun, Leksvik og Rissa.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 14,8 km*
Utpendling 26%
innpending 20%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling	Kolonne	Pendling
Trondheim	590	Skaun	19
Melhus	495	Stjørdal	19
Rennebu	119	Orkdal	16
Røros	49	Malvik	16
Holtålen	40	Klæbu	15
Oppdal	33	Hitra	10

Midtre Gauldal deltar i interkommunalt samarbeid i Trondheimsregionen (Trondheim, Malvik, Klæbu, Stjørdal, Melhus, Skaun, Leksvik og Rissa). Kommunen har mest bilateralt samarbeid med Melhus, og helsesamarbeid med Malvik/Klæbu/Melhus/Trondheim.

Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

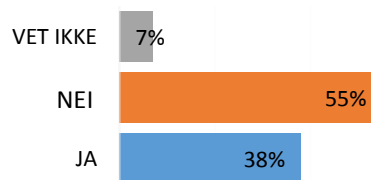
KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Midtre Gauldal kommune startet sitt arbeid med kommunereformen høsten 2014. Kommunen valgte å opprette en styringsgruppe bestående av formannskapet supplert med de partier som ikke er representert i formannskapet, 2 ansatte representanter og rådmannen. I mars 2015 fattet kommunestyret vedtak vedrørende mulige retningsvalg, og det ble bestemt å gå videre med å utrede tre uprioriterte alternativer; 1) Nordover avgrenset til Melhus, 2) Sørøver langs E6-aksen, avgrenset til å omfatte Rennebu, og 3) Sørøstover avgrenset til Holtålen. Ut fra disse alternative retningsvalg er det, med unntak av alternativ 3 mot Holtålen, blitt gjennomført utredninger for å skaffe tilveie kunnskapsgrunnlag knyttet til videre prosesser. Det ble i løpet av 2015/2016 holdt en rekke samtaler med kommunene Rennebu, Oppdal, Holtålen, Melhus, Klæbu, og Skaun. Flere møter ble holdt med Holtålen, men dialogen ble avsluttet fordi Midtre Gauldal ønsket å få avklart mulighetsrommet ift Melhus og Skaun. Som følge av det konsentrerte Holtålen seg i retning Røros og Os. Felles delutredning knyttet til en mulig sammenslåing av Rennebu og Midtre Gauldal ble presentert i januar 2016. I mars kom rapporten fra konsulentfirmaet Agenda Kaupang som beskrev konsekvenser ved ulike sammenslåingsalternativ mellom kommunene Midtre Gauldal, Melhus og Skaun, samt en vurdering av muligheten til å bestå som egen kommune (0-alternativet). Ut fra dette kunnskapsgrunnlaget fattet kommunen i april 2016 sitt siste vedtak knyttet til kommunereformen hvor de konkluderte på retningsvalg. Kommunestyret vedtok at de ønsket å gå i forhandlinger med Skaun og Melhus kommune for å forhandle fram en intensjonsavtale om sammenslåing av kommunene. Med dette retningsvalgte avlo kommunen invitasjonen fra Rennebu kommune om å starte videre drøfting om en intensjonsavtale sørøver lang E-6 aksen. Rennebu hadde på dette tidspunkt vedtak om å gå i prosess med Oppdal, og Oppdal var tydelig på at det var uaktuelt for dem å innlede arbeid om en intensjonsavtale med Midtre Gauldal Melhus kommune. Melhus takket nei til invitasjonen fra Midtre Gauldal, og valgte i stedet å inngå en intensjonsavtale med Skaun kommune. Senere fattet både Skaun og Melhus kommune (i juni 2016) endelige vedtak på å bestå som egne kommuner framover.

INNBYGGERINVOLVERING

Midtre Gauldal har benyttet sin hjemmeside for å informere sine innbyggere om kommunereformen. Medias dekning av reformen har også bidratt til å øke kjennskapen til temaet. Kommunen gjennomførte 4 folkemøte i januar 2015, ett i hver av bygdene Singsås, Soknedal, Budal og Støren. Tilbakemeldingene i Fylkesmannens innbyggerundersøkelse januar 2016 var at 55 % av innbyggerne var negative til en sammenslåing/deling av kommunen.

Spørreundersøkelse

VEDTAK

Midtre Gauldal kommunestyre fattet den 25. april 2016 følgende flertallsvedtak (17 mot 16 stemmer):

- *Midtre Gauldal kommunestyre vedtar å slutte seg til vedtak fattet i Skaun kommunestyre 21. april og ønsker å møte kommunene Skaun og Melhus for å forhandle fram en intensjonsavtale om sammenslåing av kommunene.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Midtre Gauldal ikke kom fullt så langt i arbeidet med kommunereformen som var mulig. Kommunen ble forsinket ift den anbefalte fremdriftsplanen for arbeidet i fylket som KS og Fylkesmannen hadde skissert forut for prosessene. Kommunens utredning vedrørende muligheter og konsekvenser ved en sammenslåing med Skaun og Melhus ble først ferdigstilt i april 2016. Dette medførte at kommunen fikk begrenset tid til dialog med sine nabokommuner innen Stortingets frist for vedtak i kommunene 1. juli 2016. Øvrige utredninger som kommune har gjennomført ble ferdigstilt langt tidligere. Da kommune fikk nei fra Melhus kommune på forespørsel om muligheten for videre forhandlinger om intensjonsavtale, ble tiden kort for andre alternativ. Tidligere hadde kommunen takket nei til forhandlinger med Rennebu kommune. Slik Fylkesmannen ser det har ikke kommunen fattet et endelig vedtak knyttet til kommunereformen i Midtre Gauldal, men 0-alternativet er konsekvensen av status i saken. Kommunen har orientert om reformen på sine hjemmesider, og men har hatt begrenset innbyggerdialog utover folkemøtene januar 2015. Det ville vært rom for flere initiativ, jf. hvordan prosesser er gjennomført i andre kommuner.

OPPDAL KOMMUNE

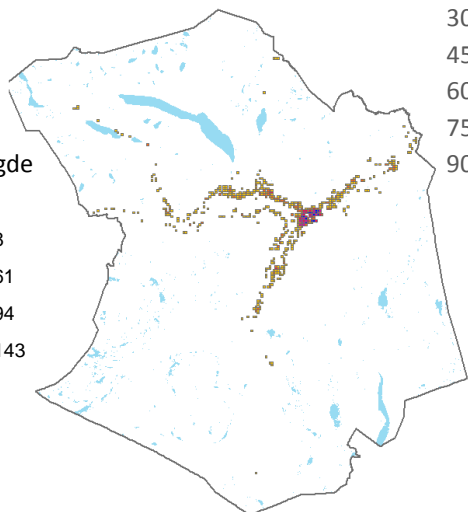
Ordfører:
Kirsti Welander
Arbeiderpartiet

Oppdal er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 2 274 km². 60% av befolkninga bor i tettstedet og administrasjonssenteret Oppdal. Kommunen er ikke medlem i et regionråd.

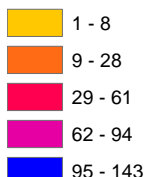

BEFOLKNING

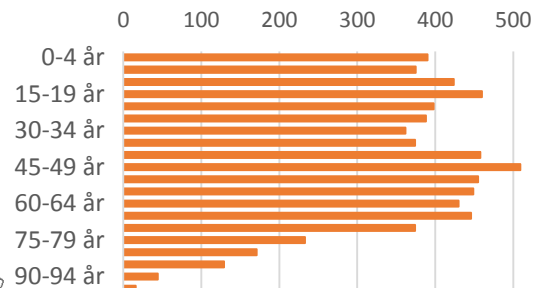
Oppdal kommune har hatt et økning i folketall med 11% de siste 24 årene. Bosetningen ligger langs dalførene. Folketall 1. juli 2016: 6 920.

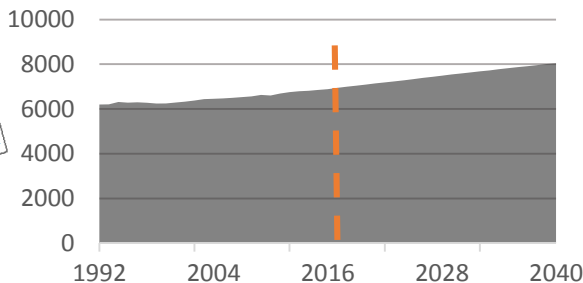
Folkemengde

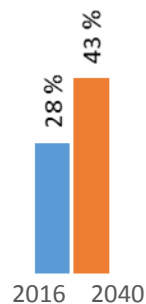
BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

BEFOLKNINGSUTVIKLING

ALDERS-PENSJONISTER I FORHOLD TIL YRKESAKTIVE

Kilde: SSB

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

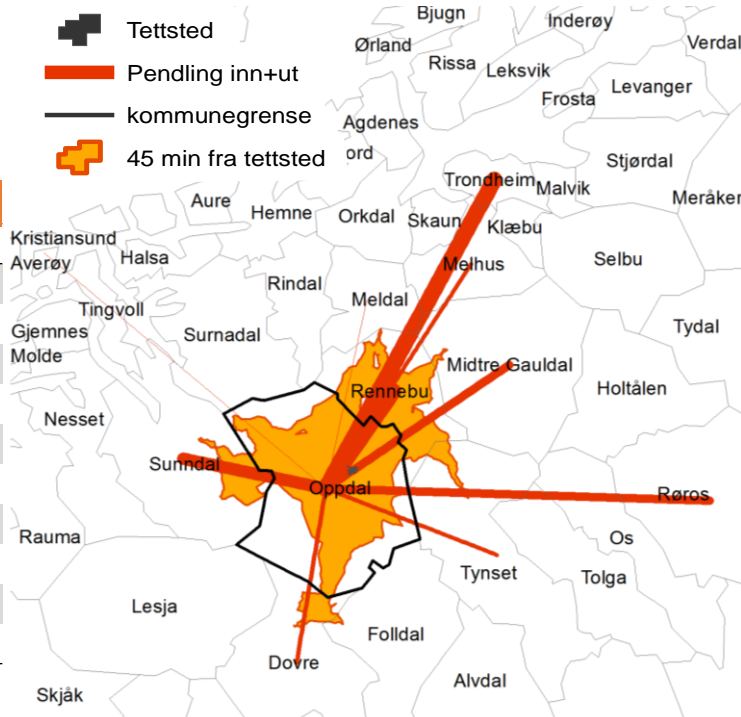
Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Rennebu.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 5,5 km*
Utpendling 12%
innpending 8%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Trondheim	208
Rennebu	196
Sunnadal	43
Midtre Gauldal	33
Røros	29
Melhus	19
Tynset	15
Dovre	15
Kristiansund	10
Meldal	10

Kommunen er ikke medlem av noen regionråd. Kommunen har en rekke bilaterale samarbeid med Rennebu kommune.

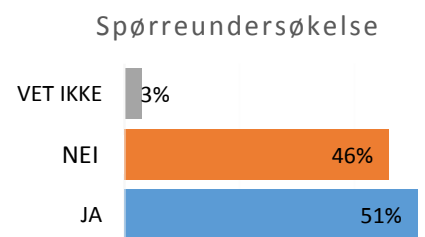
Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Kommunestyret i Oppdal bestemte i oktober 2014 hvordan prosessen med kommunereformen skulle organiseres, og hvilke kommuner ordføreren skulle føre drøftinger med i den første dialogfasen. I kommunestyresaken ble det vedtatt at formannskapet skulle ha det politiske oppfølgingsansvaret og at ordføreren skulle være pådriver for dialog både med Rennebu og Sunndal. I kommunestyrets vedtak januar 2015 ble det bestemt å gå videre med 4 uprioriterte alternativ hvor det var ønske om konsekvensutredninger: 1) Oppdal – Rennebu, 2) Oppdal - Rennebu - Midtre Gauldal, 3) Oppdal – Sunndal og 4) Oppdal fortsetter som egen kommune. Med dette utgangspunkt ble det besluttet å laget 4 utredninger, og disse ble lagt fram i løpet av 2015. I kommunestyret januar 2016 ble fattet vedtak om at alternativet Oppdal – Rennebu var det mest fordelaktige for begge kommunene, og det ble vedtatt å rette en formell henvendelse til Rennebu kommune om drøftinger. Dersom dette ikke ville føre fram, ble det vedtatt å gå i drøftinger med Sunndal kommune om grunnlaget for en kommunesammenslåing. Kommunestyret i Rennebu tok invitasjonen opp til behandling i februar 2016, der ble det besluttet å prioritere E-6 aksene, og de inviterte Oppdal og Midtre- Gauldal til videre drøftinger. Et vedtak i kommunestyre i mars 2015 gjorde det imidlertid klart at Midtre Gauldal ikke ønsket en sammenslåing der Oppdal inngår, og i møte mellom de tre kommunenes forhandlingsutvalg i april 2016 ble det konstatert at det heller ikke fra Oppdal sin side var grunnlag for å gå videre med en slik løsning. Kommunestyret i Rennebu vedtok deretter den 21. april å innlede forhandlinger om en intensjonsavtale med Oppdal. Forhandlingsutvalgene ferdigstilte denne avtalen 4. mai 2016, og avtalen fikk oppslutning i de to kommunestyrene. I en folkeavstemming i september 2016 valgte imidlertid et flertall av innbyggerne i Rennebu å si nei til en sammenslåing. Rennebu kommune fattet senere (den 22. september) et vedtak hvor de sa nei til en sammenslåing med Oppdal kommune.

INNBYGGERINVOLVERING

Kommune har gjennom reformens ulike faser benyttet kommunes hjemmeside, og facebook for å informere om kommunens arbeid med reformen. Medias gode dekning av kommunereformen har også vært viktig for å øke kjennskapet til reformen blant innbyggerne. I tillegg er det blitt holdt 2 folkemøter. Kommunen har foretatt 2 innbyggerundersøkelser (juni 2015, og juni 2016) i tillegg til Fylkesmannens innbyggerundersøkelse i januar 2016. I kommunens undersøkelse juni 2015, var 2/3 av de som svarte positive til en konstellasjon med en eller flere kommuner. 1/3 svarer at de ønsket å bestå som i dag. Dersom det fattes vedtak om sammenslåing, ønsker 54 % en sammenslåing med Rennebu kommune. Kun 3 % ønsker en sammenslåing mellom Oppdal, Rennebu og Midtre Gauldal. I undersøkelsen foretatt i regi av Fylkesmannen januar 2016 var 65 % av innbyggerne positive til en sammenslåing/deling av kommunen. I siste undersøkelse av juni 2016, svarte 47 % at de var for en sammenslåing med Rennebu, 40 % at de var imot, mens drøye 12 % svarte vet ikke.

VEDTAK

Oppdal kommunestyre fattet den 22.juni 2016 følgende vedtak:

1. *Kommunestyret vedtar at Oppdal slår seg sammen med Rennebu kommune*
2. *Kommunestyret viser til fremforhandlet intensjonsavtale av 04.05.16 mellom Oppdal kommune og Rennebu kommune og vedtar avtalen.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Oppdal kommune har jobbet godt med kommunereformen, og har vært imøtekomende og åpen overfor sine nabokommuner. Kommunen har fulgt den anbefalte fremdriftsplanen for arbeidet i fylket som KS og Fylkesmannen skisserte forut for prosessene. Alt nødvendig kunnskapsgrunnlag i forhold til retningsvalg er utredet. Det er blitt avholdt nabosamtaler med aktuelle kommuner. Fylkesmannen vurderer at kommunen har hatt en god innbyggerdialog gjennom hele reformprosessen.

ORKDAL KOMMUNE

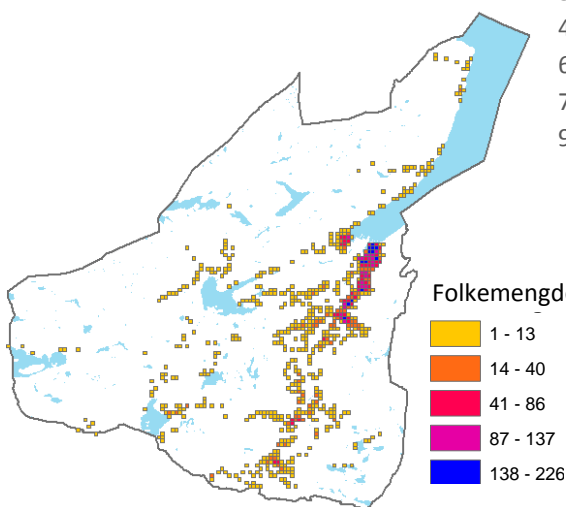
Ordfører:
Oddbjørn Bang
Senterpartiet

Orkdal er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 594 km². 70 % av befolkninga bor i tettstedene Orkanger, som er kommunens administrasjonssenter, Fannrem og Svorkmo. Kommunen inngår i Orkdalsregionen.

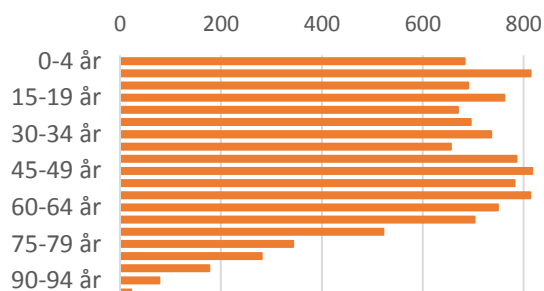

BEFOLKNING

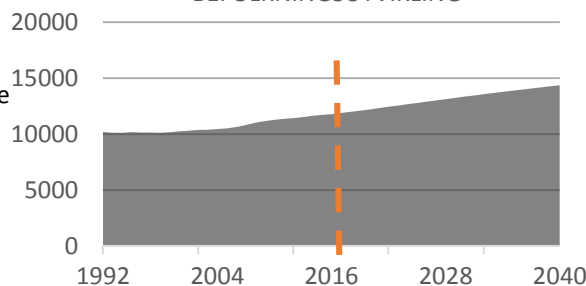
Orkdal har hatt en vekst i folketallet på totalt 16% siden 1990. Dette er ventet å fortsette framover. Bosetningen er så godt som sammenhengende fra fjordbotnen og oppover dalen. Folketall 1. juli 2016: 11 803

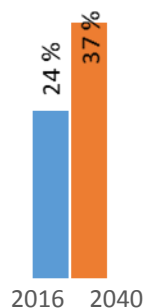
BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

BEFOLKNINGSUTVIKLING

ALDERS-
PENSJONISTER I
FORHOLD TIL
YRKESAKTIVE

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

Kilde: SSB

Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Snillfjord, Agdenes, og Meldal.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 4,5 km*
Utpendling 26%
innpending 31%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling	Kommune	Pendling
Trondheim	1295	Klæbu	17
Meldal	567	Surnadal	16
Skaun	510	Midtre Gauldal	16
Melhus	186	Molde	15
Agdenes	172	Ørland	15
Hemne	99	Malvik	15
Snillfjord	87	Hitra	14
Rindal	35	Holtålen	11
Rennebu	20	Steinkjer	11
Stjørdal	19	Levanger	10

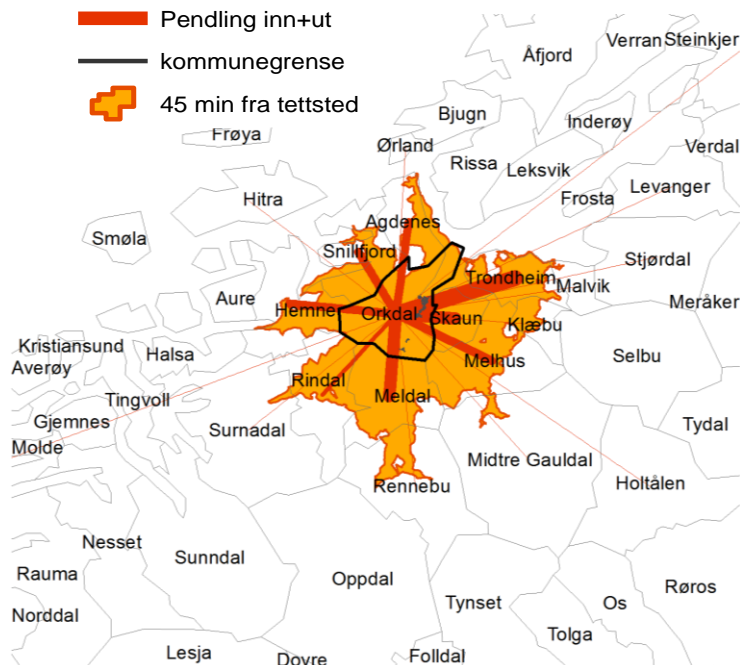
Orkdal deltar i samarbeidet i Orkdalsregionen (Frøya, Hitra, Snillfjord, Skaun, Meldal, Rennebu, Agdenes, Meldal og Rindal). Mye bilateralt samarbeid med Snillfjord, Agdenes og Meldal.

Tettsted

Pendling inn+ut

kommunegrense

45 min fra tettsted

Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

KOMMUNEREFORMPROSESSEN

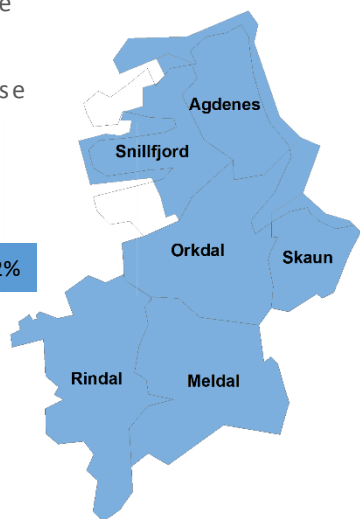
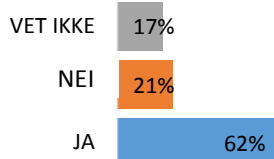
Kommunestyret i Orkdal startet arbeidet med kommunereformen i september 2014. Arbeidet med reformen har blitt foretatt gjennom den ordinære kommunale organiseringen. I sak i kommunestyret januar 2015 ble det slått fast at en sammenslåing mellom Skaun, Meldal, Agdenes og Snillfjord var det mest naturlige retningsvalget i videre prosesser. Kommunen avviste imidlertid ikke dialog med eventuelle andre kommuner. Det ble startet dialogen og drøftinger med kommunene Orkdal, Agdenes, Skaun, Snillfjord og etter hvert også Rindal kommune som ønsket å delta i prosessen. Gjennom hele 2015 ble det jobbet med å få fram et felles kunnskapsgrunnlag og felles prosessplan. Det ble etablert administrative nettverksgrupper i kommunene, som fikk i ansvar å jobbe frem kunnskapsgrunnlag for de ulike fagområder. Rådmennene fikk i ansvar å samordne utredningsarbeidet. Politisk nivå i de ulike kommunene ble orientert underveis. Arbeidet ble avsluttet november 2015, og det ble arrangert et fellesmøte med politisk nivå i alle kommunene hvor utredningen ble presentert. I januar 2016 vedtok kommunen å gå videre med forhandlinger om en intensjonsavtale. Dette som et grunnlag for en eventuell sammenslåing. Avtalen ble endelig signert 13. mai 2016, og omfattet kommunene Agdenes, Meldal, Orkdal, Rindal, Snillfjord, og Skaun. Under behandling av endelig vedtak i kommunestyrene fattet Rindal og Skaun vedtak om å bestå som egne kommuner. De øvrige kommuner vedtok en sammenslåing basert på intensjonsavtalen. Snillfjord kommunestyre vedtok en deling av kommunene som vil innebære at ca. 1/3 av kommunen vil slå seg sammen med Orkdal, Agdenes og Meldal kommune.

INNBYGGERINVOLVERING

Orkdal kommune har benyttet sin hjemmeside for å informere sine innbyggere om kommunereformen. Medias dekning av reformen har også vært viktig for å øke kjennskapen til temaet. Kommunestyret valgte at innbyggerne skulle få uttale seg om en sammenslåing med nabokommunene gjennom en innbyggerundersøkelse og en høring. I tillegg ble det også gjennomført folkemøte. Den vedtatte intensjonsavtalen mellom Orkdal, Agdenes, Snillfjord, Meldal, Rindal og Skaun ble lagt til grunn for all dialog med innbyggerne. Gjennom høringen mottok kommunen 44 innspill fra ulike lag og foreninger og privat personer. I innbyggerundersøkelsen (mai 2016) svarte 62 % at de var for en sammenslåing, mens 21 % svarte nei, og 17 % vet ikke.

Intensjonsavtale

Spørreundersøkelse

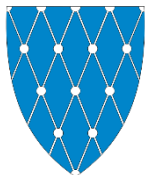
VEDTAK

Orkdal kommunestyre fattet den 22. juni 2016 følgende vedtak :

Orkdal kommune vedtar å slå seg sammen de kommuner som det er inngått intensjonsavtale med og som selv vedtar sammenslåing. En sammenslåing med Rindal er betinget av at Meldal kommune også er med i sammenslåingen.

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Orkdal kommune har jobbet godt med kommunereformen, og har vært imøtekommende og åpen overfor sine nabokommuner. Kommunene har forankret arbeidet i organisasjonen gjennom etableringen av egne nettverksgrupper som fikk ansvar for å jobbe fram kunnskapsgrunnlaget. I utredningen har kommunen vurdert seg selv opp mot målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur. Dialogen med nabokommunene har vært god gjennom hele prosessen, og Orkdal har ivarettatt sin rolle som senterkommune godt. Dette har vært en svært viktig faktor under utredningsarbeidet og i forhandlingene om intensjonsavtalen. Kommunen har hatt en god innbyggerdialog gjennom hele reformprosessen.

OSEN KOMMUNE

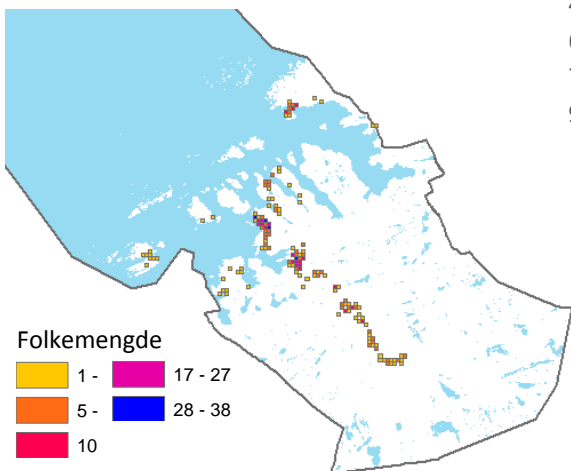
Ordfører:
John Einar Høvik
Arbeiderpartiet

Osen er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 387 km². Kommunen har ingen tettsteder. Osen ved Steinsdalselvas utløp er definert som kommunesentrum. Kommunen er med i Fosen regionråd.

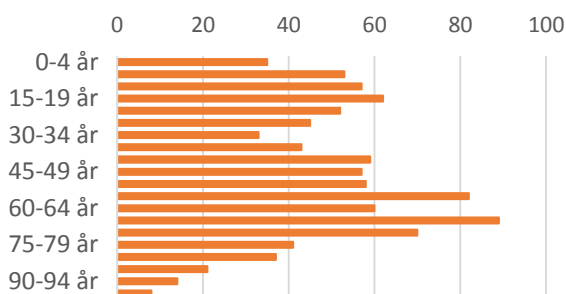

BEFOLKNING

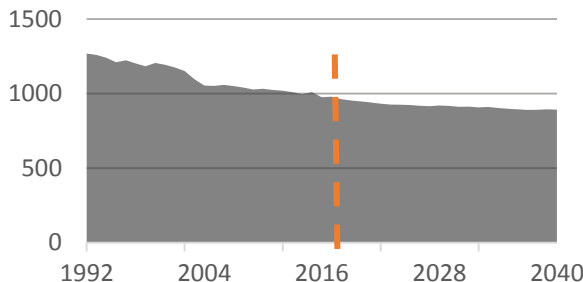
Osen har hatt sterk nedgang i folketall på 23% siden 1990. Trenden ser ut til å fortsette. Bosetningen finns i Steinsdalen og langs kysten. Seter nås med båt, men er langt unna med bil. Folketall 1.juli 2016: 981

BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

BEFOLKNINGSUTVIKLING

ALDERS-
PENSJONISTER I
FORHOLD TIL
YRKESAKTIVE

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

Kilde: SSB

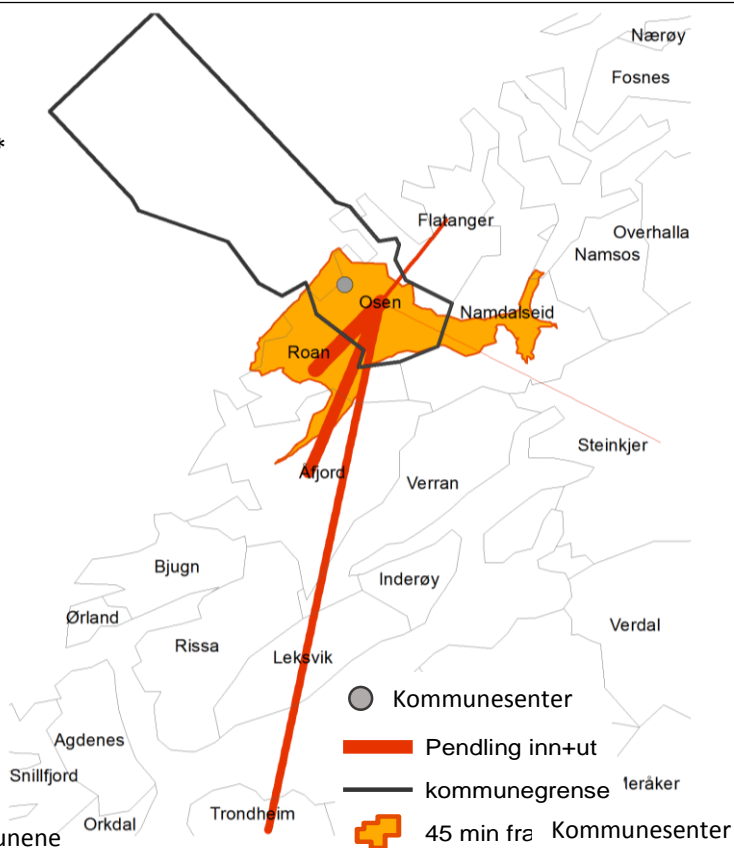
Kommunen er ikke en del av et felles bo- og arbeidsmarked med andre kommuner.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 47,8 km*
Utpendling 21%
innpending 10%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Roan	40
Åfjord	27
Trondheim	15
Flatanger	11
Steinkjer	10

Osen deltar i det omfattende interkommunale samarbeid på Fosen (Ørland, Bjugn, Rissa, Leksvik, Åfjord og Roan), men har også mange og store samarbeid med kommuner i Nord-Trøndelag.

Kilde: SSB, * KMD :Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

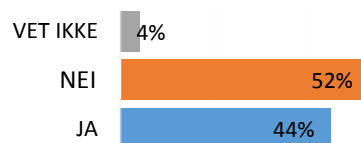
KOMMUNEREFORMPROSESSEN

I november 2013 nedsatte Osen kommunestyre en arbeidsgruppe for å se på framtidig kommunestruktur. Grappa fikk i mandat å utrede innenfor rammene; 1) fortsette som egen kommune, 2) sammenslåing med en eller flere kommuner i Nord- eller Sør-Trøndelag, samt se på alternativet å bli en del av en samkommune i en større region. I kommunestyret i september 2014 ble det orientert om kommunereformen, og arbeidsgruppen sammensetning ble endret til formannskapet. Høsten 2014 ble det gjennomført en utredning i regi av Fosen regionråd, om muligheter for ny kommunestruktur på Fosen. Utredningen ble oversendt alle medlemskommunene som grunnlag for videre arbeid med kommunereformen. I januar 2015 vedtok kommunestyret at de ville utrede alternativet med å bestå som egen kommune, noe som også ble beskrevet som det primære ønsket. Kommunestyret ønsket imidlertid også at flere alternativer utredes. Våren 2015 ble det holdt møter med alle kommuner som gjennom prosessene har vært aktuell for utredning. Kommunen opplyser at følgende alternativer er blitt undersøkt og vurdert; en Fosen-kommune, KystFosen (5 kommuner), Nord-Fosen, Osen/Roan, en Namdalskommune (11 kommuner), Midtre Namdal/Osen/Flatanger, Flatanger/Osen/Namdalseid, alternativ inn mot Steinkjer med ulike kommuner involvert. I tillegg ble det utredet å bestå som egen kommune (0-alternativet). I kommunestyret juni 2015 ble det fattet et vedtak om at de ønsket å bestå som egen kommune, og valgte å avslutte videre arbeid med kommunereformen. Fylkesmannen har senere i møte med kommunestyret og skriftlig pr brev oppfordret kommunen til å jobbe videre med prosessene rundt kommunereformen. Dette ble begrunnet ut fra de pågående prosesser i øvrige kommuner på Fosen, og vedtak om nytt Trøndelag fra 2018, som vil kunne gi muligheter og utfordringer i årene framover. I juni 2016 fattet kommunen et sluttvedtak hvor de opprettholder tidligere vedtak fra juni 2015 om å bestå som egen kommune framover.

INNBYGGERINVOLVERING

Kommune har involvert innbyggerne i de ulike grendene, bl.a. gjennom møter kombinert med arbeid med kommuneplanens samfunnsdel og arealplan. I tillegg har medias gode dekning av temaet vært viktig for å øke kjennskapen til reformen blant innbyggerne. Det er gjennomført 3 innbyggerundersøkelser. I siste undersøkelse januar 2016 (Fylkesmannens fylkesundersøkelse) svarte 52 % av de spurte at de var negativ til en kommunesammenslåing/deling av kommunen, 44 % svarte ja, mens 4 % var usikker (vet ikke)

Spørreundersøkelse

VEDTAK

Osen kommunestyre fattet den 15. juni 2016 følgende vedtak (enstemmig):

Kommunestyret vil på bakgrunn av analyser av kommunens styrker og utfordringer for fremtida ikke slå seg sammen med noen annen kommune. Ut fra fremlagt kunnskap om regjeringens forslag til nye oppgaver til kommunesektoren, vil ikke dette utfordre Osen kommune i vesentlig grad som selvstendig kommune.

Osen kommune opprettholder sitt vedtak fra juni 2015 angående grensejustering, og er åpne for å forhandle om grensejustering i forhold til grenda Bessaker i Roan kommune sitt ønske om å bli en del av Osen.

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen ser at Osen kommune i arbeidet med kommunereformen i utgangspunktet har hatt et klart ønske om å bestå som egen kommune. Dette har også kommunen vært åpen på, jf. kommunestyrets vedtak i januar 2015. Kommunen har hatt samtaler med en rekke kommuner, men avsluttet arbeidet med reformen allerede sommeren 2015. Ut fra målene i reformen skulle Fylkesmannen ønsket at Osen hadde deltatt gjennom hele reformperioden. Dette særlig ut fra behovet for å redusere sårbarheten knyttet til tjenesteproduksjon, og å sikre større helhetsløsninger rundt regional samfunnsutvikling i kommunen og regionen. Fylkesmannen har også påpekt overfor Osen at det hadde vært ønskelig med et bredere kunnskapsgrunnlag for å belyse fordeler og ulemper. Fylkesmannens vurdering er at innbyggerne burde blitt gjort bedre kjent med dette kunnskapsgrunnlaget, med et offentlige ordskifte der alternativer ble drøftet. Dette ville ikke vært uforenlig med synet hos flertallet i kommunestyret om å bestå som egen kommune.

RENNEBU KOMMUNE

Ordfører:
Ola Øie
Arbeiderpartiet

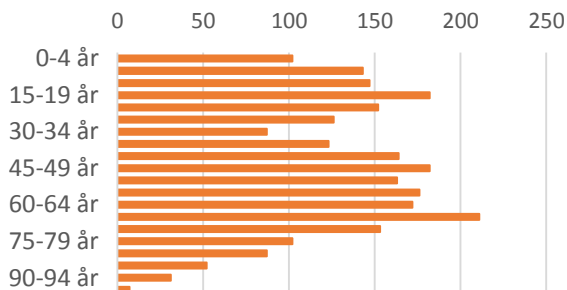
Rennebu er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 948 km². 37% av befolkninga bor i tettstedet og administrasjonssenteret Berkåk. Kommunen deltar i Orkdalsregionen.

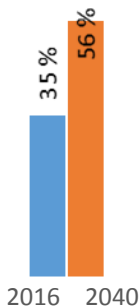
BEFOLKNING

Rennebu kommune har hatt en betydelig nedgang i folketall med 13% siden 1990, og nedgangen ventes å fortsette samtidig med vekst i de eldste årskullene. Folketall 1.juli 2016: 2 554

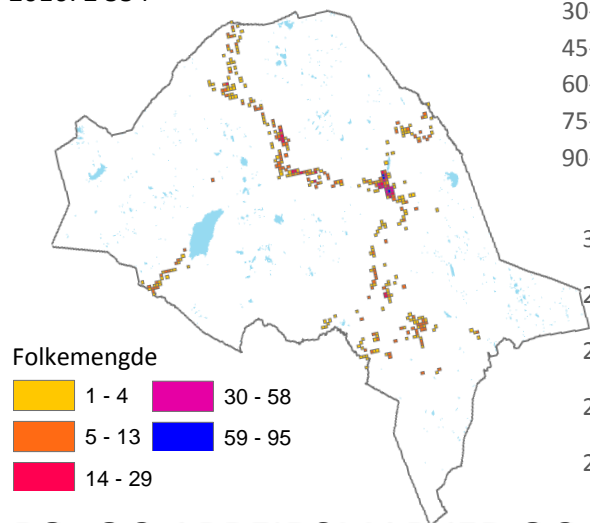
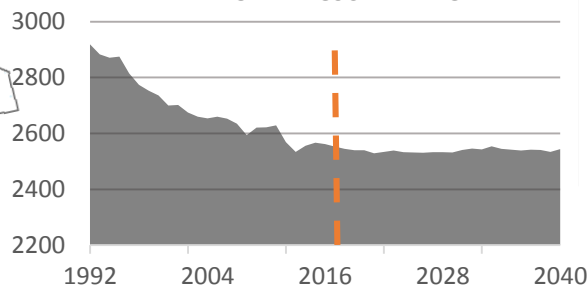
BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

ALDERS-PENSJONISTER I FORHOLD TIL YRKESAKTIVE

BEFOLKNINGSUTVIKLING

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

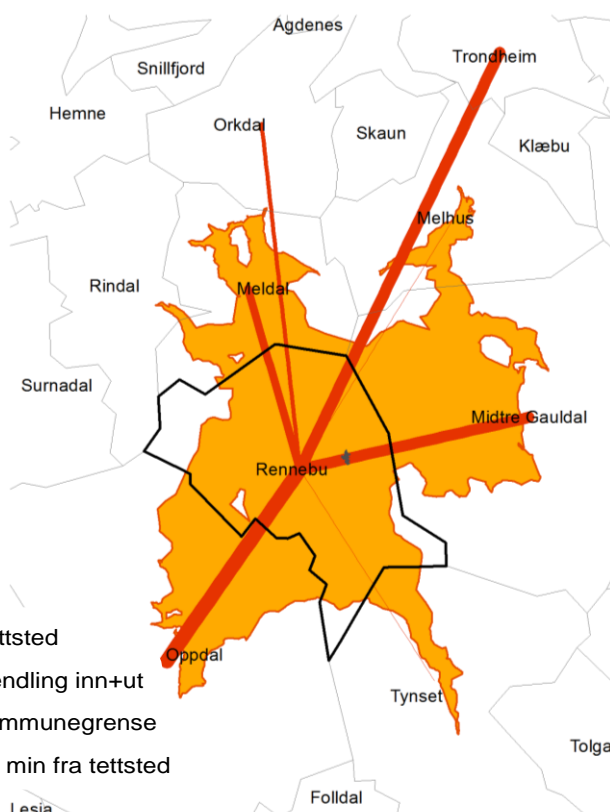
Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Oppdal.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 21,5 km*
Utpendling 28%
innpending 18%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Oppdal	196
Midtre Gauldal	119
Trondheim	108
Meldal	80
Orkdal	20
Melhus	13
Tynset	10

Kommunen har flest og tettest samarbeid med Oppdal. I tillegg deltar kommunen i interkommunalt samarbeid med Orkdalsregionen (Frøya, Hitra, Snillfjord, Hemne, Skaun, Meldal, Agdenes, Orkdal og Rindal).

Kilde: SSB

Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektsystem for kommunene

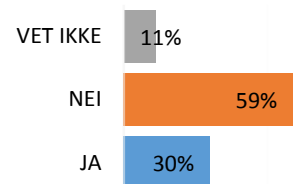
KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Den 30. oktober 2014 fattet Rennebu kommunestyre vedtak om å iverksette en prosess internt i kommunen og mot nabokommuner. Det ble besluttet å tilrettelegge nødvendig kunnskapsgrunnlag og gjennomføre en prosess som bredt involverte lokale interesser som innbyggere, politikere, næringsliv, lag og foreninger og ansatte i kommunen. Kommunestyret oppnevnte formannskapet som styringsgruppe, og det ble opprettet en referansegruppe med de ansattes organisasjon. I januar 2015 fattet kommunestyre vedtak om å prioritere utredninger i 2 mulige retninger; E-6-aksen (Oppdal, Midtre Gauldal og Rennebu), og Orkdalsretningen (Orkdal, Meldal, og Rennebu (fortrinnsvis da også med Oppdal kommune). På denne bakgrunn ble det i løpet av 2015 laget utredninger/fakta grunnlag om disse alternativer. I kommunestyre 18. februar 2016, ble det fattet vedtak om å prioritere E6- alternativet i det videre arbeidet. Det ble satt ned et drøftingsutvalg bestående av formannskap, rådmann og en tillitsvalgt. På bakgrunn av samtaler med de aktuelle kommuner, vedtok kommunestyret den 21. april å takke ja til invitasjon fra Oppdal kommune om å starte drøfting med sikte på en intensjonsavtale om sammenslåing. Kommunestyret i Midtre Gauldal avsto i møte 25. april 2016 invitasjonen fra Rennebu kommune om å starte drøfting med sikte på en intensjonsavtale. Etter avklaringen fra Midtre Gauldal ble det umiddelbart startet drøftinger med Oppdal kommune, og den 4. mai 2016 ble Rennebu og Oppdal enige om en intensjonsavtale. For å sikre tilstrekkelig god tid til en god prosess fikk Rennebu kommune en utvidet frist fra Fylkesmannen til å fatte sitt vedtak. Avtalen ble lagt fram for innbyggerne i en folkeavstemning september 2016. Resultatet her var at innbyggerne sa nei til en sammenslåing. Kommunen fattet sitt sluttvedtak om å bestå som egen kommune, den 22. september i år.

INNBYGGERINVOLVERING

Rennebu kommune har gjennom hele prosessen, hatt en aktiv innbyggerdialog. I samråd med de lokale grendelagene ble det tidlig arrangert fem grendemøter. Det er også holdt eget møte i regi av ungdomsrådet. Kommunen har gjennom reformens ulike faser benyttet kommunens hjemmeside, og facebook for å informere om kommunens arbeid med reformen. Medias gode dekning av kommunereformen har også vært viktig for å øke kjennskapen til reformen blant innbyggerne. I juni 2016 gjennomførte kommunen en egen innbyggerundersøkelse og resultatet her var at 58,9 % av de spurte sa nei til å slå seg sammen med Oppdal, 30,3 % sier ja, de resterende 10,8 % svarer vet ikke. Etter inngåelse av intensjonsavtalen ble det gjennomført to godt besøkte folkemøter. Rennebu kommune gjennomførte i september 2016 en folkeavstemning. Resultatet viste at 68 % stemte nei til en kommunesammenslåing med Oppdal, mens 29,9 % stemte ja. Valgdeltakelsen ved denne folkeavstemningen var på hele 65,8 %.

Spørreundersøkelse

VEDTAK

Rennebu kommunestyre fattet den 22.9.2016, følgende vedtak med 19 mot 2 stemmer: Rennebu kommune har gjennomført en grundig prosess med utredning av ulike alternativer. Det er fremforhandlet en intensjonsavtale og har vært gjennomført flere folkemøter, innbyggerundersøkelse og folkeavstemning. Med bakgrunn i resultatene fra innbyggerundersøkelse og folkeavstemning vedtar kommunestyret i Rennebu at vi fortsetter å stå som egen kommune også etter 01.01.2020.

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Rennebu kommune har hatt en aktiv og åpen prosess i arbeidet med kommunereform. Det ble tidlig innledet dialog med nabokommuner i ulike retninger, og gjennomført utredninger for å få på plass det nødvendige kunnskapsgrunnlaget for kommunestyrets vedtak. Kommunen har vurdert seg selv opp mot målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur. Kommunen fikk en utvidet frist for tilbakemelding til Fylkesmannen, ut fra ønsket om å høre sine innbyggere gjennom en folkeavstemning om vedtatt intensjonsavtale med Oppdal kommune. Fylkesmannen mener innbyggerdialogen har vært gjennomført på en meget god måte, hvor de ulike grupperinger i kommunen er blitt inkludert gjennom hele prosessen.

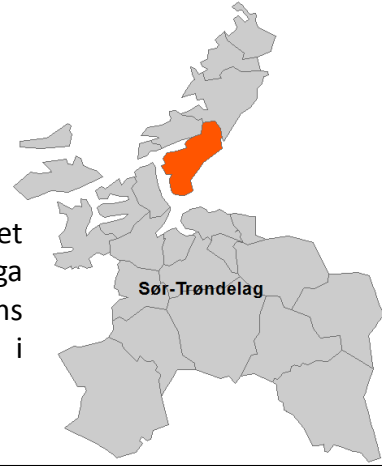

RISSA KOMMUNE

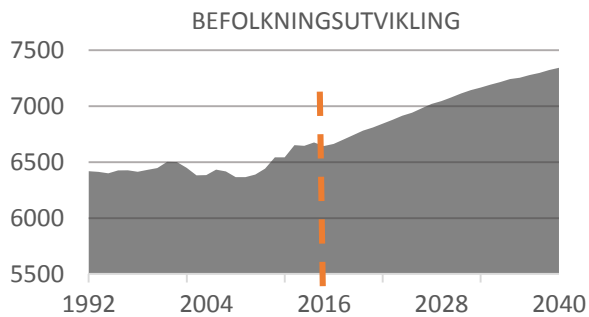
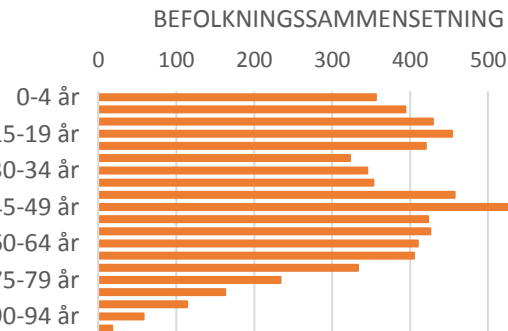
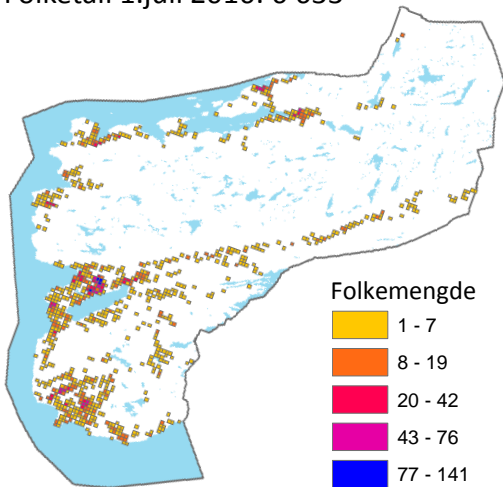
Ordfører:
Ove Vollan
Høyre

Rissa er en kommune i Sør-Trøndelag med et landareal på 616 km². 19% av befolkninga bor i tettstedene Rissa som er kommunens administrasjonssenter, Kommunen inngår i Fosen regionråd, og Trondheimsregionen.

BEFOLKNING

Rissa kommune har et stabilt folketall siden 1990, men en vekst siste årene som ser ut til å vedvare. Bosetningen ligger hovedsakelig langs kysten. Folketall 1.juli 2016: 6 633

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked med Trondheimsregionen. Kort reiseavstand og bra samferdselsdekning til/fra Trondheim.

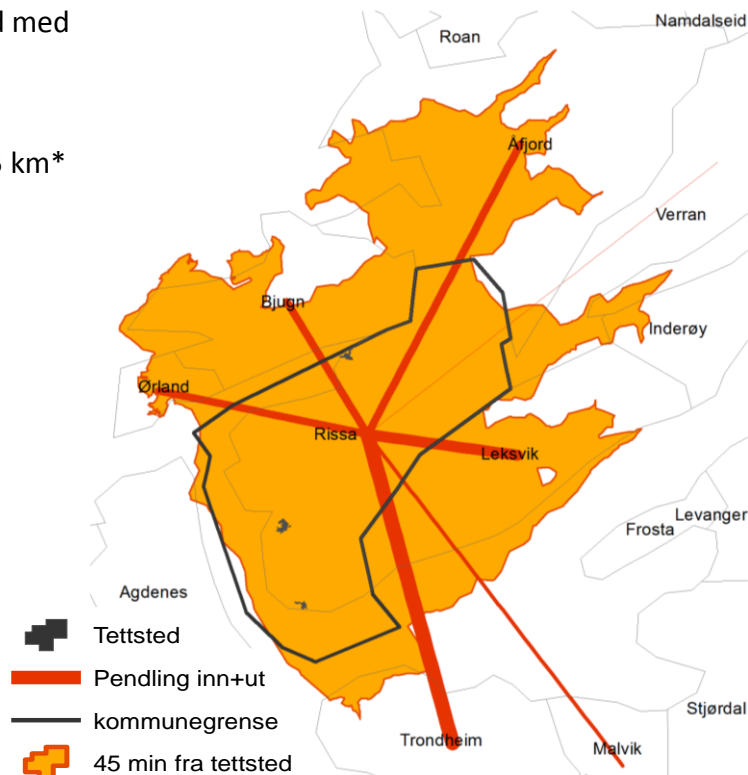
Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 13,5 km*

Utpendling 24%
innpending 13%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Trondheim	552
Leksvik	198
Bjugn	82
Ørland	78
Åfjord	75
Malvik	23
Verran	10

Rissa deltar i det betydelige interkommunale samarbeidet på Fosen (Ørland, Bjugn, Åfjord, Roan, Osen og Leksvik). Flest og tettst samarbeidsrelasjoner til Leksvik (sammenslås fra 1.1.2018)

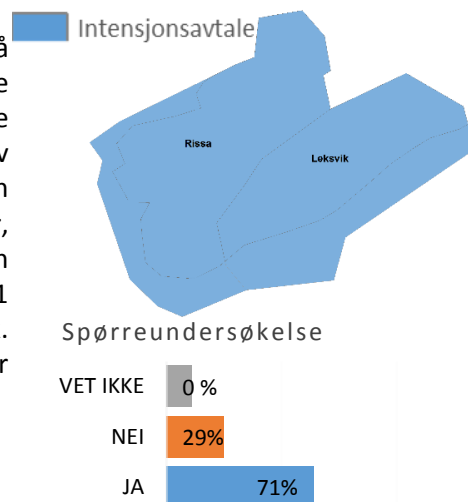
Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

KOMMUNEREFORMPROSESSEN

I Rissa kommune ble det i februar 2014 fattet vedtak om en utredning av sammenslåing med Leksvik kommune. Samtidig anmodet også kommunen om at Fosen regionråd skulle starte en utredning rundt kommunestrukturen på Fosen. Høsten 2014 ble denne utredningen i regi av Fosen regionråd lagt fram. Utredningen ble i desember 2014 oversendt alle medlemskommunene som grunnlag for videre arbeid med kommunereformen. I Rissa ble det nedsatt en styringsgruppe og prosjektleder for arbeidet. I januar 2015 ble det avholdt møter mellom ordfører, rådmann, og prosjektledere i Leksvik kommune. Deretter også et felles formannskapsmøte mellom de 2 kommunene hvor det var dialog om muligheter for sammenslåing. I februar ble det avholdt kommunestyremøter hvor kommunene startet prosessen med intensjonsavtaler og fremdriftsplan. I mars ble den fremforhandlede intensjonsavtalen vedtatt i begge kommunene. I perioden etter dette jobbet kommunene aktivt med å avklare ulike spørsmål som var sentrale, bl.a spørsmål rundt fylkestilhørighet. I juni 2015 bestemte politikerne å sette ned ei fellesnemnd for å styre prosessene videre i arbeidet rundt sammenslåingen av kommunene. I forbindelse med kommune- og fylkestingsvalget i september 2015, ble det gjennomført folkeavstemning i begge kommunene. I Rissa kommune ble det flertall for sammenslåing, i Leksvik var resultatet 50/50. Den 21. desember 2015 vedtok kommunestyrene i både Leksvik og Rissa at de skulle slå seg sammen fra 1.1.2018, og at de skulle sende søknad om sammenslåing til Kommunal og moderniseringsdepartementet. Den 17.6.2016 fattet Kongen i statsråd gjennom en kongelig resolusjon vedtak om sammenslåing av kommunene fra 1. januar 2018.

INNBYGGERINVOLVERING

Rissa kommune har gjennom hele reformen benyttet sin hjemmeside til å for å informere om kommunens arbeid med reformen. Kommunene utarbeidet en kommunikasjonsstrategi. Det ble sendt ut brosjyrer til alle husstander for å informere om prosessene. Medias gode dekning av kommunereformen har også vært viktig for å øke kjennskapet til reformen blant innbyggerne. Både Rissa og Leksvik har arrangert innbyggermøter, innbyggerundersøkelser, og avholdt rådgivende folkeavstemning sammen ved kommunevalget 2015. Ved siste innbyggerundersøkelse i mai 2015 sa 71 % av de spurte i Rissa at de ønsket en kommunesammenslåing med Leksvik. Resterende 29 % ønsket ikke dette. Ved folkeavstemningen i september 2015 var det 63,3 % som stemte for sammenslåing.

VEDTAK

Rissa kommunestyre fattet den 21. desember 2016 å søke om sammenslåing med Leksvik kommune. *Det vedtas å sende søknad om sammenslåing av Leksvik og Rissa kommune før 31.12.2015. Det legges til grunn for søknaden at en avklaring om fylkessammenslåing av Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag foreligger før søknaden behandles i kongelig resolusjon. Hvis vedtak om Fylkessammenslåing i Fylkestingene ikke blir vedtatt innen 1.5.2016, skal ikke søknaden behandles i kongelig resolusjon før kommunestyret i Leksvik og Rissa har gjort likelydende vedtak om fylkestilhørighet.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Rissa kommune har jobbet aktivt med kommunereformen, og har hatt en meget god involvering av egne innbyggere gjennom hele reformprosessen. Kommunen har vært imøtekommende og åpen overfor sin nabokommune Leksvik, og har vært den som har drevet prosessene fremover. Kommunen valgte å følge løp 1 i reformen, dvs. å fatte vedtak allerede i 2015. Kommunene ble deretter vedtatt slått sammen av Kongen i statsråd juni 2016. Gjennom hele reformprosessen har det blitt jobbet intensivt både politisk og administrativt for å få avklart sentrale problemstillinger. Dialogen med Leksvik har vært god gjennom hele prosessen, noe som har vært en svært viktig faktor for at kommunene lyktes med en sammenslåing. Fylkesmannen mener innbyggerdialogen har vært gjennomført på en meget tilfredsstillende måte (eksemplarisk), hvor de ulike grupperinger i kommunen er blitt inkludert gjennom hele prosessen.

ROAN KOMMUNE

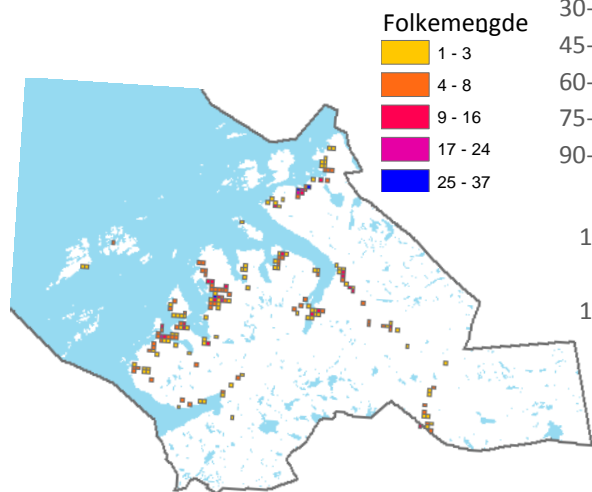
Ordfører:
Einar Eian
Høyre

Roan er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 375 km². Kommunen har ingen tettsteder. Roan ved Berfjorden er definert som kommunesentrum. Kommunen er med i Fosen regionråd.

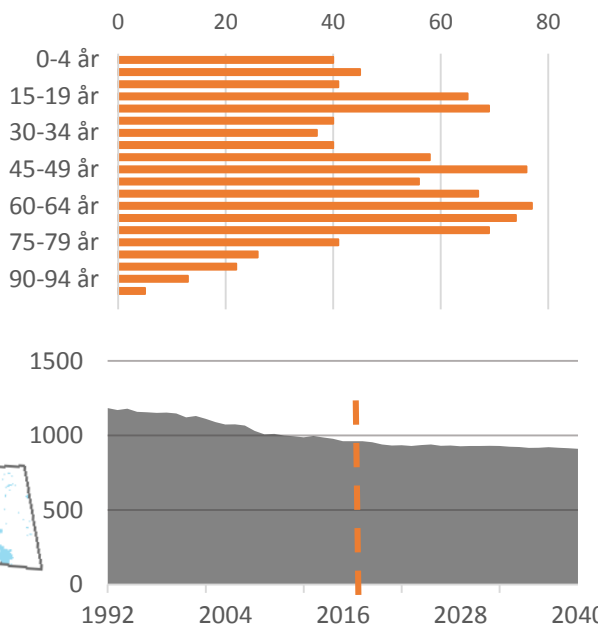

BEFOLKNING

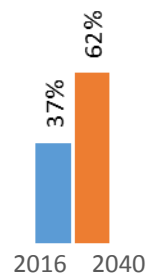
Roan har hatt en betydelig nedgang i folketallet på 19% siden 1990. Bosetningen ligger spredt langs kysten og i Hofstaddalen. Folketall 1. juli 2016: 951

BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

ALDERS-
PENSJONISTER I
FORHOLD TIL
YRKESAKTIVE

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

Kilde: SSB

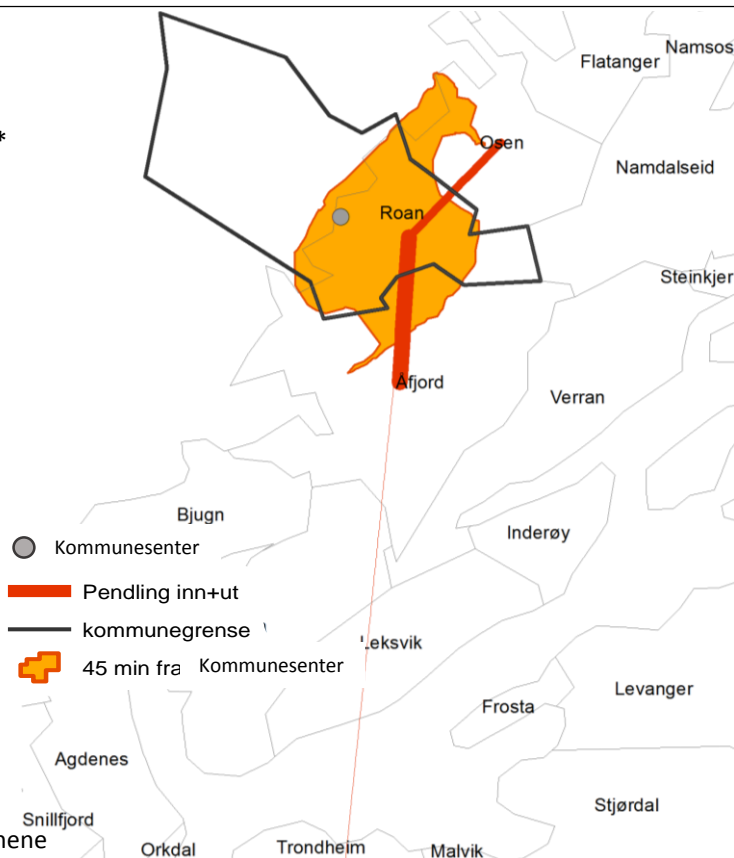
Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Åfjord.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 51,3 km*
Utpendling 23%
inpendling 14%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Åfjord	58
Osen	40
Trondheim	35

Roan deltar i det omfattende interkommunale samarbeidet på Fosen (Ørland, Bjugn, Rissa, Leksvik, Åfjord og Osen), og i tillegg en del bilateralt samarbeid med Åfjord.

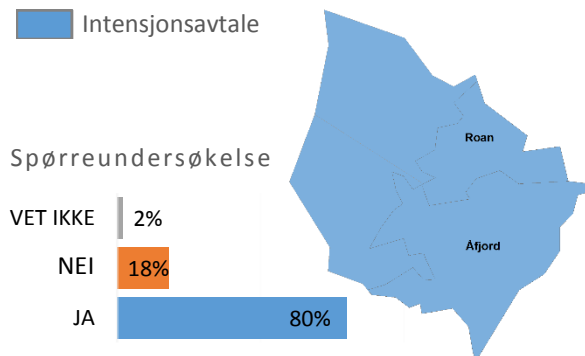

KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Kommunestyret i Roan startet arbeidet med kommunereformen i oktober 2014. Arbeidet med reformen har blitt organisert via et prosjekt og ledet av formannskapet samt 2 tillitsvalgte. Høsten 2014 ble det gjennomført en utredning i regi av Fosen regionråd, om muligheter for ny kommunestruktur på Fosen. Denne utredningen ble oversendt alle medlemskommunene som grunnlag for videre arbeid med kommunereformen. I januar 2015 vedtok kommunestyret at de ønsket å prioritere en videre utredning av kommuner på Nord-Fosen. Senere ble det også vedtatt å utredes et 0-alternativet med Roan som egen kommune. I mars 2015 vedtok Rissa og Leksvik en intensjonsavtale med sikte på kommunesammenslåing av de to kommunene. Alternativet med én kommune på Fosen ble dermed ikke lenger aktuelt. Det ble holdt et møte mellom Åfjord, Roan, Osen, Bjugn og Ørland kommune, og de bestemte seg for å utrede et kystkommunealternativet. I møte mai 2015 stilles videre arbeid i bero, da flere av kommunene ikke ønsker å utrede dette alternativet videre. Åfjord kommune spisset derfor sitt vedtak om retningsvalg i juni 2015, hvor de ønsket å gå i dialog med Roan og Osen. Kommunestyret i Osen kommune fattet så i juni 2015 et vedtak om at de ønsker å fortsette som egen kommune. I november 2015 ble det gjennomført felles formannskapsmøte for Roan og Åfjord kommune, hvor de to kommunene ble enighet om å utarbeide en intensjonsavtale med en felles politisk plattform, med sikte på å slå sammen kommunene til én kommune. 14. desember 2015 møttes de to formannskapene på ny, der man diskuterte fram endelig forslag til intensjonsavtale. Intensjonsavtalen ble vedtatt i begge kommunestyrene 28. januar 2016. I februar 2016 kommer det et innbyggerinitiativ fra Vik/Bessaker som ønsker en grenseendring slik at de kan bli tilhørende Osen kommune. Innbyggerinitiativet blir avvist i kommunestyre i mai 2016 med 15 mot 2 stemmer. Etter at et flertall av innbyggerne i en folkeavstemming i mai sa ja til en sammenslåing, fattet Roan (og Åfjord) den 16. juni 2016 et positivt vedtak om sammenslåing av kommunene. 22. september 2016 vedtok Bjugn og Åfjord kommune en intensjonsavtale om sammenslåing. De to kommuner ønsker også at Roan kommune inngår i denne sammenslåingen.

INNBYGGERINVOLVERING

Roan har gjennom hele reformen benyttet sin hjemmeside til å for å informere om kommunens arbeid med reformen. Medias gode dekning av kommunereformen har også vært viktig for å øke kjennskapen til reformen blant innbyggerne. Det er også avholdt flere folkemøter, og sendt ut 2 brosjyrer til alle husstander. Det er gjennomført 2 innbyggerundersøkelser. I den siste undersøkelsen januar 2016 svarte 80 % av innbyggerne at de var positiv til en sammenslåing/deling av kommunen. Senere ble det holdt folkeavstemming i Roan, og med valgdeltakelse på 65,7 % sa 64 % av de som avga stemme ja til å slå seg sammen med Åfjord.

VEDTAK

Roan kommunestyre fattet den 16. juni 2016 følgende flertallsvedtak (15 mot 2 stemmer):

1. *Roan kommunestyre viser intensjonsavtalen med Åfjord kommune vedtatt av kommunestyre som sak KST-8/2016, om å etablere en ny kommune med utgangspunkt i dagens Roan og Åfjord kommuner. Videre vises det til innbyggerundersøkelser, Interne arbeidsmøter innad og mellom kommuner, til sammen 4 folkemøter i Roan og Åfjord, samt folkeavstemming i Roan: Ut fra dette ønsker kommunen sammenslåing med Åfjord kommune fra 1.1 2020.*
2. *Roan tar henvendelsen fra Bjugn kommunestyre 7. juni til orientering, men vil på det nåværende tidspunkt ikke åpne for endringer i vedtatt prosessløp, da dette vil kreve ytterligere utredninger og innbyggermedvirkning. (Punkt 2 – vedtatt med 14 mot 3)*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Roan kommune har vært imøtekomende og åpen overfor sine nabokommuner gjennom hele reformprosessen. Kommunen har fulgt den anbefalte fremdriftsplanen for arbeidet som KS og Fylkesmannen skisserte forut for prosessene. I reformperioden fikk kommunen en skolestruktur-debatt og et innbyggerinitiativ om grensejustering som Fylkesmannen ser har vært krevende. Det er blitt lagt til rette for god dialog med kommunens innbyggere, som har vist stor interesse for temaet. Tilbakemeldinger fra innbyggerundersøkelser og den avholdt folkeavstemningen gir trygghet for det vedtaket kommunen nå har fattet. Kommunen har nå mottatt en ny invitasjon fra Åfjord og Bjugn om mulighet for sammenslåing. Fylkesmannen har gitt kommunene utvidet frist til å fatte vedtak, og prosesser vil pågå her fremover.

RØROS KOMMUNE

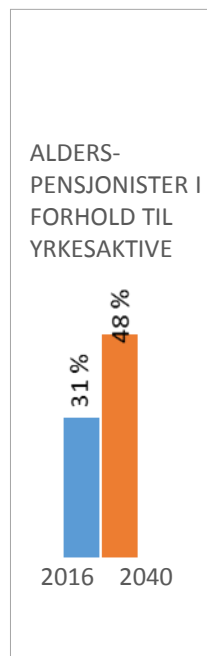
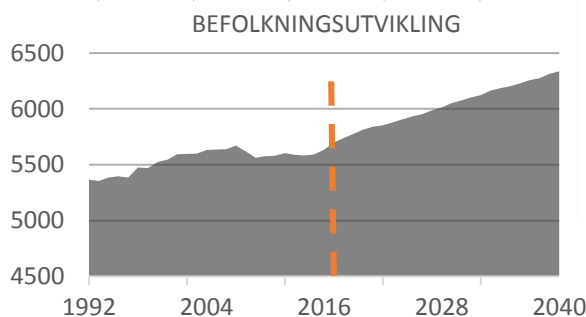
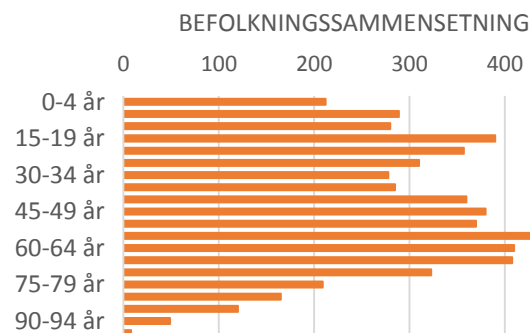
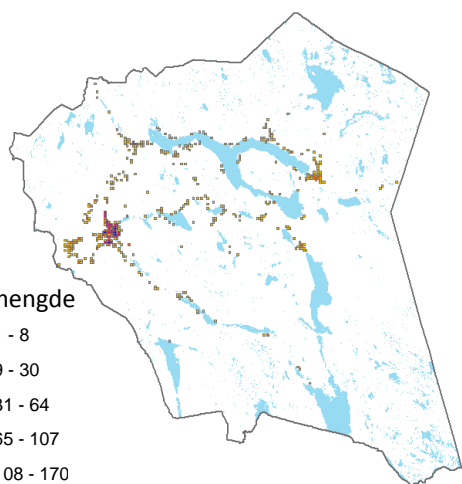
Ordfører:
Hans Vintervold
Arbeiderpartiet

Røros er en kommune i Sør-Trøndelag med en landareal på 1 956 km². 67 % av befolkninga bor i tettstedet Røros som er kommunens administrasjonssenter. Kommunen deltar (sammen med Holtålen) i Fjellregionen med kommuner i Hedmark.

BEFOLKNING

Røros kommune har hatt en liten folketallsøkning siden 1990. Bosetningen er spredt, men med konsentrasjon rundt administrasjonssenteret. Folketall 1. juli 2016: 5 631

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

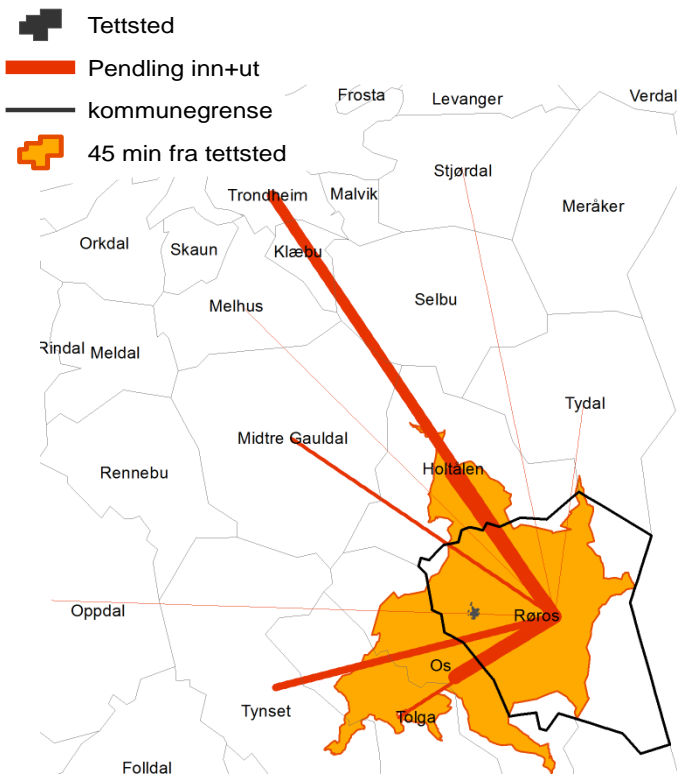
Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Holtålen og Os (Hedmark).

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 9,6 km*
Utpendling 13%
innpending 26%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Os	341
Holtålen	303
Trondheim	153
Tynset	81
Tolga	54
Midtre Gauldal	49
Oppdal	29
Tydal	13
Melhus	12
Stjørdal	11

Røros deltar i interkommunalt samarbeid med Fjellregionen (Holtålen, Os, Tolga, Tynset, Follidal, Alvdal, Rendalen), men har flest og tyngst samarbeid med Holtålen og Os.

Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

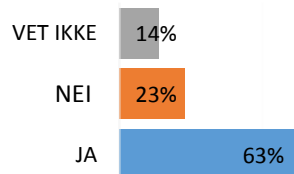
KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Røros kommunestyre fattet i juni 2014 vedtak om at kommunen ønsket å være aktiv i kommunereformprosessen, og påpekte behovet for dialog og felles utredninger i den videre prosessen. I oktober samme år ble det vedtatt å opprette en styringsgruppe bestående av formannskapet, representanter fra de partiene som ikke hadde plass i formannskapet, og 2 tillitsvalgte. Rådmannens ledergruppe ble oppnevnt som prosjektgruppe. Ordføreren ble anmodet om å ta kontakt med kommunene; Os, Holtålen, Tydal, Engerdal, og Midtre Gauldal. I kommunestyret februar 2015 ble det vedtatt et foreløpig retningsvalg mot kommunene Os og Holtålen. Det ble anmodet om å skaffe til veie et kunnskapsgrunnlag for de videre prosessene. Det ble bedt om en utredning av alternativet Røros, Os og Holtålen, samt en felles utredningsprosess for kommuner i Fjellregionen. En utredning knyttet til kommunereformen for kommuner i Fjellregionen (regionrådet) ble lagt fram i mai 2015. Senere i prosessene (april 2016) kom også en utredning om hva en sammenslåing av Røros, Os og Holtålen kommune vil kunne innebære. Ut fra dette kunnskapsgrunnlaget ble det i april 2016 nedsatt et eget forhandlingsutvalg for kommunene Røros, Os og Holtålen. Den 18. mai 2016 ble kommunene enige om en intensjonsavtale og en alternativ samarbeidsavtale for de tre kommunene dersom det ikke ble vedtak om sammenslåing av kommunene. I juni valgte både Holtålen og Os kommune å høre sine innbyggere gjennom en folkeavstemming. Resultatet i begge kommuner var at flertallet av innbyggerne ikke ønsket sammenslåing mellom de tre kommunene. Røros kommunestyre fattet i juni 2016 et vedtak på sammenslåing med Holtålen og Os kommune. Kommunestyret i Holtålen og Os valgte imidlertid å si nei til en sammenslåing med Røros, men de vedtok i stedet at de ønsket den alternative samarbeidsavtalen som var framforhandlet.

INNBYGGERINVOLVERING

Røros kommune har benyttet sin hjemmeside til å informere om kommunereformen og kommunens arbeid med reformen. I tillegg har medias gode dekning av temaet vært viktig for å øke kjennskapen til reformen blant innbyggerne. Kommune har gjennom reformens ulike faser hatt bred involvering av innbyggerne, bl.a. med folkemøter og innbyggerundersøkelser. I en felles innbyggerundersøkelse for kommunene i mai 2016, svarte 73 % av de spurte i Røros at de var positive til en kommunesammenslåing med Os og Holtålen. 27 % svarte at de var imot en sammenslåing. Samlet for alle de 3 kommunene var 62 % for sammenslåing, 38 % imot sammenslåing.

Spørreundersøkelse

VEDTAK

Røros kommunestyre fattet den 21.6. 2016 følgende vedtak:

1. *Røros kommune vedtar å slå seg sammen med Holtålen og Os kommune basert på inngått intensjonsavtale.*
2. *Dersom det ikke blir like vedtak i de tre kommunene om å danne ny kommune, vil vedtatte samarbeidsavtale iverksettes med oppstart 1.9. 2016.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Røros kommune har jobbet godt med kommunereformen, og vært imøtekomende og åpen overfor sine nabokommuner. Det ble tidlig innledet dialog med nabokommuner, og det er innhentet nødvendig kunnskapsgrunnlag. Noe av kunnskapsgrunnlaget ble lagt frem allerede våren 2015, mens utredningen for alternativet Holtålen, Røros og Os forelå først i april 2016 (og avviker fra den den prosessplan Fylkesmannen og KS hadde anbefalt forut for prosessene). Selv om kunnskapsgrunnlaget forelå sent, har kommunen inngått en intensjonsavtale og en alternativ samarbeidsavtale for de tre kommunene dersom det ikke ble vedtak om sammenslåing . Fylkesmannen mener at Røros kommune har vurdert seg selv opp mot målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur, og de har ivaretatt sin rolle som senterkommune på en god måte. Kommunen har videre gjennomført en god involvering av sine innbyggere gjennom hele prosessen.

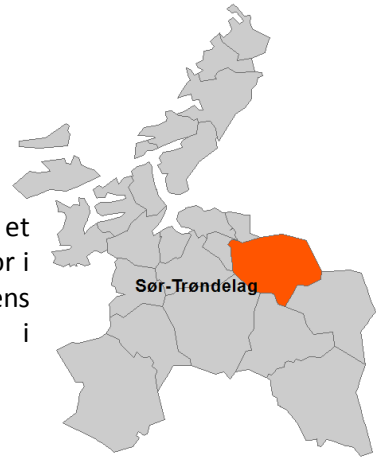

SELBU KOMMUNE

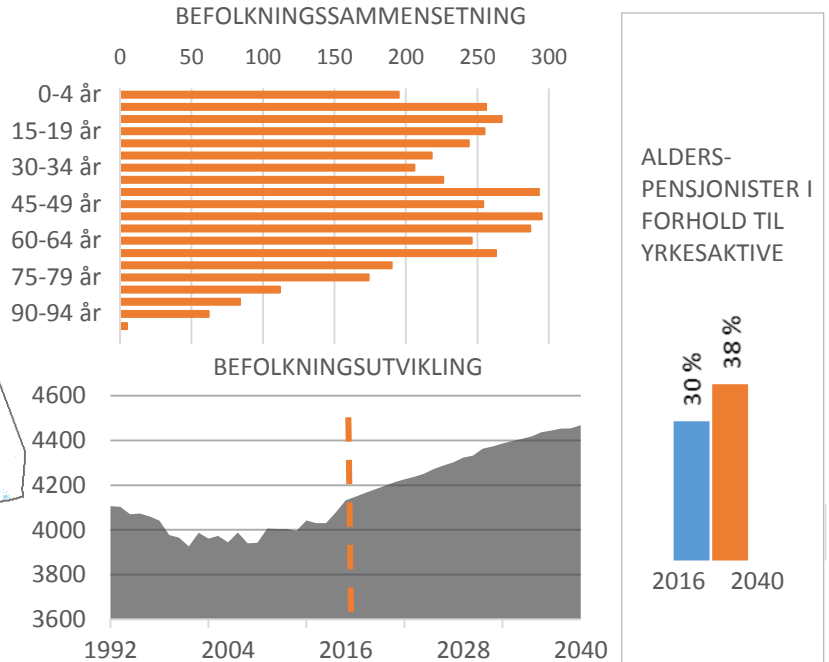
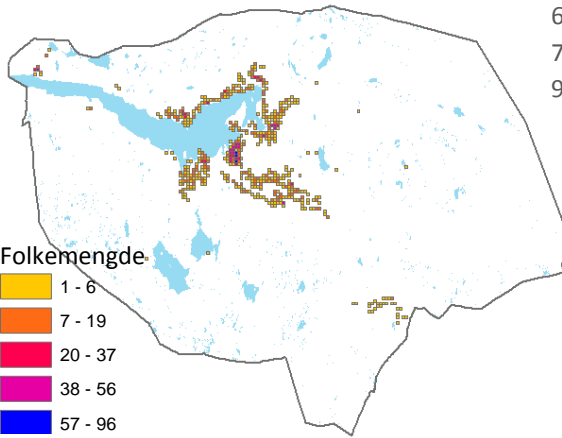
Ordfører:
Ole Morten Balstad
Arbeiderpartiet

Selbu er en kommune i Sør-Trøndelag med et landareal på 1 235 km². 27 % av befolkninga bor i tettstedene og Mebonden er kommunens administrasjonssenter. Kommunen deltar i Værnesregionen.

BEFOLKNING

Selbu har hatt et stabilt folketall siden 1990, med noen svingninger. Det er ventet svak vekst videre. Bosetningen ligger i det åpne lavlandet rundt Selbusjøen og oppover Neadalen. Folketall 1. juli 2016: 4 128

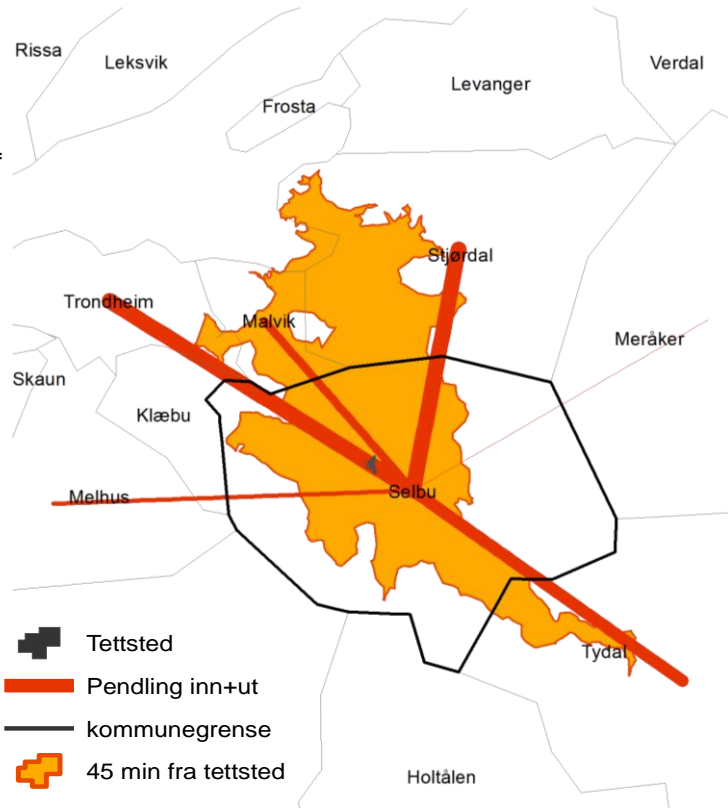
BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

Kommunen inngår i et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Trondheim, Malvik, Klæbu, Skaun, Stjørdal, Midtre-Gauldal, Melhus, Leksvik og Rissa.

Gj. reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 15,4 km*
Utpendling 30%
innpending 11%

Personer som pendler inn+ut	
Kommune	Pendling
Stjørdal	335
Trondheim	327
Tydal	64
Malvik	55
Melhus	13
Meråker	12

Selbu deltar i Værnesregionsamarbeidet (Frosta, Stjørdal, Meråker, Tydal og Malvik), som er et omfattende og helhetlig Interkommunalt samarbeid innenfor, administrasjon, tjenester og utviklingsarbeid.

Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

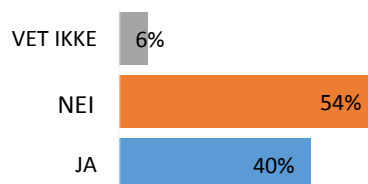
KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Selbu kommune startet prosessen med kommunereformen høsten 2014. I oktober nedsatte kommunestyret en styringsgruppe bestående av medlemmer fra formannskap, en representant fra de politiske partier som ikke er representert i formannskapet og en tillitsvalgt. I kommunestyret januar 2015 ble det første vedtaket om retningsvalg fattet. I uprioritert rekkefølge lød vedtaket slik; 1) Selbu kommune fortsetter med det interkommunale samarbeidet som de har i dag, 2) Selbu og Tydal kommune slår seg sammen til en kommune med interkommunalt samarbeid. 3) Selbu kommune slår seg sammen med hele eller deler av Værnesregionen til en storkommune. Alternativet med en sammenslåing med Tydal kommune, ble tidlig avvist av Tydal kommunestyre. I den videre prosessen ble da de 2 øvrige alternativene utredet. O-alternativet (det å bestå som egen kommune) ble utarbeidet av administrasjonen og framlagt mars 2016. Utredningen av Værnesregionen som en kommune, ble framlagt mars 2016. Selbu og Tydal som en kommune ble også utredet senere da Selbu kommunen igjen henvendte seg til Tydal kommune etter siste kommunevalg. Dette alternativet ble igjen nedstemt i Tydal kommunestyre. Med bakgrunn i utredningen om en mulig Værnes kommune, ble det framforhandlet en intensjonsavtale mellom Tydal, Selbu, Meråker og Stjørdal kommune om en mulig sammenslåing til Værnes kommune. Intensjonsavtalen ble imidlertid bare vedtatt i de tre førstnevnte kommunene da Stjørdal kommune i stedet valgte å vedta en intensjonsavtalen sammen med Frosta kommune. I juni 2016 fattet Selbu kommunestyre å bestå som egen kommune.

INNBYGGERINVOLVERING

Selbu kommune har involvert sine innbyggere i hele prosessperioden. Det har vært gjennomført to folkemøter hhv januar 2015 og mai 2016, og oppdatert informasjon har ligget ute på kommunens hjemmeside. Det har også vært gitt jevnlig informasjon til lokalmedia, Nearadio, og Selbyggen. Det er blitt gjennomført flere undersøkelser mot næringsliv, ungdom, og mot lag og organisasjoner i Selbu. En spørreundersøkelse i regi av Fylkesmannen ble gjennomført i januar 2016. Tilbakemeldingene fra innbyggerne i Selbu var at 54 % mente Selbu skulle bestå som egen kommune, mens 40 % ønsket en kommunesammenslåing. Rådgivende folkeavstemming var planlagt gjennomført 23. mai. 2016, men ble avlyst da framforhandlet intensjonsavtale for Værnesregionen som en kommune ikke ble godkjent i Stjørdal kommunestyre.

SPØRREUNDERSØKELSE

VEDTAK

Selbu kommunestyre fattet den 27. juni 2016 følgende vedtak:

- Selbu kommune skal bestå som egen kommune med fortsatt interkommunalt samarbeid.*
- Selbu kommune vil jobbe for at samarbeidet i Værnesregionen styrkes og utvikles.*
- Kommunestyret mener at Selbu som egen kommune med et fortsatt interkommunalt samarbeid kan tilby innbyggerne gode tjenester, på en god måte ivareta de lokalpolitiske mål og være en god samfunnsutvikler.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Selbu kommune har vært aktiv i sitt arbeid med kommunereformen, og at kommunen har vurdert seg selv opp mot målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur. Utfordringene med interkommunalt samarbeid kunne vært belyst i noe større grad. Det har blitt avholdt dialog med nabokommuner, og innhentet nødvendige kunnskapsgrunnlag i flere retninger. Utredningen for alternativet i Værnesregionen forelå først i slutten av februar 2016, og kom derfor forsinket ift. den prosessplan som Fylkesmannen og KS hadde anbefalte forut for prosessene. Siden dette kunnskapsgrunnlaget forelå såpass sent, ble det begrenset tid for å få til enighet om en felles intensjonsavtale mellom alle kommuner i Værnesregionen. Fylkesmannen vurderer at Selbu kommune har gjennomført en meget god involvering av sine innbyggere på ulike måter gjennom hele prosessperioden.

SKAUN KOMMUNE

Ordfører:
Jon P. Husby
Senterpartiet

Skaun er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 224 km². 62 % av befolkninga bor i tettstedene Børsa som er kommunens administrasjonssenter, Buvika, Viggja og Eggkleiva. Kommunen inngår i både Trondheimsregionen og Orkdalsregionen.

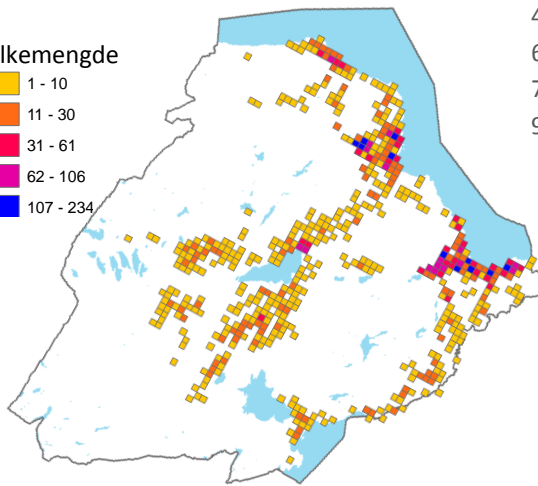

BEFOLKNING

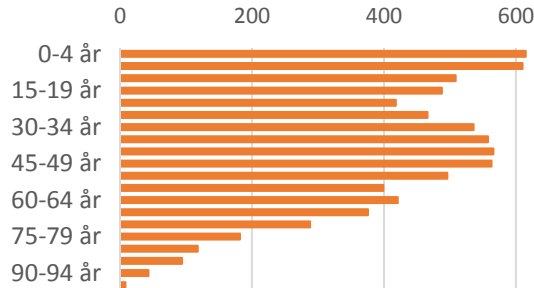
Skaun har økt med hele 39% i folketall siden 1990. Veksten antas å fortsette. Bosetningen ligger hovedsakelig langs fjorden, langs elva Vigda, og rundt innsjøen Laugen. Folketall 1. juli 2016: 7 855

Folkemengde

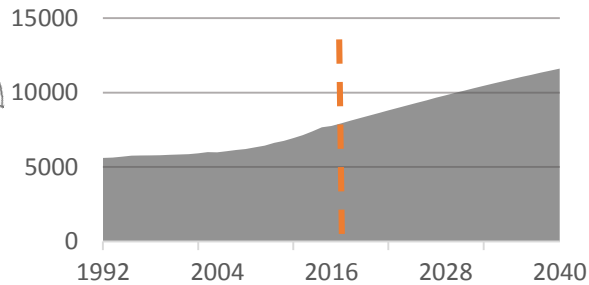
- 1 - 10
- 11 - 30
- 31 - 61
- 62 - 106
- 107 - 234

BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

BEFOLKNINGSUTVIKLING

ALDERS-PENSIJONISTER I FORHOLD TIL YRKESAKTIVE

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

Kilde: SSB

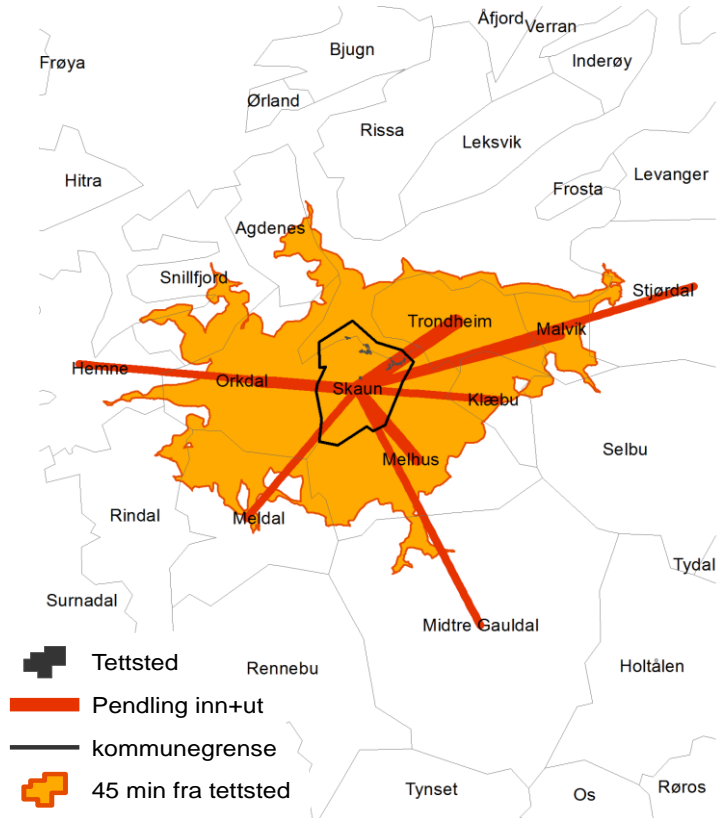
Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Trondheim, Malvik, Klæbu, Stjørdal, Selbu, Midtre-Gauldal, Melhus, Leksvik og Rissa.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 6,7 km*
Utpendling 68%
innpending 10%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Trondheim	2012
Orkdal	510
Melhus	289
Klæbu	26
Midtre Gauldal	19
Malvik	18
Stjørdal	16
Hemne	15
Meldal	15

Skaun deltar i det interkommunalt samarbeidet i Trondheimsregionen. Skaun har bilateralt samarbeid i flere retninger. Skaun deltar også i det interkommunale samarbeidet i Orkdalsregionen

- Tettsted
- Pendling inn+ut
- kommunegrense
- 45 min fra tettsted

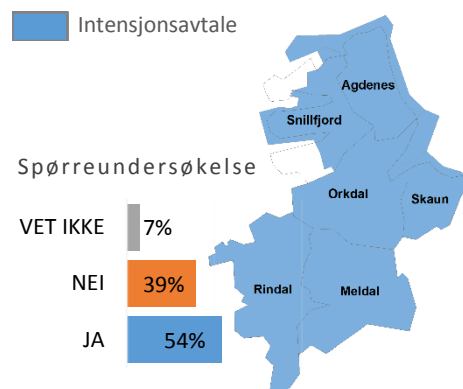
Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Skaun kommune startet arbeidet med kommunereformen i oktober 2014. Et utvidet formannskap med representasjon fra alle partier ble oppnevnt som styringsgruppe. I tillegg ble 2 representanter fra de tillitsvalgte invitert med. I kommunestyret januar 2015 ble følgende geografiske retningsvalg valgt i uprioritert rekkefølge: 1: Trondheimsalternativet (Skaun, Klæbu, Malvik, Melhus og Trondheim), 2: Orkdalsalternativet (Skaun, Agdenes, Meldal, Orkdal, og Snillfjord), 3: Melhusalternativet (Skaun, Melhus, og eventuelt Midtre Gauldal). Rådmannen fikk senere i oppdrag å utrede et 0-alternativ dvs. hva det vil innebære å bestå som egen kommune framover. I kommunestyret juni 2016 ble det fattet vedtak om å gå videre med å utrede både Orkdalsalternativet, og Melhusalternativet. Trondheimsalternativet ble satt i bero inntil videre, og et kommunestyrevedtak i desember 2015 gjorde det senere klart at kommunen ikke ønsket videre utredninger her. En rapport basert på Orkdalsalternativet ble lagt fram i november 2015, og kommunestyret vedtok deretter i januar 2016 å gå videre med forhandlinger om en mulig intensjonsavtale. Samtidig ble arbeidet med Melhusalternativet videreført. I mars 2016 ble det her lagt fram en rapport om muligheter og konsekvenser ved endret kommunestruktur for Melhus, Skaun, og Midtre Gauldal. Med basis i denne utredningen ble det innledet forhandlinger med Melhus kommune. Ordføreren fikk deretter fullmakt til å signere intensjonsavtaler, og det ble signert intensjonsavtaler med både Orkdalsalternativet, og et alternativ med sammenslåing med Melhus kommune. Kommunen valgte senere å avholde en folkeavstemming knyttet til de 2 intensjonsavtalene og et alternativ om å bestå som egen kommune. Kommunen fattet sitt sluttvedtak i kommunestyre 21. juni hvor det ble vedtatt å bestå som egen kommune. I forbindelse med dette vedtaket ble det tilføyet en protokolltilførsel (se under).

INNBYGGERINVOLVERING

Skaun kommune vedtok i januar 2015 en kommunikasjonsplan for innbyggerinvolvering. Kommunes hjemmeside samt medias gode dekning av kommunereformen har vært viktig for å øke kjennskapen til reformen blant innbyggerne. Kommunen har gjennom reformens ulike faser holdt flere folkemøter i kommunen. Det er holdt særskilte møter med ungdom og næringsliv. Kommunen gjennomførte en egen innbyggerundersøkelse i april 2015, og deltok i tillegg i Fylkesmannens fylkesundersøkelse januar 2016. Kommunen gjennomførte også en folkeavstemming den 13. juni 2016, med basis i de inngåtte intensjonsavtalene. Resultatet av folkeavstemmingen var at 45,9 % stemte ja til å bestå som egen kommune som i dag, 26,7 % stemte på Orkdalsalternativet og 27 % stemte på Melhusalternativet. Valgdeltakelse 40 % av de stemmeberettigete.

VEDTAK

Skaun kommunestyre fattet den 21. juni 2016 følgende vedtak:

1. *Skaun kommune som i dag.*
2. *Kommunestyret ser at samfunnsutviklingen skjer hurtig og at kommune-Norge er i utvikling. Samtidig ser vi behov for å lære av den prosessen vi har hatt. Kommunestyret ønsker derfor å starte et prosjekt i form av et politisk verksted for å sikre at vi fanger opp nødvendige samarbeidsformer og kommuneutvikling fremover.*
3. *Det ble vedtatt 2 protokolltilførsler fra 10 representanter som mente at resultatet etter folkeavstemmingen viser at det er et flertall for å løse de fremtidige utfordringene i kommunen sammen med våre naboer, og ikke alene.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Skaun kommune har jobbet bra med kommunereformen, og har hatt en god involvering av egne innbyggere gjennom hele reformprosessen. Det er gjennomført utredninger av kunnskapsgrunnlag ut fra de retningsvalg kommunen valgte innledningsvis. Noe av kunnskapsgrunnlaget ble ikke klart før i april 2016, slik at det ble knapp tid til politiske prosesser. Dialogen med nabokommunene har likevel vært gjennom hele prosessen, noe som har vært en svært viktig faktor under utredningsarbeidet og i forhandlingene om intensjonsavtalen. Ut fra tilbakemeldinger i den gjennomførte folkeavstemmingen i juni 2016 foreligger det et flertall for deling av kommunen. Dette er også i samsvar med tilbakemelding i innbyggerundersøkelsen januar 2016.

SNILLFJORD KOMMUNE

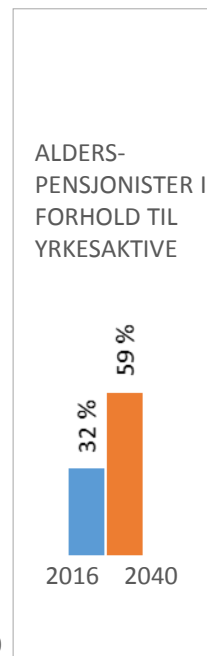
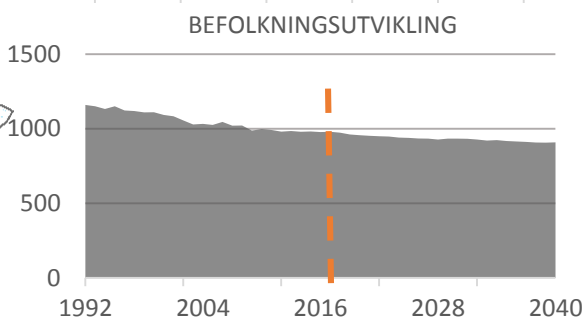
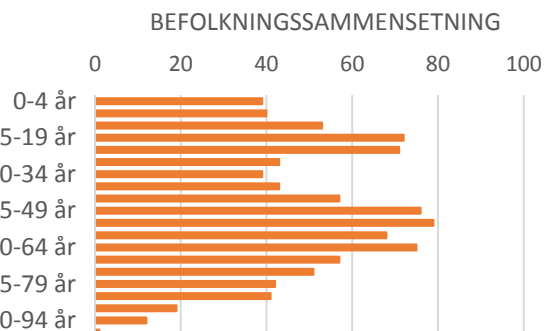
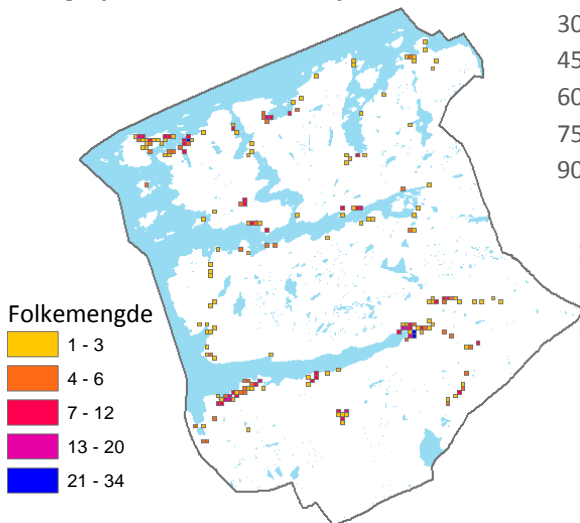
Ordfører:
John Lernes
Arbeiderpartiet

Snillfjord er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 508 km². Kommunen har ingen tettsteder og har en sterkt desentralisert struktur. Krokstadøra er definert som kommunesentrum. Kommunen inngår i Orkdalsregionen.

BEFOLKNING

Snillfjord gått ned i folketall med 16% siden 1992, og dette forventes å fortsette. Bosetningen er spredt, og hovedsakelig langs fjordene. Folketall 1 juli 2016: 966

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

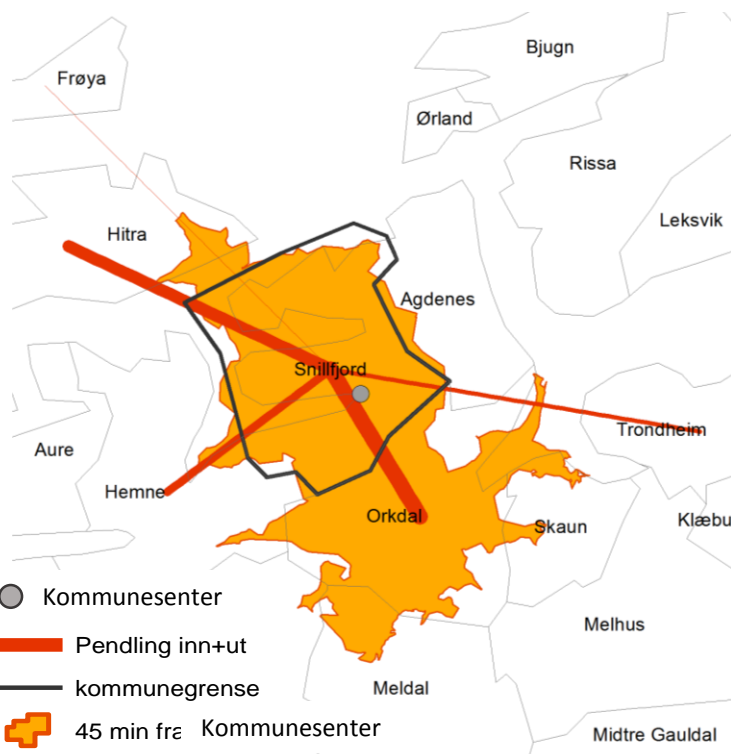
Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Agdenes, Orkdal og Meldal.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 31,5 km*
Utpendling 46%
innpending 19%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pending
Orkdal	87
Hitra	86
Hemne	74
Trondheim	35
Frøya	10

Det er ti kommuner i Orkdalsregionen: Frøya, Hitra, Hemne, Skaun, Meldal, Rennebu, Agdenes, Orkdal og Rindal. Snillfjord har mange bilaterale samarbeidsavtaler med bl.a. Orkdal og Hemne.

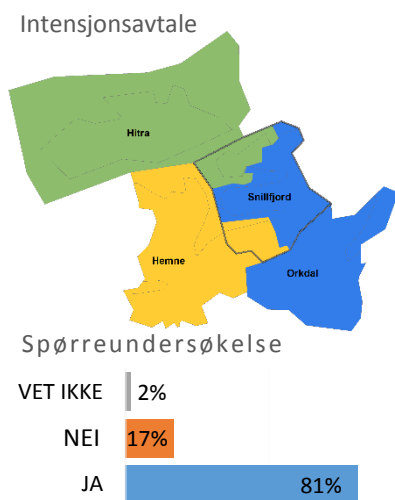
Kilde: SSB, *KMD: Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Kommunestyret i Snillfjord startet arbeidet med reformen i oktober 2014. Kommunestyret nedsatte da en styringsgruppe bestående av utvidet formannskap (i form av representant fra Krf, 1 fra arbeidstakerorganisasjonene, og 2 fra administrasjonen). Forut for oppstart av dette arbeidet forelå det et innbyggerinitiativ (fra januar 2014) hvor innbyggere fra Sundan/Hemskjel hadde fremmet krav for en grensejustering mot Hitra kommune. Fylkesmannen hadde anmodet kommunen om å ta med dette innspillet inn i arbeidet med kommunereformen. Det ble tidlig avklart at Snillfjord hadde behov for å prate med naboer i 3 retninger. Med basis i disse samtalene ble det enighet om å gjennomføre utredninger for å få på plass et kunnskapsgrunnlag for de videre prosesser. De utredninger som ble gjennomført er følgende; 1) Orkdal, Meldal, Agdenes, Rindal, Skaun, og Snillfjord, 2. Hemne, Halså, Aure og Snillfjord (Aure trakk seg senere fra denne prosessen), 3 Hitra, Frøya og Snillfjord (Frøya trakk seg senere fra denne prosessen). Det ble også gjennomført en utredning til alternativet å bestå som egen kommune(0-alternativet), samt laget et notat knyttet til deling av kommunen. På bakgrunn av dette kunnskapsgrunnlaget ble det forhandlet, og senere inngått intensjonsavtaler i alle de tre retningene. På bakgrunn av kunnskapsgrunnlag, intensjonsavtaler og innbyggerundersøkelsene fattet kommunestyret den 30. juni.2016 vedtak om en deling av kommunen i tre retninger.

INNBYGGERINVOLVERING

Snillfjord kommune har hatt en aktiv dialog med sine innbyggere gjennom hele arbeidet med kommunereformen. Informasjon om status i prosessene er blitt formidlet via kommunes hjemmeside. Det har blitt gjennomført flere arbeids og informasjonsmøter (hele 7 stk) med innbyggerne, både samlet og i de ulike grendene. Rådmannen har holdt informasjonsmøte med de ansatte. Det ble også åpnet for høringsinnspill knytte til de ulike intensjonsavtalene. Det er gjennomført 2 innbyggerundersøkelser, den ene via telefonhenvendelser og den andre gjennom et spørreskjema som innbyggerne kunne besvare elektronisk eller pr brev (hele 82 % deltok i denne undersøkelsen). I tillegg til dette deltok også kommunen i Fylkesmannens innbyggerundersøkelse i januar 2016. I denne undersøkelsen sa 81 % ja til en kommunesammenslåing/deling av kommunen, 17 % svarte nei, og 2 % vet ikke.

VEDTAK

Snillfjord kommunestyre fattet den 30. juni 2016 følgende flertallsvedtak (12 mot 5 stemmer):

Snillfjord kommune ber Fylkesmannen i sitt videre arbeid se på muligheten for en større kommune i sør-vestre del av Trøndelag. Denne kommunen må minimum inneholde Snillfjord sine nabokommuner, Orkdal, Hitra og Hemne.

- 1. Snillfjord kommunestyre ser det vanskelig å bestå som egen kommune ut fra det framtidige utfordringsbilde, og vedtar at Snillfjord kommune går inn for å slå seg sammen med andre kommuner.*
- 2. Sammenslåingen av kommunen gjøres gjennom at Snillfjord kommune deles i 3 hvor en del av Snillfjord går mot kommunene Hitra, Orkdal med evt. flere og Hemne med evt. flere.*
- 3. Deling av Snillfjord kommune følger i hovedsak dagens skolekretser. Det vil bli tatt hensyn til initiativ gjort i prosessen om kommunereform (eks. Vuttudal grunnkrets). Endelig grensesetting forutsettes avklart i en dialog med berørte aktører.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen ser at Snillfjord kommune har hatt en meget krevende prosess i forhold til sitt arbeidet med kommunereformen. Fylkesmannen berømmer kommunen for det arbeidet som er blitt gjennomført, hvor kommunen har vurdert seg selv opp mot målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur. Ut fra tydelige signaler fra kommunens egne innbyggere tidlig i prosessen, har kommunestyret kjørt de nødvendige prosesser som var ønskelig overfor de aktuelle nabokommuner. Det er blitt innhentet gode kunnskapsgrunnlag, forhandlet, og inngått intensjonsavtaler for de ulike retningsvalg. Innbyggerdialogen har vært meget god, og den siste innbyggerundersøkelsen hvor hele 82 % av innbyggerne ga gitt sine tilbakemeldinger (gjennom et spørreskjema) gir trygghet for det vedtak kommunen nå har fattet.

TRONDHEIM KOMMUNE

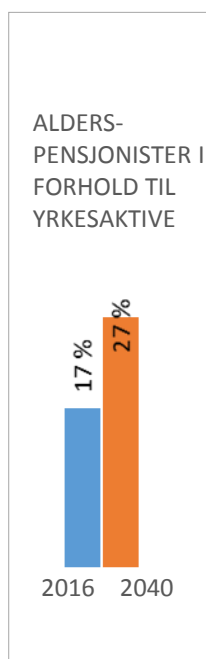
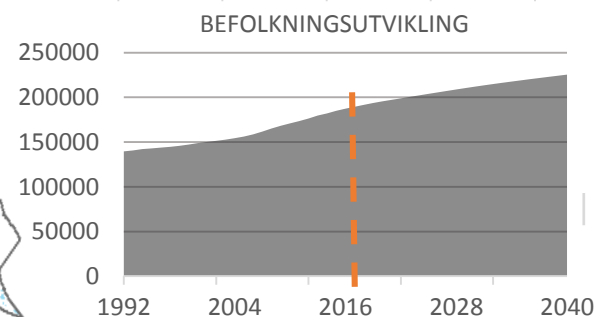
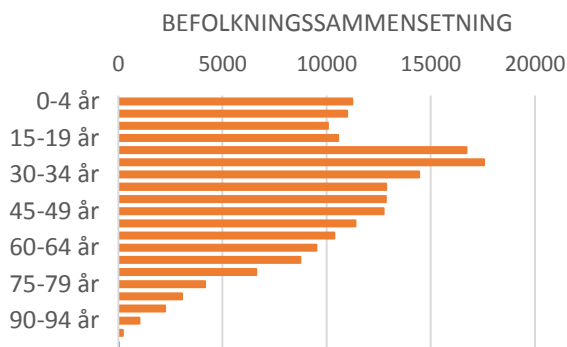
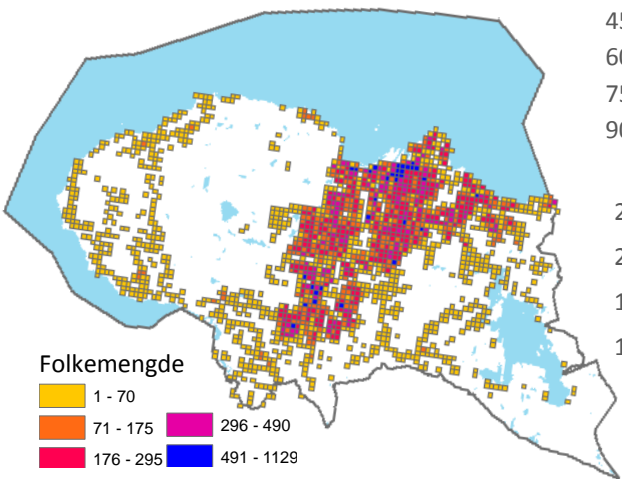
Ordfører:
Rita Ottervik
Arbeiderpartiet

Trondheim utgjør ca 60 % av befolkningen i Sør-Trøndelag, og har et areal på 341 km². 95% av befolkningen bor i tettsteder. Kommunen inngår i Trondheimsregionen.

BEFOLKNING

Trondheim kommune opplever en kraftig økning i folketall – fra 1992 en vekst på 35%. Trenden fortsetter. Trondheim er tredje største by i Norge med 187 951 innbyggere (per 1. april 2016)

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

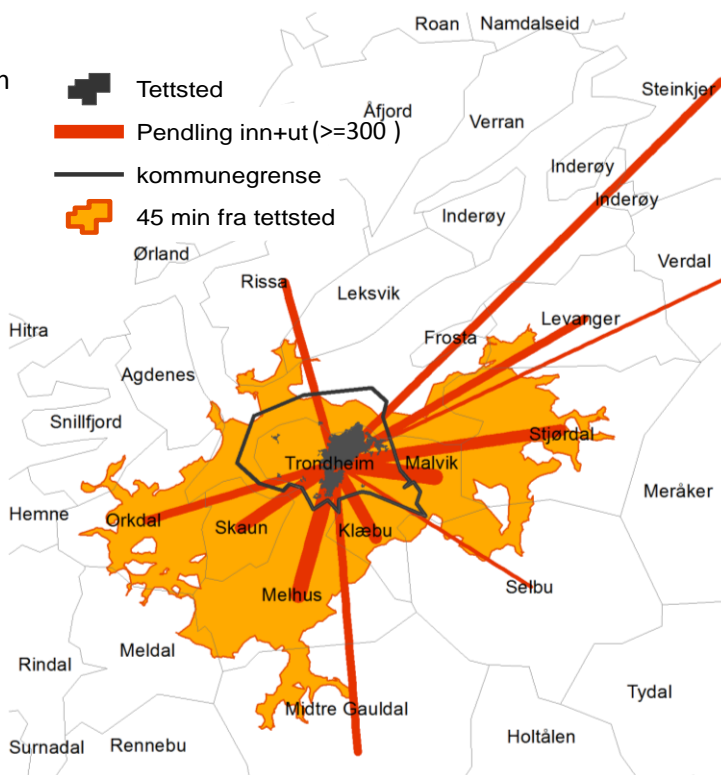
Kilde: SSB

Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Rissa, Leksvik, Orkdal, Malvik, Klæbu, Skaun, Melhus, Midtre Gauldal, og Stjørdal. Pendlingen er stor og voksende.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 1,5 km*
Utpendling 6%

Personer som pendler inn+ut (>=200)

Kommune	Pendling	Kommune	Pendling
Melhus	4873	Verdal	331
Malvik	4839	Selbu	327
Stjørdal	3508	Molde	313
Klæbu	2321	Leksvik	292
Skaun	2012	Ålesund	280
Orkdal	1295	Namsos	240
Levanger	672	Ørland	234
Midtre Gauldal	590	Kristiansund	231
Rissa	552	Oppdal	208
Steinkjer	545		

Trondheimsregionen består av Rissa, Leksvik, Malvik, Klæbu, Skaun, Melhus, Orkdal, Midtre Gauldal, og Stjørdal. Trondheim har et tett tjenestesamarbeid med de nærmeste naboene.

Kilde: SSB, *KMD: Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

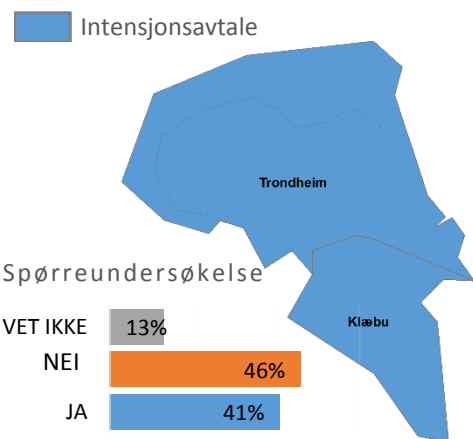
KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Formannskapet i Trondheim kommunes ga i september 2014 rådmannen mandat for arbeid med kommunereformen. Bystyret la senere i vedtak av 29. januar 2015 to mulig retningsvalg til grunn for rådmannens videre arbeid: Alternativ 1: Trondheim går sammen med Malvik, Klæbu, Melhus og Skaun kommune, og alternativ 2: Trondheim går sammen med Malvik og Klæbu. Som følge av dette ble det våren 2015 etablert et administrativt felleskap mellom Trondheim og Klæbu, Malvik og Skaun. Melhus kommune hadde på dette tidspunkt vedtatt at det ikke var aktuelt å delta i noen utredning sammen med Trondheim.

Trondheim kommune og de øvrige tre kommunene utredet mulig løsninger for kommunedemokrati, og gjorde vurderinger av styrker/ muligheter og svakheter/ trusler ved en eventuell sammenslått «stor-kommune». Arbeidsgruppen fra de 4 kommunene utarbeidet en rapport om kommunedemokrati, basert på erfaringer innhentet fra et studiebesøk i Oslo hvor de så på erfaringene med bydelspolitiske organer der. I løpet av høsten 2015 ble det gradvis avklart at flere av de kommunene som var nevnt i bystyrets vedtak ikke ønsket videre samtaler med Trondheim. Etter kommunevalget høsten 2015 tok Klæbu kommune kontakt med Trondheim for å avklare om det var et grunnlag for kommunesammenslåing. I et felles formannskapsmøte januar 2016 ble det besluttet å sette ned et forhandlingsutvalg. Forhandlingene resulterte i at forhandlingsutvalgene i de to kommunene i april 2016 underskrev en intensjonsavtale, som fikk tilslutning i begge kommunene. Kommunens intensjonsavtale med Klæbu ble enstemmig vedtatt i begge kommunene 12. april 2016.

INNBYGGERINVOLVERING

Trondheim kommune har fra reformens start benyttet sin hjemmeside til å informere om kommunens arbeid med reformen. Medias dekning av kommunereformen har også vært viktig for å øke kjennskapen til reformen blant Trondheims innbyggere. Kommunen gjennomførte i mai 2016 en innbyggerhøring (med bl.a. en høringskonferanse) hvor innbyggerne og samfunnsaktørene i Trondheim ga sine tilbakemeldinger. Rådmannens medarbeidere har for øvrig flere ganger orientert i Ungdommens bystyre og flere møter med tillitsvalgte. Trondheim kommune var også deltaker i Fylkesmannens innbyggerundersøkelse om kommunestruktur i Sør-Trøndelag i januar 2016. Resultatet her var at 46 % svarte at kommunen ikke bør slå seg sammen, mens 41 % ønsket dette. Hele 13 % svarte «vet ikke», noe som ble forklart med lavere engasjement i en by som Trondheim. Hele 74 % av de spurte var positive dersom en nabokommune tok initiativet.

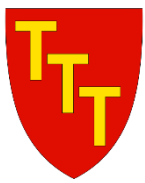
VEDTAK

Trondheim bystyre fattet den 16.6.2016 følgende enstemmig vedtak:

1. *Trondheim kommune vedtar å slå seg sammen med Klæbu. Trondheim kommune ser sammenslåingen som ønskelig fordi den nye kommunen i større grad dekker et felles bo- og arbeidsmarked og gir grunnlag for mer helhetlig samfunnsutvikling, mer samordnet areal- og transportplanlegging og mer utviklingskraft. Sammenslåing er basert på vedtatt intensjonsavtale.*
2. *Trondheim kommune åpner for å slå seg sammen med flere kommuner dersom lokalt forankrede prosesser i de aktuelle kommunene konkluderer med at dette er ønskelig.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at kommunen har jobbet aktivt og godt med å innhente et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å kunne fatte det endelige vedtak. En god del av kunnskapsgrunnlaget var allerede utredet gjennom analyser foretatt av regionrådet i Trondheimsregionen. Det ble tidlig etablert god dialog administrativt med Trondheim sine nabokommuner, og det ble jobbet godt med målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur. Ut fra målene i reformen og særlig behovet for helhetlige og samordnet samfunnsplanlegging, mener Fylkesmannen at det hadde det vært ønskelig om også Melhus kommune (som ett av sine alternativ) hadde deltatt i dialogen med Trondheim kommune. Dette ble utelukket fra Melhus side allerede tidlig i prosessen. Mer dialog tidlig i prosessen på politisk nivå overfor nabokommuner kunne ha vært en fordel for å skape fremdriften i prosessene. Å etablere dialog med innbyggerne på et slikt tema i en storby som Trondheim kan være utfordrende, men Fylkesmannen mener innbyggerdialogen er blitt avholdt på en tilfredsstillende måte.

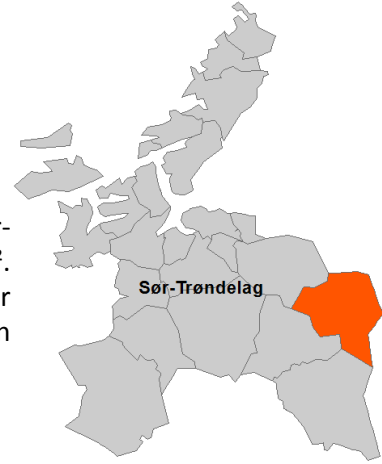

TYDAL KOMMUNE

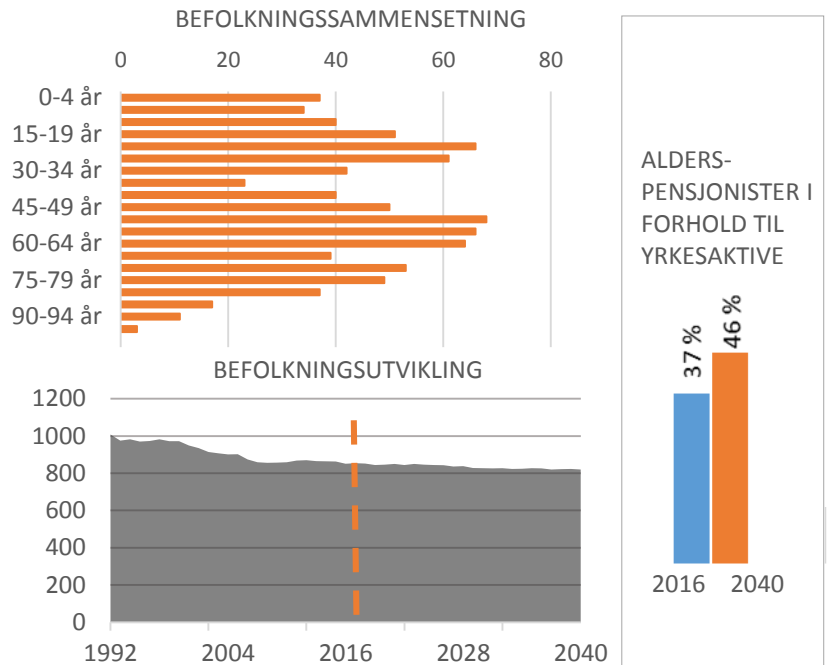
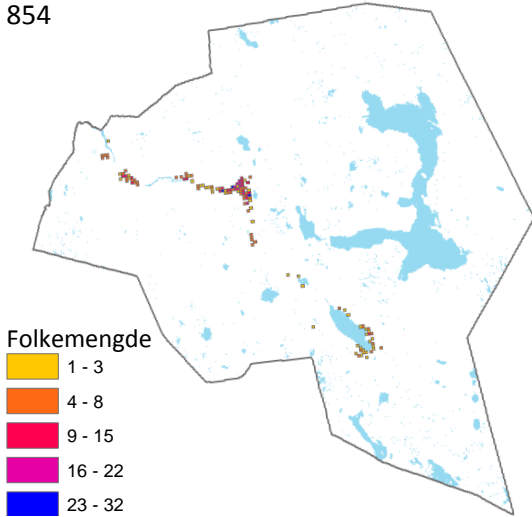
Ordfører:
Ole Bjarne Østby
Senterpartiet

Tydal er en innlandskommune i Sør-Trøndelag med en landareal på 1 329 km². Kommunen har ingen tettsteder. Ås er definert som kommunesentrum. Kommunen inngår i Værnesregionen.

BEFOLKNING

Tydal kommune har hatt en betydelig nedgang i folketall på 15% siden 1990, og nedgangen ventes å fortsette. Bosetningen ligger i hoveddalføret. Folketall 1. juli 2016: 854

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

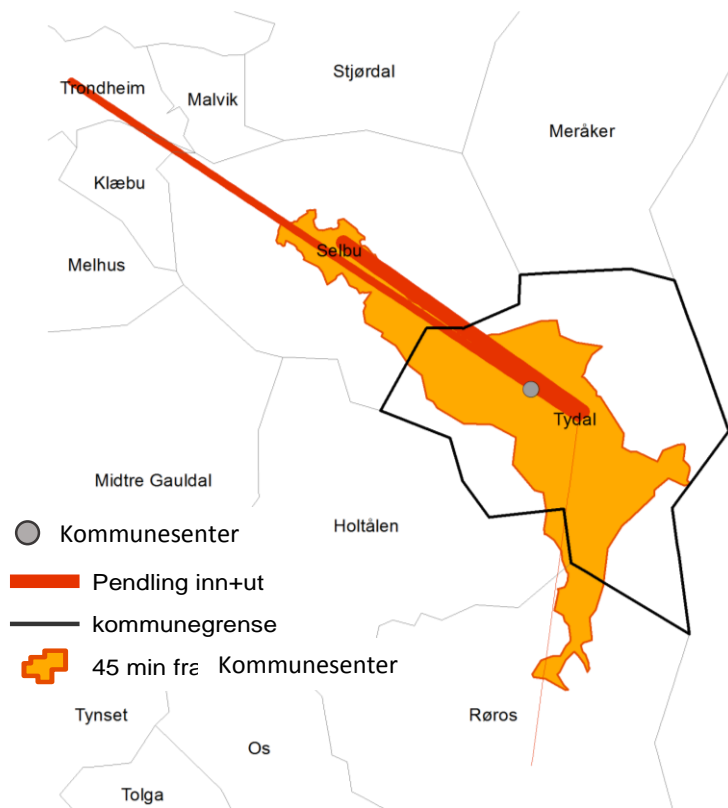
På grunn av avstand inngår ikke kommunen i et felles bo- og arbeidsmarked med andre kommuner.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 42,2 km*
Utpendling 25%
innpending 10%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Selbu	64
Trondheim	57
Røros	13

Tydal deltar i Værnesregionsamarbeidet (Frosta, Stjørdal, Meråker, Selbu og Malvik), som er et omfattende og helhetlig Interkommunalt samarbeid innenfor, administrasjon, tjenester og utviklingsarbeid.

Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

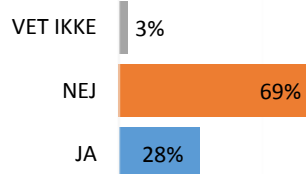
KOMMUNEREFORMPROSESSEN

I oktober 2014 startet Tydal kommune sin prosess knyttet til kommunereformen med informasjon i kommunestyre. I februar 2015 ble et utvidet formannskap med representasjon fra leder av ungdomsrådet, 2 hovedtillitsvalgte, rådmann og personalkonsulent oppnevnt som styringsgruppe for arbeidet. Kommunestyrets primære ønske var å fortsettelse som egen kommune med dagens vertskommunesamarbeid i Værnesregionen. Men kommunestyret ønsket også å utrede å Værnesregionen (dvs. Frosta, Malvik, Stjørdal, Meråker, Selbu og Tydal) som en mulig kommune i det videre arbeid. Utredningen av Værnesregionen som en kommune, ble framlagt mars 2016. Tydal og Selbu som en kommune ble også utredet ut fra en henvendelse fra Selbu kommune. Dette alternativet ble imidlertid nedstemt i Tydal kommunestyre. En egen utredning av alternativet av å bestå som egen kommune ble lagt fram januar 2016. Denne utredningen slår fast at Tydal er helt og holdent avhengig av det interkommunale samarbeidet gjennom Værnesregionen for å kunne levere de lovpålagte tjenester. Med bakgrunn i utredningen om en mulig Værnes kommune, ble det framforhandlet en intensjonsavtale mellom Tydal, Selbu, Meråker og Stjørdal kommune om en mulig sammenslåing til Værnes kommune. Intensjonsavtalen ble imidlertid bare vedtatt i de tre førstnevnte kommunene da Stjørdal kommune i stedet valgte å vedta en intensjonsavtalen sammen med Frosta kommune. I juni fattet Selbu kommunestyret vedtak om å bestå som egen kommune.

INNBYGGERINVOLVERING

Kommunen har gjennom reformens ulike faser avholdt folkemøter i ulike deler av kommunen. I tillegg er kommunens hjemmeside benyttet for å informere om kommunens arbeid med reformen. Kommunen deltok i Fylkesmannens fylkesundersøkelse januar 2016. I denne undersøkelsen svarte 69 % av innbyggerne at de ønsket å bestå som egen kommune som i dag, 28 % var positive til en sammenslåing/ deling av kommunen, og 3 % svarte vet ikke. Kommunestyret hadde fattet vedtak om gjennomføring av en folkeavstemming i mai 2016, om Tydal skulle inngå i en større kommune i Værnesregionen. Denne avstemmingen ble avlyst som følge av at Stjørdal kommune ikke fattet et vedtak som godkjente intensjonsavtale med øvrige kommuner i Værnesregionen.

SPØRREUNDERSØKELSE

VEDTAK

Tydal kommunestyre fattet den 23. juni 2016 følgende vedtak:

1. *Tydal kommune skal bestå som egen kommune med interkommunal samarbeid i Værnesregionen.*
2. *Det interkommunale samarbeidet i Værnesregionen skal styrkes og videreutviklesvåre naboer, og ikke alene.*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen vurderer at Tydal kommunen har vært aktiv i sitt arbeid med kommunereformen, og at kommunen har vurdert seg selv opp mot målene for reformen og kriteriene for god kommunestruktur. Utfordringene med interkommunalt samarbeid kunne vært belyst i noe større grad. Det har blitt avholdt dialog med nabokommuner og innhentet nødvendig kunnskapsgrunnlag i flere retninger. Utredningen for alternativet i Værnesregionen forelå først i slutten av februar 2016, og kom sent ifht. den prosessplan som Fylkesmannen og KS hadde anbefalte forut for prosessene. Siden dette kunnskapsgrunnlaget forelå såpass sent, ble det begrenset tid for å få til enighet om en felles intensjonsavtale mellom alle kommuner i Værnesregionen. Fylkesmannen vurderer at Tydal kommune har gjennomført en meget god involvering av sine innbyggere på ulike måter gjennom hele prosessperioden.

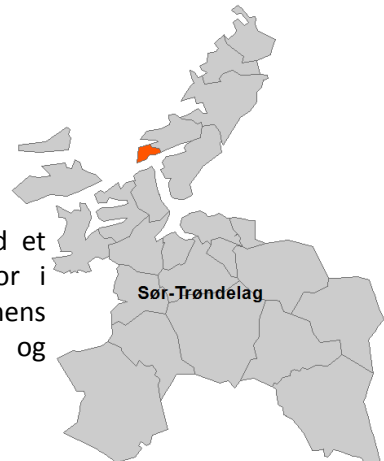

ØRLAND KOMMUNE

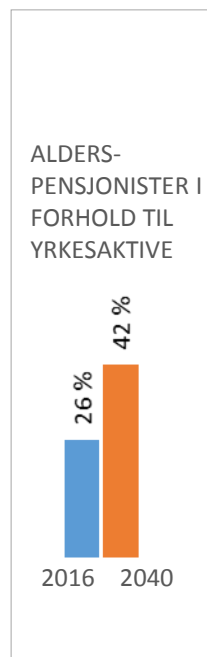
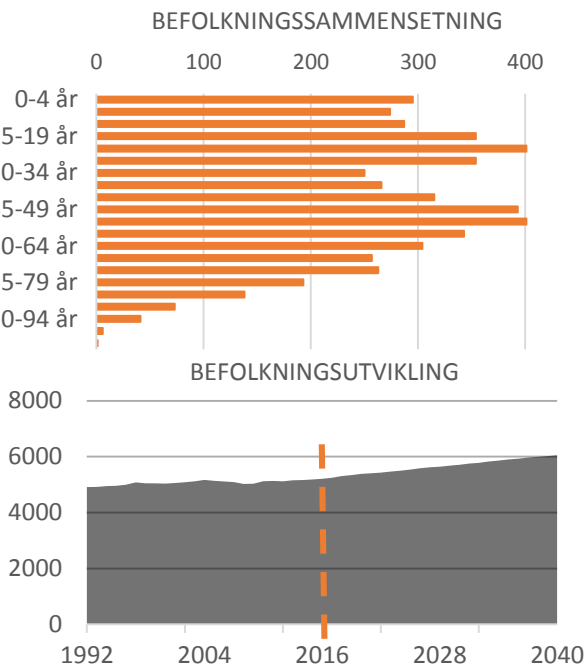
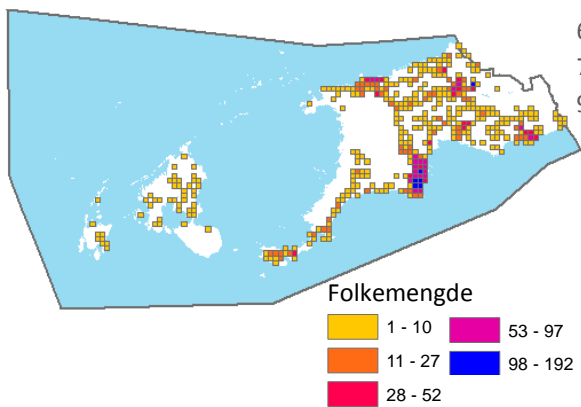
Ordfører:
Tom Myrvold
Høyre

Ørland er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 73 km². 59 % av befolkninga bor i tettstedene Brekstad som er kommunens administrasjonssenter, Uthaug, Opphaug og Ottersbo. Kommunen inngår i Fosen regionråd.

BEFOLKNING

Ørland har hatt 7 % økning i folketall siden 1990, mindre vekst enn i fylket. Det er venta vekst framover bl.a knytta til kampflybasen. Ørland har en konsentrert bosetning. Folketall 1. juli 2016: 5 254

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

Kilde: SSB

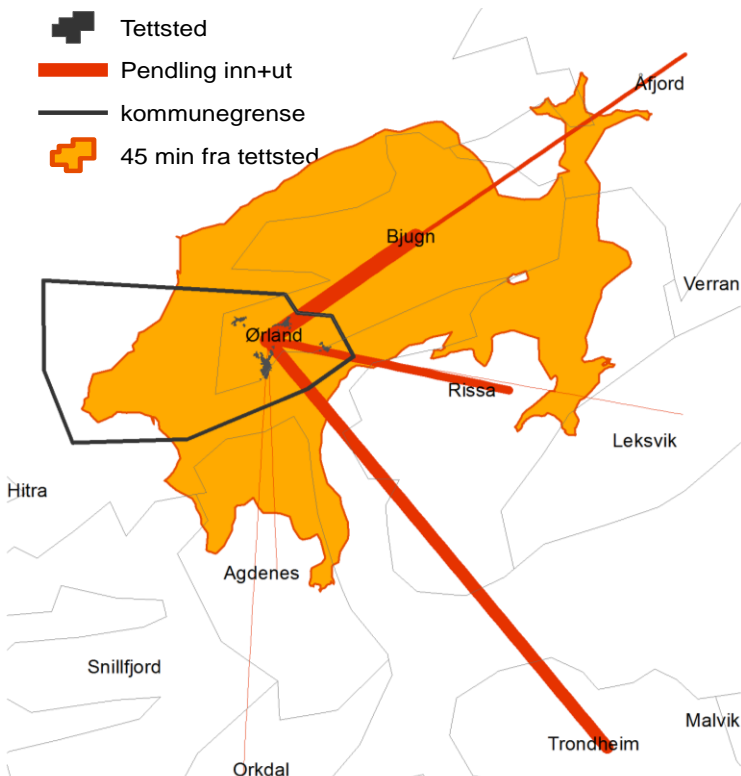
Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Bjugn, med små avstander.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 7,5 km*
Utpendling 21%
innpending 25%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Bjugn	637
Trondheim	234
Rissa	78
Åfjord	42
Agdenes	19
Orkdal	15
Leksvik	15

En god del interkommunale samarbeid gjennom Fosen regionråd (Bjugn, Rissa, Leksvik, Åfjord, Roan og Osen), men mest samarbeid bilateralt med Bjugn.

Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

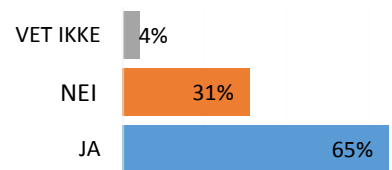
KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Arbeidet med framtidens kommunestruktur har vært et kjent tema for kommunene på Fosen forut for Stortingets vedtak om oppstart av kommunereform juni 2014. I 2011 gjennomførte Fosen regionråd en samkommune-utredning, som ble avvist av flere av kommunene. Et forsøk på å slå sammen Ørland og Bjugn kommune ble avsluttet i februar 2014, som følge av at innbyggerne i Bjugn sa nei i en rådgivende folkeavstemning. Høsten 2014 ble det gjennomført en utredning i regi av Fosen regionråd, om en felles kommune på Fosen. Utredningen ble oversendt alle medlemskommunene som grunnlag for videre arbeid med kommunereformen. I januar 2015 fattet Ørland kommunestyre et nytt vedtak hvor en sammenslåing med Bjugn var kommunens første prioritet. Andre alternativer i uprioriterte rekkefølge var; en kommune på Fosen, en kystkommune Ørland, Bjugn, Åfjord, Roan og Osen, og en sammenslåing med Hitra/Frøya. Som følge av at Leksvik og Rissa inngikk en intensjonsavtale om sammenslåing i mars 2015, ble det avholdt et møte mellom de øvrige kommunene på Fosen. Et mulig kystkommunealternativ mellom Osen, Roan, Åfjord, Bjugn og Ørland ble lansert. Men etter hvert som arbeidet med kommunereformen gikk fram, ble det klart at dette alternativet ikke ville føre fram. Ut fra dette inngikk Ørland og Bjugn deretter en intensjonsavtale i juni 2015 om å arbeid videre med en prosess med mål om sammenslåing av kommunene. Høsten 2016 ble det valgt nye kommunestyrer i de 2 kommunene, og arbeidet med kommunereformen ble videreført vinteren 2016. Det ble holdt en felles todagerssamling for de 2 kommunestyrene i mars 2016, hvor man ble enige om å gå videre med forhandlinger om en mulig sammenslåing. Forhandlingsutvalgene mellom kommunen ble i april 2016 enige om en framforhandlet avtale, og denne avtalen ble lagt fram for innbyggerne i en folkeavstemning. Resultatet i folkeavstemningen var at innbyggerne ikke ønsket en sammenslåing med Bjugn kommune basert på den framlagte intensjonsavtalen. Ørland kommunestyre vedtok derfor den 16. juni og avslutte det videre arbeidet .

INNBYGGERINVOLVERING

Ørland kommune har benyttet sin hjemmeside og Facebook for å informere sine innbyggere om kommunereformen. Kommunen har også holdt folkemøter, og utarbeid en informasjonsbrosjyre som er blitt sendt ut til alle husstander. Medias dekning av reformen har også vært viktig for å øke kjennskapen til temaet. I en innbyggerundersøkelse januar 2016 (Fylkesmannens fylkesundersøkelse) svarte 65 % at de var for en sammenslåing,/deling av kommunen mens 31 % svarte nei, og 4 % vet ikke. Kommunen valgte også å gjennomføre en folkeavstemning i mai 2016 om en sammenslåing med Bjugn . Her svarte 67 % av de som stemte at de var imot den framforhandlede intensjonsavtalen og en sammenslåing med Bjugn.

Spørreundersøkelse

VEDTAK

Ørland kommunestyre fattet den 16. juni 2016 et enstemmig vedtak:

1. *Med bakgrunn i resultatet fra den avholdte folkeavstemningen «angående avtalen om sammenslåing av kommunene Bjugn og Ørland», tar kommunestyre den tydelige tilbakemeldingen fra innbyggerne til etterretning, og avslutter det videre arbeid med sammenslåing av de to kommunene»*

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Fylkesmannen ser at kommunene Ørland og Bjugn nok en gang har prøvd å få til en sammenslåing mellom de to kommunene. Kunnskapsgrunnlag med klare anbefalinger om sammenslåing har også denne gangen ligget i bunn. Fylkesmannen vurderer at Ørland har kjørt en god prosess overfor sine nabokommuner og egne innbyggere. I innbyggerundersøkelser i januar 2016 sa 65 % av de spurte i Ørland at de ønsket en sammenslåing med Bjugn, tilsvarende sa 78 % av innbyggerne i Bjugn det samme. Det ble i april 2016 fremforhandlet en ny intensjonsavtale som senere ble godkjent i begge kommunestyrene. Resultatet av folkeavstemningen som ble gjennomført i mai ble imidlertid motsatt av resultatet ved forrige folkeavstemning i februar 2014. Denne gangen var det Ørland som sa nei til en sammenslåing, mens Bjugn sa ja med stor overvekt. Fylkesmannen ser at spørsmålet om kommunesenter har vært det store spørsmål i siste fase av reformen og i forbindelse med folkeavstemningen. Spørsmålet kan være utfordrende, men bør ikke overskygge fordelene ved helhetlige løsninger i forhold til de fremtidige utfordringer begge kommuner står overfor, særlig innen samfunnsutvikling og tjenesteproduksjon, i årene fremover.

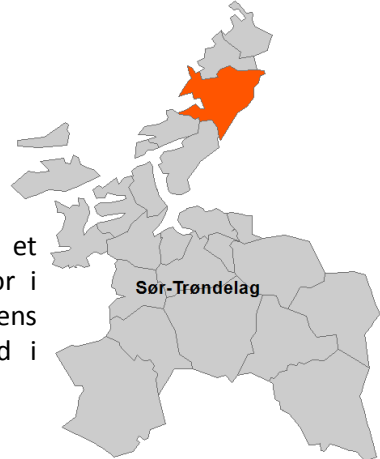

ÅFJORD KOMMUNE

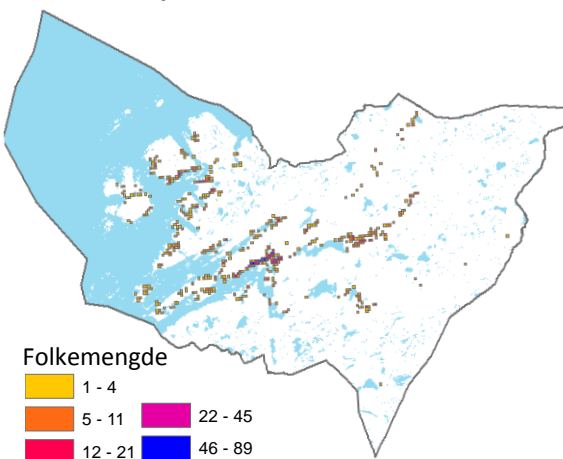
Ordfører:
Vibeke Stjern
Arbeiderpartiet

Åfjord er en kommune i Sør-Trøndelag med et areal på 955 km². 36 % av befolkninga bor i tettstedet Årnes som er kommunens administrasjonssenter. Kommunen er med i Fosen regionråd.

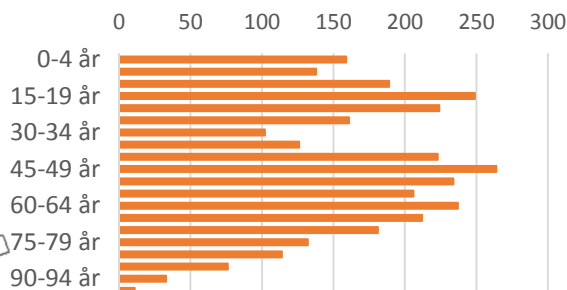
BEFOLKNING

Åfjord kommune har hatt en nedgang i folketall med 8% siden 1990. En vekst ventes framover pga blant annet vindkraftsatsing og næringsatsing knyttet til havbruk. Folketall 1. juli : 3 275

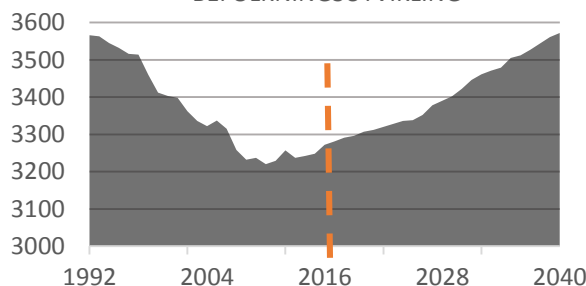

Folkemengde
1 - 4
5 - 11
12 - 21
22 - 45
46 - 89

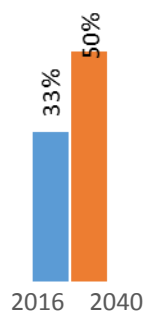
BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

BEFOLKNINGSUTVIKLING

ALDERS-PENSJONISTER I FORHOLD TIL YRKESAKTIVE

BO- OG ARBEIDSMARKED OG PENDLING

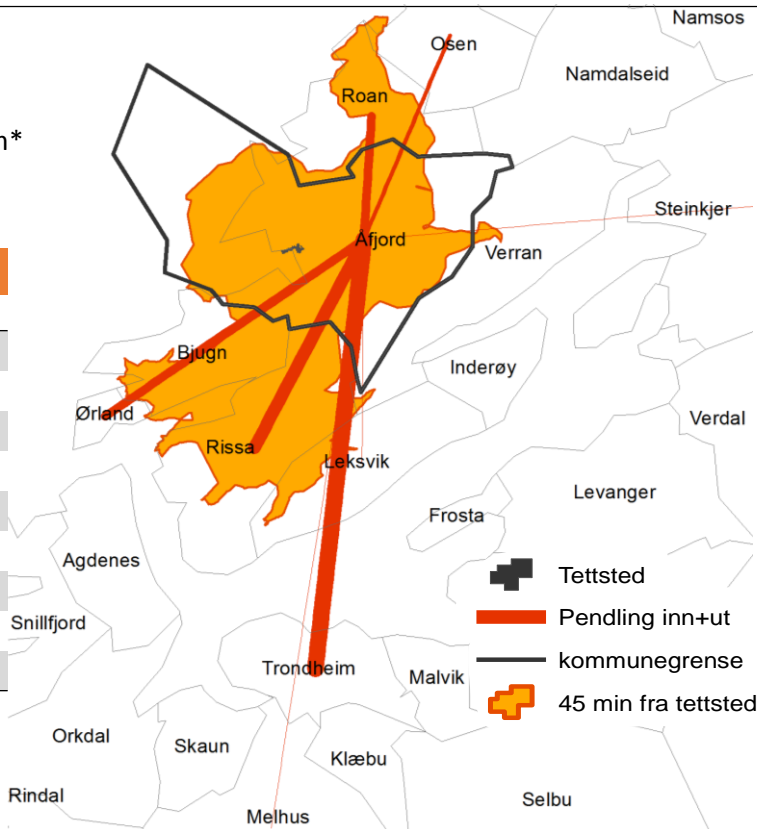
Kilde: SSB

Kommunen utgjør et felles bo- og arbeidsmarked sammen med Roan.

Gj.reiseavstand for å nå 5.000 innbyggere er 31,4 km*
Utpendling 16%
innpending 16%

Personer som pendler inn+ut

Kommune	Pendling
Trondheim	148
Rissa	75
Roan	58
Bjugn	49
Ørland	42
Osen	27
Melhus	12
Steinkjer	12
Leksvik	10

Åfjord deltar i et omfattende interkommunalt samarbeid på Fosen (Ørland, Bjugn, Rissa, Leksvik, Roan og Osen). Har flere bilaterale samarbeid med Roan.

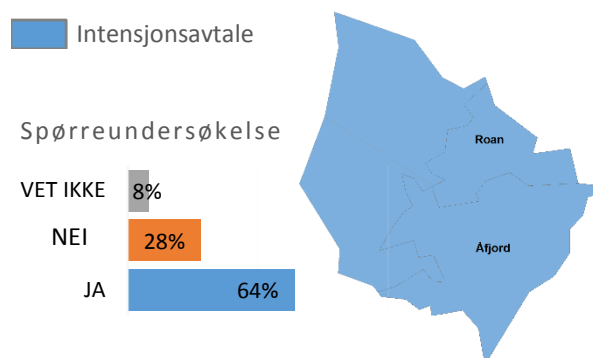
Kilde: SSB, *KMD : Forslag til nytt inntektssystem for kommunene

KOMMUNEREFORMPROSESSEN

Åfjord kommunestyret oppnevnte i oktober 2014 formannskapet, samt tillitsvalgte for de ansatte som lokal prosjektorganisasjon for kommunereformen. For å sikre best mulig politisk deltakelse og involvering, ble det senere vedtatt at også alle partier i kommunestyret skulle være representert i prosjektorganisasjonen. I januar 2015 ble det fattet et enstemmig vedtak om følgende geografisk retningsvalg, der det ble anmodet om å utrede følgende; 1) Fosen som en kommune, 2) kystalternativ med kommunene Åfjord, Osen, Roan, Bjugn og Ørland, 3) Nord-Fosen med kommunene Åfjord, Osen og Roan. Etter hvert som arbeidet med kommunereformen gikk fram, ble det klart at alternativet med ett samlet Fosen eller et kystalternativ med Åfjord, Osen, Roan, Bjugn og Ørland ikke ville føre fram. Åfjord kommune spisset derfor sitt vedtak (enstemmig) om retningsvalg i juni 2015, hvor de ønsket å gå i dialog med Roan og Osen. I møte 24.juni 2015, valgte imidlertid Osen kommune å fatte et vedtak på å fortsette som egen kommune, og Osen ønsket således ikke å utrede alternativ med de tre Nord- Fosen kommuner. Etter kommunevalget høsten 2015 tok politisk ledelse i Roan initiativ til å starte drøftinger med henblikk på sammenslåing av Åfjord og Roan. Det ble startet et arbeid med utarbeidelse av en intensjonsavtale, og i januar 2016 ble denne vedtatt i begge kommunestyrene. Senere ble det holdt folkeavstemming i Roan, og med valgdeltakelse på 65,7 % sa 64 % av de som avga stemme ja til å slå seg sammen med Åfjord. Begge kommuner fattet deretter den 16. juni 2016 vedtak om sammenslåing av kommunene. Med bakgrunn i en henvendelse fra Bjugn kommune, åpnet Åfjord i sitt vedtak også for senere å gå i dialog med Bjugn kommune om en mulig videre prosess for sammenslåing. Pr september 2016 pågår det en prosess mellom Åfjord-Bjugn. Roan kommune har inntil nå signalisert at de ikke ønsker dialog. I kommunestyremøte 22. september 2016 vedtok både Åfjord og Bjugn en intensjonsavtale. Det er søkt Fylkesmannen om en forlenget frist i forhold til endelig vedtak, noe Fylkesmannen har akseptert.

INNBYGGERINVOLVERING

Åfjord kommune har gjennom hele reformen benyttet sin hjemmeside til å for å informere om kommunens arbeid med reformen. Medias gode dekning av kommunereformen har også vært viktig for å øke kjennskapen til reformen blant innbyggerne. Det er også holdt folkemøter, og sendt ut 2 brosjyrer til alle husstander. Det er gjennomført 2 innbyggerundersøkelser. I den siste undersøkelsen januar 2016 svarte at 64 % av innbyggerne at de var positiv til en sammenslåing/deling av kommunen. 28 % svarte nei.

VEDTAK

Åfjord kommunestyre fattet den 22. september 2016 følgende flertallsvedtak:

.....Bjugn vedtar vedlagte intensjonsavtale som plattform for etablering av én ny kommunen med utgangspunkt i Bjugn, Åfjord og Roan kommuner. Intensjonsavtalen legges til grunn for videre dialog og utredning, med henblikk på at kommunestyret før jul 2016 kan ta endelig stilling til om Åfjord vil søke sammenslåing med Bjugn kommune eller ikke. Kommunestyret ber om at administrasjonsutvalget tar initiativ til et samarbeid med Roan og Bjugn kommuner for videre utredning, informasjon og innbyggermedvirkning, for å skaffe tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å kunne vurdere en eventuell sammenslåing av disse tre kommunene. Åfjord kommunestyre vil understreke at en forutsetning for videre utredning med henblikk på eventuell sammenslåing av 3 kommuner er at det ikke involveres flere kommuner inn i prosessen.

FYLKESMANNENS VURDERING AV PROSESS

Vurderingene er foreløpige, i og med at Åfjord fortsatt er i en prosess med Bjugn (og ønsker deltakelse også fra Roan). Fylkesmannen vurderer at Åfjord kommune har jobbet godt med kommunereformen, og har vært imøtekomende og åpen overfor sine nabokommuner. Kommunen har fulgt den anbefalte fremdriftsplanen for arbeidet i fylket som KS og Fylkesmannen hadde skissert. Kommunen jobbet meget bra i forbindelse med innbyggerdialogen, særlig etter inngåelse av intensjonsavtalen og forut for kommunestyrets vedtak juni 2016. Kommunen er nå inne i en prosess med Bjugn kommune om en mulig sammenslåing, hvor det også er ønske om å ha med Roan kommune. Fylkesmannen har gitt kommunene utvidet frist til å fatte vedtak, og prosesser vil pågå her fremover.

Kommuner	Nullutredning	Alternativ med sammenslåing/deling	Intensjonsavtaler	Innbyggjerhøring 2016		Endelig vedtak i kommunene
				Spørreundersøkelser/ Folkeavstemning	Resultat	
Agednes	12.12.2015 - Rapport Telemarkforskning. Kan Agednes bestå som egen kommune?	26.11.2015: Fellesutredning Skaun, Orkdal, Agednes, Snillfjord, Meldal, Rindal	01.04.2016: Intensjonsavtale Agednes, Orkdal, Snillfjord, Meldal og Rindal	Undersøkelse av januar 2016 Undersøkelse av mai 2016	Ja, til "Orkladalen" kommune	29.06.2016
Blun		Desember 2014 - rapport fra Fosen regionråd: Mulighet for kommunesammenslåinger på Fosen	April 2016 - avtale om sammenslåing Ørland og Blun Politisk plattform for etablering av ny kommune.	Undersøkelse av januar 2016 Folkeavstemning 30.05.2016	Ja, men får ikke med seg naboer Ørland som sa nei. Ønsker nå en videre dialog med kommunene Åfjord og Roan	28.06.2016 22.09.2016
Frøya	22.02.2016 - Fordeler og ulemper ved å bestå som egen kommune - Rapport fra Telemarkforskning	10.11.15: Kommunestrukturutredning Snillfjord, Hitra og Frøya - Rapport fra Telemarkforskning		Undersøkelse av juni 2015 Undersøkelse av januar 2016	Nei, ønsker å fortsette alene	28.04.2016
Hemne	03.03.2016 - Vurdering av videreføring av dagens kommune (egen utredning)	01.11.2015 - Vurdering av kommunestruktur på Nordmøre - rapport Telemarkforskning	25.02.2016 - Intensjonsavtale Halså, Aure, Hemne og Snillfjord 30.05.2016. Intensjonsavtale Snillfjord, Hemne og Halså	Undersøkelse av februar 2015 Undersøkelse av januar 2016 Folkeavstemning 25.04.2016	Ja, til Halså og hele eller deler av Snillfjord kommune	21.06.2016
Hitra	01.11.2015 - Kan Hitra bestå som egen kommune? - Rapport fra Telemarkforskning	10.11.15: Kommunestrukturutredning Snillfjord, Hitra og Frøya - Rapport fra Telemarkforskning 01.11.2015 - Vurdering av kommunestruktur på Nordmøre - rapport Telemarkforskning	Intensjonsavtale med Snillfjord	Undersøkelse av januar 2016	Ja, til sammenslåing med deler av Snillfjord kommune	22.06.2016
Holtålen	01.04.2016 - Utredning Holtålen Os og Røros Samarbeidsavtale mellom Holtålen, Os og Røros	01.04.2016 - Utredning Holtålen Os og Røros	Intensjonsavtale mellom Røros, Os og Holtålen	Undersøkelse av januar 2016 Folkeavstemning 06.06.2016 Undersøkelse av juni 2016	Nei, ønsker å fortsette alene	21.06.2016
Klæbu	08.12.2015 - Klæbu fortsatt som egen kommune? (egen utredning)		04.04.2016 - Intensjonsavtale Klæbu og Trondheim	Undersøkelse november 2014 Undersøkelse av januar 2016 april 2016 - spørreundersøkelse Folkeavstemning 09.05.2016	Ja, til Trondheim kommune. Er åpen for flere kommuner dersom Stortinget vedtar dette.	16.06.2016
Malvik	April 2015 - Samlet evaluering av tjenester, myndighetsutøver og samfunnsutvikler 2015 Evaluering av demokratisk arena	Ingen utredningsrapport men det foreligger et saksfremlegg i kommunestyre fra okt. 2015 Ingen utredningsrapport men det foreligger et nytt saksfremlegg i kommunestyre 29.02.2016		Undersøkelse april 2015 Undersøkelse av januar 2016	Nei, ønsker å fortsette alene	29.02.2016
Meldal	10.12.2015 - Kan Meldal bestå som egen kommune? Rapport fra Telemarkforskning	26.11.2015: Fellesutredning Skaun, Orkdal, Agednes, Snillfjord, Meldal, Rindal	01.04.2016: Intensjonsavtale Agednes, Orkdal, Snillfjord, Meldal og Rindal	Undersøkelse av januar 2016 Undersøkelse av mai 2016	Ja til de kommuner som vil inngå i Orkladalen kommune	30.06.2016
Melhus	01.04.2016: Muligheter og konsekvenser ved endret kommunestruktur - Rapport fra Agenda Kaupang	01.04.2016: Muligheter og konsekvenser ved endret kommunestruktur - Rapport fra Agenda Kaupang	04.05.2016: Avtale om mulig sammenslutning av Melhus kommune og Skaun kommune	Undersøkelse av januar 2016 Folkeavstemning 13.06.2016	Nei, ønsker å fortsette alene	21.06.2016
Midtre Gauldal	13.11.2015 - Utredning MG som egen kommune 01.04.2016: Muligheter og konsekvenser ved endret kommunestruktur - Rapport fra Agenda Kaupang	01.04.2016: Muligheter og konsekvenser ved endret kommunestruktur - Rapport fra Agenda Kaupang Felles delutredning Rennebu og Midtre Gauldal 26.01.2016		Undersøkelse av januar 2016	Har ønsket dialog med Melhus og Skaun kommune, men de to kommunene ønsker å fortsette alene hver for seg.	25.04.2016
Oppdal	Rapporter	Rapporter	04.05.2016. Intensjonsavtale om sammenslåing av kommunene Rennebu og Oppdal	Undersøkelse juli 2015 Undersøkelse av januar 2016	Ja, og er i dialog med Rennebu. Kommunene har fått forlenget frist.	22.06.2016

Orkdal		26.11.2015: Fellesutredning Skaun, Orkdal, Agdenes, Snillfjord, Meldal, Rindal	01.04.2016: Intensjonsavtale Agdenes, Orkdal, Snillfjord, Meldal og Rindal	Undersøkelse av januar 2016 Undersøkelse av mai 2016	Ja, til kommuner som vil inngå i "Orkladalen" kommune	22.06.2016
Os	Ingen utredningsrapport, men det foreligger et saksfremlegg i kommunestyre av 24.06.15	Desember 2014 - rapport fra Fosen regionråd: Mulighet for sammenslåing på Fosen		Undersøkelse av januar 2016	Nei, ønsker å fortsette alene	15.06.2016
Rennebu	25.01.2016 - Rennebu mot 2040	Felles delutredning Rennebu og Midtre Gauldal 26.01.2016 03.02.2016 - Kommunereformen og Orkdalsregionen	04.05.2016: Intensjonsavtale om sammenslåing av kommunene Rennebu og Oppdal	Undersøkelse av januar 2016 Folkeavstemning 12.09.2016	Er i dialog med Oppdal. Kommunene har fått forlenget frist.	23.06.2016 22.09.2016
Rissa		18.09.154 - Utredning intensjonsavtale Rissa og Leksvik Desember 2014 - rapport fra Fosen regionråd: Mulighet for sammenslåing på Fosen	12.03.2015 - Intensjonsavtale Rissa - Leksvik	Undersøkelse mai 2015 Folkeavstemning 17.09.2015	Vedtatt sammenslått fra 1.1. 2018 - Kongen i Statsråd 16. juni	Sendte søknad om sammenslåing desember 2015 Vedtak Kongen i Statsråd 17.06.2016
Roan	Utredning av Roan kommune mot 2040	Desember 2014 - rapport fra Fosen regionråd: Mulighet for sammenslåing på Fosen	14.12.2015 - Intensjonsavtale Roan og Åfjord	Undersøkelse av januar 2016 Folkeavstemning 30.05.2016	Ja	16.06.2016
Røros	01.04.2016 - Utredning Holtålen Os og Røros Samarbeidsavtale mellom Holtålen, Os og Røros	01.04.2016 - Utredning Holtålen Os og Røros	Intensjonsavtale mellom Røros, Os og Holtålen	Undersøkelse av januar 2016 Undersøkelse av juni 2016	Ja, men får ikke med seg nabokommunene Os og Holtålen	16.06.2016
Selbu	10.03.16 Selbu kommune - null alternativet	24.02.16 - Utredning Værnes kommune	Intensjonsavtale Værnes kommune	Undersøkelse av januar 2016	Nei, ønsker å fortsette alene	27.06.2016
Skaun	01.04.2016: Muligheter og konsekvenser ved endret kommunestruktur - Rapport fra Agenda Kaupang	26.11.2015: Fellesutredning Skaun, Orkdal, Agdenes, Snillfjord, Meldal, Rindal 01.04.2016: Muligheter og konsekvenser ved endret kommunestruktur - Rapport fra Agenda Kaupang	04.05.2016: Avtale om mulig sammenslutning av Melhus kommune og Skaun kommune Kommer trolig - utkast foreligger	Undersøkelse april 2015 Undersøkelse av januar 2016 Folkeavstemning 13.06.2016	Nei, ønsker å fortsette alene	21.06.2016
Snillfjord	10.04.16 - Utredning null alternativet (bestå som i dag)	26.11.2015: Fellesutredning Skaun, Orkdal, Agdenes, Snillfjord, Meldal, Rindal (Egen rapport) 10.11.15: Kommunestrukturutredning Snillfjord, Hitra og Frøya - Rapport fra Telemarkforskning Jan 2016 - Tall og fakta ved deling av kommunen	01.04.2016: Intensjonsavtale Agdenes, Orkdal, Snillfjord, Meldal og Rindal 30.03.2016 - Intensjonsavtale Hitra og Snillfjord 25.02.2016 - Intensjonsavtale Halså, Auré, Hemne og Snillfjord 30.05.2016: Intensjonsavtale Snillfjord, Hemne og Halså	Undersøkelse mai 2015 Undersøkelse av januar 2016 Undersøkelse av juni 2016	Kommunestyre har besluttet å dele kommunen i tre (Mot Hitra, mot Snillfjord/Halså, og mot «Orkladalen kommune»)	30.06.2016
Trondheim			04.04.2016 - Intensjonsavtale Klæbu og Trondheim	Undersøkelse av januar 2016	Ja til Klæbu kommune. Er åpen for flere kommuner dersom lokale forankrede prosesser konkluderer med det.	16.06.2016
Tydal	22.01.2016 Tydal som egen kommune - (Egen utredning).	Mars 2016 - Utredning sammenslåing mellom Selbu og Tydal 24.02.16 - Utredning Værnes kommune	Intensjonsavtale - pr 200416 om mulig sammenslåing..	Undersøkelse av januar 2016	Nei, ønsker å fortsette alene	23.06.2016
Ørland		Desember 2014 - rapport fra Fosen regionråd: Mulighet for sammenslåing på Fosen	April 2016 - avtale om sammenslåing Ørland og Bjugn	Undersøkelse av januar 2016 Folkeavstemning 30.05.2016	Nei, ønsker å fortsette alene	16.06.2016
Åfjord		Desember 2014 - rapport fra Fosen regionråd: Mulighet for sammenslåing på Fosen	14.12.2015 - Intensjonsavtale Roan og Åfjord Politisk plattform for etablering av ny kommune	Undersøkelse av januar 2016	Ja, til Roan kommune. Ønsker også dialog med Bjugn på bakgrunn av henvendelse fra dem.	16.06.2016 22.09.2016

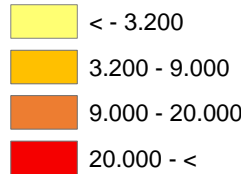

Bakgrunnsstatistikk

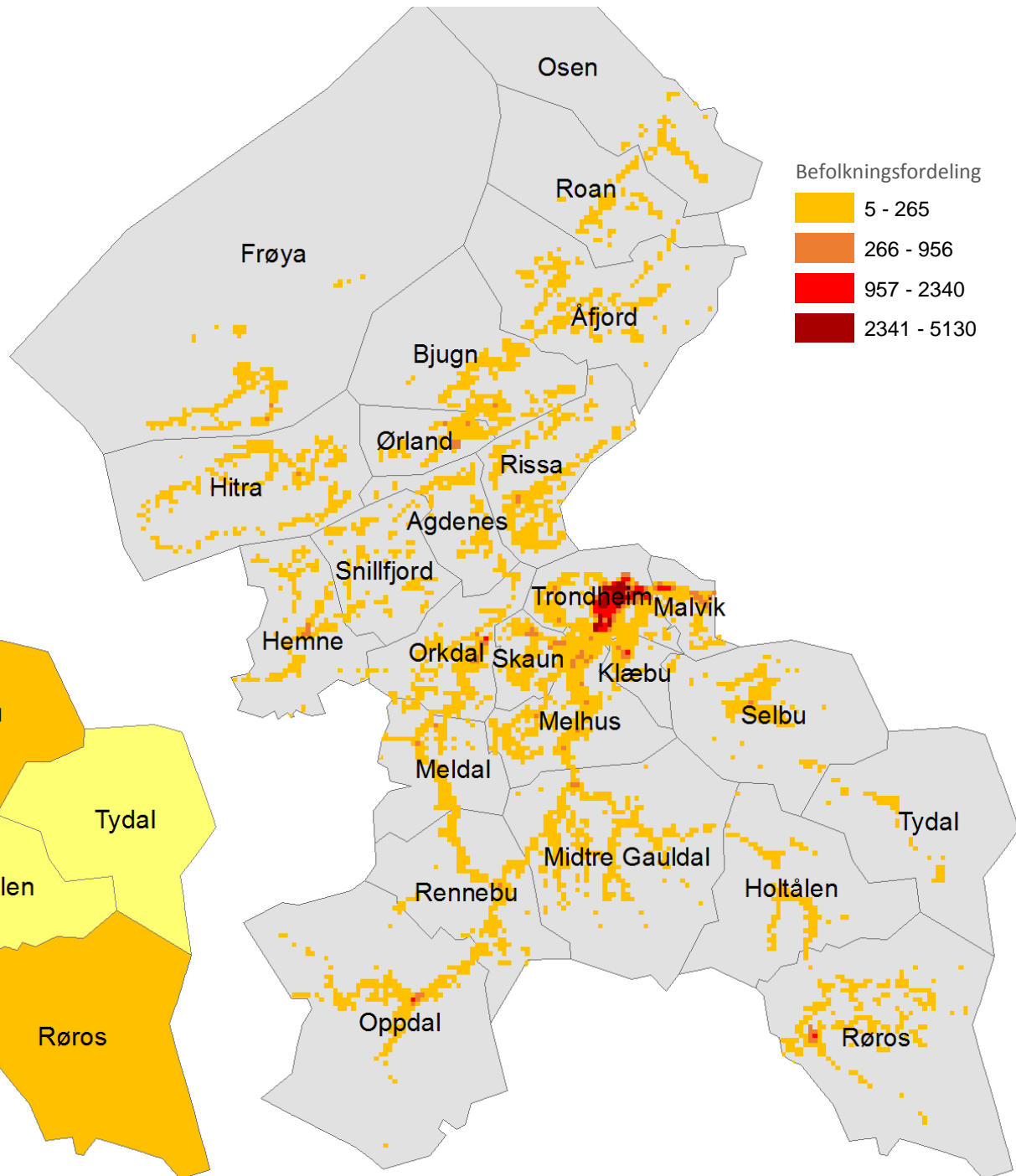
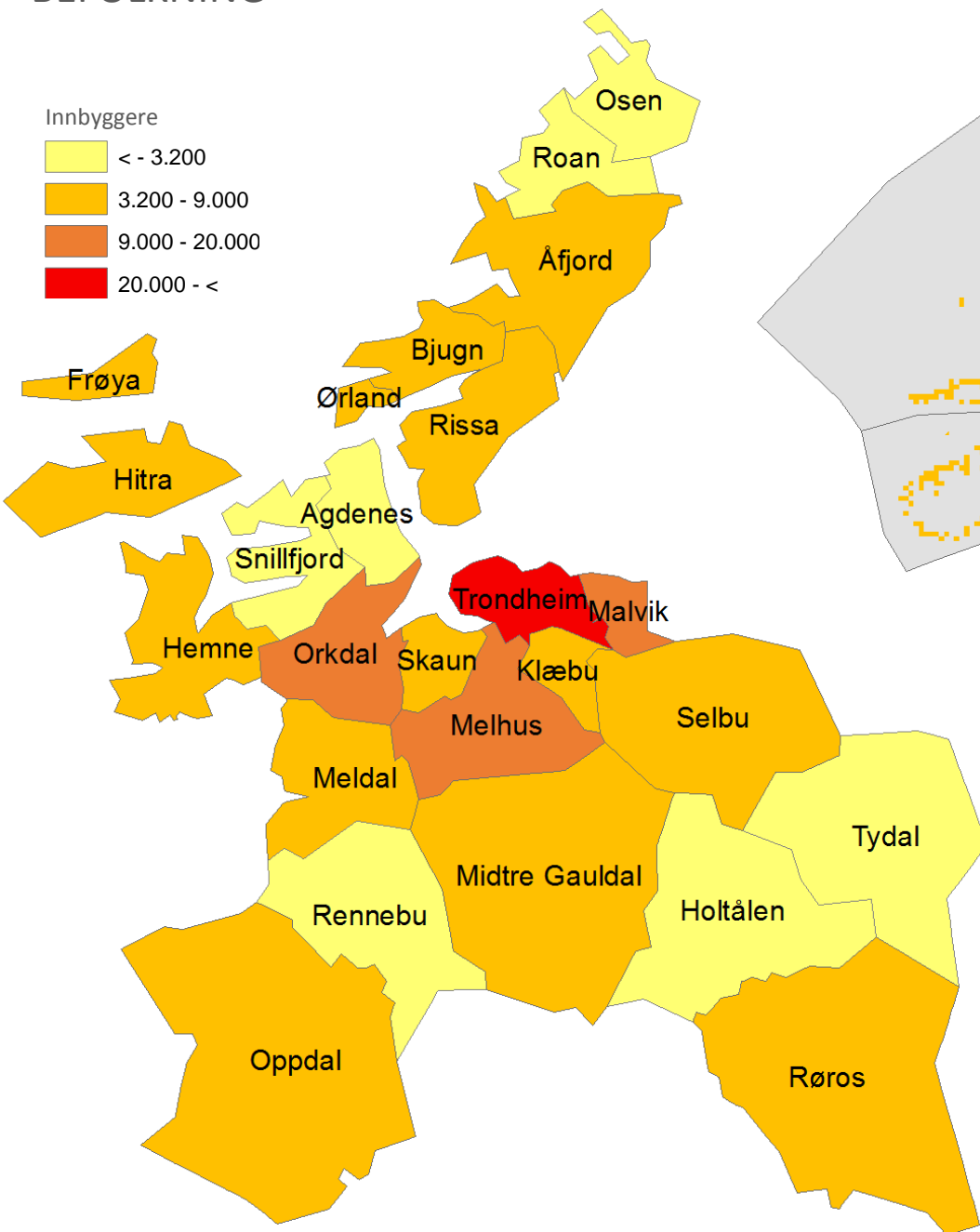
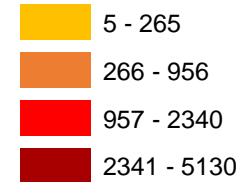
Vedlegg til tilrådning kommunestruktur
i Sør-Trøndelag
30.09.2016

BEFOLKNING

Innbyggere

Befolkningsfordeling

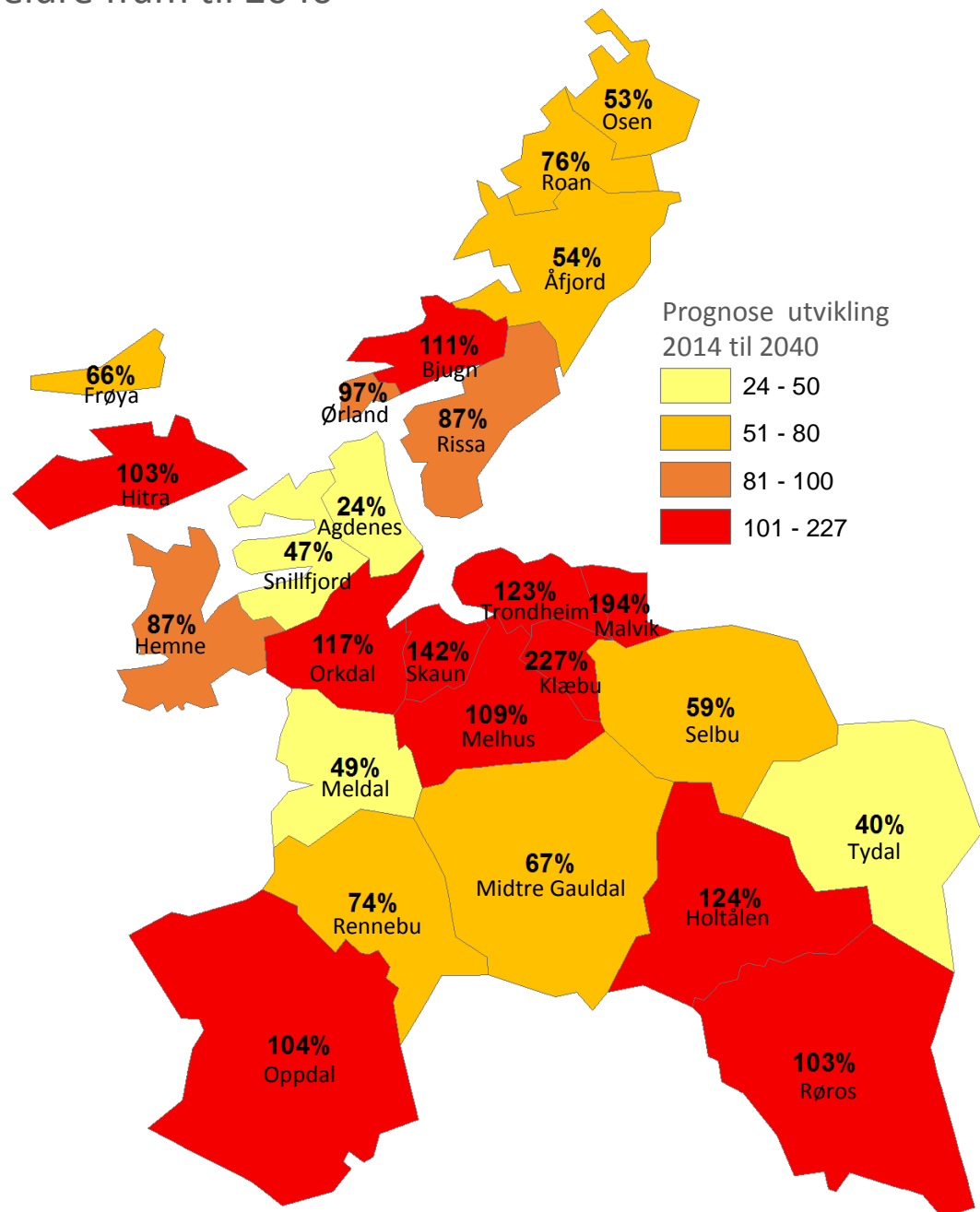

Dagens bo- og arbeidsmarked

Utvikling eldre fram til 2040

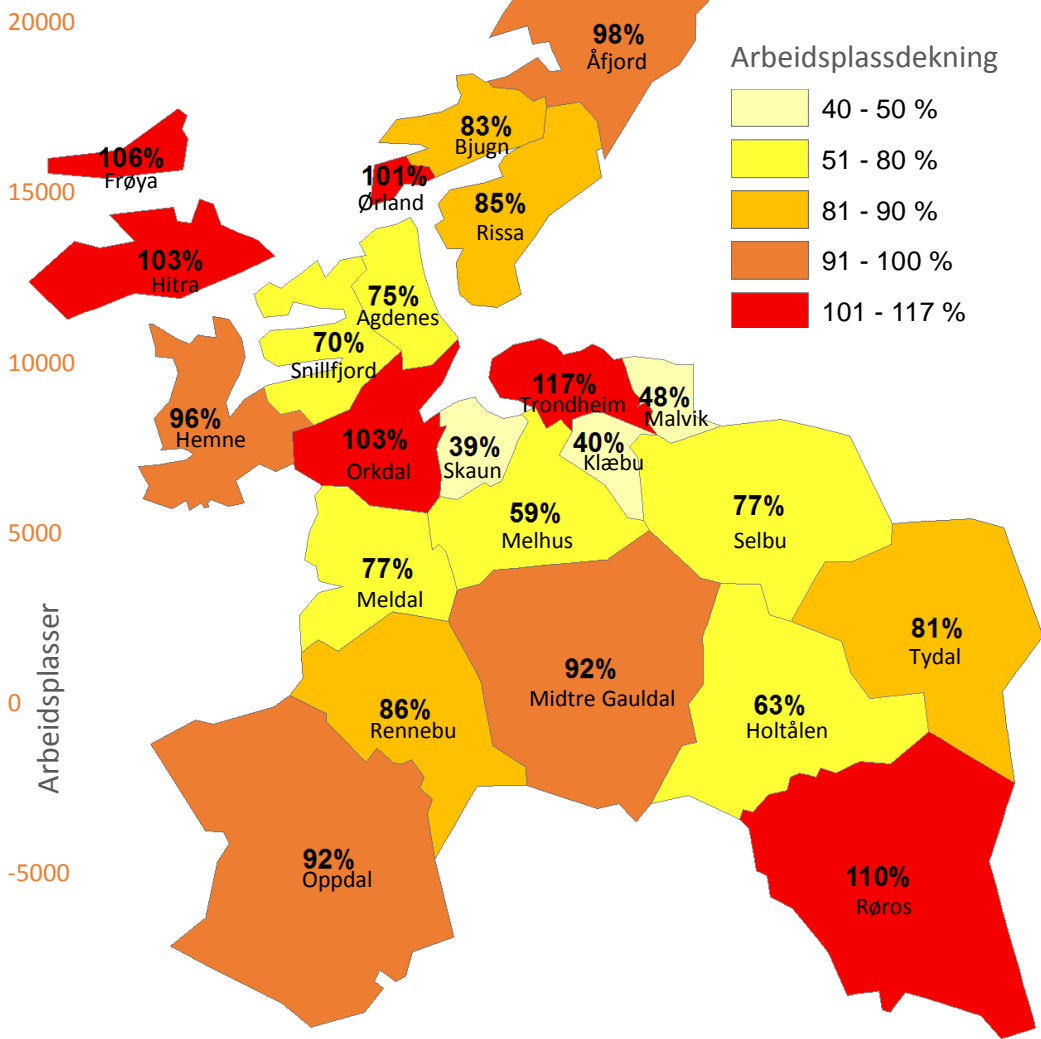
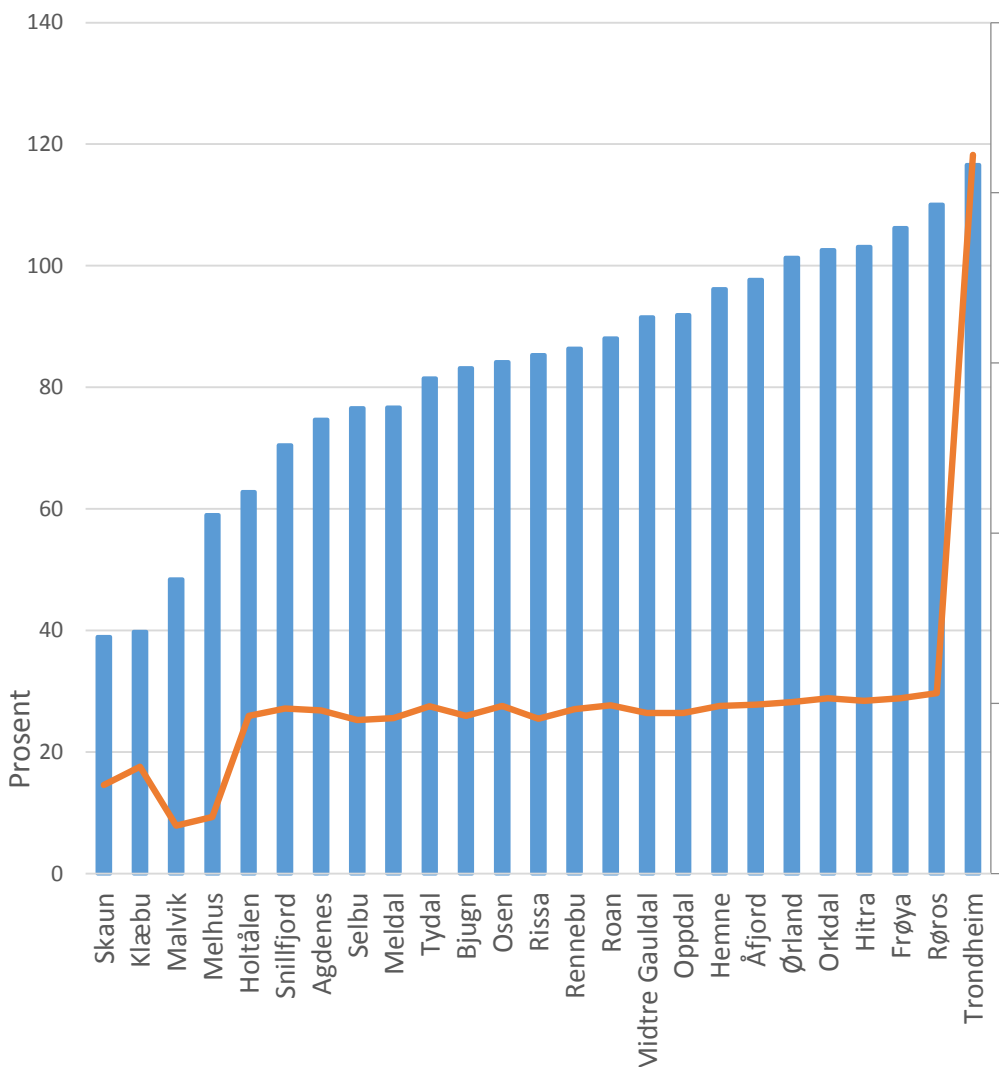
	2016	2020	2040	2016-2040
Kommune	Personer 80 år og eldre	Personer 80 år og eldre	Personer 80 år og eldre	Prognose utvikling 2014 til 2040
Klæbu	137	168	448	227 %
Malvik	379	453	1113	194 %
Skaun	264	273	639	142 %
Holtålen	107	135	240	124 %
Trondheim	6552	6718	14635	123 %
Orkdal	558	567	1213	117 %
Bjugn	247	272	521	111 %
Melhus	650	678	1360	109 %
Oppdal	361	376	735	104 %
Hitra	228	246	462	103 %
Røros	344	339	697	103 %
Ørland	259	291	510	97 %
Rissa	355	369	664	87 %
Hemne	235	243	439	87 %
Roan	66	60	116	76 %
Rennebu	177	169	308	74 %
Midtre Gauldal	337	346	563	67 %
Frøya	256	246	425	66 %
Selbu	263	273	419	59 %
Åfjord	235	237	361	54 %
Osen	80	73	122	53 %
Meldal	281	253	418	49 %
Snillfjord	73	71	107	47 %
Tydal	68	76	95	40 %
Agdenes	152	138	188	24 %

ARBEIDSPASSDEKNING

Arbeidsplassdekning er tallet på arbeidsplasser (sysselsatte etter arbeidssted) i prosent av tallet på arbeidstakere (sysselsatte etter bosted). Arbeidsplassdekning på mer en 100 prosent betyr at tallet på arbeidstakere som arbeider i kommunen er større enn tallet på arbeidstakere som er busette i kommunen (inklusive de som arbeider i egen kommune eller andre plasser). Det er seks kommuner i Sør-Trøndelag som har over 100 prosent dekning; Trondheim, Røros, Frøya, Hitra, Orkdal og Ørland. Den laveste arbeidsplassdekninga finn vi i Skaun, Klæbu, og Malvik. Sør-Trøndelag har 2128 flere arbeidsplasser enn arbeidstakere.

Arbeidsplassdekning

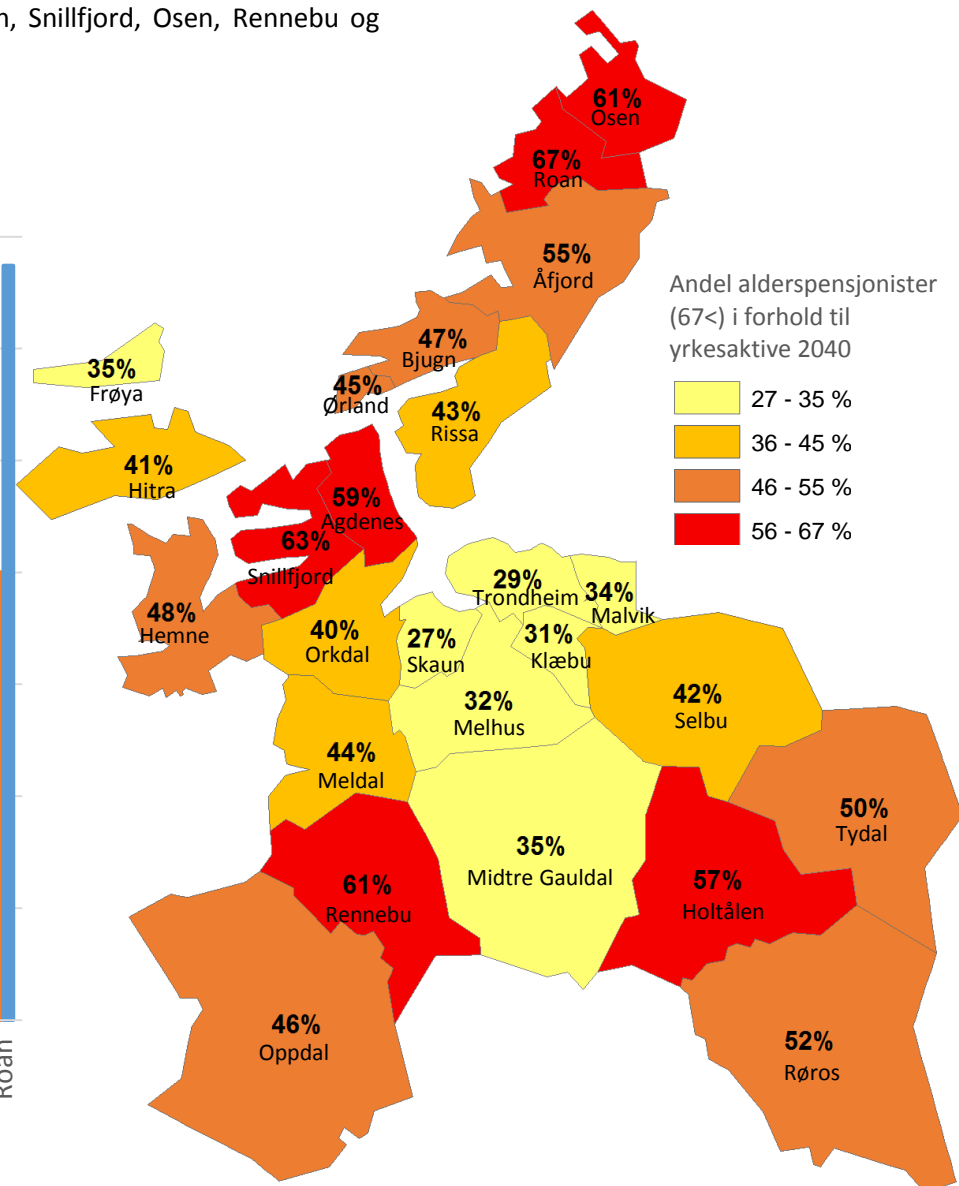
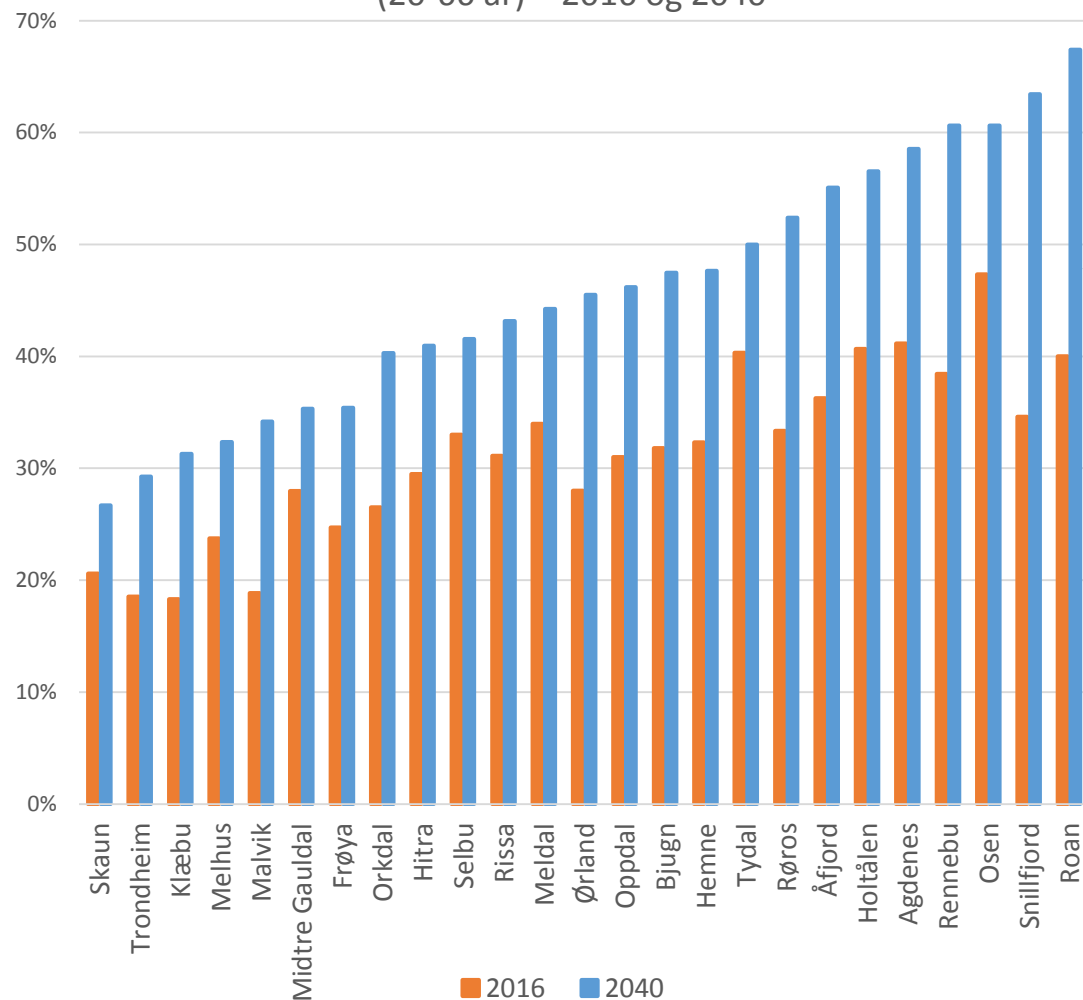

Kilde: SSB

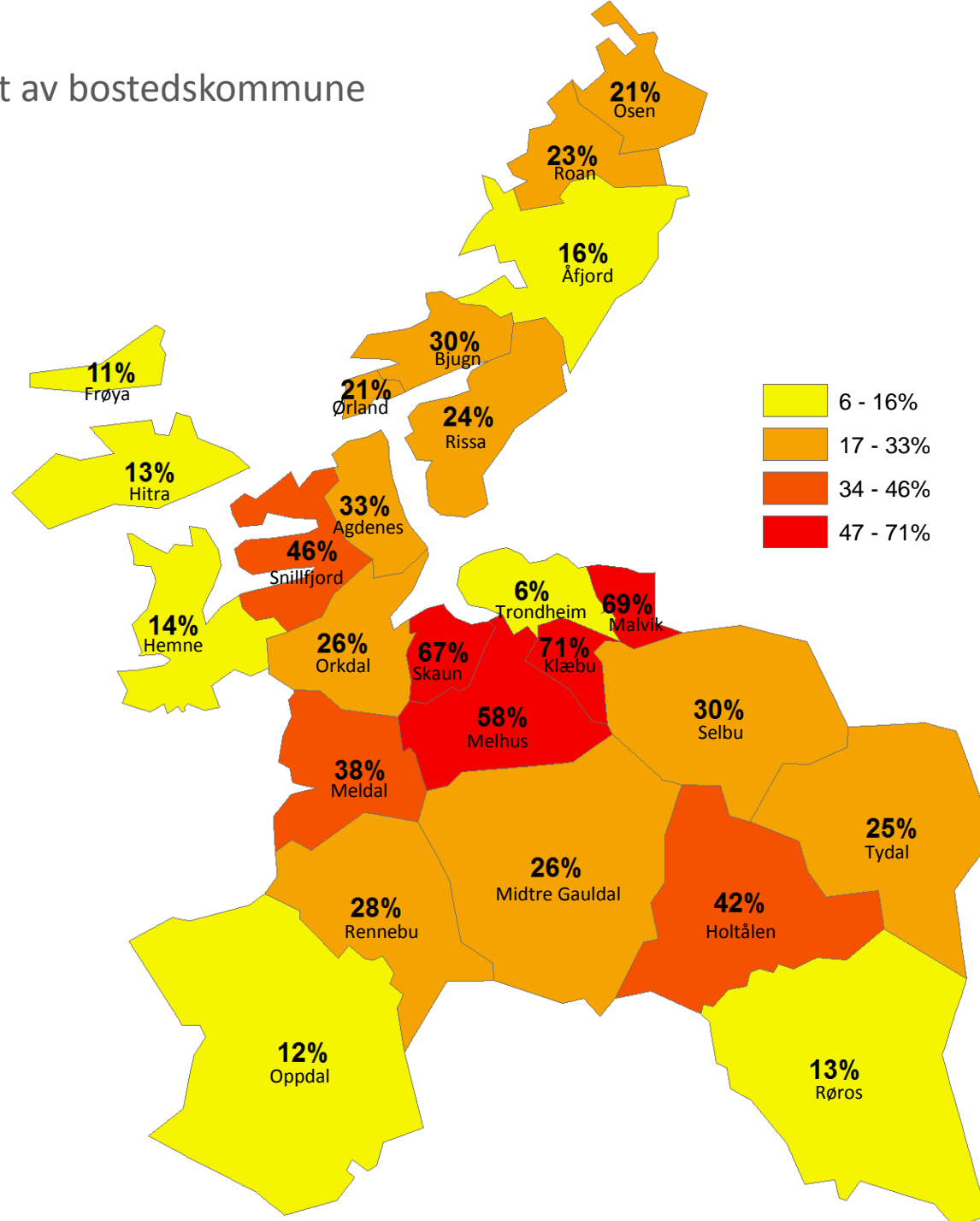
ALDERSPENSJONISTER

I Sør-Trøndelag og Norge øker antallet yrkespassive mer enn antallet yrkesaktive. På lang sikt vil vi få en betydelig eldre befolkning. Dette får konsekvenser for finansieringen av alderspensjon, helsetjenester og eldreomsorg fordi de yrkespassive må forsørges av de yrkesaktive. SSB befolkningsframskrivninger viser at i 2040 er det seks kommuner i Sør-Trøndelag som har mer en 50% andel alderspensjonister i forhold til yrkesaktive; Roan, Snillfjord, Osen, Rennebu og Holtålen.

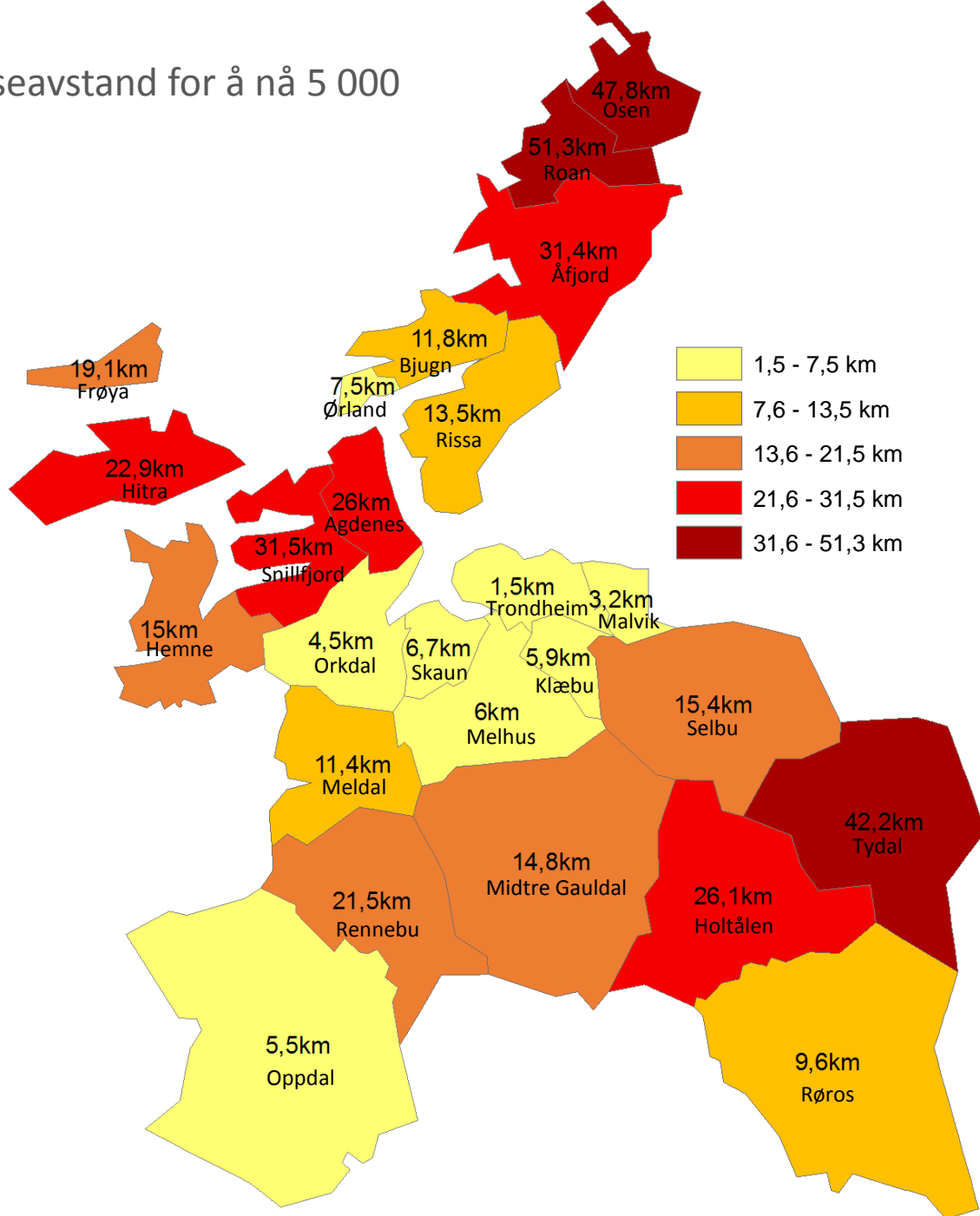
Andel alderspensjonister (67år<) i forhold til yrkesaktive
(20-66 år) – 2016 og 2040

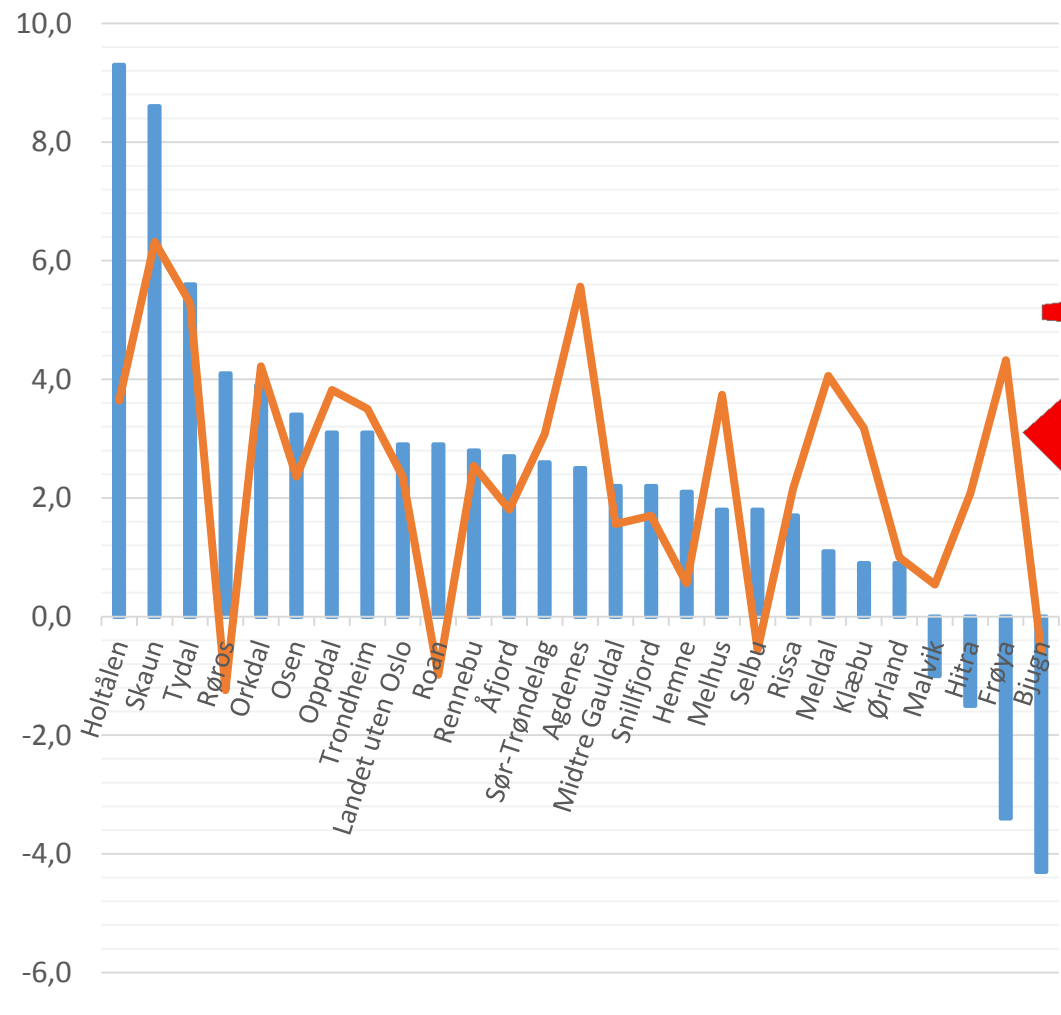
Sysselsatte som pendler ut av bostedskommune

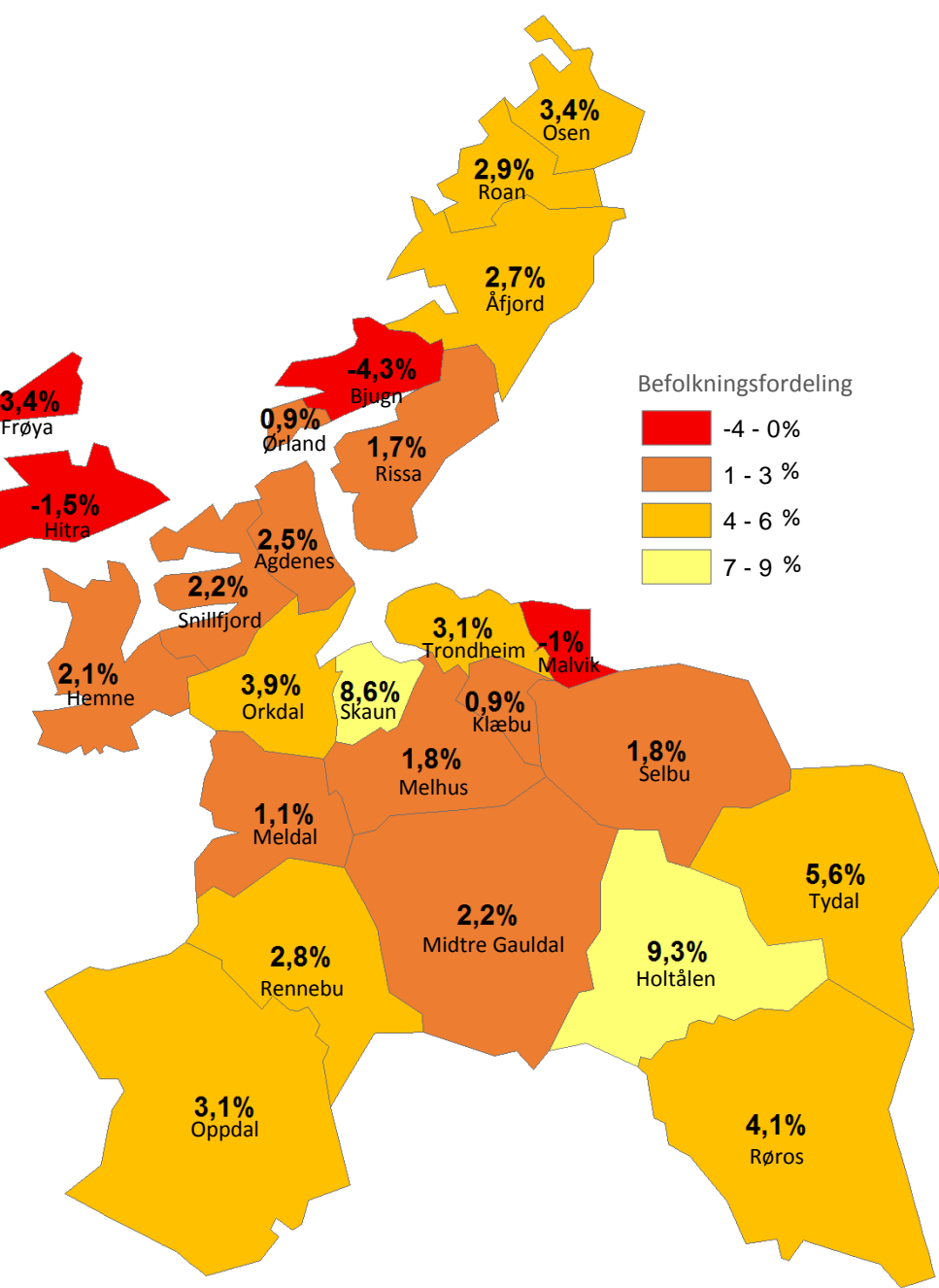
Gjennomsnittlig reiseavstand for å nå 5 000 innbyggere (km)

Netto driftsresultat

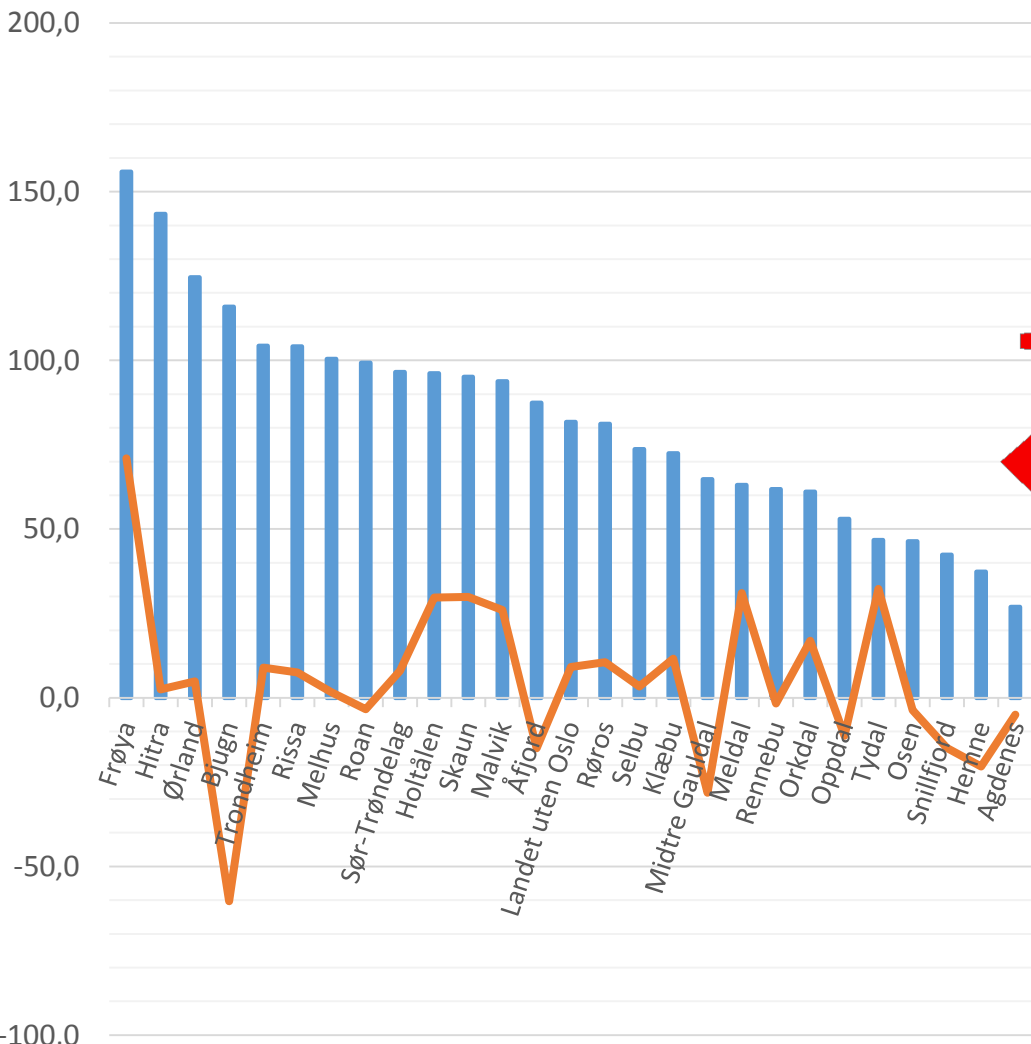

■ Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern 2015
— Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern - gjennomsnitt siste 5 år

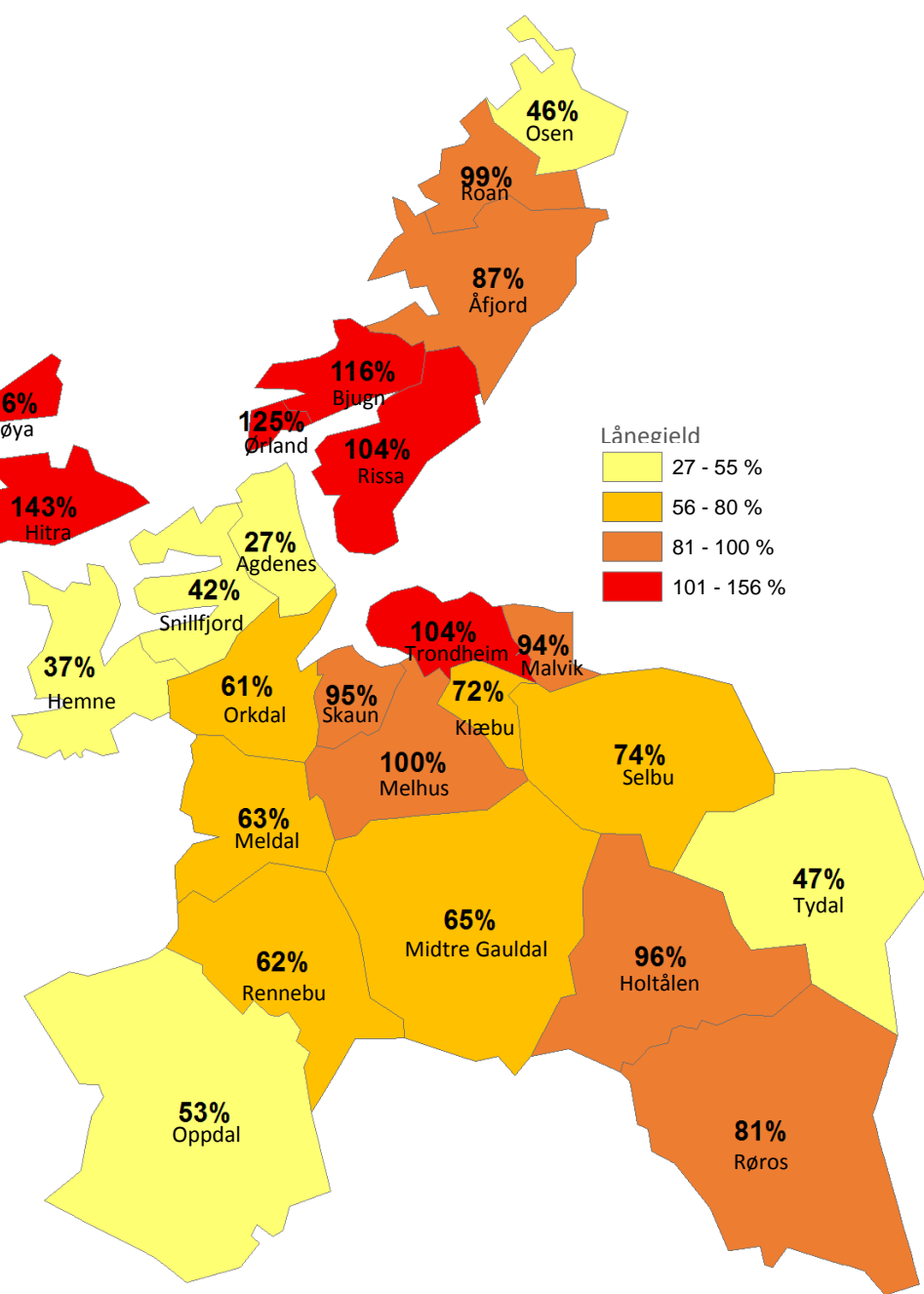
Befolkningsfordeling
■ -4 - 0%
■ 1 - 3%
■ 4 - 6%
■ 7 - 9%

Lånegjeld

■ Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter, konsern 2015

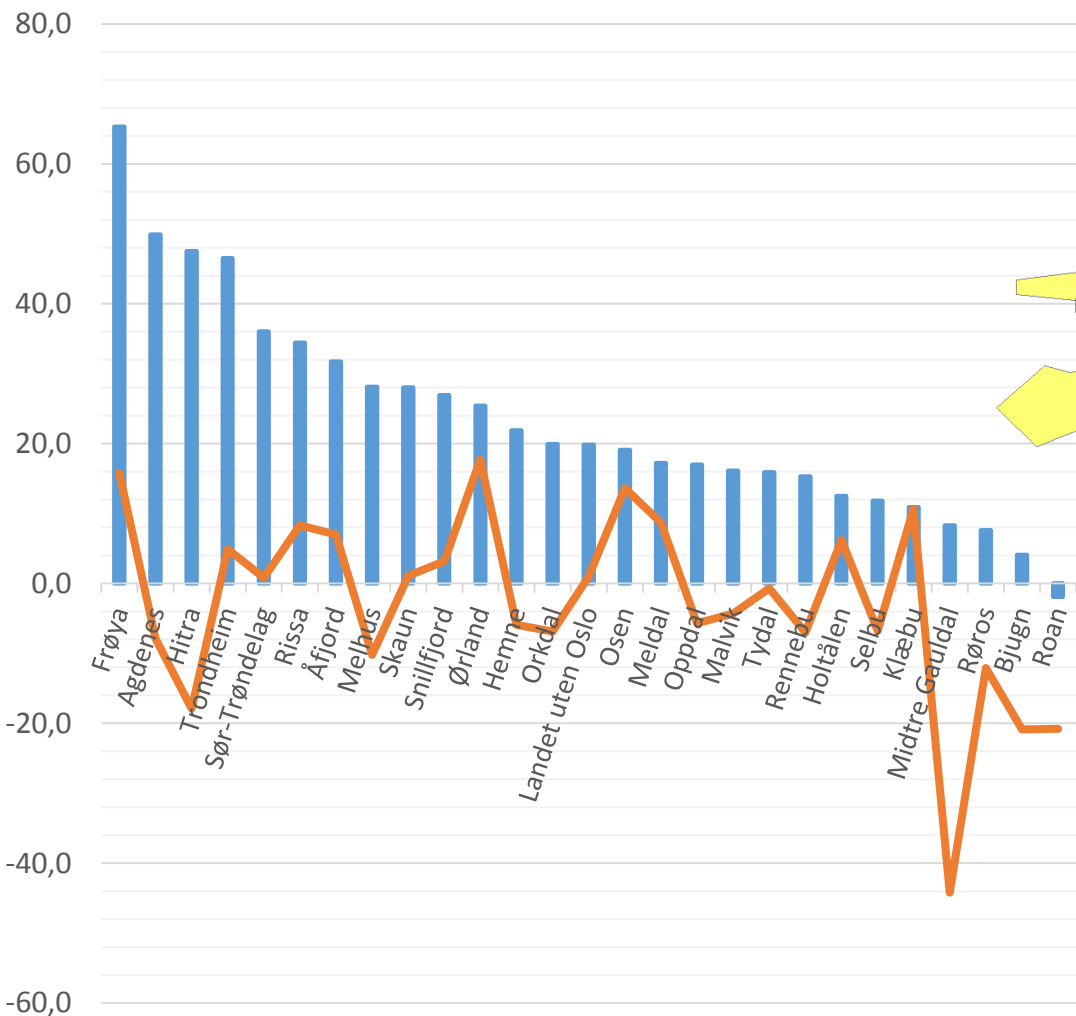
— Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter, konsern - endring i verdi siste 5 år

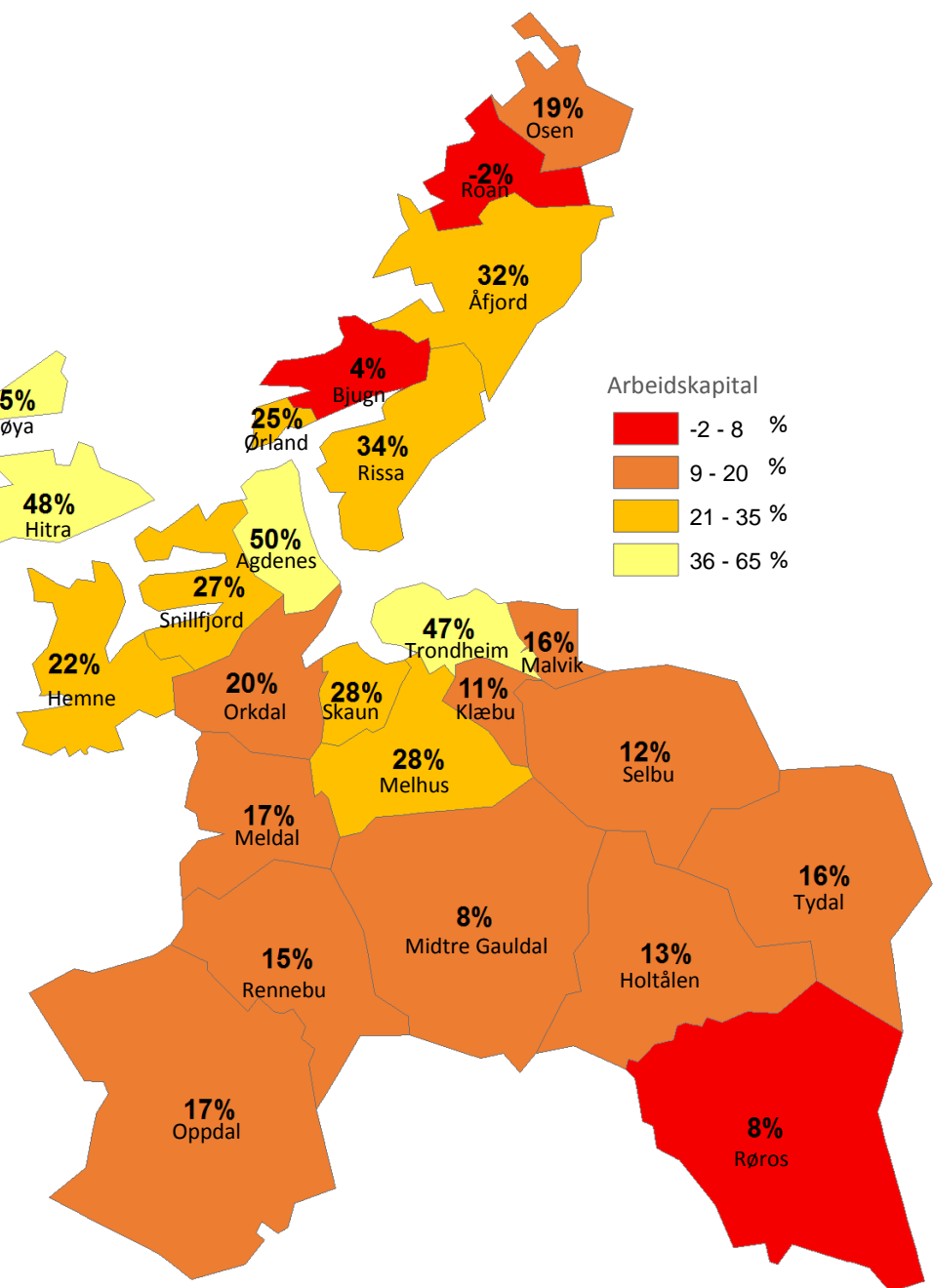
Lånegjeld

- 27 - 55 %
- 56 - 80 %
- 81 - 100 %
- 101 - 156 %

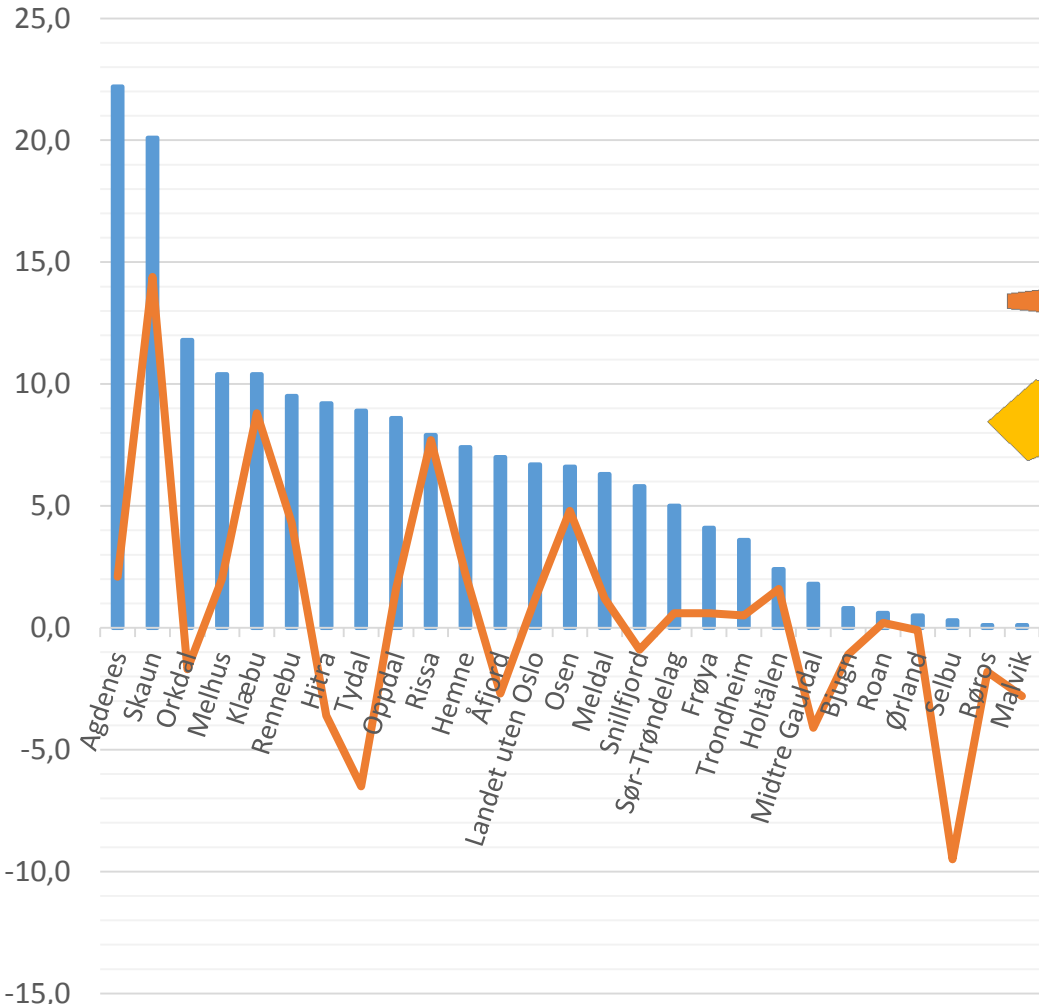
Arbeidskapital

■ Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter, konsern 2015
 — Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter, konsern - endring i verdi siste 5 år

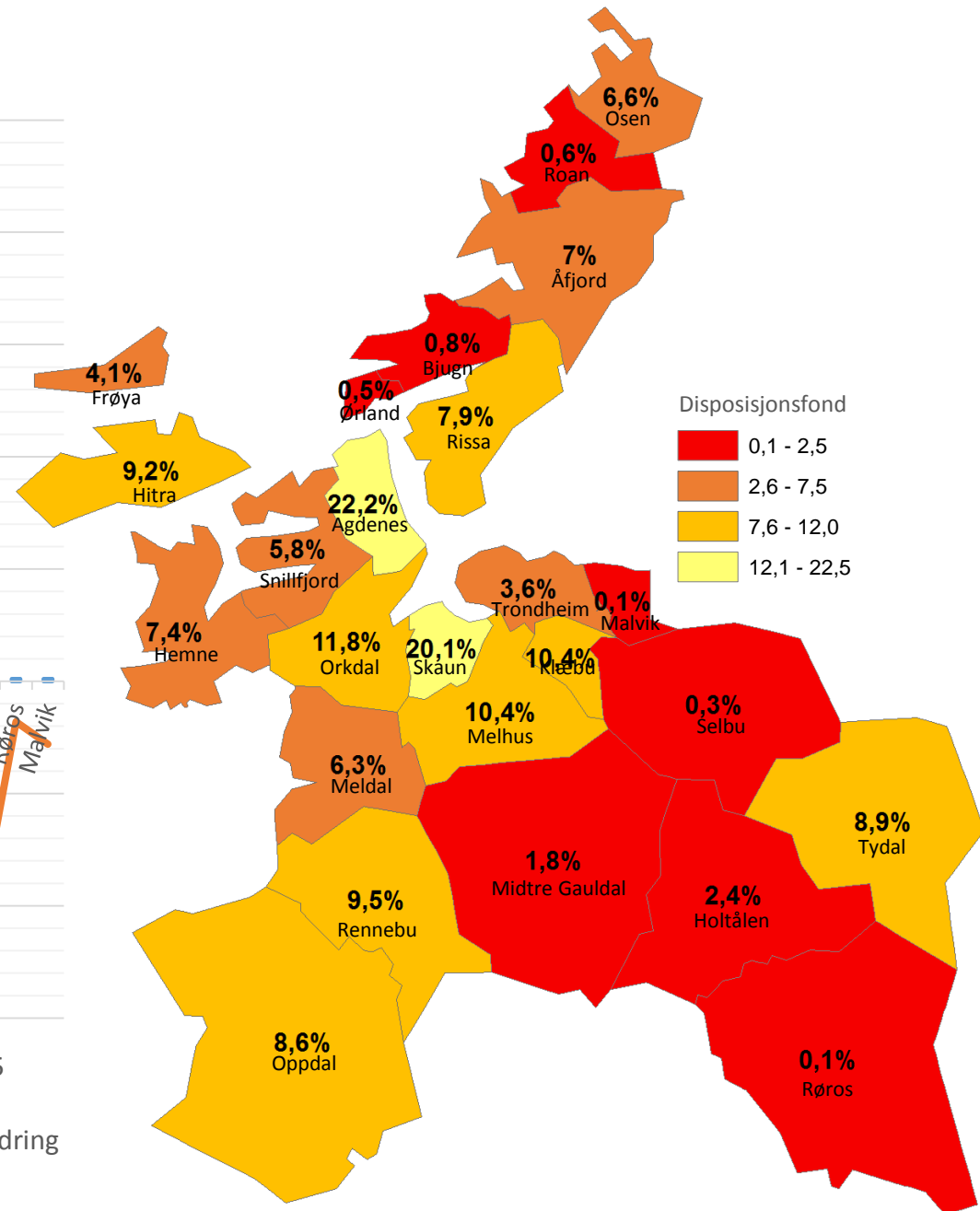

Disposisjonsfond

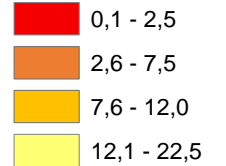

■ Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter, konsern 2015

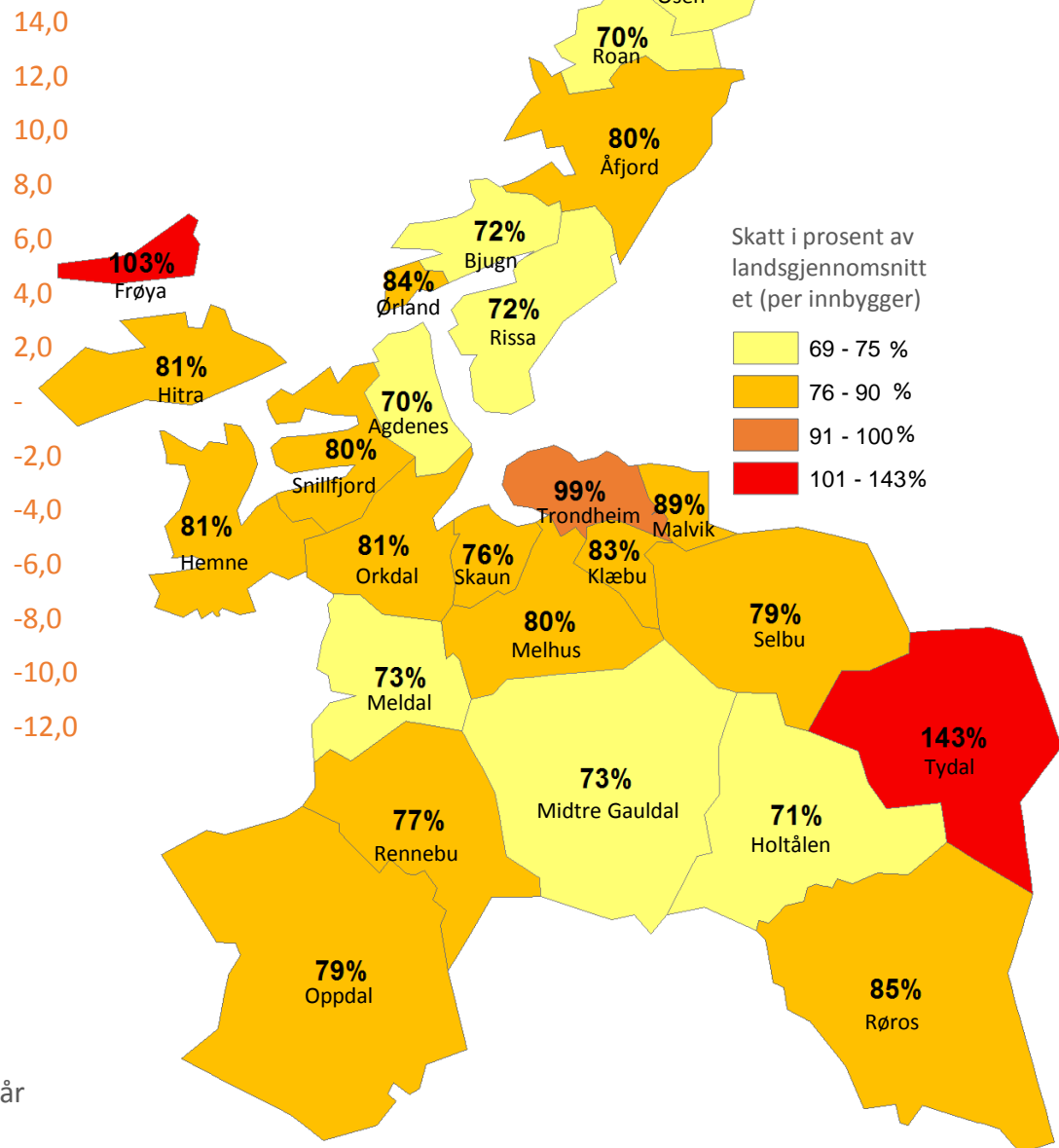
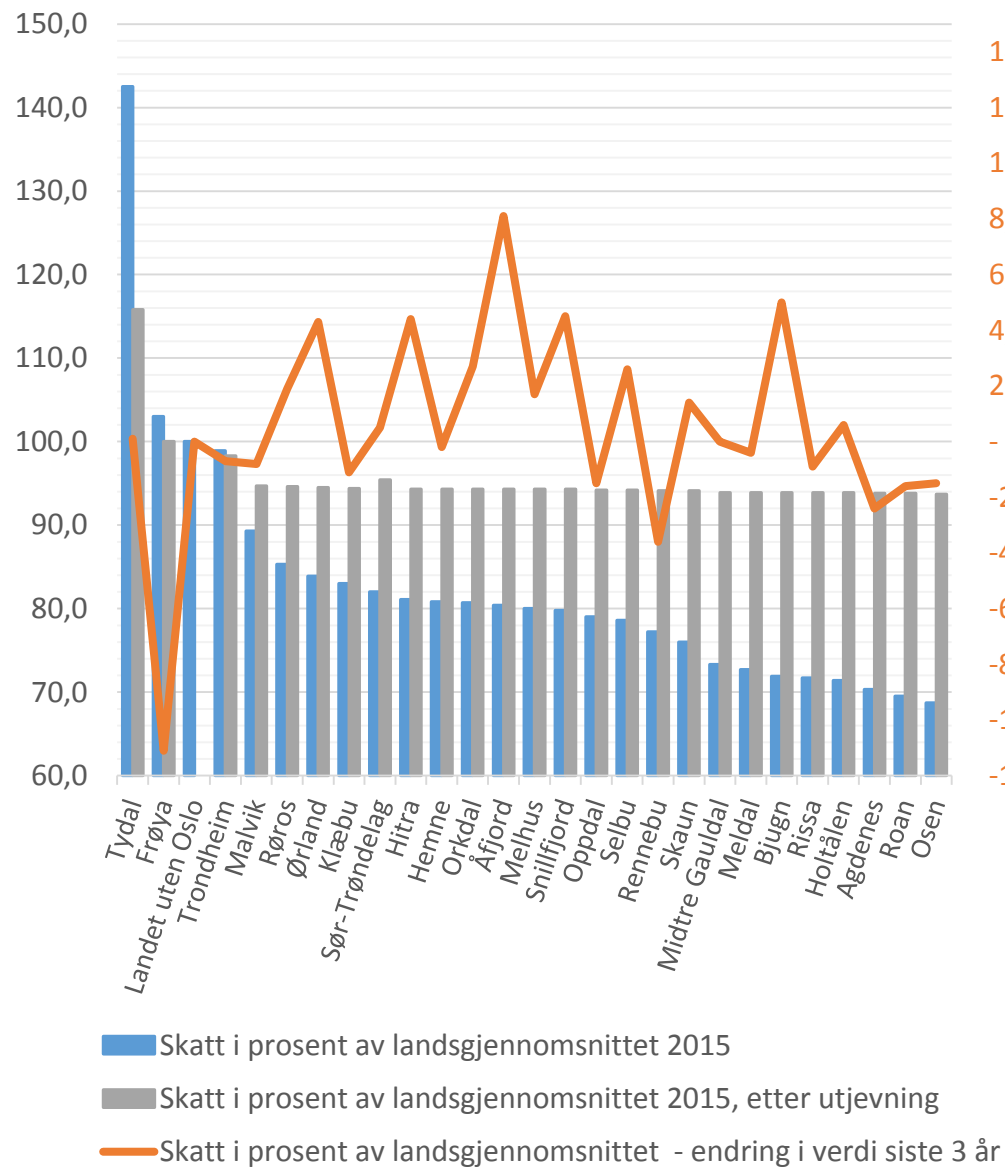
— Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter, konsern - endring i verdi siste 5 år

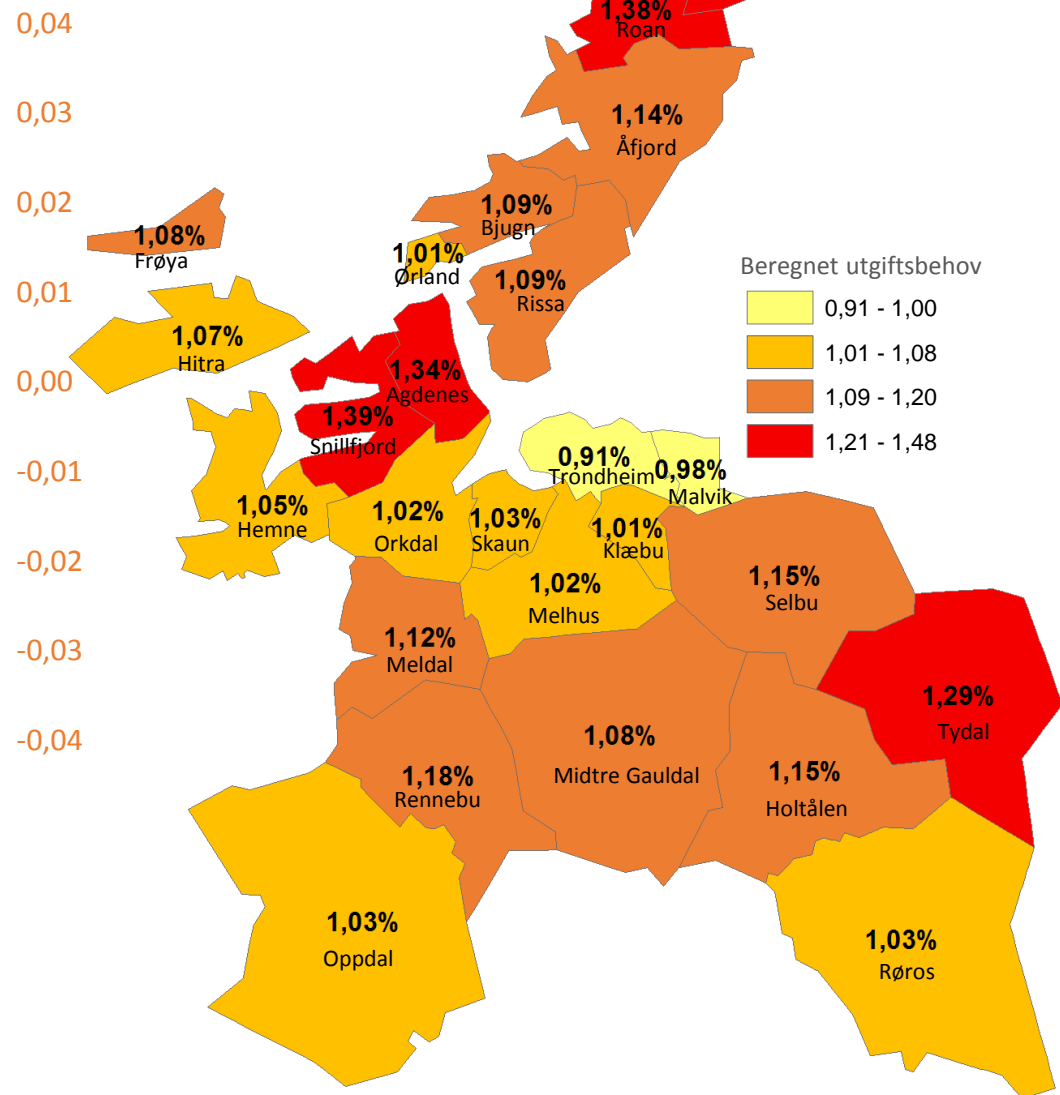
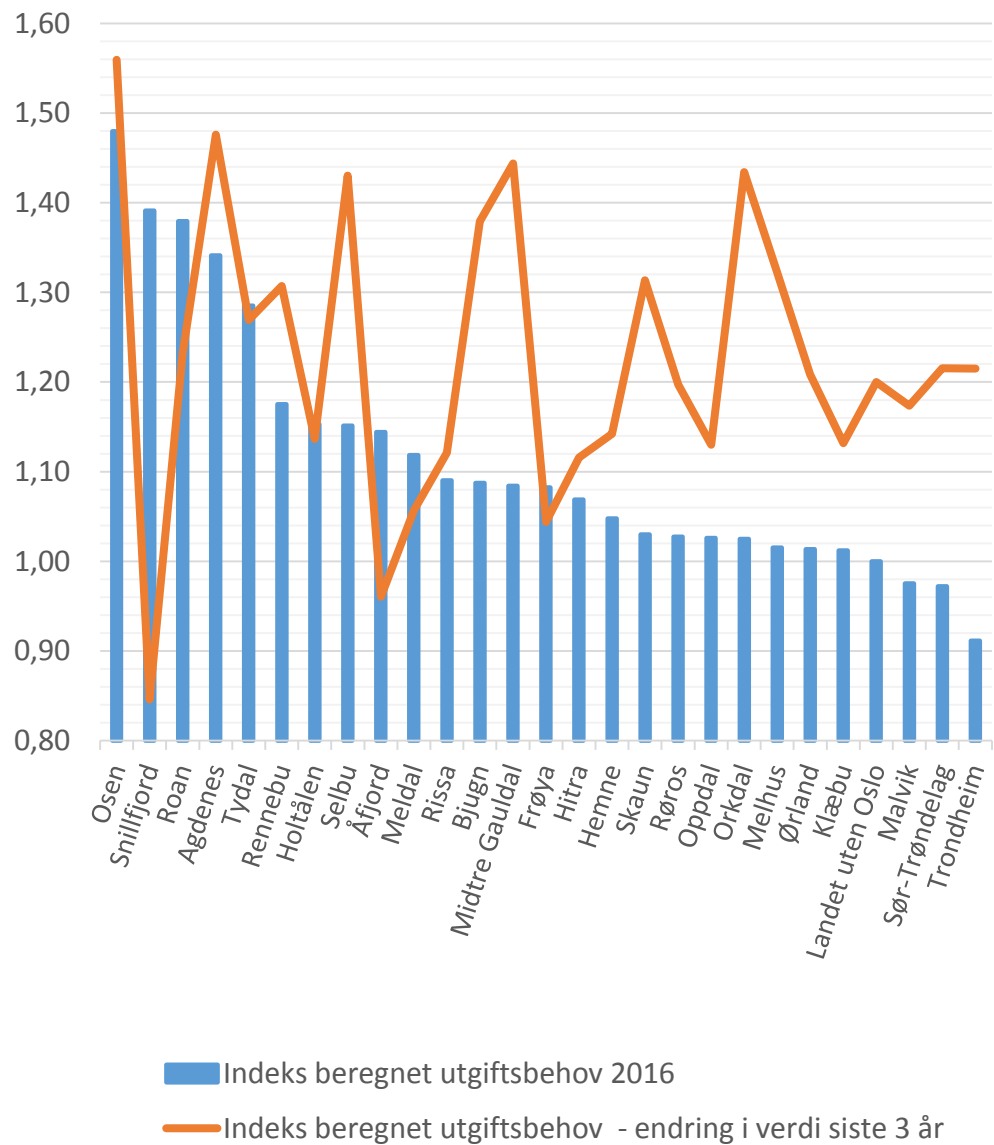
Disposisjonsfond

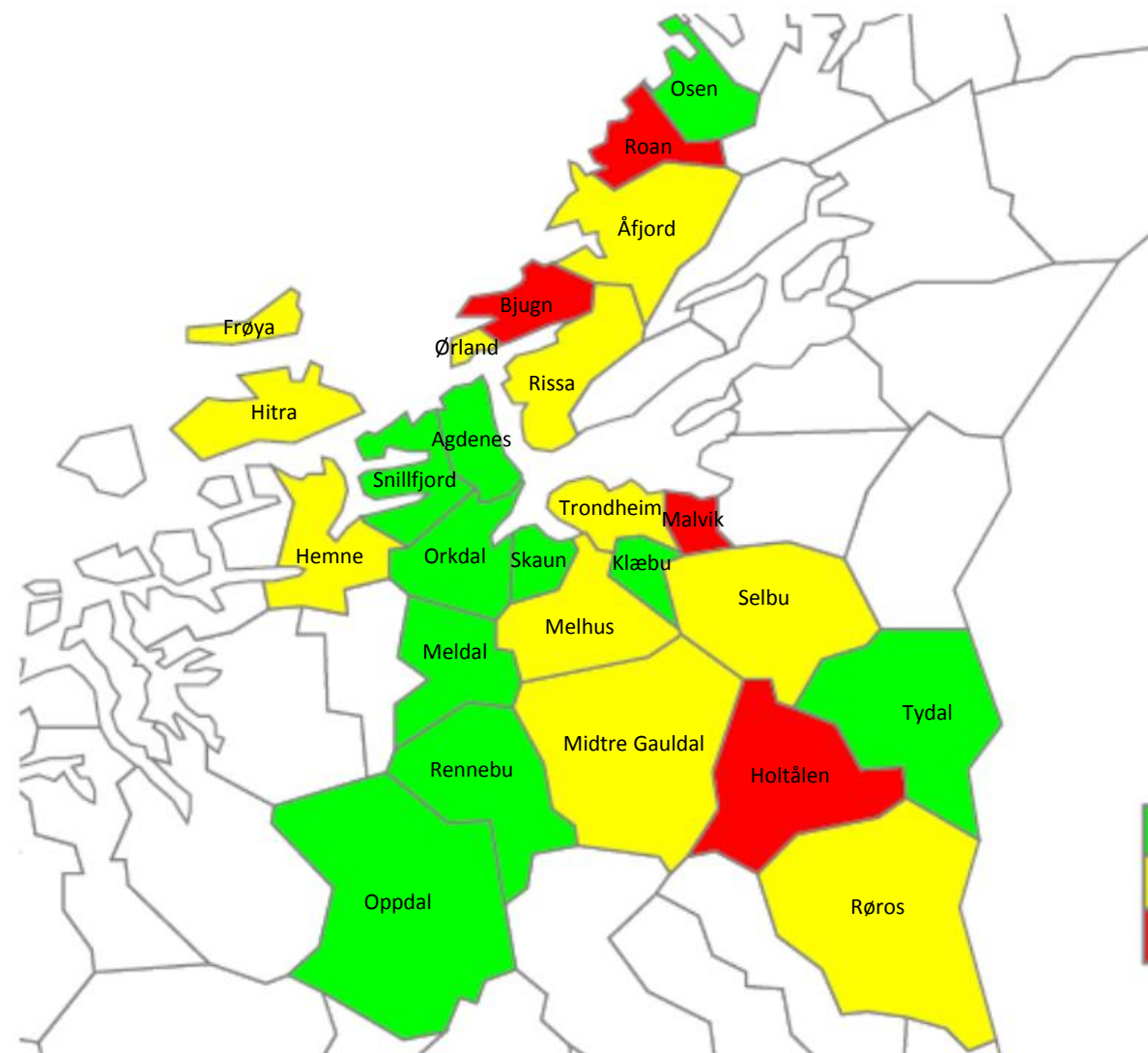
Skatt i prosent av landsgjennomsnittet (per innbygger)

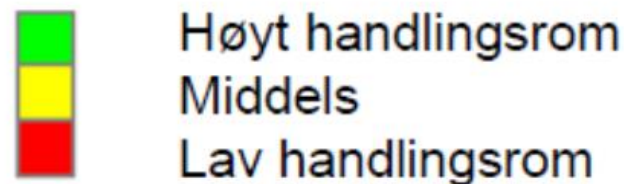
Beregnet utgiftsbehov

Økonomisk handlingsrom

Lavt ved: Netto driftsresultat under 1 pst, netto lånegjeld over 75 pst og disposisjonsfond under 5 pst av driftsinntektene 2014

Driftsutgifter fordelt på aldersgruppe

	Kostnads- nøkkel	Samlede utg. (mrd. 2016-kr)	Utgift per innb. (2016-kr)	Anslått endring i folketall 2016-2017	Mer-/mindreutgift (mill. 2016-kr)
0-1 år	0,037	12,5	104 425	2 315	242
2-5 år	0,129	44,1	175 939	-1 810	-318
6-15 år	0,289	98,3	156 576	4 771	747
16-18 år	0,126	43,0	220 175	-231	-51
19-20 år	0,014	4,6	34 405	176	6
21-22 år	0,013	4,4	32 435	1 403	46
23-34 år	0,065	22,1	25 911	15 186	393
35-49 år	0,056	19,2	17 583	1 699	30
50-66 år	0,046	15,5	14 606	14 166	207
67-79 år	0,081	27,8	52 928	19 936	1 055
80-89 år	0,089	30,2	171 791	-201	-35
90 år og over	0,056	19,1	434 145	504	219
Sum	1,000	340,8	65 364	57 914	2 541

Kommunesektorens driftsutgifter fordelt på aldersgrupper. Endring fra 2016 til 2017. SSBs middelalternativ (alt. MMMM).